

РОБЪРТ ШЕЖИ

СЪБРАНИ
РАЗКАЗИ
ТОМ 5

МИРИАМ

РОБЪРТ ШЕКЛИ
СЪБРАНИ РАЗКАЗИ
ТОМ 5

Превод: Рени Димитрова

chitanka.info

К. У. ДЖЕТЪР

ШЕКЛИ И АЗ СЕ ЗНАЕМ ОТДАВНА

Първите научно-фантастични произведения, които съм прочел, бяха от писателя Робърт Шекли.

Позволете ми да изясня възможното ви объркване от това твърдение. Преди да попадна на работите на Робърт Шекли, бях чел други научно-фантастични произведения. Когато бях дете, на обложката на всяка книга от НФ колекция в местната библиотека имаше отпечатана една малка ракета, вероятно за да могат неграмотните любители на НФ да намерят онова, което търсят. (Не много по-късно аз започнах да се замислям защо ли хора, които не знаят да четат, биха търсили определен вид книги, но така и не можах да си обясня замисъла на библиотекарите.) Започнах от буквата „А“ и продължих да чета методично всички книги от рафтовете. Скоро открих, че има списания, както и книги с меки, ярко изрисувани корици, които просто се натрапваха на човек откъм лавиците на бакалията, в които също имаше от *тези истории*. И започнах да чета и тях. Просветна ми, така да се каже, когато осъзнах, че имената, написани върху кориците на книгите или над заглавията на разказите с много по-малък шрифт, са на хората, които са ги написали. Още повече ми просветна, когато видях, че понякога съществува връзка между някои от тези имена и факта дали разказът е добър, лош, четим или пълен боклук. Тогава излязох от онова състояние на наивност, когато просто четях нещо, върху което имаше нарисувана ракета и започнах да търся *онези имена*.

Първото име беше Робърт Шекли.

Може би в третия или четвъртия брой на „Списание за приказки и научна фантастика“, който купувах още по времето, когато Аврам Дейвидсън го издаваше и то беше най-доброто НФ списание, което някога е имало, бе публикувана първата половина на „Пътешествието на Джоенис“. То направо ме замая. И досега е така.

Разтършувах се из книгите върху малкия рафт в спалнята си. На гърба на една от тях имаше купон за поръчки по пощата. Аз го отрязах и го изпратих, заедно с тридесет и пет цента, и получих в замяна екземпляр от „Недокоснат от човешки ръце“. Това беше първата ми лична покупка на НФ произведение. Първият ми НФ автор. Книжката беше жив късмет, находка от разкази на Шекли, които не бях чел преди. Освен това бяха наистина хубави.

С течение на годините съчиненията на Шекли заемаха винаги едно от първите места в желанието ми за притежаване на книги, изпреварвайки за съжаление дори и изданията на ентусиасти като Сакс Ромър. Не ми е трудно да си припомня ярката корица на „Гражданин на Космоса“ или „Поклонение на старата Земя“. Тези книги бяха като коледни подаръци от един друг свят. Куп малки кутийки, подредени една в друга като матрьошки.

Шекли ме разглези като читател в истинския смисъл на думата. След „Пътешествието на Джоенис“ и всички онези разкази, си мислех, че в тази област ще се намерят още много духовити и остроумни неща. Както се оказа, в това отношение останах разочарован. И ако постоянно съм се интересувал, за да не изпусна новите разкази на Шекли, то беше защото разбрах, че той е почти единствената ми връзка с тази област. С него печелиш, без него губиш.

Още от самото начало аз разбрах едно нещо по отношение на произведенията на Шекли: той не само пише смешно и Браян Елдис правилно му е измислил прякора „Саки“ в тази област, но той освен това пише мъдро. (И в това отношение също прилича на Саки.) Не мъдро в тежкия смисъл на празно морализиране или предлагане на отегчителни церемонии, а мъдро в смисъл на иносказание или басня. Но не от онези басни, които завършват с някое сладникаво китайско поучение, а такива, които можеш да въртиш в ръката си като скъпоценен камък и всеки път да откриваш нови и нови фасетки. Когато бях дете аз мислех, че разказ като „Отрова за един“ е мъдър съвет как да останеш жив в сложната вселена. Сега като се връщам към него, макар да не съм напълно сигурен какво наистина означава, съм далеч по-уверен, че всъщност казва много повече от онова, което съм разбрал тогава.

Шекли винаги е притежавал висока степен на разбиране значението на думите. В търговски смисъл това е и негово проклятие,

защото той никога не успя да постигне изкуството да каже малко или дори нищо, което след това да издуе в един празен балон. Той притежава онази ерудиция, която наполовина с водевилна *закачка*, наполовина с *парадоксална загадка* от Зен-будизма предизвиква неговия смях, излиза от сцената и натоварва ума ти само с няколко думи и една от предизвикателните му усмивки. Да би могъл да надраска някой многотомен, разводнен роман по подобие на Толкин, сега той вероятно би бил богаташ. Но ние щяхме да сме победни.

Аз имах късмет. Успях да се запозная с много от героите си в областта на научната фантастика. Запознах се с Боб когато живеех в Портланд, Орегон. Фактът, че той живееше там, бе може би още един от факторите, който ме накара да запраша нататък. Щом като тази област е привлякла по някакъв начин един известен гражданин на света като Шекли, аз трябваше да разбера с какво. Не съм сигурен дали изобщо съм разбрал. По типичен за Шекли начин, той го обясняваше като резултат от верига обстоятелства, които го завели на едно място, където не беше нито повече, нито по-малко щастлив от където и да било другаде. За мен това показва колко истински извънземно същество е Боб. Неговите разкази биха могли да се разглеждат като доклади, изпращани до друг свят от един малко занемарен, но достатъчно удобен преден пост, чиито туземци хем забавляват, хем озадачават кореспондента.

Естествено че ние всички сме мамени от този човек. Дори и в този момент.

Това не е последният том от събраните разкази на Шекли. Това са *засега* събраните разкази. Той все още пише и все още получава високите оценки, които са далеч над възможностите на други писатели. Можете да изчакате да се появи и шести том или да направите като мен: да сграбчвате всеки нов разказ на Шекли, докато прелита покрай вас.

Лос Анджелис, Калифорния
10 декември 1990 г.

РОБОТЪТ, КОЙТО ПРИЛИЧАШЕ НА МЕН

Роботорамата на Снайти е непривлекателно магазинче на булевард КБ22, близо до пресечката с Ухуру в голям Ню Нюарк. То е притиснато между една фабрика за окислителни и магазин за протеини. На витрината има онова, което можете да очаквате — три хуманоидни робота в цял ръст със замръзнали усмивки, облечени според предназначението си: модел ПБ2 — френски готвач, модел ЛРЗ — английска гувернантка и модел ЖХ5 — италиански градинар. Всички „готови да ви служат и да внесат дух на грациозност във вашия дом“.

Аз влязох и минах през прашната изложбена заличка, която приличаше на несполучлива комбинация от кланица и работилница на великан. По рафтовете, или подпрени из ъглите, се виждаха глави, ръце, крака, торсове. Частите изглеждаха неестествено човешки, като изключим висящите от тях жички.

Снайти излезе от складчето, за да ме посрещне. Той беше един дребен, сивкав, тънък като червей човечец с изпито лице и големи, увиснали, червени ръце. Беше някакъв чужденец — те винаги изработват най-добрите контрабандни работи.

— Готово е, господин Уотсън — каза той. (Аз не се казвам Уотсън, нито пък името на Снайти е Снайти. Сменил съм всички имена, за да предпазя виновните.)

Снайти ме заведе в един ъгъл на работилницата и спря пред един робот, чиято глава бе завита с лист хартия. Той дръпна хартията.

Не беше достатъчно да се каже, че роботът изглеждаше точно като мен. Физически този робот бях аз. Точно и безпогрешно, черта по черта, чак до вида и опипа на кожата и косата. Аз оглеждах внимателно това лице, забелязвайки може би за първи път намека за бруталност в твърдо изрязаните черти, блясъка на нетърпение в хлътнолите очи. Да, това бях аз. Този път не си и направих труда да проведем изпитанията на гласа и поведението. Платих на Снайти и му казах да го достави в апартамента ми. Значи, всичко вървеше по плана.

Аз живея в горната част на Пета вертикала в Манхатън. Местенцето е скъпо, но нямам нищо против да плащам повече в замяна на изгледа към небето. Домът ми също е и офис. Аз съм междупланетен брокер, специализиран в някои области на търговията с редки минерали.

Като всеки друг човек, който желае да задържи позициите си в този силно конкурентен свят, аз се придържам към доста строг график. Работата заема по-голямата част от времето ми, като за всичко останало е отделено съответното време и място. Например аз отделям три часа седмично за секс, използвайки „Изключителния сексуален план на Дорпс Джинс“ и плащайки за това добре. Заделям два часа на всеки две седмици за общуване с приятели и още два за свободно време. Вмъквам се в сънния индуктор за нощната си квота от 6–8 часа сън и отделям време за абсорбиране на съответната специализирана литература чрез хипнопедия. И така нататък.

Всичко, което върша е планирано. Изработил съм си сложна схема още преди години с помощта на хората от „Пълен план на живота“. Тя е нанесена в персоналния ми компютър и оттогава не съм я нарушавал.

Планът, разбира се, има възможности за модификация. Направени са специални промени за случаи на болест, война и природни бедствия. Освен това планът предоставя две различни подпрограми, които могат да бъдат включени в основната схема. Подпрограма едно включва съпруга и пренарежда програмата ми така, че да остави четири часа седмично за взаимодействие с нея. Подпрограма две предполага съпруга и едно дете и изисква още два часа седмично. Чрез внимателно препрограмиране, тези подпрограми ще обхванат загуби от не повече от 2,3% и 2,9% респективно от моята продуктивност.

Бях решил да се ожения на възраст 32,5 и да си осигуря съпруга от агенция за женитби „Гаранти Тръст“, една организация с безукорна репутация. Но после се случи нещо съвсем неочаквано.

Използвах един от часовете за свободно време, за да присъствам на сватбата на един от моите приятели. Шаферката на булката му се наричаше Илейн.

Тя беше стройно, живо момиче с поизбеляла от слънцето руса коса и прекрасна фигурка. Сметнах я за очарователна, върнах се у дома и повече не помислих за нея. Или поне *мислех*, че повече няма да помисля за нея. Но през следващите дни и нощи, образът ѝ неизбежно стоеше пред очите ми. Загубих апетит и започнах да страдам от безсъние. Компютърът ми провери съответните данни и ми каза, че сигурно страдам от нервна криза, но по-вероятно бе да съм влюбен.

Не бях напълно разочарован. Да се влюбиш в нечия бъдеща съпруга би могло да бъде положителен фактор при установяването на добри взаимоотношения. Накарах фирмата „Дискретност“ ООД да провери Илейн и установих, че тя е невероятно подходяща за мен. Наех господин Щастие, добре известния сватовник, за да ѝ направи предложение от мое име и да уреди обичайните формалности.

Господин Щастие, слаб, белокоос джентълмен с репетирана до съвършенство усмивка, се върна с не особено добри новини.

— Младата дама като че ли е традиционалистка — каза той. — Тя очаква да бъде ухажвана.

— И какво по-точно включва това? — попитах аз.

— Това значи, че вие трябва да ѝ се обадите по видеофона и да я поканите на среща, да я заведете на обяд, след това на някое място за забавления и така нататък.

— Но моят график не позволява подобни работи — заявих аз. — И все пак, ако е абсолютно необходимо, предполагам, че бих могъл да го вмъкна следващия четвъртък между девет и дванадесет вечерта.

— Това ще бъде едно чудесно начало — каза господин Щастие.

— Начало ли? Че колко вечери ще трябва да прекарам по този начин?

Господин Щастие предположи, че едно истинско ухажване ще изисква минимум три вечери седмично и ще продължи два месеца.

— Смешна работа! — заявих аз. — Младата дама като че ли разполага с доста незапълнено свободно време.

— Напротив — увери ме господин Щастие. — Илейн води ангажиран и напълно планиран живот, както всеки образован човек по наше време и на нейна възраст. Времето ѝ е напълно заето от служебните задължения, семейството, благотворителни мероприятия, артистични изяви, политика, обучение и така нататък.

— Тогава защо настоява за това отнемащо толкова много време ухажване?

— Като че ли за нея това е принципен въпрос. Тоест тя така иска.

— А предразположена ли е и към други капризи?

— Ами... Тя е жена, нали разбирате... — въздъхна господин Щастие.

Мислих по този въпрос през следващия си час за свободно време. Като че ли нямаше повече от две възможности. Можех да се откажа от Илейн или да направя както тя искаше. При това щях да загубя около 17% от дохода си по време на периода на ухажване и щях да прекарвам вечерите си по начин, който считах за глупав, досаден и непродуктивен.

И двете алтернативи не бяха приемливи. Бях в положение на цайтнот.

Изругах. Ударих с юмрук по бюрото си и с това раздрусих един античен пепелник. Гордън, едни от моите работи-секретари, чу удара и побърза да дойде в стаята.

— Случило ли се е нещо, господине? — попита той.

Гордън е андроид от луксозната, ограничена, персонализирана серия на „Сиери“. Той е дванадесети от всичко двадесет и петте произведени робота. Висок и слаб е, ходи леко приведен и прилича на Лесли Хауърд. Ако нямаше изискваните от правителството печати по челото и ръцете, човек никога не би познал, че е робот. Когато го погледнах, в главата ми просветна разрешението на проблема.

— Гордън — изрекох бавно аз. — Не знаеш ли случайно кой произвежда частно най-добрите единични бройки индивидуализирани работи?

— Снайти от голям Ню Нюарк — отвърна той без колебание.

Разговарях със Снайти и реших, че е нормален мошеник. Той се съгласи да направи робот без държавни печати, идентичен с мен и способен да дублира поведенческите ми шаблони. Платих скъпо за това, но бях доволен. Имах достатъчно пари, но практически не разполагах с време за губене. Така започна всичко.

Когато се прибрах, роботът, изпратен чрез пневмоекспреса вече бе в апартамента ми. Аз го включих и веднага се захванах за работа. Компютърът ми прехвърли съответните данни направо в паметта на робота. После аз въведох плана за ухажването и проведох необходимите изпитания. Резултатите бяха даже по-добри от очакваните. Напълно доволен, аз се обадох на Илейн и си уредих среща с нея за същата вечер.

През останалата част от деня аз работих по офертите на „Спринг маркет“, които бяха започнали да се трупат върху бюрото ми. В 8 часа вечерта изпратих Чарлз II, както бях започнал да го наричам. После дремнах малко и се хванах отново за работа.

Чарлз II се върна точно в полунощ, както бе програмиран. Нямахте защо да го разпитвам. Събитията от вечерта бяха записани с миниатюрна камера, скрита в лявото му око. Аз гледах и слушах началото на моето ухажване със смесени чувства.

Беше нещо повече от персонификация. Роботът бях аз, чак до начина, по който си прочиствам гърлото преди да кажа нещо и потриването на палеца и показалеца, когато съм замислен. За първи път забелязах, че смехът ми е неприятно близък до хихикане и реших да освободя себе си и Чарлз II от този и други досадни навици.

И все пак, имайки предвид всичко останало, аз реших, че експериментът е протекъл изключително добре. Бях доволен. Работата и ухажването ми вървяха ефективно. Бях постигнал древната мечта: едно самосъзнание, обслужвано от две тела. Кой би могъл да иска повече?

О, какви прекрасни вечери прекарвахме ние! Наистина моите впечатления бяха странични, но въпреки това искрено затрогващи. Още мога да си спомня първото си скарване с Илейн. Колко красива и упорита беше тя и колко приятно се разбирахме след това.

В действителност това „заместване“ предизвикваше известни проблеми. Аз бях програмирах Чарлз II да достигне до една известна точка на физическа интимност, която да не прескача. Но сега разбрах, че човек не може да планира всяко събитие в едно ухажване, в което участват две различни същества, особено когато едното от тях е жена.

В името на правдоподобността трябваше да разреши на работа повече интимности, отколкото преди това считах за приемливи.

След първия шок, вече не намирах това за неприятно. Тъкмо напротив. Трябва да призная, че започнах да се интересувам силно от филмите за мен и Илейн. Предполагам, че някой задръстен психиатър би нарекъл случая ми „воайорство“ или даже по-лошо. Но това не би отговаряло на една по-дълбока философска интерпретация. Кой ли мъж не е мечтал да види себе си в действие? Общоприета мечта е да си представиш как собствената ти скрита камера запечатва всяко действие. Ако имаше възможност, кой ли би се отказал от изключителната привилегия да бъде едновременно актьор и зрител?

Моите пиеси с Илейн се развиха в посока, която ме изненада. Започна да се проявява някакво чувство на отчаяние, някаква любовна лудост, на каквато никога не бях вярвал, че съм способен. Нашите вечери започнаха да се изпълват с една нежна тъга, с чувство на предстояща загуба. Понякога ние изобщо не говорехме, а само се държахме за ръце и се гледахме. А веднъж Илейн се разплака без видима причина, а аз я галех по косата и тя ме попита:

— Какво ще правим?

А аз я гледах, без да отговоря.

Напълно съзнавам, че всичко това се случваше на работа, разбира се. Но роботът бе част от мен. Моя сянка, близък, дубльор, средство, двойник. Той беше проекция на моята личност в определена ситуация и затова всичко, което му се случваше, се трупаше като мой личен опит. В метафизическо отношение не можеше да има никакво съмнение в това.

Всичко беше много интересно. Но накрая трябваше да приключи с ухажването. Беше време аз и Илейн да планираме сватбата си и да координираме графициите си. В съответствие с това, точно два месеца след началото, аз казах на работа да предложи дата за сватбата и да приключи с ухажването, считано от същата вечер.

— Ти се справи изключително добре — казах му аз. — Когато това приключи, ще получиш нова личност, ще ти бъде направена пластична операция и ще бъдеш включен на подходящо място в моята организация.

— Благодаря, господине — отвърна той. По лицето му не можеше да се прочете нищо, както и по моето. Не чух и намек за нещо

в гласа му, с изключение на идеалното подчинение. Той тръгна, понесъл последния ми подарък за Илейн.

Стана полунощ, а Чарлз II не се върна. След един час аз почувствах известна тревога. Към три часа сутринта бях в състояние на възбуда, изпитвайки еротични и мазохистични чувства, виждайки него и нея във всички познати комбинации на механо-физическа похотливост. Минутите минаваха, Чарлз II го нямаше и моите мисли станаха садистични. Представях си бавните и ужасни начини, по които ще отмъстя и на двама им. На работа заради вината и на Илейн заради глупостта ѝ да бъде излъгана от едно механично подобие на човек.

Дългата нощ бавно отминаваше. Накрая аз заспах неспокойно.

Събудих се рано. Чарлз II не беше се върнал. Аз отложих всичките си срещи за сутринта и се втурнах към апартамента на Илейн.

— Чарлз! — възкликна тя. — Какво неочаквано удоволствие!

Аз влязох в апартамента ѝ с безгрижно изражение. Бях решил да остана спокоен, докато разбере точно какво се бе случило снощи. Иначе нямаше да знам какво да правя.

— Неочаквано ли? — попитах. — Не ти ли споменах снощи, че може да дойда на закуска?

— Може и да си — каза Илейн. — Но право да ти кажа бях твърде развълнувана, за да запомня всичко.

— Но си спомняш какво се случи?

Тя се изчерви красиво.

— Разбира се, Чарлз. Още имам белези по ръката си.

— Наистина ли?

— И устните ми още горят. Защо стискаш така зъби?

— Още не съм си получил кафето — казах ѝ аз.

Тя ме заведе в нишата за закуска и наля кафе. Аз изпих моето на две глътки и попитах:

— Наистина ли ти приличам на мъжа от снощи?

— Разбира се — отвърна тя. — Аз вече познавам настроенията ти. Чарлз, какво е станало? Да не би нещо да те е разтревожило снощи?

— Да! — извиках бясно аз. — Спомних си как танцуваше гола на терасата. — Загледах се в нея, очаквайки да ме опровергае.

— Но то беше само за миг — каза Илейн. — И всъщност не бях гола. Нали знаеш, че бях по халат. Пък и нали ти ме накара да го направя.

— Да — отвърнах аз. — Да, да. — Бях смутен. Реших да продължа да налучквам. — Но после, когато ти пи шампанско от обувката ми...

— Само глътка — каза тя. — Не ти ли хареса?

— Ти беше великолепна — отвърнах аз и ме побиха трънки. — Предполагам, че не е честно да ти напомням сега за това...

— Глупости, на мен ми харесва да говорим.

— Ами какво ще кажеш за онзи абсурден миг, когато си разменихме дрехите?

— Е, това *наистина* беше перверзно — засмя се тя.

Аз се изправих.

— Илейн — заговорих сериозно. — Какво точно, дявол да го вземе, си правила снощи?

— Що за въпрос — отвърна тя. — Бях с теб.

— Не, Илейн.

— Но, Чарлз... Тези неща, за които току-що говори...

— Измислих ги.

— Тогава с кого си бил *ти* снощи?

— Бях си вкъщи, сам.

Илейн се замисли за малко.

— Боя се, че ще трябва да ти призная нещо — каза накрая тя. Аз скръстих ръце и зачаках.

— Аз също си бях сама вкъщи снощи.

Аз повдигнах едната си вежда.

— А останалите нощи?

Тя въздъхна дълбоко.

— Чарлз, не мога повече да те мамя. Аз наистина исках да преживея едно старовремско ухаждане. Но когато моментът дойде, като че ли не можех да го вменя в програмата си. Разбираш ли, приближаваше края на уроците ми по ацтекско грънчарство, тъкмо бях избрана за председател на лигата за подпомагане на алеутите, пък и новият ми бутик се нуждаеше от особено внимание...

— И какво направи?

— Ами... Просто не можех да ти кажа „виж какво, хайде да се откажем от ухажването и просто да се оженим“. Все пак аз едва те познавах.

— *Какво направи?*

Тя въздъхна.

— Познавам няколко момичета, които са попадали в подобно положение. Те са ползвали онзи наистина хитър производител на работи Снайти... Защо се смееш?

— Защото и аз трябва да ти призная нещо — отговорих. — Аз също ползвах услугите на господин Снайти.

— Чарлз! Ти всъщност си изпратил един *робот* да ме ухажда? Как можа! Ами ако аз бях истинската?

— Мисля, че и двамата не можем да си позволим да се възмуцаваме чак толкова. Твоят робот прибра ли се снощи?

— Не. Мислех, че Илейн II и ти...

Аз поклатих глава.

— Аз никога не съм срещал Илейн II, а ти никога не си срещала Чарлз II. Явно нашите работи са се срещали, ухаждали и сега са избягали заедно.

— Но роботите не могат да правят така.

— Нашите могат. Предполагам, че са успели да се препрограмират взаимно.

— Или може би са се влюбили — с копнеж изрече Илейн.

— Ще открия какво се е случило — казах аз. — Но сега, Илейн, нека помислим за нас. Предлагам в най-близко време, удобно и за двама ни, да се оженим.

— Да, Чарлз — прошепна тя. Целунахме се. А после нежно и с любов започнахме да координираме графициите си.

Успях да проследя бягството на роботите до космодрума „Кенеди“. Те бяха взели совалката до космическа платформа номер 5 и там се бяха прехвърлили на експреса „Кентавър“.

Не си направих труда да ти търся повече. Можеха да бъдат на един от цяла дузина светове.

Илейн и аз бяхме дълбоко засегнати от това приключение. Осъзнахме, че сме се превърнали в свръхспециализирани, твърде заети с работа хора, невероятно небрежни към простичките, дребни удоволствия. Заехме се с този въпрос и отделихме по един допълнителен час на ден, седем часа седмично, които просто прекарвахме заедно. Нашите приятели ни смятат за романтични глупаци, но на нас не ни пука. Знаем, че Чарлз II и Илейн II, другите ни „аз“, биха одобрили това.

Ще добавя само това: една нощ Илейн се събуди в състояние на истерия. Бе сънувала кошмар. Насън внезапно разбрала, че всъщност Чарлз II и Илейн II били истинските хора, които избягали от безчовечността на Земята в някакъв по-прост и по-приятен свят. А ние сме били роботите, които те оставили вместо себе си, програмирани така, че да вярват, че са хора.

Казах на Илейн колко глупаво е това. Доста време ми беше нужно докато я убедя, но накрая успях. Сега сме щастливи и живеем добър, продуктивен и изпълнен с обич живот. Но вече трябва да свършвам и да се заема с работата си.

РОБИ НА ВРЕМЕТО

Основна поредица Глейстър по първа времева писта:

Чарли Глейстър бе изобретил машина на времето, но не беше я измислил добре, защото тя не работеше. Машината му бе с приблизителните размери на пластмасова кутия за обувки. Повърхностите ѝ бяха покрити с циферблати и ключета, лостчета и бутони. Тя издаваше странни шумове, когато Чарли я включваше и лампичките ѝ просветваха в червено и зелено, което караше кожата му да настръхва. Но нищо повече. Машината на Чарли беше много добър уред за настръхване, святкане и шум, но не беше машина на времето. И не стана такава доста време, чак докато Чарли не получи достатъчно добро подсказване от бъдещето, за да може да настрои машината да работи добре в настоящето. (Във всичко това има известен парадокс, разбира се. Пътешествията във времето са пълни с парадокси. Вселената се движи благодарение на силата на парадоксите.)

И така, ето ни го Чарли, в един красив септемврийски следобед, в неговата подземна лаборатория на Ейпъл стрийт, в неприсъединената градска част на Харвест Фолс, Индиана, занимаващ се с машината си и говорещ си сам на висок глас. Той казва нещо такова:

— Факторът на разположение на осцилацията... Подтискащата фазова регенерация... Безкрайното рециклиране на амплитудите... Коефициентът на вторичната рефлекторна сила...

Това е езикът, на който един гений разговаря сам със себе си, а Чарли определено беше гений, въпреки че бащата на Майра си мислеше, че е „малко откачен“.

Бащата на Майра беше най-известният банкер в Харвест Фолс и ревностен психометрик. Майра беше годеница на Чарли. Тъкмо сега тя бе излязла на разходка с кола с Картър Литълджон, някога истински повтарач по история на Хузиър, а сега водещ търговец и бъдещ баща на незаконната дъщеря на Майра — Хилда. Родителите на Глейстър живееха в едно имение в Юпитер, Флорида, играеха на бинго всеки

петък и пишеха на Чарли на първо число всеки месец. Те нямат никаква роля в този разказ. Глейстър освен това имаше един чичо Макс, който живееше в Кий Уест и бе известен там като „Краля на картите в Кончес“. Той също не играе роля в този разказ. Всъщност освен Чарли Глейстър, който играе твърде голяма роля или по-точно много роли, никой друг няма значение. Но точно така става, когато започнеш да прескачаш по времевите писти, както Чарли Глейстър щеше да стори.

Междувременно обаче, той седеше в работилницата си, съединяваше миниатюрните компоненти, отделяше ги отново, цапаше с грес бялата си риза, ругаеше тихичко и чакаше да възникне някой феномен, да му просветне или да се случи нещо.

И тогава наистина се случи нещо.

Един глас зад него произнесе:

— Хmmm, извинете.

Основна поредица Глейстър по времева писта едно плюс две:

Космите по врата на Чарли настръхнаха. Той знаеше, че е заключил вратата на лабораторията. Ръката му идиотски се склочи върху дръжката на микрометъра, който тежеше не повече от тридесет грама. Той се извърна бавно.

— Нямах намерение да ви изплаша — каза мъжът зад него. — Но нямаше друг начин. Дошъл съм по много важна работа.

Чарли отпусна хватката от „смъртоносния“ микрометър. Човекът не приличаше на някой наркотизиран крадец. Беше висок, слабават мъж, горе-долу на годините на Чарли, с продълговато, добродушно, добре познато лице. Държеше бяла пластмасова кутия, покрита с циферблати и ключета, с лостчета и бутони. В него имаше нещо познато.

— Познавам ли ви отнякъде? — попита Чарли.

Непознатият се ухили и не отговори. Чарли го погледна, забеляза изцапаната с грес бяла риза, кафеникавите панталони, обувките с грайфери „Том Маккен“...

— О, Боже мой — изрече Чарли. — Изглеждаш досущ като мен.

— Аз съм ти — отвърна непознатият. — Или ти си аз. Или точно, ние и двамата сме Чарли Глейстър, заемащи различни времеви писти.

— Как може така? — попита Глейстър.

— Глупаво е *ти* да задаваш подобен въпрос — отвърна другият Глейстър. — Като се има предвид, че току-що си изобретил първата в света машина на времето и при това си най-известният експерт по естеството на времето.

— Но аз още не съм я изобретил. Тя не работи.

— Разбира се, че си. Или ще го направиш твърде скоро, което е все същото.

— Сигурен ли си? Струва ми се, че греша някъде. Можеш ли да ми подскажеш?

— Разбира се — отвърна другият Глейстър. — Просто си спомни, че настоящето е позиционно и нищо не става от първия път.

— Благодаря — със съмнение произнесе Глейстър. — Чакай да видим дали съм те разбрал правилно. Скоро моята машина на времето ще заработи, аз ще ида в бъдещето, после ще се върна и ще срещна самия себе си тъкмо преди да изобретя машината на времето.

Другият Глейстър кимна.

— Това е малко странно, нали? — попита Чарли.

— Никак — отговори другият Глейстър. — Ти се връщаш в настоящето, за да предупредиш самия себе си да не изобретяваш машината на времето.

— Да *не* я изобретявам ли?

— Точно така.

— Чакай малко — каза Глейстър. — Да започнем отначало. Значи аз изобретявам машина на времето и отивам в бъдещето, а после се връщам в настоящето и казвам на самия себе си да не изобретявам машината на времето. Това ли ще направя?

— Точно това. Но ти няма защо да говориш за двама ни като за „аз“. Ние и двамата *сме* Чарли Глейстър, разбира се, но също така *сме* различни личности, тъй като заемаме различни времеви писти и *има*ме/*имали сме*/*ще има*ме различен житейски опит в различни моменти на субективното време. Така че макар да *сме* един и същи човек, това ни прави различни, тъй като реалността е позиционна.

— Ще приема думите ти на доверие — каза Глейстър. — Или думите си... Мисля, че изпадам в лека истерия... И защо да не изобретявам машината на времето, която съм изобретил?

— Защото тя ще бъде използвана злоумишлено.

— А не можеш ли да бъдеш по-конкретен?

— Просто приеми думите ми на доверие. А сега трябва да се махам отук. Това че разговарям с теб в миналото създава регресивен времеви парадокс, който може да бъде поддържан само няколко минути, след което се самоунищожава. Прогресивните времеви парадокси са друго нещо, разбира се, но ти сам ще научиш това. Просто ми повярвай. Направи си една услуга и не изобретявай машината на времето.

Другият Глейстър започна леко да трепти. Чарли завика:

— Хей, чакай! Има едно-две неща...

— Съжалявам, но трайността ми свършва — отвърна другият Глейстър. Трептенето се засили и фигурата му стана прозрачна. — Как ти харесва подобно излизане? — попита другият Глейстър и се ухили самодоволно. — Доскоро.

Другият Глейстър изчезна.

Основна поредица Глейстър по първа времева писта:

След като другия Глейстър си отиде, на Чарли му бе необходима само минутка, за да не вземе решение да не изобретява машината на времето. Не обичаше да се подчинява на заповеди, пък били те и от някой, който нарича себе си собственото му „аз“, по който въпрос можеше и да се поспори, след като реалността е позиционна. Ако беше толкова важно да не се изобретява машината на времето, нека другия Глейстър да не я изобретява.

Чарли се зае за работа веднага. И като знаеше вече, че е възможно, само след два часа накара своята машина на времето да работи изрядно. Нищо не става от първия път, особено ако онова, което се опитваш да изобретиш е нещо абсолютно ново и непознато. Разбира се, ако първият път не стане нищо, това повдига очевидния въпрос дали то може изобщо да стане. Но трудността е само семантична: във вечното пренареждане на субатомните конфигурации, от които се

състои нашия свят, въпросът за началото и края не съществува. Има само съществуване, продължение и повторение. Оригиналността е една мечта, възможна само за ограничените.

И така, ето ни го Чарли с неговата вече работеща машина на времето, който сега ще тръгне на пътешествие в бъдещето. Но как? Преценете: времето и пространството са потенциално еднакви величини. Те могат да преминават една в друга чрез *божествената механика* на машината на времето. Да вземем една проста аналогия. Имате пет портокала и три ябълки. Искате да ги съберете. За да го направите, първо трябва да превърнете ябълките в портокали или портокалите в ябълки или и двете в нещо друго. Формулата за превръщането на ябълките в портокали е Вкус, разделен на Аромат, плюс квадрата на Цвета, умножен на квадрата на семената. Пространствено-времените премествания се ръководят от същия принцип, но като се използва съответната формула. Една машина на времето не е нещо повече от един конвертор пространство-време в реално време, работещ на базата на възстановителната връзка на енергийните остатъци. Практическото приложение е малко по-сложно, разбира се, и само Чарли Глейстър бе в състояние да го извърши. Това може да ви се стори като нарушение на закона за Вечната повтаряемост, но Изключителността също е обект на повторение, както ни предстои да видим.

Глейстър нагласи циферблатите на машината на ограничението за възможностите ѝ за проникване напред — няколко милиона години от човешка гледна точка, няколко часа от гледна точка на някоя звезда или десет на степен сто по хиляда години от гледна точка на една амеба. Той натисна бутона. Нещо се случи.

Според разбирането на Глейстър, изглеждаше, че пътува по права линия, свързваща миналото с бъдещето. Линия, която можеше да се разклонява безкрайно, случайно или когато се налага. Но погледнато от едно по-високо ниво, времевата писта е една фиксирана орбита около почти невъобразимо далечно разположен център, и онова което изглежда като разклонение, е просто една осцилация в неизбежната окръжност. Само поглед от макрокосмоса дава представа за прави линии и нововъведение. Микрокосмосът е царството на кръговото движение и повторението. Връзката между тези различни реалности е случайност. Степента на случайността е функция на

размера на скоростта. Ако пътуваш достатъчно бързо, достатъчно надалеч и достатъчно дълго, успяваш да получиш някаква космическа представа — ужасяващите пейзажи на вечното повторение.

Глейстър изпита един кратък миг на зашеметяване (ефект на наблюдателя), а после той беше първият в света пътешественик във времето, попаднал в невъобразимо далечното бъдеще. Той се огледа трепетно.

Първото, което видя, беше полицая.

Основна поредица Глейстър по първа времева писта, вариант А:

...съм решен да си държа очите на четири и да не си отварям устата. Едно от първите неща, които забелязвам, е ефектът на приспособяване, който нормализира усещанията ми. (Неделимост на субекта и обекта и постоянност на усещанията.) Всичко е толкова познато! Предполагам, че един електрон, прехвърлящ се от един атом на друг също очаква да навлезе в царството на нещо непредставимо ново. Но вероятно изгледът във всяка част на вселената е горе-долу еднакъв, тъй като всеки го вижда от своя гледна точка, а не от страна на действителното място.

Също и лингвистичното приспособяване. Те ли говорят на моя език или аз на техния? Никога няма да разбера: прехвърлянето не може да наблюдава себе си.

Намирам се в градчето Мингусвил 32 С. По улиците има поне четири вида униформени полицаи — градски, политически, тайни и специални. Аз се представям за студент по социология от Непал, пишещ тема със заглавие „Екстазът на конформизма“. (Тази тема е приемлива за администрацията във всеки времеви период и доста добре обяснява моя странен акцент и непознаването на настоящата действителност.)

Мингусвил 32 С е порутено място с някои интересни технологични ретроградности: коли задвижвани с парни машини, които изгарят сухи кравешки фъшкии например, както и много каруци, теглени от коне (мулета, волове и дори няколко камили). Дали това не се дължи на липсата на изкопаеми горива? Пък и какво ли се е случило с атомната енергия?

Мингусвил има остаряла комуникационна система, но само управляващите имат лични телефони. Електричеството не достига и е скъпо, а поддръжката на оборудването се прави наслуки. Предполагам, че две трети от къщите се осветяват с газ. Няма по-висока сграда от три етажа — циментова конструкция, понякога облицована с тухли или плочки. Центърът на града се доминира от голям пазар на открито, намиращ се пред гигантски полицейски бараки. Впечатлението ми е, че хората тук водят скучен, мудар и мрачен живот. Това се отразява в готовността им да оставят всякаква работа и да разговарят с часове с чужденец като мен.

Научавам, че тук върлуват много епидемии: еквиваленти на трахомата, енцефалита, блатна треска и така нататък. (Холерата и черната чума са обезлюдили този район преди шест години.) Има много просяци по улиците, въпреки че просията е забранена от Императора. Черните и белите са почти поравно на брой. Не съм в състояние да усетя някаква забележима разлика в социалното положение на расова основа. Тук като че ли всички са еднакво потискани.

Единственото интересно нещо в градчето е управлението. Един човек управлява света — императорът Мингус. Той поддържа стандартната полицейска държава. Мингус е типичният параноичен фашист. Кара всеки да следи всеки. Навсякъде има камери и магнетофони, километри филмова и магнетофонна лента, легиони от хора, наблюдаващи всичко това и така нататък, и така нататък, докато се стигне до императора, най-висшия наблюдател. Не бих могъл да си представя, че по този начин може да се контролира един свят, но Мингус като че ли го прави достатъчно добре.

За всичко това му помага едно секретно оръжие. Като че ли Мингус притежава машина на времето. Когато нещо не върви както трябва, той може (в определени естествени граници) да се върне назад във времето и да го поправи. Страхотен начин да се отървеш от противници — няма смисъл да претърсваш града и околностите, а просто отиваш в миналото, преди да са ти станали противници, например когато са били деца, и ги убиваш.

Основното ограничение за цялата тази работа е физическото. Защото Мингус трябва да го прави лично. Не може да довери

машината на времето на някои друг, защото той може да се върне в миналото, да убие Мингус и сам да стане император.

Дори и с това ограничение, машината му осигурява абсолютна и неограничена власт. И въпреки това съществува съпротивително движение. Не всеки може да бъде локализиран чрез машината на времето. Беззащитните вече са унищожени. Отвратителната организация на Мингус е предназначена да открие и унищожи онези врагове, които Мингус не може да убие лично.

Хората ми казаха, че машината на времето прилича на кутия за обувки. Направена от бяла пластмаса. Хората всяка нощ псуват Глейстър, злодеят, изобретил това нещо. Думата „глейстър“ е навлязла във всички езици. „Ще те глейстър“ е най-голямата заплаха. „Проклет глейстър“ е най-голямата обида.

Има още много да се научи за това място, но ще трябва да го отложа. Току-що разбрах, че съм абсолютен и непоправим глейстър и че съм глейстърнал цялото човечество. Трябва да направя нещо по този въпрос.

Основни поредици Глейстър по първи времева писта, вариант А, продължение 12, плюс основни поредици Глейстър по пета времева писта, плюс странична поредица Глейстър 32:

Глейстър седна на една пейка в мемориалния парк „Мингус“, за да обмисли нещата. Какво би трябвало да направи? Първото нещо, за което се сети, бе да се завърне във времето преди да изобрети машината и да не я изобретява. Но това не можеше да се направи, ако се съди по опита на другия Глейстър. В една и съща река не можеш да стъпиш два пъти. Освен това и ти самият не си същия при второто стъпване в реката. Всичко променя всичко. В миналото няма ниша, която да го чака да се завърне, за да я заеме. Природата може да приеме един парадокс, но тя отрича вакуума.

Май нямаше смисъл да се опитва да се завърне и да убеждава другия Глейстър да не изобретява машината. (Наново!) Така или иначе, трябваше да убеждава не само един Глейстър. Имаше множество потенциални Глейстърровци, всеки от тях идентичен с него до момента на контакта и всеки от тях различен след този миг. Това също бе

неизбежно. Както и вселената, разумът е материя, която непрекъснато разбърква съдържанието си. Всяка намеса преразпределя съдържанието и променя степента на обръщаемост. Глейстър би могъл да остане същия само при условие, че не беше се срещнал със себе си.

Но положението, в което бе поставил света, беше нетърпимо. Той бе решен да направи нещо по този въпрос. Но какво ли?

Той седеше и мислеше с неприятното чувство, че поне още един Глейстър е правил същото. Колко ли Глейстъровци ще седят на това място и ще премислят възможностите?

Но този начин на мислене беше непродуктивен. От една страна имаше (вероятно) множество Глейстъровци. Но от друга страна, имаше само един и това бе той. Всъщност нямаше значение как се наричаха онези другите или откъде идеха. Той беше единственият тук и сега. Личността, каквато се чувстваше в момента. Реалността е позиционна, самосъзнанието е релативно, а природата не се занимава с абстракции.

Какво можеше да направи лично той? Можеше да остане тук, в бъдещето (което е оперативното настояще), да се замаскира и да чака възможност да организира преврат против императора.

Можеше да се върне с петдесет или сто години назад, във времето преди възкачването на Мингус на власт, да открие бъдещия император така, както Мингус е откривал другите, и да го убие.

Или ако Мингус може да се предпази чрез силата на машината на времето, Глейстър би могъл да създаде организация, която да свали императора, като постави началото ѝ още преди той да е дошъл на власт.

Невъзможно беше да избере вариант от всичките си планове. Трябваше просто да се хване за един и да го изпълнява. Чакай? Аха, ето го намекът: човек предлага, но скритият закон на времето разполага. Кой план? Да броим: ала-бала-ница...

Глейстър вдигна поглед, когато един човек седна на пейката до него. Беше около петдесетте, с брада, облечен в тъмни дрехи. Носеше куфарче. Изглеждаше като бизнесмен или дребен чиновник.

— Нов ли сте тук? — попита мъжът.

— Нещо толкова — неохотно отговори Глейстър. — Студент съм.

— От къде?

— Университета в източен Бенгал. Новият, не стария. Тук съм, за да направя едно проучване. — „Престани да дрънкаш“ — каза си той.

— Най-хубавото време на човек е когато учи — усмихна му се човекът. — Колко добре си спомням моите студентски години.

— Къде сте учили? — попита Глейстър.

— В университета в Охайо — отвърна мъжът. — Но така и не се дипломирах. Много работа имах да върша на този свят. Е, какво да се прави...

— Не, защо — каза Глейстър. Бе започнал да се чувства неудобно. Той също бе учил в университета в Охайо.

— За какво ви служи тази бяла кутия? — попита рязко мъжът. — За учебниците ли?

— Да. Тоест не — отвърна Глейстър. — Малка е за учебниците. Тук държа записите на някои от лекциите.

— Наистина ли? — изгледа го човекът. — Знаете ли, странно съвпадение е, че аз имам същата. — Той разтвори куфарчето си. Вътре Глейстър видя бяла кутия, идентична с неговата, обвита в червено кадифе. До нея имаше огромен стоманеносинкав автоматичен пистолет.

Мъжът извади пистолета и го насочи към Глейстър.

— Хей, чакай малко, не си играй с това нещо — възкликна Глейстър. Той вече започваше да усеща леко гадене в стомаха. Боеше се, че разбира много добре какво става.

— Подай ми тази твоя бяла кутия — каза мъжът. — Подай я бавно и не се опитвай да натиснеш някой бутон.

— Кой си ти? — попита Глейстър.

— Познат съм под разни имена в различните райони на Земята — отвърна човекът. — Но съм най-известен като Мингус.

— Ти си императорът! — възкликна Глейстър.

— На твоите услуги — заяви брадатият. — А сега, много бавничко ми подай кутията.

Показалецът на Глейстър се намираше върху бутона за включване. Чувстваше погледа на императора върху ръката си. Глейстър си припомни, че между натискането на бутона и физическото изчезване съществува разлика във времето. Реши, че няма никакъв шанс. И бавно започна да подава кутията.

— Точно така. Бавно и леко — каза императорът.

После Глейстър забеляза потрепване на въздуха на около три метра зад императора. Нещо щеше да се случи и като се вземеха

предвид обстоятелствата, то само щеше да помогне на Глейстър.

— Виж какво — заговори той. — Не можем ли да поговорим по този въпрос? Може и да постигнем някакъв компромис.

— Какво си намислил? — Пръстът на Мингус се стегна около спусъка. Само едно неволно движение на очите на Глейстър го предупреди, че става нещо. Той се извърна тъкмо когато един друг Глейстър се материализира зад него.

Императорът стреля почти от упор в новопристигналия, но без видим ефект. Чарли Глейстър, забелязвайки лекия червеникав ореол около новия бе разбрал в миг, че това не е телесна личност. Явно за тренираното око това бе материално, псевдо-дублирано отражение, предизвикано от преминаването на Глейстър през времето. Докато го гледаше, образът изчезна.

Императорът се обърна към него, но Глейстър вече бе натиснал бутона на своята машина на времето.

Основна поредица Глейстър по времева писта едно върху едно, затворена вероятностна примка 12:

Когато бързаш, нищо не става както трябва. Чарли Глейстър натисна бутона толкова силно, че счупи предпазната ключалка за скоростно придвижване. През машината на времето премина неудържима сила и превърна първичните вериги в кръгови ускорители, причинявайки моментално умножаване на геометричните натрупвания. Енергията се насочи към съществуващите връзки на н-дименсионните минали/настоящи/бъдещи времена, после потърси нови посоки и ги намери, прескачайки цяла вечност, към вселената на нисковероятностните възможности.

Когато Глейстър дойде на себе си, той стоеше върху една плоска, скучна равнина. Блестящото бяло небе отгоре пулсираше от тъмнина и облаци. Чуваше се дебело, меланхолично грачене. То като да идеше от една бяла скала до десния му крак.

— Вие ли пеете? — попита Глейстър.

— Да, скъпи, аз — отвърна скалата с дълбок, скръбен глас. — Изпявам тъгата си от началото на света.

— И кога е било това? — попита отново Глейстър.

— Преди около три хиляди години, доколкото мога да си представя. А ти знаеш ли какво, къде или защо е това място?

— Бих могъл да направя научно предположение — отвърна Глейстър. — Разумно е да се предположи, че се намираме в нисковероятностна вселена. Теоретическото съществуване на такова място е достатъчно сигурно. Разбираш ли ме?

— Е, скъпи, не дотам — отвърна скалата. — Когато изричаш научни предположения сигурно наистина имаш предвид *научни*. Може би ще успееш да ми го кажеш и на английски?

— Ами... Специално в моя случай, имаше нещо като ужасна експлозия и аз бях изхвърлен от света си направо тук.

— Хей, ами точно това се случи и на мен — каза скалата. — Точно сега не ми се разказва как така стана, че свирех на саксофон точно в онзи фатален ден през 1945 година в клуб „Вигвам“ в Хирошима. А имаш ли някаква представа как можем да се измъкнем оттук?

— Мисля, че просто трябва да изчакаме това да стане — каза Глейстър. — В нормални високовероятностни условия не съществува твърде голяма възможност да се случи. Но ако това е вселена, където нисковероятностните събития са закон, тогава шансовете са точно обратни и ако имаме късмет, може наистина да се измъкнем.

— Аз го питам по човешки, а той ми приказва глупости — тъжно произнесе скалата.

— Не, говоря напълно сериозно.

— В такъв случай, миличък, извинявай за израза, но ти си истински идиот.

— Е, поне не съм скала — каза Глейстър и добави бързо: — Не мисли, че те считам за нещо по-долно заради външния ти вид.

— Разбира се, миличък, разбира се — отвърна скалата с толкова явен сарказъм, че човек можеше да го нареже с нож и да го намаже върху парчето сух тибетски хляб, който току-що се появи върху дъбовата пейка, където бяха пръснати инструментите, необходими на Глейстър да докаже на практика валидността на изказаното от него твърдение.

Във вселената на непоредност, което всъщност представлява нисковероятностната област, е трудно да бъдат открити последователности, мъчно да се хване поредността и сложно да се опираш на аксиоми. В исторически аспект, нисковероятностните нива са били считани за рай. Те са места, свободни от хашишин, мистагогия и наркозия. Те обикновено са странни места, поради което повечето хора не могат да попаднат там.

Има някои нисковероятностни светове, в които не се случва кой знае какво и затова са скучни като задържане в училище след часовете. Но обикновено там всички си прекарват добре.

Светът на Глейстър бе доста красиво местенце. Около него винаги се навъртаха момичета и го питаха:

— Хей, човече, къде е Катманду?

Появи се една голяма скалиста бонбонена планина, едно пиблово дърво и натрупването наоколо прочисти синапсисите, позволявайки да се види пейзажа чак до лимонената фабрика.

Както отбеляза скалата:

— Може и да не е реално, но ще свърши работа, докато реалността се появи наоколо.

Така че с явно чувство на съжаление, една сутрин Глейстър видя изписани по небето буквите: „Т-т-т-това е всичко, приятели!“ Той бързо се сбогува със скалата, сега определена като антиглесъристка частица и с момичетата, които всъщност бяха анимаглесъристки вълнови форми. После затаи дъх, което беше излишно, и премина през последвалото бързо прехвърляне.

Основна поредица Глейстър, плюс многобройни пресечки на времевите писти:

Глейстър се появи в една голяма, прашна аудитория, намираща се (както научи по-късно) в подножието на хълмовете Крич-Кридарин, близо до развалините на Норфолк. Оставаха около 234 години до възкачването на престола на император Мингус.

В залата имаше може би сто човека. Повечето приличаха на Глейстър. Но това си беше нормално, защото те всички бяха Глейстър.

Чарли Глейстър научи, че тези хора се опитват да проведат конференция, но не знаят как да го направят. Очевидно им трябваше някой, който да стане председател, но как да го изберат, като нямат създадена организация? А как пък да създадеш организация, като си нямаш председател? Проблемът беше сложен, особено за поредицата Глейстър, който никога не е бил силен в социалните науки.

Всички се обърнаха към Чарли Глейстър, който, като новопристигнал, можеше да има някакви предложения по проблема.

— Добре — каза Чарли. — Някога бях чел, че индианците шошони ли, или някакви други, избирали най-високия помежду си, за да води групата на война, на лов или изобщо да води.

Всички Глейстър закимаха бързо. Разбира се, всички знаеха това, но просто не бяха се сетили.

За нула време бе открит най-високият Глейстър, избраха го за председател *по право и завинаги* и го изпратиха при катедрата.

— Призовавам събранието към ред — извика най-високият Глейстър. — Вижте какво, преди да пристъпим към друго, на мен ми се струва, че *не можем* да продължаваме да се наричаме „Чарли Глейстър“. Твърде объркващо е. Предлагам, с цел по-добрата комуникация помежду ни, всички да си измислим различни имена. Какво ще кажете?

Чу се силен одобрителен шум.

— Предлагам освен това всеки да се опита да си измисли по-особено име — продължи председателят. — Защото петдесет Томовци или Джорджовци няма да са нещо по-добро от стотина Чарливци. Аз ще започна избора, наричайки себе си Егон. Обявявам петнадесет минути почивка, докато всички останали се прекръстят.

След мигновен размисъл, Чарли Глейстър (чиято времева писта проследяваме), се нарече Йеронимус. Той се ръкува с Микеланджело Глейстър, който седеше вдясно от него и с Чанг Глейстър, който му беше отляво. После председателят призова всички към ред.

— Уважаеми членове на обединената линия на еднаквости на възможните Глейстър — започна Егон. — Поздравявам ви с „добре дошли“. Някои от вас са търсили и намерили това място, други са попаднали тук случайно, а трети са установили присъствието си тук, пътувайки за другаде. Това определено изглежда да е точка за събиране на Глейстър поради причини, засега неизвестни за мен. Но карай да

върви. Аз мисля, че изразявам общото чувство, когато давам на това място името „Център за съпротива срещу управлението на императора Мингус“. Императорът вероятно знае за това място и какво се готвим да правим. Ние сме единствената сериозна заплаха за неговото управление. Много от нас са преживели необясними, почти фатални инциденти по времето преди да измислят машината на времето. Някои от тях със сигурност са предизвикани от Мингус. Ние трябва да очакваме и други посегателства върху живота си. Горедолу това е всичко, което имам да ви кажа. Сега с удоволствие съм готов да приема всякакви предложения от ваша страна.

Един мъж се изправи и се представи като Чалмърс Глейстър.

— Знае ли някой кой е този Мингус?

— Доколкото знам, не — отвърна Егон Глейстър. — Той е прикрил произхода си много добре. Има някаква официална биография, в която се твърди, че императорът е роден в Клиъруотър, Флорида, като единствено дете на Антон и Мария Валдхайм.

— Някой проверил ли е това? — попита Чалмърс.

Един мъж се изправи.

— Маркърс Глейстър — представи се той. — Аз проверих. Но мога да ви кажа, че Клиъруотър е бил разрушен около тридесет години преди идването на власт на Мингус, когато реакторът Сейдж Крийк е избухнал.

— А опита ли се да идеш в Клиъруотър преди разрушаването му?

— Опитах — каза Маркърс. — Но не успях да науча нищо с положителност. Може би семейство Валдхайм не е живяло там по това време или Мингус просто е споменал Клиъруотър като подходящо прикритие.

— Ходил ли е някой в службата по гражданско състояние във Вашингтон, или в библиотеката на Конгреса, или в тяхна еквивалентна служба, съществуваща сега? Ако документите на Валдхайм са иззети, това би било много важно отрицателно доказателство за идентичността на Мингус.

— Това още не е направено — обади се председателят Егон Глейстър след като изчака дали ще отговори някой от аудиторията. — Може ти сам ще се заемеш със задачата?

— Не знам откъде да започна издирването — каза Чалмърс.

— Никой от нас не знае. Общият ни талант е насочен в други направления. Но работата трябва да се свърши.

— Добре тогава, ще опитам — каза недоволно Чалмърс и си седна.

Последва широка обща дискусия. Всички Глейстър бяха сериозно объркани по отношение пътешествията във времето, техните възможности, разклонения, ограничения и пресичания. Нито пък можеха да съгласуват различните типове и аспекти на времето, с които се бяха сблъскали — субективно време, обективно време, минало, бъдеще, множествени времеви степени и парадоксалното пресичане и връщане на времевите писти. Какво беше минало и какво бъдеще? Дали „минало“, „настояще“ и „бъдеще“ не бяха само фикции — фалшиво разделение, наложено върху една унифицирана област? И ако беше така, как би могъл индивидуалният пътешественик да се ориентира? Положението изглеждаше подобно на някаква ненормална игра на шах, където всеки от противниците можеше да поправи всеки предишен ход по всяко време в една игра, която вероятно е била завършена още преди да започне.

Йеронимус Глейстър — все още наш герой, въпреки известните технически трудности в диференциацията и идентификацията — не обърна много внимание на дискусията. Той наблюдаваше аудиторията, тъй като Глейстърниците му бяха почти толкова интересни както и самото пътуване във времето.

Тук имаше Глейстърници от всяка възраст между двадесет и шестдесет години. Всички бяха от един соматотип. Въпреки това различията им бяха много по-впечатляващи от приликата.

Всеки Глейстър бе изпитал подобни стресове и влияния, но в различни субективни моменти. Събитията се бяха стоварили върху всеки от тях в определен и уникален момент в психовремето, поляризирайки и модифицирайки въртящите се лулиански колела на вътрешния му мироглед. По този начин всеки от тях бе човек с нова и неочаквана емоционална конфигурация, модифицирана и различна, която го превръщаше в личност, различна от останалите Глейстърници.

Ако се съди по външния вид, тук имаше изплашени Глейстърници, смели, сангвинични и флегматични, Глейстърници,

които обичаха обществото и саможиви такива, хитри и объркани.

Докато си мислеше по тези въпроси, един от мъжете се изправи и се представи като Мордехай Глейстър. Той поиска разрешение да се обърне към аудиторията по някои твърде важни въпроси. Егон го покани на подиума.

— Няма да говоря дълго — започна Мордехай. — На мен ми се струва, че въпросът за императора не е разгледан отвсякъде. Ние заключихме слепешком, че този човек и целите му са зли. Но дали наистина е така? Помислете само...

Йеронимус го гледаше. Беше виждал този честен брадат мъж на около петдесет години и преди. Но къде?

Тогава се сети.

Йеронимус Глейстър скочи и се затича към подиума.

— Хванете този човек! — извика той. — Това е Мингус! Той е императорът!

Егон се поколеба за миг, но взе решение. Двамата с Йеронимус се приближиха до Мордехай Глейстър. Няколко други Глейстърровци вече бяха станали и се качваха на подиума. Но всички се спряха.

Мордехай Глейстър бе извадил от джоба си стоманеносивия автоматичен револвер и го насочи към Егон.

— Моля върнете се по местата си — каза Мордехай. — Всички, с изключение на председателя Егон и този младеж, чийто живот зависи от вашето добро държание. Искам да направя една декларация.

Всички седнаха, с изключение на Егон и Йеронимус.

— Това оръжие, което държа, не е за самозащита, макар че се намира в обвивката на 45-калибров автоматичен „Колт“. Това е мое, или наше изобретение, което работи на принципа на лазерната дифузия. Първоначалният му ефект от разстояние пет метра е парализа. Смъртта следва само след секунди, ако лъчът не бъде изключен. Каквото и да решите сега, ще трябва да имате предвид и това оръжие.

Мордехай направи пауза, за да може думите му да произведат необходимия ефект. После продължи с усмивка:

— Скъпи мои братя и верноподаници, император Мингус ви приветства.

Пресечна точка на основните линии номер 2:

— Доколкото разбирам положението — заговори Мингус, — аз съм измислил машина на времето и съм отпътувал в далечното бъдеще. Преживял съм доста неща, които са оформили настоящите ми решения. Светът, в който попаднах, беше едно тъжно, враждебно място, лишено от физическите си и умствени ресурси, разделено на малки, враждуващи кралства. Аз го завладях. Машината на времето, разбира се, ми даде небивало могъщество. Но успехът ми се дължеше на нещо повече от това. Беше дошло време за въвеждането на организация в този свят и аз бях подходящият човек, който можеше да го направи.

Онези от вас, които са видели малка част от моята империя не мислят така. Но вие съдите прибързано. Вие забравяте материала, с който ми се е наложило да работя. Уверявам ви, че моята цел е мир и просперитет за всички. Да. Както и политическа свобода, щом хората придобият интелигентността и самоконтрола, за да могат да я използват.

Вие мислите, че моята империя прилича на някоя латиноамериканска или африканска диктатура. Така е. Но когато завзех властта, този свят беше в хаос. Нямаше мир и единственият закон беше силата. Аз дадох на хората известна доза сигурност и време, за да бъде възстановена цивилизацията.

Всички ние сме продукт на американската демокрация. „Империя“ и „император“ за нас са мръсни думи. Но аз искрено настоявам да не съдите за моята дейност от гледна точка на политическия рефлекс. Какво мислите, че бих могъл да направя? Да дам право на глас на слуги и роби и да премахна престъпните барони? Дори и с машината на времето нямаше да издържа и седмица.

Може би трябваше да им чета лекции, че всички хора са равноправни? Та тези хора *знаеха*, че хората не са равни и че правосъдието е прерогатив само на управляващата класа. На тях всяка идея за равенство им изглеждаше като дяволска перверзия, на която трябва да се противопоставят до смърт.

Демокрацията не е природен закон. Хората трябва да се научат да бъдат демократи. Демокрацията е трудна и много сложна концепция за хора, чийто инстинкт ги кара да се движат на глутници и да действат

по заповед на един-единствен вожд. Истинската демокрация изисква отговорност и честност към другите. За хората от Земята на бъдещето това бе нещо непостижимо. За тях *другите* съществуват само, за да бъдат използвани.

И като имате предвид това състояние на нещата, какво бихте направили вие? Всеки един от вас? Щяхте ли просто да отбележите мизерията и низостта на света и да му обърнете гръб, връщайки се в собственото си по-щастливо време? Или щяхте да останете и да създадете привидна демокрация, която да загине в мига, когато нямате вече възможност да упражнявате физически контрол? Или щяхте да постъпите като мен — да създадете единствената политическа организация, която хората могат да разберат, а после да се опитате да ги възпитате за сложната практика на свободата и отговорността. Аз направих онова, което считах, че е най-добро за хората, а не за самия мен. Взех властта. Но тогава, вие, Глейстърровци, моите други „аз“, моите братя, започнахте да пристигате от миналото, решени да ме убиеете. Опитах се да отвлека някои от вас и да ви превъзпитам. Но имаше твърде много Глейстърровци и динамиката на положението беше против мен.

Научих за вашата организация. Върнах се тук и се вмъкнах в нея. А сега я завзех.

Обясних ви положението доколкото можах. Най-искрено ви моля да се съюзите с мен, да ми сътрудничите, да ми помогнете да променя западналата и подивяла Земя и да я превърна в онова място, за което всички ние сме мечтали.

Последва дълго мълчание. Накрая председателят Егон заговори:

— Аз мисля, че това, което ни обясни, има смисъл.

— А забрави ли вече какво си видял в бъдещето му? — избухна Йеронимус. — Само подозрения и мизерия, и много полиция! — Той се обърна към Мингус. — Защо не ги оставиш на мира? Мен наистина не ме интересуват мотивите ти. Не е ли имала Земята достатъчно императори, диктатори, генералисимуси, военни водачи, велики ханове, шахиншахове, цезари и както поискаш още да ги наречеш? Някои от тях са имали възхитителни мотиви, но единствените хора, които наистина са били облагодетелствани, са те самите.

— Да не би да предпочиташ състоянието на анархия? — попита Мингус.

— Мисля, че да — отвърна Йеронимус. — Единствената слабост на анархията е беззащитността пред хора като теб.

От залата не се чуваше звук. Йеронимус продължи:

— Във всеки случай ти не правиш експеримент със своето време. То е време на други. Ти си дошъл от щастливия и образован двадесети век и налагаш собствените си отживели разбирания на тях. Наистина, Мингус, ти действаш като обикновен колонизатор.

Мингус изглеждаше потресен.

— Трябва сериозно да помисля по този въпрос. Аз искрено вярвах... — Той разтърси ядосано глава. — Странно, че всички ние сме една личност, но възгледите ни са доста различни.

— Не е странно — намеси се Егон. — Дори и при нормални обстоятелства в една личност се съчетават доста различни възгледи.

— Може би трябва да гласуваме решение какво да правим — каза Йеронимус. — Ако смятате, че сме достатъчно цивилизовани, за да гласуваме.

— Вземането на властта е отговорност — намеси се Мингус. — Но и отказването от власт е не по-малка отговорност. Това изисква много внимателно обмисляне от моя страна.

— Може би не — каза Егон. — Може би не трябва изобщо да се замисляш по този въпрос.

— Как така? — попита Мингус.

Председателят се усмихна.

— Аз мисля, че ти съвсем неправилно си разбрал развитието на събитията. Връщайки се тук, ти си престанал да бъдеш император. Така че няма какво да му мислиш.

— Не те разбирам — каза Мингус. — Кой тогава е истинският император?

— Няма „истински“ император — отвърна Егон. — Има само един Глейстър, който е отишъл в бъдещето, взел властта и станал император. Той установил, че му се противопоставя една организация, върнал се в миналото, опитвайки да я подчини на себе си. И бил убит при този си опит.

— Внимавай — каза Мингус.

— Няма какво да внимавам — отговори Егон. — Ние знаем, че пътуването във времето задължително включва дублиране. Единственият закон, който сме сигурни че управлява пътешествията

във времето е: нищо не се случва за първи път. Ти, скъпи ми Мордехай, имаш честта да си бил първият император. Но не може да продължава така. След като тук участва пътешествие във времето, трябва да има втори император, за да може вероятностната императорска линия да съществува като такава.

— И ти мислиш, че първият император умира? — попита Мингус.

— Или може би се пенсионира — каза Егон. — Дай ми оръжието.

— Коронясваш сам себе си за император ли?

— Защо не? Аз съм Глейстър и поради това съм законен наследник на императорската линия. Дай ми оръжието и аз ще ти позволя да си идеш в мир.

— Направи го — бързо заговори Йеронимус на Мордехай-Мингус. — Дай му оръжието. Той е прав. Пътуването във времето се нуждае от предопределение на събитията. Трябва да има втори император.

— Много добре — каза Мордехай-Мингус. — Ще ти дам оръжието. И щом ти си бъдещият император, няма значение откъде ще го хванеш.

Той насочи револвера към Егон и натисна спусъка. По лицето на Мордехай премина изражение на учудване. Той се вцепени, а после падна. Оръжието падна от ръката му и се търкулна по пода. Спря пред краката на Йеронимус.

Йеронимус вдигна оръжието. Той се наведе за миг над Мордехай и после погледна Егон.

— Той е мъртъв.

— Май че имаме нов император — каза Егон.

— Наистина — отговори Йеронимус и му подаде оръжието с приклада напред.

Имперска линия Глейстър номер 2:

— Благодаря ти, братовчеде — каза Егон и прибра оръжието. — Значи нямаш имперски амбиции?

— Амбиции да, но не имперски. Освен това, Егон, имам едно предчувствие.

— Вече не съм Егон — каза председателят. — Заради симетрията, се преименувам в Мингус... Какво е предчувствието ти?

— Мисля, че чух един глас да казва: „Императорът е роб на времето.“

— Само това ли?

— Това чух — каза Йеронимус.

— Колко странно, мрачно и зловещо — замислено произнесе новият Мингус и се ухили. — А ти как го разбираш?

— Намеква ми за нещо неприятно, но не знам какво. Приеми го буквално.

— Добре — отвърна Мингус. — Ти ми даде едно предсказание и една империя, и аз ти благодаря от сърце и за двете, но особено за империята. А сега, с какво мога да ти служа?

— Ще ми направиш ли едно императорско благодеяние?

— Да, каквото пожелаеш.

— Тогава иди да си управляваш империята и остави мен и останалите да правим онова, което трябва.

— Това е направо глупаво — каза Мингус. — Но ще го направя. Господ знае какви усложнения бих предизвикал, ако започна да убивам Глейстъровци. Само недей забравя...

Мингус млъкна. Един човек току-що се бе материализирал върху подиума до него.

Пресечна точка на основните линии номер 3:

Човекът бе възрастен, със сива брада и сбръчкано лице. Очите му бяха потъмнели и почервенели.

— Кой си ти? — попита Мингус.

— Аз съм ти, Егон. Аз съм Мордехай, аз съм Йеронимус, аз съм останалите. Аз съм императорът, в който ще се превърнеш ти. Дойдох тук, за да те помоля да абдикираш сега и да промениш онова, което още може да бъде изменено.

— И защо трябва да го правя? — попита Мингус.

— Защото императорът е роб на времето.

— Но това са глупости, старче. Кой си ти всъщност? Йеронимус, това ми прилича на някакъв театрален трик, който си измислил.

— Не мога да знам какво ще бъде поведението ми на стари години, ако намекваш за това.

— Абдикирай — настоя старецът.

— Никой не обича досадниците — каза Мингус, насочи пистолета си и стреля.

Не последва видим ефект. Старецът ядосано поклати глава.

— Аз не мога да бъда убит — каза той. — Поне не тук, не сега и не от теб! Реалността е позиционна, както ще научиш, когато пораснеш. А сега трябва да се връщам на работа.

— Какво работиш? — попита Йеронимус.

— Всички роби вършат еднакво безсмислена работа — отговори старецът и изчезна.

Мингус яростно почеса брадата си.

— Само дух ни трябваше, че да продължава комедията! Йеронимус, отиваш ли някъде?

Йеронимус настройваше машината на времето.

— Тръгвам на пътешествие — отговори той.

— Къде?

— При един стар приятел.

— Кой? Обясни за какво говориш.

— Ще разбереш, когато му дойде времето.

— Чакай, Йеронимус! — извика Мингус. — Остани с мен и ми помогни да създам една истинска цивилизация. Ще направим както ти искаш.

— Не — заяви Йеронимус и натисна бутона.

Пресечна точка на основните линии номер 4:

Този път Глейстър излезе в близост до Кръл в късните години на империята Мингус. Той замени дрехите си, получи други и малко пари, и взе дневния дилижанс до Вашингтон. Отиде пеша от станцията до Белия дом, седалище на имперската власт, превърнато във византийска крепост вътре в града. Каза на сержанта на външната охрана да съобщи за пристигането му на императора.

— Що за тъпа шега? — отвърна сержантът. — Пусни молбата си по общоприетия ред.

— Съобщи за пристигането ми, ако искаш да продължиш да си живееш добре — каза Глейстър. — Кажу ми, че Йеронимус е дошъл.

Сержантът не му повярва, но не искаше да рискува. Той звънна на капитана на гвардията, който се свърза с коменданта. Десет минути нищо не се случи, а после всичко започна да се развива много бързо.

— Извинете ме — каза сержантът. — Аз съм нов тук. Не бях получил неотменната заповед по отношение на вас. Моля ви оттук, господине.

Йеронимус бе преведен по криволичетните коридори, в асансьор, през други коридори до една червено боядисана метална врата. Сержантът го въведе и затвори врата подире му.

Йеронимус се намираше в една малка приемна. До също така малка масичка беше седнал един човек. Той се изправи, когато Йеронимус влезе.

— Радвам се да те видя отново — каза Егон-Мингус.

— Аз също — отвърна Йеронимус. — Как върви империята?

— Ами... Не много добре, както сигурно вече си забелязал. Всъщност тя се провали — усмихна се мъчително Мингус. Той вече беше стар, висок мъж със сива брада и пусти очи.

— Какъв е проблемът?

— Не знаеш ли?

Йеронимус поклати глава.

— Аз имах предчувствие, а не видение. Още ли се опитват Глейстърците да те свалят?

— Да, да, разбира се — отговори Мингус. — Но дори не си и правя труда да ги спирам. В нашето семейство сме много неловки в политиката. Глейстърците нямат ум за интриги! Те идват в империята ми с облеклото си от двадесети век, носят странни оръжия и говорят така, че населението не може да ги разбере. Хората мислят, че са представители на някой чужд владетел или просто луди. И при първа възможност ги предават на полицията.

— А ти какво правиш с тях?

— Възпитавам ги.

— Ааа!

Мингус направи физиономия.

— Надявам се да не си мислиш, че използвам евфемизъм за насилие. Уверявам те, че ги възпитавам по най-конвенционалния начин. С лекции, учебници, екскурзии, филми и книги. После им намирам някое местенце в империята, където могат да останат.

— Те всички ли избират да живеят тук?

— Повечето. Все пак, човек трябва да живее някъде, а оригиналните им места в собственото им време са заети от други Глейстъровци.

— Ами... Това ми звучи добре. Тогава какъв е проблемът?

— Йеронимус, ти самият трябва малко да се обучиш! Може би да те изпратя на една екскурзия?

— Просто ми разкажи.

— Добре. Всъщност е доста просто. Първият, или оригиналният Глейстър изобретява машината на времето и отива в бъдещето. Природата, която търпи парадокси, но отрича вакуума, получава чупка в пространствено-временната си тъкан. Един Глейстър липсва от нормалната си позиция. И така, природата запълва мястото му с идентичен или почти идентичен Глейстър от килера, където си държи резервните части.

— Това го знам — каза Йеронимус.

— Но не си го обмислил до края. Всеки път, когато един Глейстър използва машината на времето, се получава преместване и нова дупка в пространствено-временната тъкан, която Природата запълва, произвеждайки друг Глейстър.

— Започвам да разбирам — каза Йеронимус.

— Сега имаме много Глейстъровци — продължи Мингус. — И всичките се мотаят наоколо с различни задачи. Имам разклонение Глейстър, което става император, друго разклонение, което създава организация против императора. А има и други разклонения. Всяко от тях включва пътувания във времето и в резултат, дублиране на един Глейстър. Всеки нов Глейстър пътува във времето и е причина за създаването на още нови Глейстъровци.

Мингус млъкна, за да могат думите му да бъдат добре разбрани.

— Глейстъровците се произвеждат в геометрична прогресия — добави той.

— Ами значи има ужасяващо много Глейстъровци — произнесе замислено Йеронимус.

— Още не можеш да обхванеш същността — каза Мингус. — Геометричните прогресии стават неуправляеми много бързо. Стотиците стават хиляди, хилядите милиони, които от своя страна стават милиарди и квадрилиони. Сега ясно ли ти е?

— Ясно — каза Йеронимус. — И къде отиват всички те?

— Идват тук — отвърна Мингус. — Всъщност нямат къде другаде да идат.

— А ти къде ги слагаш?

— Досега съм успял да заселя около дванадесет милиона. Но империята обеднява откъм ресурси, а пък те стават все повече и повече!

— И няма ли начин да бъдат спрени?

Мингус поклати глава.

— Дори и армията да ги застрелва мигновено, не можем да контролираме растящата прогресия. Земята ще бъде постлана с Глейстърровци, а новите ще продължават да пристигат. Императорът наистина е роб на времето.

— А какво си направил, за да решиш проблема?

— Всичко възможно. Приемам предложения.

— Единственото, за което се сещам е, че оригиналният Глейстър трябва да бъде убит преди да изобрети машината на времето — каза Йеронимус.

— Не може. Много от нас са се опитвали, но не можем да се върнем достатъчно назад във времето. Можем само да се срещнем с Глейстър след като е изобретил машината. А всеки Глейстър, който се връща и не успява, увеличава прогресията.

— Да, разбирам.

— Имаш ли някакви идеи?

— Само една, но не ми харесва твърде.

Мингус чакаше.

— Засега сериите Глейстър са в състояние да нарастват до безкрайност — каза Йеронимус. — Затова трябва да им бъде въведено ограничение, за да станат възможни за унищожение.

— Какво ограничение?

— Единственото естествено ограничение е смъртта — отвърна Йеронимус. — То трябва да бъде въведено колкото е възможно по-

бързо в сериите, така че да нараства едновременно с тях, като по този начин ги самоограничава и впоследствие самоунищожава.

— Много от нас умряха — каза Мингус. — Но това не засегна нарастването.

— Разбира се, че не. Всички смърти на Глейстър са били нормален завършек на личната времева писта. А на нас ни трябва ранна смърт извън нормата — самоубийство.

— За да въведем краткосрочен повтарящ се фактор на смъртта — каза Мингус. — Самоубийство... Да. Това ще бъде последния ми имперски акт.

— Не твой, мой — каза Йеронимус.

— Аз все още съм император — отвърна Мингус. — Отговорността е моя.

— Първо, ти си твърде стар — възрази му Йеронимус. — Трябва да умре един млад Глейстър. Колкото е възможно по-рано във времевата си писта.

— Тогава ще теглим жребий сред младите Глейстърровци.

Йеронимус поклати глава.

— Боя се, че трябва да съм аз.

— Би ли ми обяснил защо?

— С риск да ти се сторя егоист, трябва да ти кажа, че съм уверен, че аз съм оригиналният Глейстър и само моето самоубийство може да сложи край на онова, което сам съм започнал — каза Йеронимус.

— Защо мислиш, че ти си оригиналният Глейстър?

— Интуиция.

— Не е твърде убедително.

— Да, но е нещо. Ти чувстваш ли нещо подобно?

— Не — каза Мингус. — Но не мисля, че съм... нереален.

— Не си — отвърна Йеронимус. — Ние всички сме еднакво реални. Аз просто съм първият. Това е.

— Ами... Всъщност нищо... Надявам се да си прав.

— Благодаря — каза Йеронимус и започна да настройва машината си на времето. — Имаш ли го още онзи лазерен пистолет?

Мингус го подаде и Йеронимус го пхна в джоба си.

— Благодаря. Довиждане.

— Май няма да е възможно...

— Ако предположението ми е вярно, ще ти се наложи да ме срещнеш отново — каза Йеронимус.

— Обясни ми! — възкликна Мингус. — Не разбирам смисъла...
Но Йеронимус бе натиснал бутона и бе изчезнал.

Разклонение за унищожение номер 1 на първа основна линия на Глейстър:

В Харвест Фолс, Индиана, беше красив септемврийски следобед. Чарли Глейстър мина по „Ейпъл“ стрийт и погледна със завист бялата къща, в която се бе намирала лабораторията му. Помисли дали да не влезе и да поговори със себе си, но се отказа. Беше му писнало от Глейстърровци.

Продължи да върви извън града по шосе номер 347. Колите го отминаваха, но той не се опита да стопира някоя. Не отиваше далеч.

Излезе от шосето и пресече една окосена ливада. Навлезе сред дърветата и стигна до малко ручейче. Като момче беше ловил риба тук и понякога бе хващал по някоя платика. Голямото дъбово дърво се намираше още там където го помнеше и Чарли седна, и се облегна на дънера му.

Той извади оръжието и го погледна. Чувстваше се изтръпнал и добре съзнаваше какво върши. Почеса носа си и погледна слънчевите петна по водата. Гледа ги известно време.

После ядосано си каза:

— Добре, хайде да свършваме.

Той сложи дулото в устата си. Леко му се догади от вкуса на омасления метал. После затвори очи, дръпна спусъка и умря.

Начало на повтарящата се серия на унищожението на Глейстър:

Чарли Глейстър отвори очи. Стаята за аудиенции при императора си беше както я помнеше. Върху масата пред него се намираше последния статистически доклад: към датата се бяха заселили повече от милион Глейстърровци и всяка минута пристигаха още.

— Късмет — каза той и му подаде лазерния пистолет.

— Благодаря — каза Егон Глейстър, натисна бутона на своята машина на времето и изчезна.

Останал сам, Чарли огледа стаята за аудиенции. Трябваше да свикне с императорските задължения, защото му се налагаше да изкара своя ред като император. Точно както и на всички останали. Той и те трябваше да изиграят всички роли на Глейстър, докато продължава унищожението, чак докато накрая остане един, точно както в началото.

Но засега той беше император и това можеше да се окаже интересно. Беше благодарен, че засега не му предстои самоубийството. Щеше да му се наложи да го извърши отново, разбира се. Но още не, докато всички останали не минат през него.

ГЛАСОВЕ

Както много от нас, господин Уест понякога изпитваше трудности при взимане на решения. Но за разлика от много от нас, той отказваше да прибегва до ирационални форми на помощ. Независимо от остротата на проблема си, господин Уест не си позволяваше да бъде напътстван от И дзин, картите Таро или хороскоп. Той беше едър, навъсен и затворен човек, който работеше в нюйоркската счетоводна фирма на „Едуъл, Джипър и Гаскойн“ и считаше, че всеки трябва да взема рационално своите решения.

Господин Уест правеше това, като се допитваше за проблемите си до един Глас в главата си. Гласът винаги му казваше какво да прави и Гласът винаги беше прав.

Системата на Гласа в главата на Уест работеше добре от много години. Но проблемите започнаха през седмицата, когато техниците проверяваха генераторите в новопостроената огромна сграда на улицата срещу мястото, където се намиреше неговия апартамент. Трябва да се отбележи също, че тази седмица активността на слънчевите петна бе твърде висока, излъчването на космически лъчи достигна десетгодишния си максимум, а поясът Ван Алън временно се бе преместил с четири градуса на юг.

Тази седмица господин Уест имаше да решава два сериозни проблема. Единият се отнасяше до Амелия — хубавичка, желана, готова и постижима — но също така четиринадесетгодишна негова племенница и слабоумна. Тя живееше при него, докато родителите ѝ пътуваха из Европа. Самата мисъл за нея караше ръцете да го сърбят и носът му да потръпва. Но после той си спомняше за законното наказание за кръвосмешение и решаваше да отложи този въпрос.

Другият проблем засягаше неговите акции в южноафриканското предприятие „Експлоатация“ ООД. Цената им леко падаше и той мислеше да ги продаде и да купи акции от международната корпорация „Размисли за смъртта“.

За да достигне до приемливо пазарно решение, господин Уест трябваше да се съобрази с такива фактори като преимущества, запаси, сезонни промени, доверие от страна на инвеститорите, средни показания на индекса Дау-Джонс, фючърси Алфалфа и много други неща. Никой не би могъл сам да мисли за всичко това. То явно си бе работа за Гласа.

Гласът обмисли проблема през нощта, а после на закуска каза:

— Добре. Мисля, че намерих решение. Трудността беше в това, че сме подценили някои свойства, които могат да бъдат индуцирани в напрегнатите преградни структури.

— Какво? — изненада се господин Уест.

— Твърдостта и гъвкавостта могат да бъдат комбинирани като самостоятелен градиент на функция — продължи Гласът. — Но абсолютна функция в рамките на самозатворени хомеостатични системи. В такъв случай граммолекулярния диференциал ще осигури експоненциално повишаване на здравината на продукта.

— Ама за какво говориш? — попита господин Уест.

— Привидното обръщане на закона на Фроше се дължи на факта, че енергията, преминаваща през крайно ориентираните преградни и чакълести структури може да бъде приета за проста биполярна променлива. Щом разбереш това, промишленото приложение на тази форма на ламиниране става очевидно.

— Не, не е — извика Уест. — Какво става тук? Кой си ти?

От Гласа не последва отговор. Той се беше изключил.

През останалата част на деня той чуваше многобройни Гласове в главата си. Те казваха най-различни странни неща:

— Мартин Борман е жив и здрав и работи като научен ръководител в Манаус, Бразилия.

— Прескачащата дама за трети път печели в Акведукт.

— Ти си потенциален владетел на слънчевата система, но злите ти псевдородители са те затворили в едно нечисто смъртно тяло.

Подобни приказки разтревожиха господин Уест. Той знаеше, че един Глас в главата е нещо рационално, нормално и напълно приемливо. Но да чуваш много Гласове бе един от признаците на лудостта. И най-лошото бе, че той не успяваше да получи какъвто и да било отговор от собствения си Глас.

Той успя да запази спокойствие през следващите няколко дни и се опита да разреши проблемите си сам. Продаде акциите на „Експлоатация“, а те веднага се вдигнаха с пет пункта. Купи акции от „Размисли за смъртта“, а те паднаха рекордно ниско, когато списание „Тайм“ съобщи, че новият серум на безсмъртието ще се появи „съвсем наскоро“.

Опита се да разреши проблема си с Амелия. Почеса носа си със запотени ръце и помисли: „Да видим. Мога да се промъкна в стаята ѝ през нощта с черна маска. Тя може би ще разбере кой съм, но мога да отричам в съда. Пък и кой ли ще повярва на една слабоумна? Или пък мога да ѝ кажа, че последната мода в сексуалното обучение е действителната демонстрация...“

Но той знаеше, че тези решения са изпълнени с опасности. Просто не беше в състояние да разреши собствените си проблеми, пък и нямаше причина да го прави. Това си беше работа на Гласа, който той си представяше като един миниатюрен господин Уест, с размерите на грахово зърно, което се е настанило в едно място в мозъка му, надписано „Контролен център“, гледа чрез сетивата на самия господин Уест, сортира проблемите и взема решения.

Това беше нормалният, рационален начин, който бе измислила природата. Но неговият личен Глас вече не му говореше, беше изчезнал или просто не можеше да се свърже с него.

Към края на седмицата, той стана нетърпелив.

— Разреши нещо, дяволите да те вземат! — извика той като удари челото си с юмрук. Но нищо не се случи освен това, че различни Гласове започнаха да му обясняват как да задържи течен хелий при стайна температура, как да построи многостепенен екстрактор от стара пералня и как да разнообрази техниката на колажа с отпечатък от ротогравюра върху основата.

После, най-накрая, изпитанията на генератора приключиха, слънчевата активност започна да спада, силата на космическото лъчение се върна към нормата и поясът Ван Алън се премести с четири градуса на север. И господин Уест престана да чува Гласове.

Последните две съобщения, които получи бяха следните:

— Опитай се да носиш раиран сутиен с банели и с една мярка по-малък. Ако това не привлече вниманието му, значи нищо няма да стане!

И:

— Продължавай и поведи децата ми към светилището на връх Алуси, и им кажи да изпращат молитвите си към мен, защото само онова място на Праведниците ще остане, след като злите народи се унищожат с огън и чума. И се постарай да закупиш колкото е възможно повече земя, защото цените на недвижимите имоти тук наоколо ще се вдигнат до небето, след като следващата година се издигне Балона.

Обаче това не беше краят. Защото през деня, когато Гласовете престанаха да му говорят, господин Уест прочете интересна статия в „*Ню Йорк Таймс*“. Статия, в която се разказваше как един градски полицаи от Рио Гранде до Сул, накаран от нещо, което той наричаше „глас в главата ми“, отишъл в Манаус и открил Мартин Борман жив и здрав, работещ като научен ръководител.

Господин Уест погледна и на спортната страница и откри, че Прескачащата дама предния ден е спечелила трето състезание в Акведукт.

На другата вечер, в новините от седем часа, господин Уест чу, че е взривен музеят „Смитсоиън“ и са загубени голяма част от препарираните животни.

На господин Уест това му се стори тревожно. Той излезе бързо и купи цял куп вестници и списания. В „*Изкуство*“ прочете как Калдерон Кели, в последната си самостоятелна изложба, е разнообразил техниката на колажа с отпечатък от ротогравюра върху основата, постигайки при това едновременно дълбок и замайващ ефект. А в „*Научни съобщения*“ имаше цяла колона за Джон Уолпинг, който току-що бе съобщил за нова форма на ламиниране с използване на енергийни потоци през крайно ориентирани преградни и чакълести структури. Очакваше се методът на Уолпинг да революционизира технологията на ламиниране.

Господин Уест особено се заинтересува от специалната статия в „*Ню Йорк Поуст*“ за една религиозна колония, намираща се на северния склон на връх Алуси в източно Перу. Две дузини американци бяха последвали Елиху Литълджон Картър (познат като „последния пророк“) на това пустинно място. Те доверчиво очакваха края на света.

Господин Уест остави вестника. Почувства се странно, замаян и дезориентиран. Вдигна слушалката на телефона като сомнамбул, набра

номера на „Пан АМ“ и си запази билет до Лима за следващия ден.

Когато остави слушалката, един ясен и напълно познат Глас, неговия Глас, му каза:

— Не трябваше да продаваш акциите на „Експлоатация“, но още имаш възможност да спечелиш, като удвоиш онези на „Размисли за смъртта“, които ще скочат доста през следващия месец.

Миниатюрният господин Уест се беше върнал в контролния център!

— Къде беше? — попита го големия господин Уест.

— През цялото време си бях тук. Просто не можех да се свържа с теб до сега.

— А чул ли си нещо за това, че догодина ще настъпи края на света? — попита господин Уест.

— Не се вслушвам в ирационални глупости — отвърна миниатюрният господин Уест. — Слушай сега. По отношение на Амелия, просто трябва да й сложиш два нембутала в содата довечера, а останалото зависи от теб.

Господин Уест се обади да откаже билета си за Перу. В края на месеца акциите на корпорация „Размисли за смъртта“ скочиха десет към едно, а Амелия се пристрасти към „нембито“. Всеки човек трябва да следва заповедите на вътрешния си Глас.

КОСМИЧЕСКИ ПРОСЯК

1.

Детринджър бе изпъден от родната си планета Ферланг заради „актове на невероятна грубост“. Той нагло си бе чистил с език зъбите по време на Медитацията на Веселието и бе завъртял опашката си на обратната страна, когато Регионалният Убикватор благоволи да го наплюе.

Тези актове на безочливост нормално биха му спечелили не повече от няколко десетки години пълно изгнание. Но Детринджър утежни престъпленията си със съзнателно неподчинение по време на събранието-възпоменание на Бога, когато настоя за публично припомняне на някои от неговите доста противни сексуални подвизи.

Последният му асоциален акт бе безпрецедентен в историята на Ферланг: той бе упражнил публично злонамерено насилие върху лице от Уканистър, като по този начин извърши първия Акт на Открита Социална агресия от времето на Ерата на Смъртоносните игри.

Точно тази последна отблъскваща постъпка, предизвикала минимални телесни повреди, но огромна духовна разруха у уканистърриеца, докара на Детринджър най-строгото наказание — извънпланетно заточение.

Ферланг е четвъртата планета на слънце, намиращо се близо до единия край на галактиката си с петнадесетпланетна система. Детринджър бе закаран дълбоко в бездната между галактиките с междузвезден кораб, а после пуснат по течението, в малко немощно спортно корабче. По собствено желание го придружаваше верният му механичен слуга Икор.

Съпругите на Детринджър — веселата лекомислена Марускаа, високата умница Гуенкифър и неустоимата Уу с провисналите уши — се разведоха с него, изпълнявайки тържествения Акт на Вечното отхвърляне. Осемте му деца изпълниха службата за Отричане от бащата, макар че Бетани, най-малкият, бе чул да прошепва след това: „Не ми пука какво си сторил, татко, аз пак си те обичам.“

Разбира се, на Детринджър не бе позволено удоволствието да разбере това. Пуснати на воля из безкрайното море на космоса, немощните енергийни системи на малкото му корабче неочаквано се повредиха. Той опозна глада, студа, жаждата и непрестанното пулсиращо главоболие от недостиг на кислород, поставяйки се доброволно на намалени дажби. Огромната пустош на космоса се простираше от всички страни, нарушавана само от безмилостния блясък на далечни звезди. Той бе изключил веднага двигателите на корабчето си. Нямаше смисъл да изразходва малкото си гориво в междугалактичното пространство, което изсмукваше ресурсите на огромните междוזвездни кораби. Щеше да запази горивото си за планетарно маневриране, ако подобна невероятна възможност някога му се усмихнеше.

Времето бе неподвижно черно желе, в което той бе обвит изцяло. Лишен от познатите си опори, един по-слаб разум можеше и да се пречупи. Но за да продължи да съществува, вместо да се предава на отчаянието, чиито обективни аргументи бяха навсякъде около него, той се стегна. Насили се да обръща внимание на най-дребните неща от обслужването на умиращия кораб, изнасяше концерти всяка „вечер“ пред музикално сакатия си слуга Икор, играеше каланетика, практикуваше високоскоростна медитация, извършваше сложни автосексуални ритуали и започна да пише „Книга за оживяването в самота“. Отвличаше се по стотици начини от унищожителната мисъл за почти сигурната си смърт.

След един безкраен период от време, характерът на космоса внезапно се промени. Зоната на безветрието отстъпи пред неочаквани катаклизми. Възникнаха сложни електрически изпразвания, представляващи нова опасност. Накрая в тесен фронт се разрази буря, понесе корабчето и го завъртя като прашинка из сърцето на бездната.

Самият факт, че е неподходящо за такъв вид пътешествие, го спаси. Водено без да се съпротивлява от фронта на бурята, малкото корабче оцеля благодарение на гъвкавостта си. Имаше период на безсъзнание. После Детринджър отвори очи и изморено се огледа. След това погледна през илюминаторите, а накрая се консултира с навигационните инструменти.

— Преминахме цялата бездна — каза той на Икор. — Приближаваме се до външните граници на планетна система.

Икор се привдигна на алуминиевия си лакът.
— От какъв тип е слънцето? — попита той.
— Тип „О“ — отговори Детринджър.
— Да се молим на паметта на Бога! — възкликна Икор и падна,
тъй като акумулаторите му се бяха изтощили.

2.

Последните удари на бурята затихнаха преди корабчето да пресече орбитата на най-външната планета — осемнадесета поред откъм силното, животворно слънце тип „О“. Детринджър зареди Икор от корабните акумулатори, въпреки че машината запротестира, че токът трябва да се пази за някой спешен случай.

Този случай се появи по-скоро, отколкото си бе представял Детринджър. Инструментите на борда му бяха показали, че петата планета откъм слънцето е единствената, която би могла да осигури поддържане живота на Детринджър, без нужда от вносни суровини. Но тя се намираще твърде далеч за останалия със съвсем малко гориво кораб, а сега космосът отново бе безветрен и не им предлагаше никаква помощ, с която да могат да достигнат целта си.

Единият начин на действие бе да си стоят, да чакат и да се надяват, че някой вътрешен поток ще се насочи към тях или даже нова буря. Този план бе напълно консервативен. Имаше опасност в краткото време, през което все още можеха да се задържат живи благодарение на корабните запаси, да не се появи никакво течение или буря. Освен това имаше риск, ако се появи течение или буря, те да бъдат понесени в неподходяща посока.

Но рискове имаше независимо от действията, които щяха да предприемат. Детринджър, естествено, избра по-действиеният и вероятно по-опасен план. Като подбра най-икономичния курс и скорост, той тръгна да измине онази част от разстоянието, която щеше да му позволи наличното гориво, готов след това да се остави в ръцете на Провидението.

С мъчително пилотиране и ръчно подаване на гориво, той успя да стигне на двеста милиона мили от целта. След това Детринджър трябваше да загаси двигателите, оставяйки си гориво за не повече от час, за атмосферно маневриране.

Корабчето дрейфваше из космоса, все още в посока на петата планета, но толкова бавно, че и хиляда години едва ли щяха да са

достатъчни, за да го докарат в атмосферните ѝ граници. Само с минимално усилие на въображението корабът можеше да бъде приет за ковчег, а Детринджър за законния му обитател. Но Детринджър не си позволяваше да мисли за това. Той се върна отново към режима си на каланетика, концерти, високоскоростна медитация и автосексуални ритуали.

Икор бе някак си шокиран от всичко това. Той, който бе твърде праволинеен, внимателно намекна, че действията на Детринджър са неподходящи за положението, в което се намират и поради това — налудничави.

— В известен смисъл си прав, разбира се — отвърна весело Детринджър. — Но трябва да ти напомня, че Надеждата, макар и да се счита невъзможна за удовлетворяване, все пак се смята за една от осемте ирационални благословии и затова (според Втория Патриарх) с много по-голяма сила от разумните Запрещения.

Оборен от цитата, Икор със скърцане се предаде и дори отиде толкова далеч, че изпя един химн заедно с Детринджър. (Резултатът бе меко казано смехотворен.).

Неочаквано енергията им свърши. Намалените наполовина, а след това на четвъртина порции, ги изтощиха и ги докараха почти до точката на пълна немощ. Напразно Икор молеше господаря си да изпразни собствените му акумулатори в празните на кораба.

— Няма значение — каза Детринджър, потрепервайки от студ. — Ще продължим като равни и ще запазим сетивата си, ако изобщо успеем да се измъкнем, което считам за съмнително, въпреки всички доказателства в полза на противното.

Може би Природата се влияе от Чувствата. И сигурно само заради Детринджър, Тя си направи труда да изпрати едно силно вътрешно течение, точно когато от всичките им енергийни ресурси беше останал само спомен.

Самото приземяване бе съвсем просто за пилот с уменията и късмета на Детринджър. Той кацна върху зелената и примамлива повърхност на петата планета като перце. И когато изключи двигателите за последен път, му беше останало гориво точно за тридесет и осем секунди. Икор падна върху металните си колене и изрече молитва към Паметта на бога, която си бе спомнила за тях и им

бе осигурила това място за отшелничеството. Но Детринджър го прекъсна.

— Чакай да видим първо дали ще можем да живеем тук, пък после ще се занимаваме с благодарностите.

Петият свят се оказа доста гостоприемен и с малко усилия можеше да се намери всичко, но едва ли и удоволствия. Да се избяга беше невъзможно. Само напреднала в технологично отношение цивилизация би могла да произведе сложното гориво, необходимо за двигателите на кораба. А краткото наблюдение от въздуха бе показало, че петата планета, макар и представляваща красив и гостоприемен свят, не притежаваше цивилизация, нито дори знак за разумен живот.

С една проста процедура на кабелна размяна, Икор се подготви за перспективата да прекара остатъка от живота си на това място. Той посъветва Детринджър също да приеме неизбежното. Все пак, заяви той, дори и да намереха някакси гориво, къде щяха да идат? Вероятността да се намери напреднала планетна цивилизация дори и за добре оборудван разузнавателен кораб е астрономически малка. А за малък съд като тяхното спортно корабче, един такъв опит би се равнявал на самоубийство.

Детринджър не се впечатли от настойчивостта му.

— По-добре да търсиш и да умреш, отколкото да вегетираш, а да живееш — каза той.

— Господарю, това е ерес — с уважение му възрази Икор.

— Сигурно — отвърна весело Детринджър. — Но аз така мисля. А интуицията ми подсказва, че нещо ще се случи.

Икор повдигна рамене, но се радваше за душата на господаря си, защото мислеше, че въпреки надеждите на Детринджър, щеше да му се наложи да се примири с Единението с Вечната Самота.

3.

Капитан Едуард Мейкпийс Макмилън бе застанал в главната контролна кабина на изследователския кораб „Джени Линд“ и преглеждаше лентата, излизаща от координационния компютър серия 1100. Явно новата планета бе безопасна поне според измервателните възможности на корабните уреди.

Макмилън бе изминал дълъг път преди да достигне до този миг. Брилянтен петокурсник по естествени науки в университета в Таос, Макмилън бе защитил дипломна работа по ядрена теория и контрол. Докторската му дисертация, със заглавие „Някои предварителни бележки по определени решения, засягащи перспективите за междузвездно маневриране“, бе приета с ентузиазъм от комисията, а после публикувана с успех за масовия читател подзаглавие „Загубени и открити в далечния космос“. Това, плюс дългата му статия в „Природа“ под заглавие „Използването на теорията на отклоненията в модалностите за кацане на космическите кораби“, го направи единствения сериозен кандидат за капитан на първия междузвезден кораб на Америка.

Той бе висок, красив и добре сложен мъж. Реакциите му по отношение на навигацията бяха бързи и сигурни, а чувството му за единство с кораба бе изключително.

Взаимоотношенията му с хората бяха по-малко изключителни. Макмилън бе наказан с известна срамежливост, липса на самочувствие и неувереност, което пречеше при процеса на взимане на решения и което, колкото и възхитително да бе за някой философ, бе слабост за един лидер, който трябваше да ръководи хора.

На вратата се почука и полковник Кетелман влезе, без да си направи труд да изчака да бъде поканен.

— Там долу изглежда хубаво, а? — каза той.

— Планетарният профил е доста обещаващ — сухо отвърна Макмилън.

— Чудесно — продължи Кетелман, като гледаше без да разбира компютърната лента. — Нещо интересно долу?

— Доста неща — каза Макмилън. — Дори и толкова далечно наблюдение ни показва, че може да има уникални растителни структури. Освен това бактериалното изследване показва някои аномалии, които...

— Нямам предвид *тези* неща — прекъсна го Кетелман, показвайки естественото равнодушие, което военните от кариерата изпитват към бръмбари и растения. — Интересува ме нещо важно като чуждоземни армии и космически флоти. Такива работи.

— Няма никакви признаци за цивилизация — каза му Макмилън. — Съмнявам се, че изобщо ще открием следи от разумен живот.

— Е, нищо не се знае — с надежда произнесе Кетелман. Той беше строен, широкогърд и напорист мъж. Беше ветеран от кампанията за американска помощ '34 и се бе бил като майор в джунглите на западен Хондурас в така наречената Война на Юнайтед фрутс, която завърши като подполковник. Бе получил полковнишкия си чин по време на нещастното Въстание в Ню Йорк, когато лично бе повел хората си да щурмуват сградата на подземния трезор, а после бе удържал 42-ра улица, въпреки натиска на елитния гей-батальон.

Съвсем безстрашен, познат като войник на войниците, притежаващ неопетнено бойно досие, спечелил сам достатъчно богатство, приятел на много американски сенатори и тексаски нефтодобивници, както и неглупав, той бе спечелил желаното назначение като Комендант по ръководството на извънземните военни операции на борда на „Джени Линд“.

Сега очакваше отдавна мечтания момент, когато ще поведе бойния си отряд от двадесет морски пехотинци върху повърхността на петата планета. И въпреки показанията на уредите, Кетелман беше уверен, че долу може да ги очаква нещо, което да нападнат, обезобразят и убият, както бе намислил да направи.

— Има още нещо — каза Макмилън. — Открихме един космически кораб върху повърхността на планетата.

— Ааа! — възкликна Кетелман. — Знаех си аз, че ще има нещо! Само кораб ли забелязахте?

— Да. Малък кораб. Повече от двадесет пъти по-малък от нашия и вероятно без оръжия.

— Точно така са искали да ни накарат да си мислим, разбира се — каза Кетелман. — Чудя се къде ли са останалите.

— Какви останали?

— Останалите чужди кораби и екипажи, както и оръжейните им системи земя-космос и всичко останало.

— Присъствието на един космически кораб логически не предполага някой друг чужд кораб — каза капитан Макмилън.

— Така ли? Слушай, Мак, моята логика съм я изучил в джунглите на Хондурас — заяви Кетелман. — Тя казва, че ако откриеш един бандит с мачете, можеш да си сигурен, че ще намериш още поне петдесетина скрити в храстите, които чакат да ти отрежат ушите, ако им позволиш. И докато чакаш логически потвърждения, можеш да бъдеш убит.

— Там обстоятелствата бяха други — възрази капитан Макмилън.

— И какво от това?

Макмилън потръпна и се извърна. Трудно му беше да разговаря с Кетелман и го отбягваше доколкото можеше. Полковникът беше упорит и лесно раздразним, винаги готов за спор и слугуваше на определени разбирания, водещи началото си от скалите на почти непобедима глупост. Капитанът знаеше, че антипатията помежду им е взаимна. Той добре разбираше, че Кетелман го счита за нерешителен и неефективен, с изключение може би само на специалните научни области.

За щастие техните командни функции бяха строго определени и разделени. Или поне така бяха досега.

4.

Детринджър и Икор стояха под група дървета и гледаха как големия чуждоземен кораб кацна без грешка.

— Който и да пилотира този кораб, той е майстор от висока класа — каза Детринджър. — Искате ми се да се запозная с такова същество.

— Несъмнено ще имате този шанс — отвърна Икор. — Сигурно не е случайно това, че от цялата повърхност на планетата, те са избрали да кацнат почти до нас.

— Сигурно са ни открили — каза Детринджър. — И трябва да са решили да настъпват, точно както бих сторил аз в тяхното положение.

— Навярно е така — отговори Икор. — Но какво ще направите вие, имайки предвид *вашето* положение?

— Че какво, аз също ще настъпвам, разбира се.

— Това е исторически момент — каза Икор. — Представител на народа на Ферланг скоро ще се срещне с първите чуждоземни разумни същества. Каква ирония, че тази възможност се отдава на един престъпник!

— Възможността, както я нарече, е принудителна за мен. Уверявам те, че не съм я търсил. И между другото: Мисля да не казваме нищо за дребните ми разногласия с властите на Ферланг.

— Да не би да искате да излъжете по въпроса кой сте и какво правите тук?

— Това е доста грубо казано — отвърна Детринджър. — Нека речем, че ще спестя на народа си майтапа един престъпник да бъде първия му емисар при срещата с чужда раса.

— Ами... Предполагам, че така е правилно — съгласи се Икор. Детринджър изгледа строго слугата си.

— Струва ми се, Икор, че ти не напълно одобряваш моите възгледи.

— Не, сър, не ги одобрявам. Но ви моля да разберете: аз съм ви безрезервно верен. Аз ще се жертвам заради вашето благополучие без да се колебая. Аз ще ви служа до смъртта и след нея, ако това е

възможно. Но верността към една личност е съвсем различна от религиозните, социални и морални принципи. Аз ви обичам, сър, но не мога да одобря действията ви.

— Е добре, поне си ми ясен — каза Детринджър. — А сега да се върнем към чуждоземните ни приятели. Един люк се отваря. Те излизат.

— Излизат войници — каза Икор.

5.

Новопристигналите бяха двукраки и имаха два горни крайника. Всеки един имаше само една глава, една уста и един нос, както и самия Детринджър. Нямаха видими опашки или антени. Явно бяха войници, ако се съдеше по оборудването, което носеха. Всеки един бе тежко натоварен с по всяка вероятност стрелково оръжие, газови и експлозивни гранати, излъчватели, атомни оръжия с близък обсег и още много други неща. Имаха персонални защитни облекла и главите им бяха покрити с прозрачни пластмасови балони. Двадесет бяха екипирани по този начин. Имаше и още един, очевидно командирът им, който на пръв поглед не носеше оръжие, а някаква гъвкава пръчка — вероятно показваща ранга му — с която се потупваше по горната част на левия крак, докато вървеше начело на войниците си.

Войниците напредваха разпръснати в редица, като се прикриваха умело зад естествени прегради и непрекъснато демонстрираха своята сила и съмнение към всичко. Офицерът вървеше право напред без да се крие и видът му явно показваше безстрашие, смелост или глупост.

— Мисля, че няма защо да се спотайваме повече зад тези храсти — каза Детринджър. — Време е и ние да тръгнем напред и да ги посрещнем с достойнството, с което е благословен един емисар на народа на Ферланг.

Той веднага пристъпи Напред и се насочи към войниците, последван от Икор. Детринджър бе великолепен в този момент. Смешното беше, че много приличаше на латвийския посланик Проколчуф, когато е бил представен за първи път в двора на Луи XIV.

6.

Всички на „Джени Линд“ бяха узнали за чуждоземния кораб, когато бяха на една миля от него. Така че когато се оказа, че на борда му е имало извънземен, който в този момент напредваше гордо за среща с морските пехотинци на Кетелман, никой не би трябвало да се изненада.

Но се изненадаха. Никой не беше подготвен да се срещне с истински, неподправен, странно изглеждащ, жив и ходещ *извънземен*. Това предизвика твърде много неочаквани проблеми. Като например какво да *каже* човек при първа среща с извънземен? Как да преживее историческата грандиозност на този момент? Каквото и да речеш, то ще прозвучи като „доктор Ливингстън, предполагам?“. Хората ще ти се смеят. С векове ще се подиграват на думите ти — префърцунени и банални. Срещата с извънземен носеше огромен потенциал от усложнения.

И капитан Макмилън, и Кетелман припряно подбиха и отхвърляха първоначални реплики и тайничко се надяваха, че на компютъра-преводач С31 ще му изгори някой транзистор. Морските пехотинци се молеха: „Господи, дано не заговори на *мен*“. Дори и корабният готвач си мислеше: „Боже, той сигурно първо ще поиска да разбере с какво се храним.“

Но Кетелман бе поел командването.

— По дяволите — мислеше той. — Сигурно няма да ми се наложи аз пръв да говоря с него, проклето да е.

Той забави ход, за да позволи на хората си да минат пред него. Но те спряха на местата си, в очакване заповедите на полковника, защото *те* пък, дявол да го вземе, нямаше да заговорят първи с оня. Капитан Макмилън, останал малко зад морските пехотинци, също се спря, съжалявайки, че е облякъл парадната си униформа с всички декорации. Сега беше най-представителният човек на бойното поле и просто беше сигурен, че чуждоземецът ще се насочи право към него и ще му заговори.

Всички земляни бяха застанали мирно. Чуждоземецът продължи да напредва. Сред земните редици притеснението отстъпи пред паниката. Морските пехотинци гледаха чуждоземеца и мислеха: „Исусе, какво става?“ Те се помръднаха, явно готови да побегнат. Кетелман забеляза това и си помисли: „*Те ще изложат Корпуса и мен!*“

Тази мисъл го отрезви. Той внезапно си спомни за журналистите. Да, журналистите! Нека журналистите да го направят! Нали затова им плащат!

— Взвод, мирно! — извика той и после изкомандва свободно.

Чуждоземецът спря, вероятно да разбере какво става.

— Капитане! — извика полковникът. — Предлагам за този исторически момент да отвържем, тоест *да извикаме журналистите!*

— Отлично предложение! — отвърна капитан Макмилън и издаде заповед журналистите да бъдат изведени от състоянието на хибернация и веднага да бъдат доведени.

След това всички зачакаха да пристигнат журналистите.

7.

Журналистите се намираха в специално помещение. На вратата имаше табела: „ХИБЕРНАЦИОННА. Влизането забранено, с изключение на упълномощения персонал.“ Под него на ръка бе написано: „Не ни будете, освен в случай на извънредно важни новини.“

Вътре в помещението, всеки изпънат върху отделна койка, се намираха четирима журналисти и една журналистка. Те всички бяха решили, че ще бъде пълна загуба на субективно време, ако останат в будно състояние по време на скучните години, които бяха необходими на „Джени Линд“ да достигне някаква цел. Така че всички бяха решили да останат в състояние на хибернация, при условие да бъдат разбудени веднага, ако се случи нещо, което си заслужава да бъде описано като новина. Бяха оставили на капитан Макмилън, който бе работил като репортер на „Феникс сън“ по време на първите си години от следването в университета в Таос, правото да реши какво означава „новина“.

Рамон Делгадо, шотландският инженер със странна жизнена история, получи заповедта да събуди журналистите. Той извърши необходимите настройки на индивидуалните им жизнеосигурителни системи. След петнадесет минути те всички бяха почти в съзнание и започнаха да разпитват какво се е случило.

— Кацнахме на една планета — каза Делгадо. — От земен тип е, но като че ли няма цивилизация, нито пък някакви разумни същества.

— И *затова* ли ни събуди? — попита Кебрада от югоизточния вестникарски синдикат.

— Има още — продължи Делгадо. — На планетата има чуждоземен космически кораб и ние срещнахме разумен извънземен.

— Е, това е нещо друго — заяви Милисънт Лопес от „Дамска мода“. — Случайно да си забелязал с какво е облечен чуждоземецът?

— Можеш ли да оцениш доколко е разумен? — попита Матеос Упман от „Ню Йорк Таймс“ и „Л. А. Таймс“.

— И какво е казал? — попита Ангел Потемкин от ЕнБиСи — СиБиЕс — АБеЦе.

— Нищо не е казал — отговори инженер Делгадо. — Още никой не е говорил с него.

— Да не би да твърдиш, че първият срещан от хората на Земята извънземен седи навън като някой тъпанар и *никой не взема интервю от него?* — попита Е. К. Кетцала от западния вестникарски синдикат.

Журналистите хукнаха навън от хибернационната, като някои влачеха подире си още неоткачените тръби и кабели. Спряха само да вземат магнетофоните си от репортерската кабина и хукнаха навън.

Там, примигвайки под силното слънце, трима от тях грабнаха компютъра-преводач С31. Всички хукнаха напред, като разпръснаха морските пехотинци встрани и заобиколиха чуждоземеца.

Упман включи С31, взе един от микрофоните и подаде другия на извънземния, който се поколеба за миг, но после го взе.

— Проба, едно, две, три — каза Упман. — Разбрахте ли какво казах?

— Казахте „проба, едно, две, три“ — отвърна Детринджър и всички въздъхнаха с облекчение, тъй като първите думи към хората от Земята на първия извънземен вече бяха изречени, а Упман щеше да изглежда като истински идиот в учебниците по история. Но на Упман не му пукаше как щеше да изглежда, щом щеше да *бъде* вписан в учебниците по история и затова започна направо интервюто, което сториха и останалите.

Детринджър трябваше да разкаже с какво се храни, колко дълго и колко често спи, какъв е сексуалният му живот и различията му от момите на Ферланг, какво е първото му впечатление от земляните, каква е личната му философия, колко съпруги има и как се справя с тях, колко деца има, какво е самочувствието му, с какво се занимава, има ли хоби, интересува ли се или не от градинарство, как си почива, дрогирал ли се е някога и по какъв начин, какви са извънсемейните му сексуални контакти, ако има такива, с какви спортове се занимава, какви са възгледите му за междузвездното приятелство между разумните раси, предимствата или недостатъците на притежаването на опашка и още много неща.

Чувствайки се вече малко засрамен от това, че не е изпълнил официалните си задължения, капитан Макмилън пристъпи напред и

спаси чуждоземеца, които правеше смели опити да обясни необяснимото на журналистите.

Полковник Кетелман също се приближи, тъй като все пак той отговаряше за сигурността и негово задължение беше да проникне дълбоко в природата и намеренията на един чуждоземен.

Между двамата ръководители последва кратък спор по въпроса кой би трябвало да проведе първата среща с Детринджър или дали да я проведат съвместно. Накрая бе решено, че Макмилън, като символичен представител на народите на Земята, трябва да се срещне пръв с извънземния. Но се разбраха това да бъде чисто церемониална среща. След това щеше да го подхване Кетелман, който да проведе работна среща.

Това разреши спора и Детринджър тръгна с Макмилън. Морските пехотинци се завърнаха в кораба, поставиха оръжията си на стойките и се захванаха да си лъскат обувките.

Икор остана по-назад. Представителят на новинарските предавания за средния Запад го хвана за интервю. Този представител, Мелхиор Карера, бе нает също така да пише статии за „Популярна механика“, „Плейбой“, „Ролинг стоун“ и „Списание за инженерите по автоматика“. Интервюто беше интересно.

8.

Разговорът на Детринджър с капитан Макмилън протече много добре. Те имаха относително еднакви възгледи по повечето въпроси, двамата притежаваха естествена тактичност и всеки беше готов да се отнесе с разбиране към гледната точка на другия. Те се харесаха взаимно и капитан Макмилън почувства известно учудване от мисълта, че Детринджър за него бе по-малко чужд отколкото полковник Кетелман.

Разговорът с Кетелман, който последва веднага след това, бе нещо съвсем различно. След кратки поздравления, Кетелман се насочи направо към същността на въпроса.

— Какво правиш тук? — попита той.

Детринджър бе подготвен за необходимостта да обясни положението си.

— Аз съм авангард на космическите сили на Ферланг — каза той. — Бях захвърлен далеч от курса си от една буря и кацнах тук, тъй като горивото ми свърши.

— Значи си откъснат — заяви Кетелман.

— Да, наистина. Временно, разбира се. Щом хората ми успеят да съберат необходимото оборудване и персонал, те ще изпратят спасителен кораб да ме прибере. Но това ще отнеме известно време. Така че ако нямате нищо против да ми заемете малко гориво, аз ще ви бъда дълбоко благодарен.

— Хммм — каза полковник Кетелман.

— Моля?

— Хммм — отговори компютърът преводач С31. — Това е възпитан начин на земните хора за отбелязване на известен период мълчаливо обмисляне.

— Има и много други значения — прекъсна го Кетелман. — „Хммм“ всъщност не означава нищо. Казваш, че ти трябва гориво ли?

— Да, полковник — отвърна Детринджър. — Съдейки по разнообразни външни белези, аз мисля, че двигателните ни системи са

съвместими.

— Двигателната система на „Джени Линд“ — започна С31.

— Чакай, това е *секретно* — прекъсна го Кетелман.

— Не е — отвърна С31. — Всеки на Земята използва тази система през последните двадесет години и миналата година информацията бе официално разсекретена.

— Хммм — изръмжа полковникът и загледа нещастно, докато С31 обясняваше двигателната система на земния кораб.

— Точно както си мислех — каза Детринджър. — Няма да ми се налага даже да модифицирам формулата. Мога да използвам горивото направо. Ако можете да ми заемете, разбира се.

— О, няма проблеми — заяви Кетелман. — Имаме достатъчно. Но мисля, че първо трябва да поговорим по някои въпроси.

— Какви? — запита Детринджър.

— Например дали е в интерес на нашата сигурност да ти дадем гориво.

— Не разбирам какъв е проблемът — каза Детринджър.

— А той е ясен. Ферланг явно е високоразвита технологична цивилизация. Като такива, вие сте потенциална заплаха за нас.

— Скъпи ми полковник, нашите планети са в различни галактики.

— И какво от това? Ние, американците, винаги сме водили войни колкото е възможно по-далеч от родината си. Може би вие, ферлангците, се придържате към същия принцип. Какво значение има разстоянието, щом като изобщо може да се измине?

Детринджър въздържа нервите си.

— Ние сме мирен народ — каза Детринджър. — Нашата военна доктрина е отбранителна и ние дълбоко вярваме в междузвездното приятелство и сътрудничество.

— Така казваш — отвърна Кетелман. — Но как мога да бъда сигурен?

— Полковник — каза Детринджър, — не сте ли малко... — Той не успя да намери точната дума и я изрече на собствения си език. — *Юрмугуахт*.

С31 заговори:

— Той иска да попита дали не сте малко параноик.

Кетелман се наежи. Нищо не го ядосваше повече от намеци за параноя. Това го караше да се чувства преследван.

— Не ме обиждай — каза той заплашително. — Не мислиш ли, че мога да заповядам да те убият и да унищожат всяка следа от кораба ти в интерес на земната сигурност? Докато твоите хора стигнат дотук, нас отдавна няма да ни има и ферлангците или както ги наричате, няма да знаят нищичко за нас.

— Това би било едно много разумно действие по отношение на сигурността — отвърна Детринджър, — ако само не съществуваше факта, че аз изпратих радиограма на хората си още щом видях кораба ви и продължих да предавам чак до момента, когато излязох да се срещна с вас. Казах на командването на базата всичко, което можеше за вас, включително и научно предположение за типа слънце, отговарящо на вашия физически тип. Също и предположение за посоката, в която се намира вашия свят, базирано на йонно-следови анализ.

— Умничък си ми ти, а? — изрече подигравателно Кетелман.

— Освен това казах на хората си, че ще поискам гориво от вашите явно изобилни запаси. Предполагам, че ако ми откажете тази услуга, те ще го сметат като извънредно враждебен акт.

— Никога не съм мислил по този въпрос — каза Кетелман. — Хммм. *Имам* заповеди да не предизвиквам междузвезден инцидент...

— Тогава... — въпросително го изглежда Детринджър и зачака.

Последва дълго и неудобно мълчание. На Кетелман никак не му харесваше да окаже едва ли не военна помощ на същество, което можеше да се превърне в следващия му противник. Но май нямаше друг изход.

— Добре — каза той. — Ще изпратя горивото утре.

Детринджър му благодари и заразказва открито и честно за огромното и комплексно въоръжение на ферлангските междузвездни въоръжени сили. Той малко преувеличаваше. Всъщност нито дума от казаното не беше вярна.

9.

Рано сутринта на другия ден един човек с бидон гориво пристигна до кораба на Детринджър. Той му каза да го остави където намери за добре, но човекът настоя да го пренесе лично през малката кабина на корабчето и да го излее в резервоара. Каза, че полковникът така бил заповядал.

— Е, започнахме — каза Детринджър на Икор. — Само още около шейсетина бидона и ще сме готови.

— Но защо ги изпращат един по един? — попита Икор. — Това е доста неефективно.

— Няма значение. Зависи какво се надява да получи в замяна Кетелман.

— Не ви разбирам — каза Икор.

— Няма значение. Надявам се да не е нищо важно. Ще почакаме и ще разберем.

Те чакаха дълго. Накрая настъпи вечер, но повече гориво не бе доставено. Детринджър отиде до земния кораб. Той отблъсна репортерите настрани и поиска да говори с Кетелман.

Един ординарец го заведе в каютата на полковника. Помещението бе обзаведено скромно. На стените имаше няколко рамки — два реда медали, окачени върху черно кадифе в солидна златна рамка, снимка на доберман пинчер с оголени зъби и смалена глава, сплескана оттук-оттам по време на стачката в Тегусигалпа. Самият полковник, обут във военни шорти, стискаше с ръцете и краката си гумени топчета.

— Да, Детринджър, с какво мога да ти бъда полезен? — попита полковникът.

— Дойдох да попитам защо престанахте да ми изпращате гориво — каза Детринджър.

— Така ли? — Кетелман пусна топчетата и се настани в един стол с висока кожена облегалка, върху която бе отпечатано неговото

име. — Е, ще ти отговоря с въпрос. Детринджър, как си успял да изпратиш радиograma на своите, след като нямаш радио?

— Кой каза, че нямам?

— Изпратих инженер Делгадо при теб с първия бидон гориво — отвърна Кетелман. — Той имаше заповед да види какъв тип радио използваш. Каза ми, че няма и помен от радиостанция в кораба ти. А инженер Делгадо е специалист по тези въпроси.

— Нашите уреди са миниатюризирани — каза Детринджър.

— Нашите също. Но въпреки това е необходима доста апаратура, каквато ти май нямаш. Освен това ще ти кажа, че откакто се приближихме до тази планета, ние прослушваме всички честоти. И не сме хванали никакви предавания.

— Мога да обясня — каза Детринджър.

— Моля.

— Съвсем просто е. Излъгах.

— Това е очевидно. Но не обяснява нищо.

— Не бях сигурен във вас. Ние, ферлангците също си имаме тайни. Докато не разберем повече за вас е съвсем нормално да ви кажем за себе си колкото е възможно по-малко. Щом като бяхте достатъчно наивни да повярвате, че разчитаме на толкова примитивна система за комуникации като радиото, това щеше да ни даде малко предимство в случай, че се срещнем някога като неприятели.

— Тогава как се свързвате? Или изобщо не се свързвате?

Детринджър се поколеба.

— Мисля, че няма значение, че ви го казвам — заяви той. — Рано или късно пак щяхте да научите, че ние сме телепати.

— Телепати? Ти казваш, че можеш да изпращаш и получаващ мисли?

— Точно така — каза Детринджър.

Кетелман го изгледа.

— Добре, какво мисля сега? — попита той.

— Мислите, че съм лъжец — каза Детринджър.

— Вярно — съгласи се Кетелман.

— Но това беше очевидно и аз не съм го научил, четейки мислите ви. Ние, ферлангците, имаме телепатични възможности само помежду си.

— Знаеш ли какво? — заяви полковник Кетелман. — Все пак аз мисля, че ти си един проклет лъжец.

— Разбира се — отвърна Детринджър. — Проблемът ви е дали сте сигурен.

— Сигурен съм, по дяволите — мрачно произнесе Кетелман.

— Но достатъчно ли е това? Говоря за изискванията на вашата сигурност. Помислете само. Ако казвам истината, тогава вчерашното ви решение да ми дадете гориво важи и за днес. Съгласен ли сте?

Полковникът кимна сърдито.

— Ако пък лъжа и вие ми дадете гориво, няма да загубите нищо. Вие ще сте помогнали на приятел в беда, като по този начин аз и народът ми ще сме ви задължени. Това ще бъде обещаващо начало на нашите взаимоотношения. А при положение, че нашите две раси навлизат дълбоко в космоса, те неизбежно ще се срещнат отново.

— Предполагам, че наистина е неизбежно — каза Кетелман. — Но аз мога да те изоставя тук и да отложам официалното запознанство, докато не се подготвим по-добре.

— Можете да се *опитате* да отложите следващия контакт — каза Детринджър. — Но той все пак може да се случи всеки момент. А сега е вашият шанс да положите едно добро начало. Следващият път може да не бъде толкова благоприятен.

— Хммм — изръмжа Кетелман.

— Така че е напълно разумно да ми помогнете, дори и да лъжа — продължи Детринджър. — И не забравяйте, че може и да говоря истината. В такъв случай, отказът ви да ми дадете гориво ще бъде сметен за изключително враждебен акт.

Полковникът се разхождаше напред-назад из тясната каюта. После се извърна яростно.

— Ти умееш дяволски добре да убеждаваш!

— Просто имам късмет, че логиката е на моя страна — отвърна Детринджър.

— Прав е — намеси се компютърът-преводач С31. — По отношение на логиката.

— Млъквай! — извика му Кетелман.

— Мислех, че съм задължен да ви го кажа — измърмори С31.

Полковникът престана да се разхожда и почеса челото си.

— Детринджър, отивай си — изморено произнесе той. — Ще ти изпратя горивото.

— Няма да съжалявате — каза Детринджър.

— Вече съжалявам — измърмори Кетелман. — Моля те, отивай си.

10.

Детринджър се върна бързо в кораба си и съобщи добрата новина на Икор.

— Мислех, че няма да го направи — каза той.

— Той също — отвърна Детринджър. — Но успях да го убедя. — И той разказа на Икор разговора си с полковника.

— Значи излъгахте — тъжно произнесе Икор.

— Да. Но Кетелман знае, че го излъгах.

— Тогава защо ви помага?

— От страх, че евентуално може и да съм казал истината.

— Лъжата е не само грях, а и престъпление, господарю.

— Но да си позволя да остана на това място е още по-лошо — заяви Детринджър. — Това би било просто пълна глупост.

— Гледната ви точка е най-малкото странна.

— Може би ще бъде по-добре да не дискутираме този въпрос повече — каза Детринджър. — Имаме да свършим някои работи. Като например да излезеш навън и да ми намериш нещо за ядене.

Слугата се подчини мълчаливо, а Детринджър седна пред звездния атлас, с надеждата да измисли накъде да се насочи ако успее да се измъкне от тази планета.

11.

Утрото настъпи ярко и прекрасно. Икор отиде на земния кораб, за да поиграе на шах с робота-мияч на чинии, с когото се беше запознал предния ден. Детринджър зачака горивото.

Не бе много изненадан, когато стана пладне, а не бе изпратено никакво гориво. Но бе разочарован и обезсърчен. Почака още два часа и отиде до „Джени Линд“

Изглежда го бяха очаквали, защото веднага го заведоха в офицерската каюткомпания. Полковник Кетелман се бе настанил в дълбоко кресло. От двете му страни стояха изправени въоръжени морски пехотинци. Изражението на полковника беше строго, но по измореното му лице се виждаше и нещо като злобна радост. Наблизо бе седнал капитан Макмилън, но неговото изражение бе непроницаемо.

— Е, Детринджър — каза полковникът. — Какво има сега?

— Дойдох да попитам за горивото, което ми обещахте — отговори Детринджър. — Но сега разбирам, че нямате намерение да изпълните обещанието си.

— Разбрал си ме напълно погрешно — каза полковникът. — Аз наистина имах намерение да дам гориво на един член на въоръжените сили на Ферланг. Но онова, което виждам пред себе си, не е такава личност.

— Ами какво виждате тогава? — попита Детринджър.

Кетелман прикри една гадна усмивка.

— Ами виждам един престъпник, осъден от Върховния съд на собствената си нация. Виждам един тип, чиито лоши постъпки са били преценени като без прецедент в анализите на модерното ферлангско правосъдие. Виждам същество, чието ужасяващо поведение е предизвикало най-жестоката присъда, позната на народа му, а именно, натирване завинаги в далечния космос. Това виждам аз пред себе си. Или ще го отречеш?

— За момента нито отричам, нито потвърждавам — каза Детринджър. — Първо искам да знам източника на тази забележителна информация.

Полковник Кетелман кимна към един от морските пехотинци. Войникът отвори една врата и въведе Икор, следван от робота-мияч на чинии.

Механичният слуга възкликна:

— О, господарю! Аз казах на полковник Кетелман истината за събитията, довели до нашето изгнание на тази планета. И ви предадох! Моля за привилегията за моментално самоунищожение, което не е достатъчно наказание за моето предателство.

Детринджър мълчеше и мислеше усилено.

— Икор, защо предаде господаря си? — попита капитан Макмилън.

— Нямах друг избор, капитане! — изплака нещастният механизъм. — Преди да ми разрешат да придружа моя господар, властите на Ферланг вкараха определени заповеди в паметта ми, които се задействат по този проклет начин.

— Какви бяха тези заповеди? — попита Макмилън.

— Отнасят се до прикритата дейност като полицай и надзирател, които властите ми вмениха по насилствен начин. Те изискват да предприема съответни действия, в случай че Детринджър, по някакво чудо, успее да се измъкне от заточението и смъртта.

Роботът-мияч на чинии се намеси:

— Той ми разказа за това вчера, капитане. Аз го помолих да не се подчини на заповедите. Струваше ми се много подла постъпка, сър, ако разбирате какво искам да кажа.

— И аз се противопоставях толкова дълго, колкото можех — каза Икор. — Но когато възможността господарят ми да се измъкне стана съвсем реална, принудата да я предотвратя стана твърде силна. Само внезапното разкъсване на специалните връзки би могло да ме спре.

— Аз му предложих да го направя, сър — намеси се роботът-мияч на чинии. — Но единствените инструменти, с които разполагах, бяха вилици, лъжици и ножове.

— Аз с удоволствие бих се подложил на операцията. Наистина. Даже исках да се унищожа, за да не позволя и една дума да се изплъзне от предателската ми уста — каза Икор. — Но властите на Ферланг бяха

помислили за такава възможност и аз бях принуден да не позволявам доброволно да бъда повреден или унищожен, докато не съм изпълнил задължението си. И въпреки това аз устоях до тази сутрин, а после силите ме напуснаха поради стойностния конфликт, който преживявах. И аз дойдох при полковник Кетелман и му казах всичко.

— Ето ви я цялата мръсна история — обърна се Кетелман към капитана.

— Не съвсем — тихо произнесе капитан Макмилън. — Какви са престъпленията ти, Детринджър?

Детринджър ги изреди с твърд глас — своите Актове на невероятна грубост, Съзнателно неподчинение и последния Акт на открито, злонамерено насилие. Икор кимна в мрачно съгласие.

— Мисля, че чухме достатъчно — каза Кетелман. — Сега ще произнеса присъдата си по това дело.

— Един момент, полковник — прекъсна го капитан Макмилън. Той се обърна към Детринджър. — Сте ли сега или бил ли сте по друго време член на въоръжените сили на Ферланг?

— Не — каза Детринджър и Икор потвърди изявлението му.

— Тогава, това същество е цивилен — заяви капитан Макмилън. — И трябва да бъде съдено и осъдено от гражданска власт, а не от военна.

— Е, не съм съвсем сигурен — каза Кетелман.

— Положението е съвсем ясно — настоя капитан Макмилън. — Той е цивилен и е съден от цивилен съд. Между неговия и нашия народ не съществува положение на война. Следователно, проблемът не е военен.

— И въпреки това, мисля, че аз трябва да се заема — настоя Кетелман. — Аз знам повече от вас, сър, по тези въпроси. Моите уважения.

— Аз ще отсъдя — твърдо заяви Макмилън. — Освен ако не желаете да завземете командването на този кораб с оръжие.

Кетелман поклати глава.

— Няма да позволя да бъде опетнена *моята* кариера. Съдете вие. Капитан Макмилън се обърна към Детринджър.

— Господине — заговори той. — Трябва да ме разберете. Аз не мога да се ръководя от лични пристрастия по вашия въпрос. Вашата

държава ви е осъдила и би било неподходящо, необмислено и невъзпитано да отменям подобна присъда.

— Дяволски вярно — възкликна Кетелман.

— Поради това аз продължавам вашата присъда за вечно изгнание. Нещо повече, аз ще я утежня дори.

Полковникът се ухили. Икор изстена отчаяно. Роботът-мияч на чинии измърмори:

— Горкичкият!

Детринджър остана неподвижен и гледаше капитана право в очите.

Макмилън продължи:

— Този съд постановява затворникът да продължи изгнанието си. Във връзка с това, съдът постановява, че престоят на затворника върху тази приятна планета е в противоречие с намеренията на властите на Ферланг. Поради това, вие, Детринджър, трябва да напуснете това убежище веднага и да се завърнете в пустотата на космоса.

— Това е удар за него — обади се Кетелман. — Знаете ли, капитане, наистина не съм вярвал, че притежавате подобна твърдост.

— Радвам се, че одобрявате присъдата — каза капитан Макмилън. — И във връзка с това ви нареждам да проследите изпълнението на присъдата.

— За мен ще бъде удоволствие.

— Ако използвате всичките си хора, аз съм изчислил, че можете да напълните резервоарите за гориво на затворника за два часа. Щом приключите, той трябва веднага да напусне тази планета — каза Макмилън.

— Ще го накарам да тръгне преди да се стъмни — заяви Кетелман. После се досети. — Хей! Гориво за резервоарите! Та Детринджър точно това искаше!

— Съдът не се интересува от това какво иска или не иска затворника — заяви Макмилън. — Неговите желания не влияят на присъдата, издадена от съда.

— Но, проклето да е, не разбирате ли, че вие му *позволявате да тръгне?* — възмути се Кетелман.

— Аз го *задължавам* да тръгне — каза Макмилън. — Това е нещо напълно различно.

— Ще видим какво ще кажат по този въпрос на земята — заплашително изръмжа Кетелман.

Детринджър се поклони, за да покаже, че се подчинява. После, като се мъчеше да запази строго изражение, той напусна кораба на Земята.

12.

Привечер Детринджър излетя. Верният Икор беше с него, сега по-верен отвсякога, тъй като се бе освободил от принудата. Скоро те се намираха дълбоко в космоса.

— Господарю, къде отиваме? — попита Икор.

— Към някой прекрасен нов свят — отговори Детринджър.

— Или може би към смъртта?

— Може би — каза Детринджър. — Но след като сме с пълни резервоари, не мога да мисля за такива работи.

Те мълчаха известно време.

— Надявам се капитан Макмилън да не си навлече неприятности заради това — каза Икор.

— Той ми се струва достатъчно способен да се грижи за себе си — отвърна Детринджър.

13.

След като се върнаха на Земята, действията на капитан Макмилън предизвикаха буря от противоречия. Преди да се достигне до официално решение обаче, между Ферланг и Земята бе осъществен втори, вече официален контакт. Случаят „Детринджър“ неизбежно бе споменат и бе счетен за твърде сложен, за да се вземе прибързано решение. Въпросът бе възложен за проучване на комисия от юристи от двете планети.

Този случай осигури работа на петстотин и шест ферлангски и земни адвокати. Години по-късно се чуваха мнения „за“ и „против“, когато Детринджър вече си бе намерил безопасно убежище и уважавана позиция сред народите Оменке от цивилизацията на далечните звезди.

ЗИРН ОСТАВЕН БЕЗ ОХРАНА, ПАЛАТЪТ ДЖЕНГИК В ПЛАМЪЦИ, ДЖОН УЕСТЪРЛИ — МЪРТЪВ

Бюлетинът пристигна изпълнен с неясен страх.

— Някой ще танцува върху нашите гробове — каза Чарлерой. Погледът му обхваща цялата Земя. — От това ще стане прекрасен мавзолей.

— Думите ти са странни — отговори тя. — Но точно тази черта на характера ти намирам за приятна... Ела по-наблизо, чужденецо, обясни ми думите си.

Аз отстъпих и изтеглих меча си от канията. До себе си чух металически съск. Окетис Марн също бе изтеглил меча си и сега бе застанал с мен. Гръб до гръб, докато ордата на Мегент настъпваше.

— Сега ще трябва да продадем скъпо живота си, Джон Уестърли — каза Окетис Марн със странното носово съскане на минерианската раса.

— Така е — отвърнах аз. — И преди да отmine деня не една вдовица ще трябва да изтанцува танца на изпращачките в Отвъдното.

Той кимна.

— И някои неутешими бащи ще трябва да извършат самотно жертвоприношение към Бога на покварата.

Ние се усмигнахме на непоколебимите си изявления. Но всъщност не ни беше до смях. Мегентските нападатели напредваха бавно и неумолимо по пурпурно зелената мъхната моравя. Бяха измъкнали своите рафтии — онези дълги, извити, двуостри саби, които предизвикваха ужас и в най-затътените места на цивилизованата галактика. Ние зачакахме.

Първото острие се кръстоса с меча ми. Аз парирах и замахнах напред, пронизвайки огромния мъжага точно във врата. Той се люшна назад и аз се приготвих за следващия враг.

Този път ме нападнаха двама. Чувах острия звук, който издаваше Окпетис, когато си поемаше дъх, размахваше и мушкаше с меча си. Положението беше направо безнадеждно.

Помислих си за безпрецедентната комбинация от обстоятелства, която ме постави в тази ситуация. Спомних си Градовете на земния плурализъм, чието съществуване зависеше от предварително ясният изход от настоящето безизходно положение. Спомних си есента в Каркасон, мъгливите утрини в Саскатун, стоманеносивият дъжд, сипещ се над Блек Хилс. Щеше ли да изчезне всичко това? Сигурно не. Но пък... Защо не?

— Това са факторите, това е нашето положение — казах аз на компютъра. — Направи ни услугата да разрешиш проблема и да спасиш както нашия, така и живота на Земята.

Компютърът изчисли.

— Проблемът не може да бъде решен — каза той.

— Тогава какво да сторим, че да спасим Земята от унищожение?

— Нищо — каза ни компютърът.

Ние се натъжихме.

— По дяволите — каза тогава Дженкинс. — Та това е мнението на един компютър.

Това ни развесели. Ние изправихме чела. Решихме да се консултираме и с други.

Циганката обърна картата. Беше тази на Страшния съд. Ние се натъжихме.

— По дяволите — каза тогава Майерс. — Та това е мнението на една циганка.

Това ни развесели. Ние вдигнахме чела. Решихме да се консултираме с други.

— Ти сам го каза: „Едно ярко кърваво петно върху челото му.“ Ти ме погледна странно. Не трябва ли да те обичам?

Всичко започна толкова внезапно. Войските на влечугите от Мегент, които отдавна бяха в летаргия, изведнъж започнаха да се раздвижват, благодарение на серума, даден им от Чарлз Енгстръм, полуделия от жажда за власт телепат. Джон Уестърли набързо бе

привикан от тайната си мисия на Ангос II. За най-голямо нещастие, Уестърли се материализира в пояса на Черната сила, поради предателството по невнимание на Окпетис Марн, неговия верен минериански съдружник. Уестърли не знаеше, че той бе попаднал в капан в Залата на плаващите огледала и умът му е бил взет от ренегата Сантис, водач на гилдията на Ентропията. Това беше краят на Уестърли и началото на края за всички нас.

Старецът беше вцепенен. Аз го отвързах от тлеещия контролен стол и усетих характерния сладко-солено-горчив мирис на манджиний — коварният наркотик, отглеждан само в пещерите на Ингидор — чието неусетно влияние бе унищожило нашите постове по дължината на Звездната стена.

Аз го разтърсих грубо.

— Престън! — извиках. — Заради Земята, заради Магда, заради всичко, което ти е мило на този свят, кажи ми какво стана.

Очите му се извъртяха нагоре. Устните му се изкривиха.

— Зирн! Зирн е загубен, загубен, загубен! — с последно усилие произнесе той.

Главата му увисна. Смъртта изкриви чертите на лицето му.

Зирн е загубен! Умът ми заработи трескаво. Това означава, че проходът на Високите звезди е отворен, негативните акумулатори вече не работят и дронските воители са победени. Зирн бе отворена рана, през която изтичаше кръвта на нашия живот. Но дали нямаше начин да се поправи това?

Президентът Едгарс погледна церулианския телефон. Бе предупреден да не го използва никога, с изключение когато възникне пряка опасност и може би даже не и в този случай. Но настоящата ситуация сигурно позволяваше?... Той вдигна слушалката.

— Райската приемна, на телефона госпожица Офелия.

— Говори президентът на Земята Едгарс. Трябва веднага да говоря с Господ.

— Господ не е в кабинета си сега и не можем да ви свържем. Мога ли аз да ви помогна?

— Ами вижте — каза Едгарс. — Наистина съм в много тежко положение. Тоест изглежда, че това е краят на всичко.

— Всичко ли? — попита госпожица Офелия.

— Ами не буквално всичко, но означава нашето унищожение. На Земята и всичко на нея. Ако ми позволите да привлека вниманието на Господ върху този въпрос...

— Тъй като Господ е всезнаещ, сигурна съм, че той знае това.

— Сигурен съм и аз. Но мислех, че ако поговоря с него лично само този път...

— Боя се, че в момента не е възможно. Но можете да му оставите съобщение. Господ е много добър и много справедлив и аз съм сигурна, че той ще обмисли проблема ви когато има време и ще направи онова, което е правилно и божествено. Той, знаете, е чудесен. Аз обичам Господ.

— Всички ние го обичаме — тъжно произнесе Едгарс.

— Друго има ли?

— Не. Да! Можете ли да ме свържете с господин Джоузеф Джей Едгарс, моля?

— Кой е той?

— Баща ми. Почина преди десетина години.

— Съжалявам, господине, това не е разрешено.

— Не можете ли поне да ми кажете дали е при вас?

— Съжалявам, забранено ни е да даваме такава информация.

— Добре, а можете ли да ми кажете дали има изобщо някой там горе? Тоест има ли наистина живот след смъртта? Или там сте само вие и Господ? Или може би само вие?

— За информация за живота след смъртта — заговори госпожица Офелия, — обръщайте се ако обичате към своя най-близък свещеник, поп, равин, ходжа или всеки друг, който е акредитиран като представител на Господа. Благодаря ви, че се обадохте.

Чу се приятен звън на камбанки. После линията бе изключена.

— Какво каза Големият Вожд? — попита генерал Мюлер.

— Само секретарката му ми каза нещо двусмислено...

— Лично аз не вярвам в суеверия като Господ — каза генерал Мюлер. — Дори и да се окаже вярно, считам за по-здравословно да не вярвам. Ще продължаваме ли работата си?

И те продължиха работата си.

Свидетелски показания на робота, който може би да е бил доктор
Зеч:

— Истинската ми самоличност за мен е тайна, която при създадите се обстоятелства не очаквам да бъде разкрита. Но аз бях в палата Дженгик. Видях как воините на Мегент се катерят по алените балюстради, преобръщат церемониалните бронзови котли, мачкат, убиват, унищожават. Губернаторът загина с меч в ръката си. Земните гвардейци се строиша за последно в Хранилището на скръбта и загинаха до един, след като се биха достойно. Дамите от Двора се отбраняваха с толкова малки кинжали, че изглеждаха символични. На тях им бе осигурена бърза смърт. Видях огромния пожар да унищожавашребърните орли на Земята. Гледах палата Дженгик, тази огромна постройка, отбелязваща разрастването на земните владения, да се срутваш безшумно в прахта, откъдето се е издигнала. И разбрах, че всичко е загубено и че съдбата на Тера — планетата, чийто верен син се смятам аз, въпреки факта че (вероятно) съм изработен, а не създаден, произведен, а не роден — че съдбата на свещената Тера бе да бъде изцяло анихилирана, докато и споменът за спомена се забрави.

— Ти сам го каза: „Една звезда избухна в окото му.“ Аз трябва да те любя в този последен час. Тази нощ слуховете са тежки, а небето е червено. Харесва ми, когато обръщаш така главата си. Може би е вярно, че ние сме плява между стоманените зъби на живота и смъртта. И все пак предпочитам да се ориентирам по собствения си часовник. Затова аз летя пред лицето на случайността. Летя заедно с теб.

— Това е краят. Обичам те. Това е краят.

ИЗМАМНИ ПРОГНОЗИ

Една ясна септемврийска утрин Питър Хонориус преглеждаше пощата си и откри безусловна заповед от местния Съвет за кръвно родство, изискваща той да бъде женен до 1-ви октомври. В противен случай щеше да бъде обвинен в нарушение на Държавните и федерални правила за семейни връзки и глобен, а може би даже изпратен за срок от една до пет години в Лунавил.

Хонориус беше объркан. През август бе попълнил формуляр за удължаване на Настоящото семейно положение, който би трябвало да е приет по каналния ред. Това щеше да му даде още шест месеца за избор на съпруга. Сега обаче му оставаха едва две седмици, през които или да изпълни заповедта, или да се изстреля набързо в Мексико. А това не бе твърде желана алтернатива през 2038 година.

Проклятие!

По време на обяда същия ден, Хонориус разговаря по този въпрос с най-стария си приятел, Ърл Ънгърфджорд.

— Това е дяволски нечестно от тяхна страна — каза Хонориус. — Там някой просто ме е нарочил. Но защо? Аз не съм бунтар. Знам, както всеки друг, че семейството е най-малката клетка на обществото и основа за сигурността на Държавата. По дяволите, аз даже *искам* да се оженя! Просто още не съм намерил подходящото момиче.

— Може би много се мотаеш — предположи Ънгърфджорд. Той бе женен от близо месец. За него човешките взаимоотношения изглеждаха нещо обикновено.

Хонориус поклати глава.

— Точно сега съм готов да взема всяка, която не изглежда като чудовище. Проблемът е, че въпреки компютърните биографии и модерните техники за сватосване, човек не може да каже дали взема подходящата, докато не опита. А тогава вече е твърде късно.

— Да — със съчувствие произнесе Ънгърфджорд. — Повечето хора изпадат в такова положение.

— А има ли изключения?

— Всъщност *има* начин да се избегне доста голяма част от неизвестността. Аз лично го използвах. Така намерих Джени. Не съм ти го споменавал преди, защото знам, че ти не обичаш да вършиш непозволени работи.

— Разбира се, че се опитвам да живея морално — каза Хонориус. — Но случаят наистина е важен и аз съм готов да постъпя по-гъвкаво. Кого трябва да убия?

— Не е чак толкова лошо — успокои го Ънгърфджорд. Той написа един адрес. — Отиди и говори с господин Юлър. Той е началник на Тайната компютърна служба за услуги. Кажи му, че те изпращам аз.

Тайната компютърна служба за услуги в момента се намираше в няколко прашни помещения в изоставения район на центъра „Линкълн“, където се бе прикрила под името „Посредническа фирма за използвани софтуеърни продукти“. Секретарката, една красива и работлива млада жена на име Дина Гребс, въведе Хонориус в личния кабинет на Юлър. Той беше нисък, дебел, плешив, любезен, червендалест човечец с умни кафяви очи и обезоръжаващо държание. Беше обзавел кабинета си с желание да прилича на английски, но бе успял да получи само нещо като ъгъл от склад за мебели.

— Дошъл си на точното място — увери го Юлър, щом му бе обяснен проблема. — Държавата изисква да се женим заради социалната стабилност, тъй като е добре известно, че повечето недоволни, бунтари, психопати, детемъчители, социални реформатори, анархисти и други подобни са самотни, неженени хора, които нямат какво друго да правят освен егоистично да се грижат за себе си и да заговорничат срещу държавата. Затова женитбата е задължителен акт на вярност към правителството. И, разбира се, никой не възразява против него и останалите изводи на Националния съвет на майките. Ние всички приемаме необходимостта от брака. Ние само предпочитаме той да бъде добър или поне поносим, тъй като това помага както на личността, така и на държавата.

— Да — каза Хонориус. — Затова дойдох при вас. Имате ли някакво практическо...

Юлър не позволи да му отнемат думата.

— Необходимо е единствено научно прогнозиране на брака. Компютеризираното сватосване не е достатъчно добър начин. На нас ни е необходимо да узнаем *действителните събития* от бъдещия брак и чак тогава да решим да предприемем тази стъпка. На нас ни е необходимо да видим как той ще се развива, преди да го сключим и да разрушим живота и дома си за шестдесет или седемдесет години напред.

— Ех, само ако можеше! — възкликна Хонориус. — Но това е невъзможно. Или може би вие познавате някоя талантлива циганка с добре работещо кристално кълбо?

— Има начин — усмихна му се Юлър.

— Да не би някой да е измислил машина на времето?

— Вие сам я познавате, но под друго име. Наричате я Синтезатор и симулатор на политическите фактори.

— Чувал съм — каза Хонориус. — Това е онзи суперкомпютър, скрит под планините на Северна Дакота, който винаги прогнозира как ще се отрази развитието на една държава върху това на друга. Но не виждам какво би могъл да каже той за моята бъдеща жена, освен ако тя не е някой генерал или нещо подобно.

— Помислете само, господин Хонориус! Имаме машина, предназначена да прогнозира взаимоотношенията между различни групи хора. Какво ще стане, ако я използваме да направи прогноза и симулира вероятните взаимоотношения между двама души?

— Това би било прекрасно — съгласи се Хонориус. — Но ССПФ се пази по-строго от форт Нокс.

— Ех, момчето ми, лесно се пази злато, но да се скрие информация е трудна работа дори и да сложиш планина отгоре ѝ! С помощта на корумпирани оператори или на идеалисти, самите канали, които вкарват информация към симулатора, могат да бъдат използвани и за получаване на такава. Няма дори и да ти спомена как става това. Ние си имаме начини. Само ще ти кажа, че Симулаторът може да ти покаже евентуалното бъдеще с всяка жена и да симулира резултатите лично за теб.

— Не виждам как бихте могли да се приближите и на десет мили от Симулатора.

— Нямаме нужда. Ние си имаме собствен терминал.

Хонориус подсвирна тихичко, чудейки се на хладнокръвието на този приятен дребосък.

— Кога мога да започна, господин Юлър?

Проблемът със заплащането бе решен бързо и Юлър прегледа графика.

— Щом случаят ти е спешен, мога да ти отделя десет минути компютърно време вдругиден. Бъди тук на обяд и госпожица Гребс ще те заведе до терминала и ще те инструктира как да извършиш процедурата. Не забравяй да донесеш картите с данните за себе си и евентуалните съпруги!

* * *

Хонориус беше точен за срещата. Той носеше в едни плик картите на петнадесет вероятни съпруги. Тези жени бяха подбрани за него от компютеризираната служба за женитби — една скъпа агенция, намираща се на „Медисън“ авеню, която бе подбрала тези петнадесет от Националния списък на американските неомъжени жени (НСАНЖ), на базата на 1006 внимателно подбрани въпроси. Тези жени за Хонориус представляваха само номера, тъй като докато не бъдеше взето официалното решение за бракосъчетание, анонимността се пазеше стриктно. Жените бяха подбрани по социалното им състояние в момента, което означаваше, че Хонориус трябваше само да обяви желанието си да се ожени за една от тях. (Картата с данните на Хонориус показваше, че освен всичко останало, той е висок, къдрокос, красив, със стабилен характер, обича децата и малките животни и получава тридесет и пет хиляди годишна заплата като най-младия президент в историята на „Глип Електроникс“ с неограничени възможности пред себе си. Повечето кандидатки бяха готови да опитат с такъв човек. Хонориус беше от онези брачни „грешки“, които всяка жена би била готова да допусне.)

Госпожица Гребс заведе Хонориус до един паркинг за стари автомобили на авеню „Де Калб“. Компютърният терминал бе скрит тук

в задната част на един камион за пренасяне на мебели. Двама техници, маскирани като просяци, въведоха Хонориус в затъмненото вътрешно помещение, където тихо жужеше терминалът. Те го сложиха да седне на командния стол и поставиха психометричните електроди на челото и китките му.

Госпожица Гребс взе картите.

— Имате време само за една от тях днес — каза тя. — За десет минути реално време ще получите визуална информация за петгодишен период, така че внимавайте. С коя карта да започна?

— Няма значение — отвърна Хонориус. — Всичките са еднакви. Говоря за картите. Вземете първата.

Госпожица Гребс въведе картата в терминала. Той започна да издава тихи звуци и Хонориус усети напрежение зад очите си. Погледът му се размъти. Когато отново виждаше ясно, той видя себе си и едно красиво, дребно момиче с дълга тъмна коса. Това беше госпожица 1734-AB-2103C.

Информацията му бе представена във вид на серия винетки и монтаж. Той видя себе си и 1734 да вечерят заедно в старинен италиански ресторант, а после да тръгват по улица „Блийкър“ хванати за ръце. После те се намираха на площад „Вашингтон“ до фонтана и тя свиреше на китара и пееше народна песен. Колко красива бе! Колко щастливи изглеждаха! А сега те лежаха пред малка камина в апартаментче на улица „Радост“. Тя бе започнала да реше косата си на път по средата. Носеше тъмни очила и четеше някакъв сценарий. Щеше да играе във филм! Но от това не излезе нищо и после те живееха в разкошен апартамент в „Сътън плейс“, а тя мрачно пържеше кюфтета. (Бяха се карали. Не си говореха. Той си четеше „Уолстрийт джърнъл“ а тя се занимаваше с книгите си по астрология.) А сега живееха в Кънектикът в красива старинна къща със слънчева детска стая, която използваша като килер. Той ходеше често сам да кара ски, докато тя изучаваше тантра в една будистка група в Мериленд. Когато се върна, тя си бе подстригала косата съвсем късо и можеше да стои безкрайни часове в поза „лотус“. Немигащите ѝ очи гледаха през него и тя намираще правенето на любов за неприятно отвличане от мантрическите си занимания. Година по-късно те вече не живееха

заедно. Тя се бе присъединила към един ашрам до Шенектеди, а той си имаше приятелка в Братълборо. Толкова за госпожица 1734. Следващото свободно време за Симулатора беше след три дни.

Втората, госпожица 3543, беше високо, стройно, весело момиче с пясъчноруса коса и лунички по носа. Двамата с Хонориус си бяха създали домакинство в Малибу, където тя играеше тенис всеки ден и четеше списания по вътрешно обзавеждане. Колко беше красива когато му сервираше салата „Уолдорф“ до скарата, докато кокер-шпаньолът се галеше в краката му! После те бяха в Париж, шпаньолът се бе превърнал в един дакел с тъжни очи, а тя бе много пияна на Монпарнас и му крещеше обидни думи. Следваха подобни сцени в Рим, Вилфренч, Ибиса. Сега тя беше алкохоличка и като че се бяха сдобили с дете, но дакела го нямаше, а после имаха още едно дете и две котки. След това се появи икономка, която да се грижи за всичко, докато 3543 се лекуваше от алкохолизъм в един много скъп санаториум близо до Грисънс. След това бяха в Лондон. Тя беше съвсем трезва. Висока, кокалеста, сериозна жена, която държеше устните си странно изкривени докато раздаваше проспекти по сиентология на площад „Трафалгар“. И това бе краят на петте години с госпожица 3643.

За третата Хонориус си спомняше само, че в началото тя бе очарователно срамежливо момиче, което правеше великолепни неговите източноемширски привечери с дългите си, възбуждащи мълчания. Две години по-късно, в един апартамент в Кетълман, Тузла, той ѝ крещеше:

— Кажи нещо, глупачка такава! Кажи каквото и да е! *Говори*, за Бога!

Номер четири откри скрит талант в себе си на 27-годишна възраст и стана състезателка по ролкови кънки. Номер пет бе склонна към самоубийство, макар че никога не се решаваше да го стори. Или това беше номер шест?

Към 29-ти септември, след като бе видял четиринадесет от потенциалните си съпруги, Хонориус бе разтревожен и отчаян. Той отиде на последната си среща в състояние на тежко униние, почти примирен, че ще трябва да сключи съюз с номер единадесет, хилещата се с двамата тъпи братя. С нея поне не предстоеше пълен провал.

Поради мерки за сигурност, терминалът бе преместен от мястото си на булевард „Де Калб“ и поставен в пералното помещение, намиращо се в дъното на коридора, където се помещаваше канцеларията на Юлър. Хонориус се включи и се видя на разходка по плажа с 6903, едно хубаво кестеняво момиче, което му напомняше на някого, когото е познавал. Ето ги на разходка по моста „Джордж Вашингтон“, много щастливи и безгрижни по отношение на бъдещето си. После ядяха козе сирене и пиеха вино върху една скала, надвесена над Егейско море. След това се намираха в продълговата равнина, а в далечината се издигаха високи, заснежени планини. Тибет? Перу? А после се намираха в Маями, тя бе навлякла шлифера му и тичаше със смях под дъжда. След това се намираха в ниска, бяла къща, влюбени до уши. Той се разхождаше из хола и подрусваше ревящото им бебе, страдащо от колики и това беше краят на петгодишната прогноза.

Хонориус веднага се запъти към кабинета на Юлър.

— Юлър? — извика той. — Най-после я намерих! Мисля, че съм влюбен в номер 6903!

— Честито, момчето ми — каза Юлър. — Бях започнал да се притеснявам. Кога искаш да направиш брачния договор?

— Веднага — възкликна Хонориус. — Включи се към компютъра за гражданско състояние! 6903 е много привлекателен номер, нали? Чудя се как ли се казва?

— Това мога да открия веднага — каза Юлър. — Нали знаеш, че ние сме Служба за секретни компютърни услуги? Чакай само да набера данните в процесора... Готово. Тя е госпожица Дина Гребс от Флашинг, Куинс, улица „Железопътна“ номер 4885.

— Мисля, че съм чувал това име и преди — замисли се Хонориус.

— Аз също — отвърна Юлър. — Ужасно ми е познато. Гребс, Гребс...

— Повикахте ли ме, господине? — попита госпожица Гребс от другата стая.

— Това си ти! — извика Юлър.

— Тя е! — възкликна Хонориус. — Сигурен бях, че ми изглежда позната! Тя е 6903!

Мина време, докато Юлър преглътна това. После той заговори строго:

— Госпожице Гребс, можете ли да ми кажете как картата с вашите данни е попаднала в подбрания за господин Хонориус списък от кандидатки?

— Ще обясня това лично на господин Хонориус — отговори тя с треперещ, но твърд глас.

След като Юлър излезе, Хонориус и Гребс се скараха.

— Имате ли нещо против да ми кажете защо го направихте, госпожице Гребс? — попита Хонориус.

— Вярно, че ти *си* добра партия — каза Дина Гребс. — Но всъщност аз се влюбих още когато дойде тук за първи път. Веднага разбрах, че сме един за друг. Нямах нужда от най-сложната машина на света, за да ми го каже. Но в твоята скъпа брачна агенция нямаше даже да обработят моята карта, пък и ти не ме поглеждаше. Аз те желяех, Хонориус и затова направих необходимото да те привлека. Няма от какво да се срамувам!

— Ясно — каза Хонориус. — Но трябва да ти кажа, че по мое мнение, ти нямаш никакви законни права да искаш нещо от мен. И все пак аз няма да възразя, ако се разберем за една разумна сума, с която да платя за времето което съм ти отнел и неприятностите, които съм ти причинил.

— Вярно ли чух? — избухна Гребс. — Ти ми предлагаш пари, за да те оставя на мира?

— Разбира се — каза Хонориус. — Искам да постъпя честно.

— Оооо! — извика Гребс. — Добре тогава! Няма да ти струва и цент да се отървеш от мен. Всъщност, ти току-що ме загуби!

— Чакай, чакай малко — повиши глас и Хонориус. — Аз остро възразявам срещу тона, който ми държиш. Засегнатата страна съм аз, а не ти!

— *Ти* ли си бил засегнатия? Аз се влюбих в теб, извърших служебно престъпление заради теб, направих се на глупачка в очите

ти, а ти си застанал тук и ми дрънкаш, че си бил засегнат!

— Но ти се опита да ми поставиш капан! Предполагам, че си мошеничествала и с картите на другите, нали?

— Точно така! Сигурна съм, че всяка от тях би била подходяща за тъпите ти нужди! Препоръчвам ти третата. Онази дете не приказва! Поне така ще можеш да излезеш прав в някой от споровете с нея.

Хонориус измърмори нещо, което прозвуча като ругатня и се приближи до нея. Гребс замахна с малкия си юмрук към него. Хонориус я хвана за китката и те се намериха ако не точно в прегръдките си, то поне достатъчно близо до това. И двамата дишаха тежко. Погледнаха се.

Любовта, тайната и неофициална основа на брака е сила, която е призната, но не може да бъде предвидена. Любовта побеждава всички останали заповеди и отменя предишни задължения. Споделеният любовен поглед е предвестник на любовта, намек за радостите и скърбите, които тя ще донесе. Той включва автоматично онази сватовническа машина, от която зависи успеха и стабилността на държавата.

— Ами това наше бъдеще дали е реално? — попита малко след това Хонориус. — Да не би да си променила нещо и в собствените си данни?

— Просто ще трябва да почакаш и да разбереш сам — отвърна му Дина за пръв, но не и за последен път.

СТАНДАРТЕН КОШМАР

Джони Бизайк беше водач на космически кораб на компанията „Ес-Би-Си Проучвания“. Той изследваше края на струпването Сиргън, което по това време беше „тера инкогнита“. Първите четири планети не бяха интересни. Бизайк се насочи в околностите на петата. И тогава започна стандартния кошмар.

Корабният високоговорител се включи, явно задействан от разстояние. Един дълбок глас заговори:

— Вие се приближавате към планетата Лорис. Предполагаме, че имате намерение да кацнете.

— Точно така — каза Джони. — Откъде знаете английски?

— Един от нашите компютри разучи езика по дедуктивен метод по време на приближаването ви към нашата планета.

— Много добре сте направили — похвали ги Джони.

— Не беше трудно — отвърна гласът. — Сега ще се свържем директно с корабния ви компютър и ще му зададем орбита за кацане, скорост и други необходими данни. Това устройва ли ви?

— Разбира се, давайте — каза Джони. Той току-що бе осъществил първия земен контакт с извънземен живот. Точно така винаги започваше стандартния кошмар.

Джон Чарлз Бизайк бе кривокрак, червенокос дребосък с избухлив характер. Познаваше работата си до съвършенство. Освен това бе тщеславен, скандаждия, простак, безстрашен и неблагочестив. Накратко, той бе идеално подходящ за изследване на дълбокия космос. Само един особен тип мъже могат да издържат разтърсващото величие на космоса и параноидния стрес на заплахата от неизвестното. Това са хора с непроницаемо самочувствие и особено висока степен на агресивна самоувереност. Трябва да си и малко луд. Затова изследователските кораби се пилотират от хора като Бизайк, чието самодоволство твърдо се базира на непобедимо самомнение и се поддържа от непробиваема простация. Точно такава психика са притежавали конквистадорите. Кортес и неговата шепа главорези са

победили империята на ацтеките точно защото така и не са разбрали, че това всъщност е невъзможно.

Джони се облегна и започна да наблюдава, докато контролния панел отбеляза мигновена промяна в курса и скоростта. Планетата Лорис се появи пред погледа му със сините си, зелени и кафяви цветове. На Джони Бизайк му предстоеше да се запознае със съседите.

От междугалактическа гледна точка е приятно да имаш разумни съседи, но не е хубаво те да са много по-умни от теб, а може би по-бързи, по-силни и по-агресивни. Такива съседи може да поискат да ни помогнат в нещо или да ни сторят нещо. Не е необходимо нещата да се развиват така, но нека не се лъжем. Вселената е сложно нещо, а първичният въпрос винаги е бил „кой командва“.

На база на теорията, че ако там някъде има нещо, по-добре е ние да го открием, отколкото то да ни се стовари на главите в някоя спокойна неделна утрин, от Земята бяха изпратени проучвателни експедиции. Сценарият за стандартния земен кошмар винаги започваше с контакт с някоя чудесна извънземна цивилизация. После следваха вариации. Понякога извънземните бяха по-напреднали в техническо отношение, друг път имаха невероятни умствени възможности или пък бяха глупави, но почти непобедими — ходещи растения, гмеж от насекоми и други подобни. Обикновено те бяха безмилостно аморални за разлика от добрите момчета от Земята.

Но това бяха дребни детайли. Основното на кошмара винаги бе едно и също: *„Земята се среща с могъща извънземна цивилизация и тя ни завладява.“*

Бизайк скоро щеше да научи отговора на единствения въпрос, който интересуваше Земята: *могат ли те да ни унищожат или ние тях?*

И той нямаше нищо против да заложи на резултата.

На Лорис човек можеше да диша въздуха и да пие водата. И народът беше хуманоиден. И това бе така, въпреки факта, че носителят на Нобелова награда Серж фон Блут бе заявил, че вероятността за това е само едно към десет на степен деветдесет и три.

Лорианците научиха Бизайк на езика си по хипнопедичен път и му осигуриха екскурзия с придружител из главния си град Атис. Но колкото повече виждаше Джони, толкова по-мрачен ставаше. Защото тези хора наистина имаха невероятни постижения.

Лорианците бяха приятни, представителни, стабилни, творчески и прогресивни личности. При тях нямаше войни, революции, въстания или нещо подобно през последните петстотин години и нищо не показваше, че може скоро да се случи нещо такова. Раждаемостта и смъртността бяха стабилизирани. Имаше достатъчно хора, но и достатъчно място и възможности за всеки. Съществуваха няколко раси, но нямаше расови проблеми. Лорианците имаха високо развита технология, но също така поддържаха прекрасно екологическо равновесие. Всеки извършваше творческа и свободно избрана от него работа, тъй като всички тежки дейности бяха предоставени на саморегулиращи се машини.

Столицата Атис бе огромен град с грамадни и фантастично красиви сгради, дворци, замъци и други подобни, естествено всичките обществени и до една невероятно възхитителни с грубата си асиметрия. В този град имаше всичко: базари, ресторанти, паркове, величествени статуи, къщи, градини, увеселителни паркове, будки за сандвичи и дори една спокойна река. Каквото и да си помислиш, там го имаше. И всичко беше безплатно, включително храната, облеклото, къщите и увеселенията. Взимаш каквото искаш, даваш каквото искаш и всичко някак си се изравнява. Поради това, Лорис нямаше нужда от пари, а без пари не ти трябват банки, трезори, сейфове. Всъщност нямаше нужда дори от ключалки. На Лорис всички врати се отваряха и затваряха с проста умствена команда.

Политически държавната власт отразяваше почти единодушния колективен ум на народа на Лорис. А той беше спокоен, разумен, добър. Между желанията на обществото и държавните дела нямаше забележими противоречия, разминавания или несъгласия.

Всъщност колкото по-надълбоко навлизаше в живота Джони, толкова повече му се струваше, че тук изобщо няма държавно управление, а малкото което се управляваше, ставаше без да се управлява. Най-много приличащия на управляващ тук беше Вийри, началникът на Службата за проектиране на бъдещето. Но Вийри никога не издаваше никакви заповеди. Той просто от време на време издаваше икономически, социални и научни прогнози.

Бизайк научи всичко това за няколко дни. Помагаше му специално прикрепеният екскурзовод на име Хелмис, един лорианец на възрастта на Джони, чийто ум, въздържаност, прозорливост,

благородство, неудържимо чувство за хумор, интуиция и самоотдаване караха Джони да го презира безкрайно.

Като мислеше върху всичко това в красивия, предоставен лично на него апартамент, Джони осъзна, че лорианците са достигнали толкова близо до човешкия идеал за съвършенство, колкото би могло изобщо да се очаква. Те като че наистина бяха прекрасни хора и образец на всички добродетели. Но това не променяше стандартния земен кошмар. Хората, в своята перверзност, просто не желаят да бъдат управлявани от извънземни, дори и прекрасни, и добри извънземни, пък било то и за доброто на Земята.

Бизайк разбираше, че лорианците са доста добронамерен народ-домошар, който няма желаниа да завладява територии, да побеждава и да разнася своята цивилизация по други места. Но от друга страна, те изглеждаха достатъчно умни, за да разберат, че ако не направят нещо по отношение на Земята, тя със сигурност ще стори нещо по отношение на тях или поне ще си направи труда да опита.

Разбира се, можеше и да няма борба. Може би толкова мъдър и доверчив народ като лорианците нямаха подобно въоръжение. Но той научи, че предположението му не е вярно още на следващия ден, когато Хелмис го заведе да разгледа Древния космически флот на Династията.

Това бе последното тежко въоръжение, строено някога на Лорис. Флотата беше хилядогодишна, но всичките седемдесет кораба бяха готови за действие като да бяха построени вчера.

— Тормиш II, последният владетел от Древната династия, имаше намерение да завладее всички цивилизовани планети — каза Хелмис. — За щастие нашия народ възмъжа преди той да успее да осъществи проекта си.

— Но вие все още поддържате тези кораби — каза Джони. Хелмис вдигна рамене.

— Те са паметник на миналата ни неразумност. И практически погледнато, ако някой *се опита* да ни завземе... Може би ще можем да се справим.

— Разбира се, че ще можете — заяви Джони. Той си представи, че само един от тези кораби може да се справи с всичко, което Земята би пуснала в космоса през следващите двеста години. Без съмнение лорианците имаха страхотно предимство.

Ето такъв бе животът на Лорис. Точно както се предвиждаше в стандартния сценарий на кошмара. Твърде добре, за да е вярно. Идеално, замайващо, неприятно прекрасно.

Но наистина ли бе чак пък толкова идеално? Бизайк вярваше в земната доктрина, че всяко предимство си има съответния недостатък. То обикновено се изразяваше в следното: „Тук някъде трябва да има някакъв пропуск.“ Дори и раят господен не можеше да действа чак пък толкова добре.

Той гледаше на всичко с критичен поглед. На Лорис *имаше* полицаи. Наричаха ги наблюдатели и те бяха невероятно любезни. Но си бяха ченгета. Това предполагаше наличието на престъпници.

Хелмис му го каза направо.

— Имаме отделни случаи на генетични отклонения, разбира се, но нямаме криминална престъпност като цяло. Наблюдателите по-скоро са нещо като клон от образователната ни система, а не толкова блюстителите на закона. Всеки гражданин може да поиска от наблюдателя да разреши спорен въпрос от лично естество. Ако несъзнателно е нарушил закона, наблюдателят му го казва.

— И после го арестува ли?

— Разбира се, че не. Гражданинът се извинява и инцидентът е забравен.

— Ами ако гражданинът продължава да нарушава законите? Какво ще направят тогава наблюдателите?

— Такова нещо не се случва никога.

— Но ако се случи?

— Наблюдателите са програмирани да се погрижат за това, ако някога се случи.

— Това не ми се струва твърде разумно — каза Джони. Нещо не можеше да се убеди в тази работа. А може би не искаше да позволи да бъде убеден. И все пак... Лорис съществуваше. И съществуваше твърде добре, дявол да го вземе. Единственото нещо, което не беше наред тук, беше Джон Чарлз Бизайк. Но то бе защото той бе землянин,

което означава неустойчив дивак. Също така се дължеше и на факта, че Джони ставаше все по-мрачен, потиснат и див.

Дните минаваха и всичко се развиваше прекрасно. Наблюдателите обикаляха като вежливи девствени мравки. Трафикът се движеше без задръствания и нерви. Милионите автоматични системи осигуряваха жизненоважни продукти и чистеха отпадъците. Хората се движеха наоколо, радвайки се взаимно на компанията на останалите и изработвайки различни произведения на изкуството. Всеки кучи син от тия смотаняци като да беше художник или изобщо творческа личност и всички като че ли бяха добри.

Никой не работеше срещу заплащане и никой не чувстваше вина заради това. Работата беше за машините, а не за хората.

И всички бяха толкова разумни! И толкова благовъзпитани! И толкова интелигентни и привлекателни!

Да, това беше рай. Добре де! Дори и Джони Бизайк трябваше да го признае. Но това правеше все по-силната му злоба още по-неразбираема за някой, освен ако не е също землянин.

* * *

Поставете човек като Джони на място като Лорис и непременно ще си имате неприятности. Джони се държа добре почти две седмици. После, един ден, излезе да се поразходи с кола. Колата бе включена на ръчно управление и той направи ляв завой, без да подаде сигнал.

Една кола зад него и друга вляво тъкмо бяха тръгнали да пресичат. Резкият завой на Джони почти обърка автоматическите рефлексии на другите коли. Не съвсем, но катастрофата замалко да стане. Двете коли забавиха ход и спряха, опрели брони. Джони и другия шофьор излязоха от купетата.

— Е, приятелю, май нещо се объркахме — каза любезно другият шофьор.

— Объркали сме се, глупости — заяви Джони. — Ти ме засече.

Другият шофьор се позасмя приятелски.

— Мисля, че не е така — каза той. — Но естествено разбирам възможността от...

— Слушай — заговори свадливо Джони. — Ти ми пресече пътя и можеше да убиеш и двама ни.

— Но ти беше пред мен и след като зави неправилно вляво...

Джони приближи лицето си на сантиметри от другия. С тих и заплашителен глас той заговори:

— Слушай, Мак, ти сгреши. Колко пъти да ти го казвам?

Другият шофьор се позасмя, но този път бе леко поразтреперан.

— Предлагам да поставим въпроса за вината на обсъждане от свидетелите — каза той. — Сигурен съм, че онези добри хора, застанали на...

Джони поклати глава.

— Не ми трябва свидетели. Аз знам какво стана. Знам, че ти сбърка.

— Изглежда си много сигурен.

— Разбира се, че съм сигурен — настоя Джони. — Сигурен съм, защото знам.

— Добре, в такъв случай аз...

— Да?

— Ами — продължи човекът, — в такъв случай няма какво друго да сторя, освен да се извиня.

— Май това е най-малкото, което трябва да сториш — изръмжа Джони, качи се в колата си и потегли с непозволена скорост.

След тази случка, Бизайк се почувства малко по-добре, но още по-упорит и недисциплиниран. Беше му омръзнало превъзходството на лорианците, беше му писнало от разумността им, гадеше му се от талантите им.

Той се върна в стаята си с две бутилки лориански медицински коняк. Той пи и размишлява мрачно няколко часа. Един съветник по социална адаптация дойде да го види и каза, че поведението на Джони по време на почти фаталния инцидент е било провокативно, невъзпитано, нахално и варварско. Съветникът каза всичко това много любезно.

Джони му каза да се маха. И това не беше особено неразумно искане, особено за землянин. Ако го оставеха на мира, той вероятно щеше да се извини след няколко дни.

Но съветникът продължи да го поучава. Той препоръча терапия за социална адаптация. Всъщност даже настоя за това. Джони бе твърде склонен към избухливост и агресивно поведение и представляваше заплаха за гражданите.

Джони отново каза на съветника да се маха. Съветникът отказа, тъй като проблемът още не бил разрешен. Тогава Джони го разреши като го изрита навън.

Заплахата от насилие спрямо гражданин е сериозно нещо, а когато бъде упражнено насилие, това вече е опасно. Шокираният съветник стана от пода и каза на Джони, че ще трябва да бъде задържан, докато случаят се изясни.

— Никой няма да ме задържа — заяви Джони.

— Улеснете сам себе си — каза съветникът. — Задържането няма да бъде неприятно, нито пък дълго. Ние съзнаваме културните противоречия между вас и нас. Но не можем да позволим немотивирано насилие.

— Ако не ме закачат и аз няма да ги закачам — каза Джони. — А междуременно ме оставете на мира и не се опитвайте да ме затваряте.

— Нашите правила по този въпрос са ясни — настоя съветникът. — Скоро ще дойде един наблюдател. Съветвам ви да тръгнете спокойно с него.

— Ама ти наистина си търсиш белята — ядоса се Джони. — Добре, синко, направи каквото трябва, а аз ще направя каквото мисля, че е необходимо.

Съветникът си тръгна. Джони отново започна да пие и размишлява мрачно. Пристигна един наблюдател. Като служител на закона, наблюдателят очакваше, че Джони ще тръгне доброволно, както беше прието. Когато Джони отказа, той се обърка. Никой не отказва! Той си тръгна, за да получи нови нареждания.

Джони продължи да пие. Наблюдателят се върна след час и каза, че сега са му дали право да поведе Джони насила, ако се наложи.

— Наистина ли? — попита Джони.

— Да. Затова ви моля да не ме принуждавате да...

Джони го избута навън, като по този начин спести на наблюдателя усилието изобщо да прави нещо.

Бизайк напусна стаята си с клатушкане. Знаеше, че нападението над наблюдател вероятно е много лоша постъпка. Нямаше да му е лесно да се измъкне. Реши, че е по-добре да отиде на кораба си и да се маха оттук. Вярно, че те можеха да предотвратят излитането му или да го взривят във въздуха. Но може би когато си бъдеше на борда, той вече нямаше да ги интересува. Може би даже щяха да са доволни, че са се отървали от него.

Бизайк успя да стигне до кораба си без повече инциденти. Там намери около двадесетина работници да се въртят наоколо. Каза на ръководителя им, че иска да излети веднага. Ръководителят бе отчаян поради невъзможността да се подчини. Основният двигател на кораба бе свален, изчистен и модернизирани — подарък в знак на приятелство от народа на Лорис.

— Дайте ни само още пет дни и ще притежавате най-бързия кораб на запад от Орион — каза му началникът.

— Много ми е притрябвал — изръмжа Джони. — Слушай, бързам. Кога най-скоро можете да ми осигурите някаква движеща сила?

— Ако работим денонощно и не се храним, можем да завършим работата си за три дни и половина.

— Хубава работа — изръмжа Бизайк. — А кой изобщо ви каза, че можете да ми пипате кораба?

Началникът започна да се извинява. Това още повече ядоса Бизайк. Но следващият акт на безсмислено насилие бе предотвратен от пристигането на четирима наблюдатели.

Бизайк се отърва от наблюдателите из лабиринт криволичещи улички. Самият той се загуби из тях и влезе под една покрита аркада. Наблюдателите се появиха подире му. Бизайк хукна по някакви тесни каменни коридори и се намери в капан пред една затворена врата.

Той ѝ заповяда да се отвори. Вратата остана затворена, вероятно получила заповед от наблюдателите. Разярен, Бизайк ѝ заповяда отново. Умствената му команда бе толкова силна, че вратата се разтвори заедно с всички врати в близост до нея. Джони избяга от наблюдателите и най-накрая спря да си поеме дъх на един покрит с мъх площад.

Не можеше да продължава да бяга все така. Трябваше да си състави някакъв план. Но какъв план можеше да сработи един земен

човек, преследван от местни лорианци? Опасността бе твърде голяма дори и за човек с конквистадорския дух на Джони.

Тогава Джони сам стигна да една идея, която бе използвал още Кортес и която бе спасила кожата на Писаро. Той реши да открие вожд на местните и да заплаши, че ще го убие, ако те не се успокоят и вслушат в разума си.

В плана му имаше само един недостатък. Тези хора нямаха изобщо вожд. Това им беше най-нечовешката черта.

И все пак си имаха един-двама важни служители. Човек като Вийри, началникът на Службата за проектиране на бъдещето, изглеждаше най-близо до онова, което лорианците трябваше да считат за важна личност. Такава важна птица сигурно се охраняваше, разбира се, но на побъркано място като Лорис, може и да не си бяха направили този труд.

Един приятелски настроен туземец му каза адреса. Джони успя да стигне на четири пресечки от Службата за проектиране на бъдещето, но беше спрял от отряд от двадесет наблюдатели.

Те му наредиха да се предаде. Но изглеждаха не особено сигурни в себе си. Бизайк се сети, че макар работата им да бе да арестуват хора, вероятно сега за първи път им се налагаше да го направят наистина. Те бяха разумни, мирни граждани, а едва след това ченгета.

— Кого искате да арестувате? — попита той.

— Един извънземен на име Джони Бизайк — отвърна водачът на наблюдателите.

— Радвам се да го чуя — заяви Джони. — Той ми създаде доста неприятности.

— Но не сте ли вие...

Джони се изсмя.

— Дали аз не съм опасният извънземен? Съжалявам, че ви разочаровам, но не съм аз. Знаем, че приликата е голяма...

Наблюдателите се посъветваха помежду си.

— Вижте какво, приятели — каза Джони. — Аз съм роден ей в онази къща. Мога да докарам поне двадесет души, които да го потвърдят, включително жена ми и четирите деца. Какво по-голямо доказателство искате?

Наблюдателите пак се посъветваха.

— Освен това — продължи Джони, — наистина ли вярвате, че аз съм онзи опасен и неконтролируем извънземен? Искам да кажа, че здравият разум би трябвало да ви подсказе...

Наблюдателят му се извини. Джони продължи напред, стигна на една пресечка от целта си и бе спрял от друга група наблюдатели. Бившият му екскурзовод Хелмис бе с тях.

Те му извикаха да се предаде.

— Сега няма време за такива работи — каза Бизайк. — Тези заповеди са отменени. Сега ми е разрешено да откроя истинската си същност.

— Ние я знаем — каза Хелмис.

— Ако знаете, нямаше да е необходимо да ви я разкривам сега, нали? Слушайте внимателно. Аз съм лорианец с ранг на проектант. Преди години получих специално обучение по агресивност, за да мога да изпълня мисията си. Тя сега приключи. Аз се завърнах както бе планирано и извърших няколко прости теста, за да проверя дали всичко на Лорис е такова, каквото го бях оставил в психологическо отношение. Вие знаете резултатите, които от гледна точка на оживяване в рамките на галактиката не са добри. Сега трябва да докладвам това и няколко други важни резултати на Главния проектант в Службата за проектиране на бъдещето. Неофициално мога да ви кажа, че положението ни е сериозно и нямаме време за губене.

Наблюдателите бяха объркани. Те поискаха потвърждение на изявленията на Джони.

— Казах ви вече, че работата е спешна — каза Бизайк. — Нищо не би ме зарадвало повече, ако можех да ви дам потвърждение, но нямам време.

Ново съвещание.

— Господине, без заповед не можем да ви пуснем.

— В такъв случай за надвисналото унищожение на планетата ни ще бъдете виновни вие.

Един наблюдател с висок офицерски чин попита:

— Господине, какъв е вашият чин?

— По-висок е от твоя — твърдо отговори Джони.

Офицерът взе решение.

— В такъв случай, издайте вашите заповеди, сър.
Джони се усмихна.

— Пазете реда. Успокойте всеки изплашен гражданин. Ще последват и по-подробни разпореждания.

Бизайк уверено се запъти напред. Той стигна до вратата на службата по проектиране и ѝ заповяда да се отвори. Тя се отвори. Тъкмо щеше да пристъпи напред...

— Вдигнете ръце и отстъпете от вратата! — каза един строг глас зад гърба му.

Бизайк се извърна и видя група наблюдатели. Бяха десет, облечени в черно и носеха оръжие.

— Упълномощени сме да стреляме по вас ако трябва — каза един от тях. — Лъжите ви няма да минат пред нас. Заповядано ни е да не вярваме на нищо, казано от вас и да ви задържим.

— Май няма смисъл да споря с вас?

— Никакъв. Елате.

— Къде?

— Ще отворим един от древните затвори само заради вас. Ще бъдете отведен там и ще ви бъде осигурено всичко необходимо. Случаят ви ще бъде разгледан от съдия. Това че сте извънземен и ниското ви ниво на цивилизованост ще бъдат взети предвид. Без съмнение ще бъдете осъден да напуснете Лорис.

— Това не звучи чак толкова зле. Наистина ли мислите, че ще ви се дам просто така?

— Увериха ме в това — каза наблюдателят. — Ние сме разумен и състрадателен народ. И вашата мъжествена съпротива ни служи за пример.

— Благодаря.

— Но сега всичко свърши. Ще дойдете ли доброволно?

— Не — каза Джони.

— Боя се, че не разбирам.

— Има много неща, които не разбирате по отношение на мен и по отношение на земляните. Аз ще мина през тази врата.

— Ако се опитате, ще стрелям.

Има един безпогрешен начин да бъде различен човек от типа на конквистадорите, истинския неустрашим воин, чистия и неподправен камикадзе или рицар, от обикновения човек. Обикновените хора, поставени в невъзможна ситуация, търсят компромис, изчакват по-добро време за битка. Но не и нашите Писаро, или Джефри Буойн, или

Харолд Хардрадас, или Джони Бизайк. Те са надарени с висша глупост, или висша смелост, или и с двете.

— Добре — заяви Бизайк. — Стреляйте, да ви вземат дяволите.

Джони мина през вратата. Специалните наблюдатели не стреляха. Той чу как спореха, докато вървеше по коридора към Службата по проектиране на бъдещето.

Скоро се намери лице в лице с Вийри, главния проектант. Вийри беше спокоен, дребен човек със застаряващо лице на вълшебница.

— Здравей — каза главният проектант. — Седни. Тъкмо приключих с разработката на проекта за резултата от срещата между Земята и Лорис.

— Запази си го — каза Джони. — Аз имам едно-две дребни изисквания, които съм сигурен, че няма да имаш нищо против да изпълниш. Но ако...

— Мисля, че прогнозата ще те заинтересува — прекъсна го Вийри. — Ние екстраполирахме твоите расови характеристики и ги сравнихме с нашите. Изглежда, че сигурно ще възникне конфликт за превъзходство между нашите два народа. Той няма да бъде възбуден от наша страна, но сигурно от ваша. Вие, земните хора, просто няма да се успокоите, докато не ни подчините. Или докато ние не ви подчиним. Положението е неизбежно, като се има предвид нивото на цивилизациите.

— На мен не ми беше нужна цяла Служба с модерно наименование, за да предвидя това — каза Джони. — Слушай сега...

— Не съм свършил — прекъсна го отново Вийри. — От чисто технологична гледна точка, вие, земляните нямате шанс. Ние можем да взривим всичко, което изпратите към нас.

— Тогава значи няма от какво да се боите.

— Но технологията не играе толкова голяма роля колкото психологията. Вие, земляните, сте достатъчно напреднали, за да не тръгнете просто ей така против нас. Ще има спорове, договори, нарушения, други спорове, агресии, обяснения, посегателства, сблъсъци и така нататък. Ние не можем да се държим така, като че ли вие не съществувате и не можем да откажем да ви сътрудним в намирането на разумни и взаимноизгодни решения. За нас това ще бъде невъзможно, както за вас би било невъзможно да ни оставите на мира. Ние сме честен, стабилен, разумен и доверчив народ. Вие сте

агресивна и нестабилна раса, способна на странни подлости. Вие няма да ни дадете ясни и достатъчни причини, за да решим да ви унищожим. И като не го направим, при константни други фактори, вие със сигурност ще ни победите и ние сигурно няма да имаме психологическата възможност да направим каквото и да било против това. Казано по вашето, така се случва когато една високоразвита аполонийска култура се сблъска със също така високоразвита дионисиева култура.

— Добре де, по дяволите — каза Джони. — Това вече е твърде умно за мен. Чувствам се глупаво да ви давам съвети, но щом знаете всичко това защо не се приспособите към положението? Станете такива, каквито е необходимо.

— Като вас ли? — попита Вийри.

— Е, аз не се приспособих, но не съм толкова умен като вас, лорианците.

— Интелигентността няма нищо общо с това — каза главният проектант. — Не може да се промени цяла една култура само с воля. Освен това, ако предположим, че успеем да се променим, ние ще трябва да станем като вас. Честно казано, това няма да ни се хареса.

— Не ви виня за това — искрено се съгласи Джони.

— Пък дори и да направим това чудо и да станем по-агресивни, за няколко години ние не бихме могли да стигнем равнището, което сте постигнали вие след десетки хиляди години агресивно развитие. Въпреки предимствата ни във въоръжението, ние вероятно ще загубим, ако се опитаме да играем по вашите правила.

Джони примигна. Той бе помислил абсолютно същото. Лорианците бяха твърде доверчиви, твърде наивни. Нямахше да е трудно да се изработи някакъв мирен договор, а после внезапно да бъде завзет един от техните кораби. Може би даже два или три. И тогава...

— Виждам, че сте стигнал до същото заключение — каза Вийри.

— Боя се, че сте прав — отвърна Джони. — Факт е, че ние имаме много по-силно желание за победа от вас. Докато достигнете до нашето ниво, с вас лорианците ще бъде свършено. Вие сте мили хора и правите всичко по правилата. Дори и когато става дума за борба на живот и смърт. Но ние земляните не сме твърде мили и няма да се спрем пред нищо, за да победим.

— Това е изводът и от нашата екстраполация — каза Вийри. — Затова си помислихме, че ще бъде разумно да спестим много време и проблеми, и още сега да ви възложим да се погрижите за нас.

— Какво, какво?

— Ние искаме да ни управлявате.

— Аз, лично?

— Да. Вие, лично.

— Сигурно се шегувате — обърка се Джони.

— Няма причина да се шегувам — каза Вийри. — Пък и ние, лорианците, не лъжем. Казах ви своите изводи за положението, в което се намираме. Единственото разумно решение да си спестим огромни и ненужни мъки и трудности е веднага да приемем неизбежното. Ще ни управлявате ли?

— Че това е дяволски добро предложение — каза Бизайк. — Аз наистина не съм обучен... Но, по дяволите, никой не е обучен. Разбира се, вземам във властта си тази планета. И ще работя добре за вас, хора, защото наистина ми харесвате.

— Благодаря — каза Вийри. — Ще видите, че е лесно да ни управлявате, при условие че заповедите ви са в рамките на нашите психологически възможности.

— Не бойте се за това — каза Джони. — Всичко ще си продължи както досега. Честно казано, аз не бих могъл да направя настоящото положение тук по-добро. И ще свърша добра работа във ваша полза, докато ми помагате.

— Ще помагаме — увери го Вийри. — Но собствените ви хора може да не се окажат толкова послушни. Те може да не приемат това положение.

— Е, това вече е напълно вярно — съгласи се Джони. — Всичко това ще докара на земните правителства най-голямата психоза в познатата ни история. Те ще направят всичко възможно да ме свалят и да сложат някое от своите протежета на мое място. Но вие, лорианците, ще ме подкрепите, нали?

— Вие знаете какви сме. Ние няма да се бием заради вас, както не бихме се били и заради самите себе си. Ние ще се подчиним на всеки, който държи властта.

— Предполагам, че не бих могъл да очаквам нещо повече — каза Бизайк. — И сигурно ще срещна известни трудности докато се оправя.

Но смятам да доведе няколко приятелчета, които да ми помогнат, да създам организация, малко лобирание тук и там, да настроим някоя група хора срещу друга...

Джони млькна. Вийри чакаше. След малко Джони заговори:

— Май пропускам нещо. Не мисля логично. Има доста повече работа, отколкото си мислех. Не съм обмислил всичко докрай.

— Не мога да ви помогна — каза главният проектант. — Честно казано, не разбирам от тези работи.

Джони се намръщи и разтърка очи. Почеса се по главата.

— Дааа — каза той. — Всъщност е ясно какво трябва да направя. Разбирате ме, нали?

— Предполагам, че има доста обещаващи посоки за действие.

— Има само една — каза Джони. — Рано или късно аз трябва да завладя Земята. Иначе онези ще завладеят мен. Нас, искам да кажа. Това ясно ли ви е?

— Хипотезата изглежда твърде вероятна.

— Божата истина е. Аз или те. Няма място за повече от един Първи.

Проектантът не оспори.

— Никога не съм и сънувал подобно нещо — продължи Джони. — От водач на космически кораб до император на напреднала чужда планета за по-малко от две седмици. А сега ще трябва да завзема и Земята. Изпитвам странно чувство. И все пак за тях това ще бъде най-доброто. Ние ще ги научим онези маймуни на малко по-цивилизован живот, ще ги научим как трябва да се правят работите. Някой ден те ще ни бъдат благодарни.

— Имате ли някакви заповеди към мен? — попита Вийри.

— Искам да прегледам всички данни за Флотата на Древната Династия. Но първо мисля, че няма да е зле да направим коронация. Не, първо един референдум, който да ме избере за император, после коронацията. Можете ли да уредите това?

— Веднага започвам — каза Главният проектант.

Най-накрая бе положено началото на стандартния кошмар за Земята. Една напреднала извънземна цивилизация щеше да ѝ наложи своята култура. За Лорис положението бе различно. Лорианците, преди

беззащитни, бяха се сдобили с един агресивен чуждоземен генерал и скоро щяха да притежават група наемници, които да водят космическия им флот. Всичко това не беше много добро за Земята, но пък не чак толкова лошо за Лорис.

Естествено всичко това бе неизбежно. Защото лорианците наистина бяха една напреднала и умна раса. А какъв смисъл има да си толкова умен, ако не хванеш питомното вместо да гониш дивото?

От друга страна фон Хайнглиц бе изчислил вероятността от успешно извънземно превземане на Земята на едно към десет на степен 13, минус седемдесет и четири. Така че засега всички можем да бъдем спокойни.

КРАЙГРАД

Ето така може да се случи: седиш си облегат в първокласното кресло на „Богаташки космолинии“ с пура в уста и чаша шампанско в ръка, на път от Плячкоград на Земята към кръстовището Глезоград на Арктур XII. Магда ще те чака до митническата бариера, а в „Ултима Хилтън“ ще се провежда празненство в твоя чест. И ти разбираш, че след цял живот борба, най-после си богат, секси, успял и уважаван. Животът е като хапка гъши дроб — богат и вкусен, и от него капе мазнина. Работил си дълго време, за да стигнеш там където си, и сега най-после си готов да се порадваш на живота.

И точно в този миг се запалват светлините за кацане.

Ти казваш на стюардесата:

— Кажете ми, красавице, какво става?

— Кацаме в Крайград — ти отвърща тя.

— Но това не беше предвидено в маршрута. Защо кацаме тук?

Тя свива рамене.

— Тук ни докара корабният компютър и сега трябва да кацнем.

— Виж какво — заявяваш ти строго. — Моят много добър приятел Джей Уилямс Неш, президентът на тази компания ме увери, че няма да има непредвидени спирки.

— Крайград отменя всички предварителни уверения — отговаря ти тя. — Може и да не ви се иска да дойдете тук, но ето че ви се налага да пристигнете.

Ти затагаш предпазния си колан и мислиш: „Ех, какъв тъп късмет. Цял живот да си напъвам задника, да лъжа, да мамя, да крада, и тъкмо когато мога да си позволя малко удоволствия, ето ти го и Крайград.“

До Крайград се стига лесно. Просто си пристигаеш. Паркираеш кораба си на бунището. Не подписваш никакви документи. Няма за какво да се тревожиш. Можеш да минеш и по-късно да се видиш с момчетата.

Появява се наперен и спокоен Мъникът Бързосребров и пита:

— Хей, приятелчета, какво правите, за да се натряскате тук?

— Взимаме наркотик. „Надежда-98“ — отвръща му Пръхтящата Смърт.

— А какъв е ефектът на „Надежда-98“? — пита Мъникът.

— Кара те да мислиш, че имаш бъдеще.

Мъникът Бързосребров се замисля.

— Ей, човече, май ще си взема малко от тая работа.

Запознаваш се със Сладката Луси, момиче с хиляди тела и всичките дебели.

— Почти всеки понеделник ходя до Небесния магазин за тела и всеки път съм твърдо решена да си набавя наистина красиво тяло. Нали знаеш какво искам да кажа. *Красиво*. Но всеки път ме обхваща този натрапчив импулс на лакомията и аз грабвам някой голям и тлъст номер. Ако можех някога да се отърва от този фатален импулс, щях да изглеждам наистина великолепно.

Коментар на доктор Бернщайн:

— Нейната мания е спасението ѝ. Долу гаджетата винаги са във форма. Сритай я като излизаш. Тя обича да ѝ обръщат внимание.

Джиардано бе пътувал много, но никога не стигаше далеч.

— Право да ти кажа, тази галактика като да ми е в главата. Колкото по-надалеч отиваш, толкова по-малко виждаш. Бил съм на Акмена IV. Съвсем като Аризона е. Сардис VI е също като Квебск, а Омиуан VI направо е двойник на Земята на Мери Байрд.

— А как изглежда Крайград?

— Ако не го познавах из основи, бих помислил, че съм се върнал в Хобокеп — казва Джиардано.

В Крайград трябва да си внасят всичко. Внасят котки и хлебарки, торби за боклук и боклук, ченгета и криминални статистики. Внасят си развалено мляко и скапани зеленчуци. Внасят синя чортова кожа и оранжева тафта. Внасят кори от портокали, нескафе, части за

„Фолксваген“ и свещи „Шампион“. Внасят мечти и кошмари. Внасят теб и мен.

— Но за какво е всичко това?

— Глупав въпрос. Също като да попиташ за какво ти е реалността.

— Ами... За какво ми е реалността?

— Мини ми на гости когато поискаш. Аз живея, на улица „Нула“ номер 000, на пресечката на булевард „Минус“, точно срещу парка „Нищо“.

— Има ли адреса ти някакво символично значение?

— Не, човече, просто там си живея.

Никой не може да задоволи всички нужди на Крайград. Затова пък луксът е достъпен за всеки. Десет хиляди тона стриди от Чинкотега пристигат всяка седмица безплатно. Но за нищо на света не можеш да намериш сос, за да си направиш коктейл от тях.

РАЗГОВОР ПО ЛИМБО ЛЕЙН:

— Добър ден, младежо. Още ли си обхванат от самоизмами?

— Предполагам, че да, професоре.

— И аз така си мислех. Всичко хубаво, младежо.

— Кой беше този?

— Професорът. Той винаги пита за самоизмамите.

— А какво означава това?

— Не знам.

— А защо не го попиташ?

— Не ме интересува.

Доктор Бернщайн казва:

— Монизмът твърди, че има само едно нещо. Дуализмът уверява, че са две. Независимо каква е истината, няма какво толкова да се занимаваш с това.

— Ех! — възкликва Джони Каденца. — Сигурно затова всичко тук има вкус на люта чушка, или на китайска манджа.

ПРОТОКОЛИ НА ФИЛОСОФСКОТО ДРУЖЕСТВО НА КРАЙГРАД

— Адът е безкрайно закъсняло пътешествие.

— Адът си всъщност ти.

— Адът ти дава онова, от което нямаш нужда.

— Адът ти дава онова, от което се нуждаеш.

— Адът е повторение.

Гледай право напред. Там е чернотата на вселената, на бездната, на края, на големия скок в нищото. Зад теб е всичко минало: миналогодишните надежди, вчерашните пътешествия, старите мечти. Сега всичко е използвано, отминало.

Ти си на последната спирка. Сядаш и се опитваш да измислиш какво би трябвало да направиш.

Добре дошъл в Крайград.

БЕЗКРАЙНИЯТ УЕСТЪРН

Името ми е Уошбърн. Просто Уошбърн за приятелите, господин Уошбърн за врагове и непознати. Казвайки това, аз съм казал всичко, тъй като сте ме виждали хиляди пъти на големия екран в съседното кино или на малкия телевизионен екран в хола си. Аз яздя сред кактусите „чола“, фамозното ми сомбреро е нахлупено над очите, известният ми колт 44-ти калибър със седем и половина инчов барабан е стегнат до дясното ми бедро. Но в момента аз пътувам в голям кадилак с климатик, седнал съм между своя агент-мениджър Гордън Симс и съпругата си Консуела. Вече излязохме от щатската магистрала номер 101 и се насочваме по един пращен път, който ще свърши при гарата на Уелс Фарго, където се намира един от входовете в Мрежата. Симс говори бързо и разтрива врата ми като че ли съм боксьор, който след малко ще се качи на ринга. То всъщност малко или много си е така. Консуела мълчи. Тя още не говори много добре английски. Тя е най-красивото нещо, което можеш да си представиш. Моя съпруга от по-малко от два месеца, бивша „мис Чили“, бивша актриса в няколко каубойски филма, снимани в Буенос Айрес и Монтевидео. Цялата тази сцена е извън камерите. Това е пиеса, която никога не ви показват: завръщането на известния стрелец през веселата и тревожна 2031-ва година от Бел Еър към стария Див Запад от 1900-ната.

Симс дърдори за някакви инвестиции, в които иска да се включи. Някакво ново подводно предприятие за добив на нещо — поредната далавера на Симс, който вече е богаташ. Пък и кой ли не би станал с тридесетте процента, които получава от печалбите ми през десетте от най-продуктивните ми години като филмова звезда. Симс ми е и приятел, но сега не мога да мисля за инвестиции, тъй като вече приближаваме Мрежата.

Седнала от дясната ми страна, Консуела трепва, когато известната, изхабена от времето стара гара се показва отпреде ни. Тя така и не успя да разбере напълно как се прави безкрайния уестърн. В Южна Америка все още снимат филмите си постарому. Всичко е

декор, всичко е фалшиво, а пистолетите стрелят с халосни. Тя не може да разбере защо най-известният американски Филм трябва да се прави на живо, когато могат да се възпроизведат всички ефекти и никой да не бъде убит. Опитах се да ѝ го обясня, но на испански звучи смешно.

За мен, разбира се, този път е различно. Връщам се след оттегляне, за да изиграя последната си, показна роля. Моят договор не включва убийството ми. Аз съм известният стрелец, който трябва да изиграе почти комедийната си роля заедно със стария Джеф Мангълс и Натчес Паркър. Няма сценарий, разбира се. Във Филма никога няма сценарий. Ние ще импровизираме всяко положение, което изникне пред нас. Ние, артистите на „комедия дел арте“ от стария Запад. Консуела не разбира нищичко от това. Тя е чувала за договори за убийство, но такъв, изключващ убийството е нещо ново за нея.

Ето че стигнахме. Колата спира пред една ниска, боядисана, дървена сграда. Всичко от тази страна е от Америка на 21-вия век с цялото ѝ преработено величие. От другата страна има една прерийна шир от милион акри, планини и пустиня, с хилядите си скрити камери и микрофони, което представлява Мрежата на Безкрайния Филм.

Аз съм вече в костюм — сини джинси, риза на синьо-бели карета, шапка, яке от необработена кожа и тежък кило и половина револвер. На мястото за впрягане от другата страна на гарата ме чака кон с всичко, което ми е необходимо, опаковано и стегнато в одеяло зад седлото. Един асистент-режисьор ме проверява и установява, че всичко е както трябва — нямам ръчен часовник или други анахронизми, които би могла да види камерата.

— Добре, господин Уошбърн — казва той. — Можете да минете щом бъдете готов.

Симс потупва за последен път по гърба своя главен герой. Той се поклаща на пети и пръсти с възхита и лека завист към мен. Искра му се той да беше онзи, който ще язди из пустинята — висок мъж с бавни движения и приятни обноски, и внезапна смърт, движеща се винаги отдысно. Но Симс е нисък и дебел, почти плешив, и никога няма да играе, особено пък ролята на героичния стрелец. Затова той просто се жививява в нея. Аз съм мъжеството на Симс и той, и аз, сме яздили по пътеката на опасностите много пъти, а верният ни 44-ри калибров ни е спасявал от враговете дотогава, докато не спечелихме най-високата, абсолютната титла на най-добър стрелец на Запада. Онзи, който накрая

се оттегля, в момент когато всичките му врагове са мъртви или са се скрили надълбоко... Горкият Симс. Той винаги е искал да изиграем онази голяма, последна сцена. Последното преминаване по някоя прашна Главна улица. Искаше ние да си тръгнем когато сме на върха, силни и красиви. Не заради парите. Ние всъщност сме спечелили твърде много. А само заради славата да напуснеш Филма с блясъка на пушечната стрелба, когато си във върхова форма. Аз самият също исках да стане така, но враговете станаха по-внимателни и Уошбърн прекара последната смехотворна година във Филма, обикаляйки в търсене какво да прави с готов за стрелба револвер, без да намери някого, който да пожелае да се стреля с него. И дори това последно представление — за Симс то е подигравка с всичко онова, на което държим, а предполагам, че за мен също. (Трудно е да се разбере къде започва моето „аз“ и къде свършва Симс. Трудно е да се разграничат моите и Симсовите желания, трудно е да застанеш с лице към това — края на великите ни години във Филма.)

Симс разтърсва ръката ми и ме стиска силно за рамото, без да каже нищо, в онзи „западняшки“ стил, който е придобил през дългите години, докато ми е сътрудничил, докато е бил „аз“. Консуела ме прегръща, в очите ѝ има сълзи, целува ме, казва ми да се върна скоро при нея. Ах, тези невероятни първи месеци с нова съпруга! Колко са великолепни те, преди да настъпи неприятната стара действителност! Консуела е четвъртата. Аз съм минал по доста такива пътища навремето и повечето си приличаха. А сега режисьорът ме преглежда да нямам следи от червило, кима отново и аз се отдалечавам от Консуела и Симс, като им изпращам онзи поздрав с два пръста, прилепени до периферията на шапката, с който съм известен, след което тръгвам по скърцащия под на канцеларията Уелс Фарго и излизам от другата страна под горещото слънце в света на Безкрайния Уестърн.

Една камера хваща от много далеч самотен ездач, който се движи като мравка между блестящите, нарязани стени на каньона. Виждаме го в последователни кадри на фона на разгърнатия пустинен пейзаж. Ето силуета му привечер, изрязан на фона на пламналото небе, с

весело килната назад шапка, готвещ си храна на малък огън. Сега той спи, загърнат в одеялото си, докато въглените на огъня се превръщат в пепел. Призори конникът отново е седнал пред огъня, вари си кафе и се приготвя за ездата през деня. Изгревът го заварва на път, засенчил очи с длан, отпуснал поводите, оставил коня да си избира сам пътя из скалите.

Аз съм зрителят, наблюдаващ себе си като актьор, а също и актьорът, наблюдаващ себе си като зрител. Това е сбъдването на детската ми мечта: да играя роля и да гледам себе си как я изпълнявам. Сега знам, че ние никога не преставаме да играем и никога не преставаме да наблюдаваме играта си. Просто е ирония на съдбата, че картините, които гледам аз, съвпадат с онова, което виждате вие, седнали пред малкия екран.

Сега конникът се е спуснал в една висока седловина между две планини. Тук горе е студено, духа силен вятър, конникът е вдигнал яката си, а шапката му е вързана под брадата с ярък вълнен шал. Ако се погледне над рамото ми, в далечината се вижда селище, малко и загубено в безбрежността на пейзажа. Ние следваме ездача, който смушква изморения си кон и започва да се спуска към селището.

Конникът с шапката води коня си из селището Команчи. Има само една улица — Главната. С кръчмата, пансиона, платения обор, ковачницата, смесения магазин, всичко така старомодно и чудато, като на дагеротип от времето на Гражданската война. Пустинният вятър духа без да спира из селището и всичко е покрито с фин прах.

Конникът е познат. Безделниците пред магазина се провикват:

— Хей, това е Уошбърн!

Аз слизам изморено от коня пред обора — висок, напрашен от пътуването мъж, с ниско закопчан колан с кобур, от който се показва напуканата костена ръкохватка на револвера, намиращ се на видно място и лесен за измъкване. Обръщам се и се почесвам по лицето — известното продълговато, тъжно лице, с белег на едната буза и присвити, немигащи сиви очи. Това е лицето на умен, опасен, непредвидим, но състрадателен мъж. Това съм аз, гледащ към вас, така както вие ме гледате.

Излизам от обора и ето ти го шерифа Бен Уотсън, който иде да ме поздрави. Той е стар приятел с потъмняло от слънцето лице и черни мустаци. Върху гърдите на поизхабената му униформа проблясва малка звезда.

— Чух, че може да минеш оттук — казва Уотсън. — Чух, че си бил в Калифорни за известно време.

„Калифорни“ е нашата тайна парола за пенсиониране.

— Така е — казвам аз. — Как върви тук?

— Горедолу — отговаря ми Уотсън. — Предполагам, че не си чул за стария Джеф Мангълс?

Аз чакам. Шерифът продължава:

— Случи се вчера. Старият Джеф паднал от коня си в пустинята. Предполагаме, че конят му се е изплашил от гърмяща змия... Господ ми е свидетел, че му казах да продаде това плашливо животно. Но нали го знаеш стария Джеф...

— Какво е станало с него? — питам аз.

— Ами, както ти казах, конят му го е хвърлил и го е влачил. Бил е мъртъв още преди да го открие Джими Конърс.

Дълго мълчание. Аз бутам шапката си на тила.

— Добре, Бен — проговарям накрая. — Какво друго искаше да ми кажеш?

Шерифът се чувства неудобно. Той пристъпя от крак на крак. Аз чакам. Джеф Мангълс е мъртъв. Това проваля сцената, заради която съм нает да играя. Какво ли друго ще става?

— Сигурно си жаден — казва Уотсън. — Какво ще кажеш за една бира...

— Я по-добре ми кажи новините.

— Ами... Чувал ли си за един каубой от Панандли на име Малкият Джо Потър?

Аз поклащам глава.

— Мина оттук преди време. Носи му се славата на добър стрелец. Не си ли чувал за престрелката в Туин Пийкс?

Сега, когато го казва, аз си спомням, че бях подочул нещо. Но бях в Калифорни и се занимавах с други работи. Пък и престрелките не ме интересуваха до този момент.

— Този Малък Джо Потър — продължава Уотсън, — се скарал с четири типа в стриптийзбара заради някаква жена. Казват, че било

голям бой. В края на краищата Малкият Джо изпратил и четиримата по дяволите и оттогава му се носи славата.

— И какво от това? — питам аз.

— Ами известно време след това Малкият Джо играл на покер с няколко от момчетата в Джила Бенд... — Уотсън млъква притеснено. — Уошбърн, може би е по-добре да чуеш разказа от Чарли Гибс, понеже той е говорил с един човек, който е присъствал на играта. Да, по-добре е да го чуеш от Чарли. Довиждане, Уошбърн.

Шерифът се отдалечава, в съответствие с правилото на Филма да не се проточват сцените с разговори и да се даде възможност и на други да участват в действието.

Аз тръгвам към кръчмата. След мен върви някой — едно момче на не повече от осемнадесет или деветнадесет години. Едно дългнесто, чипоносо, луничаво момче, израснало от дрехите си и с напукани ботуши. То носи пистолет. Какво ли иска от мен? Предполагам, онова което и всички останали.

Влизам в кръчмата и шпорите ми потракват по дървения под. Чарли Гибс пие на бара — пълен, одърпан мъж, усмихнат и сбръчкан, без пистолет, защото Чарли Гибс е комичен образ и нито убива, нито го убиват. Чарли освен това е и представител на местната гилдия на филмовите артисти.

Аз му купувам питие и го питам за прочутата игра на покер на Малкия Джо Потър.

— Чух за нея от Тексас Джим Чарли. Помниш Тексас Джим, нали, Уошбърн? Добро старо момче е той. Работи като пастир при Доналдсън. Е, значи Тексас Джим е играл в тази игра в Джила Бенд. Започнало да става горещо. Накрая се събрал един от онези големи джакпоти. А Док Дейли заложил хиляда долара. Малкият Джо пък бил сигурен в картите си, но нямал пари, за да отговори. Док казал, че приема замяна, ако Малкият Джо измисли нещо. Малкият Джо помислил малко и казал:

— Колко ще ми дадеш за шапката на господин Уошбърн?

Последвало мълчание, защото никой не отива просто ей така да вземе шапката на господин Уошбърн, освен ако, първо, не се реши да убие човека, който я носи. Но от друга страна Малкият Джо не е шушумига и се държа добре по време на боя в бара. И така, Док помислил малко и отговорил:

— Разбира се, Джо, ще ти услужа с хилядарка за шапката на Уошбърн. И с удоволствие ще платя още хиляда за място на първия ред, за да гледам как ще му я свалиш от главата.

— Може да получиш мястото и без пари — казал Малкият Джо. — Ако загубя тази ръка. Обаче нямам такива намерения.

И така, басът бил приет и те свалили картите. Осмиците на Малкия Джо загубили пред четирите валета на Док. Малкият Джо се изправил, поопънал се и казал:

— Е, Док, май все пак ще получиш онова място на първия ред.

Чарли си свършва питието и ме поглежда с блестящ, зъл поглед. Аз кимам, допивам си питието и излизам през задната врата към бараката.

Бараката е построена, за да можем да водим необходимите разговори, които не са свързани с Уестърна, без да ни снимат камерите. Чарли Гибсън пристига след няколко минути. Той включва скрития климатик, измъква пакет цигари, запалва една и се настанява удобно. Като представител на Гилдията, Чарли прекарва доста време тук, слушайки различни оплаквания. Това е кабинетът му и той се е постарал да го направи удобен.

— Предполагам, че искаш да знаеш какво става — казва Чарли.

— Така е, проклет да съм — отвърщам аз. — Каква е тази история с Джо Потър, който щял да дойде да ми вземе шапката?

— Не се вълнувай — казва Чарли. — Всичко е наред. Потър е нова, изгряваща звезда. След като Джеф Мангълс го убиха, беше естествено да те срещнем с него. Потър веднага се нави. Вчера бе разговаряно с твоя агент и той преподписа договора за теб. Ще получиш страхотна сума за тази престрелка.

— Симс е преподписал договора ми? Без да ме попита?

— Тъкмо тогава те нямаше. Симс каза, че няма да имаш нищо против. Направи изявление как сте си говорили много пъти по този въпрос и че ти винаги си искал да напуснеш Филма като звезда, на върха на славата си, с една последна престрелка. Каза, че нямало нужда да те пита, защото сте разговаряли много пъти по този въпрос и сте били близки като братя. Каза, че се радва, че е възникнал подобен шанс и знаел, че ти също ще си доволен.

— Господи! Този тъпанар Симс!

— Да не те е насадил? — попита Чарли.

— Не, не става дума за това. Ние наистина сме говорили много за последната ми изява. И аз съм му казвал, че искам да приключа с нещо голямо...

— Но е било само на думи? — предположи Чарли.

— Не точно.

Само че едно е да говориш за престрелка, когато си се оттеглил и си в безопасност в дома си в Бел Еър. А съвсем друго, когато внезапно се окажеш замесен в битка, без да си подготвен.

— Симс не ме е предал. Но ме замесва в нещо, което исках да реша сам.

— Значи си постъпил глупаво, когато си казал, че си искал последна битка — заяви Чарли. — А пък агента ти е постъпил още по-глупаво, като е повярвал на думите ти.

— Така изглежда.

— И какво ще правиш сега?

— Ще ти кажа, но като на стария си приятел Чарли, а не като на Гибс, представителя на Гилдията.

— Давай — каза Чарли.

— Ще се измъкна оттук — заявих аз. — Вече съм на тридесет и седем години и не съм стрелял от една година. Имам си нова съпруга...

— Не си длъжен да се захващаш с тази работа — каза Чарли. — Животът е хубаво нещо. И това оправдава всичко. Като приятел, аз съм съгласен. Но като твой представител пред ГФА мога да ти кажа, че ако нарушиш законно подписан от твоя представител договор, Гилдията няма да те подкрепи. Ако Компанията те осъди, можеш да разчиташ сам на себе си.

— По-добре сам, отколкото под земята с компания — отвърнах му аз. — Добър ли е този Малък Джо?

— Добър. Но не колкото теб, Уошбърн. Ти си най-добрият, който съм виждал. Мислиш ли все пак да се срещнеш с него?

— Не. Просто питам.

— Продължавай така — каза Чарли. — Като приятел те съветвам да се махаш и да си стоиш настрана. Вече си получил всичко възможно от Филма. Ти си герой, ти си богат и си имаш хубава млада жена.

Спечелил си всичко, което би могъл да поискаш. Няма защо да се въртиш наоколо и да чакаш някой да те ритне по задника.

— Нямам такива намерения — уверих го аз. Обаче усетих, че ръката ми се е хванала за револвера.

Връщам се в кръчмата. Сядам сам до една маса с чаша уиски и тънка мексиканска пура между зъбите. Мисля относно положението. Малкият Джо язди насам откъм юг. Вероятно си мисли, че ще ме открие в Команчи. Но аз не мисля да оставам тук. За мен ще е по-безопасно да се върна по пътя откъдето идвам, към гарата Уелс Фарго. И оттам да изляза във външния свят. Но няма да го направя по този начин. Ще изляза от Мрежата през Бримстоун в крайния североизточен ъгъл, като по този начин направя пълен кръг през Територията. Нека те измислят по-добър начин...

Внезапно върху масата се проточва една дълга сянка. Между мен и светлината е застанала някаква фигура и без да се замислям, аз се търкувам от стола, револверът вече е изваден, предпазителят вдигнат и пръста ми е свит около спусъка. Един изплашен момчешки глас казва:

— Ооо! Извинете, господин Уошбърн!

Това е онова чипоносо, луничаво момче, което забелязах да ме гледа преди и което сега е зяпнало към револвера ми изплашено, понеже ме стресна и ме извади от едногодишната летаргия.

Аз бутвам предпазителя на своя 44-калибров, прибирам револвера, изтупвам праха от себе си, изправям стола си и сядам. Барманът Кърли ми носи още едно питие.

— Хлапе — казвам аз на момчето. — Не знаеш ли друг начин да се приближиш към човек? Можех случайно да те пратя на оня свят.

— Извинете, господин Уошбърн — отвръща то. — Аз съм нов тук и не знаех... Просто исках да ви кажа колко се възхищавам от вас.

Нов беше, така е. Изглежда току-що бе завършил училището по Западно изкуство на Компанията, което всички трябва да сме завършили преди да ни позволят да влезем в Мрежата. Точно такъв бях и аз през първите си седмици във Филма.

— Някога аз ще стана като вас — казва ми той. — Мислех, че ще можете да ми дадете няколко съвета. Имам този стар пистолет...

Момчето измъква оръжието и аз отново реагирам без да мисля, удрям пистолета и той изхвърква от ръката му, а него свалям на пода с един юмрук в ухото.

— Да те вземат дяволите! — изкрещявам аз. — Нямах ли акъл? Не бива да измъкваш просто така револвера си, ако нямаш намерение да го използваш.

— Само исках да ви го покажа — казва той, без да става от земята.

— Ако искаш някой само да погледне револвера ти, измъкни го бавно и леко от кобура и дръж пръстите си далеч от спусъка — казвам му аз. — И първо кажи какво си намислил да правиш.

— Господин Уошбърн — отвърща той. — Просто не знам какво да ви кажа.

— Не казвай нищо — заявявам му аз. — Просто се махай оттук. Струва ми се, че ми носиш нещастие. Иди да покажеш на някой друг проклетия си револвер.

— Може ли да го покажа на Джо Потър? — пита той, докато става и се изтупва от прахта.

Той ме гледа. Аз още не съм казал нищо. Той преглъща, защото знае, че пак е стъпнал накриво. Аз се изправям.

— Имаш ли нещо против да ми обясниш въпроса си?

— Не съм имал нищо особено предвид.

— Сигурен ли си?

— Съвсем сигурен, господни Уошбърн. Извинете!

— Махай се — казвам аз, а момчето бързо се изнизва.

Аз отивам до бара. Кърли вече е извадил бутилката с уиски, но аз я избутвам с ръка и той ми подава една бира.

— Кърли — казвам аз. — Знаем, че не са виновни дето са млади, но няма ли начин да не бъдат и толкова глупави?

— Предполагам, че не, господин Уошбърн — отговаря Кърли.

Ние мълчим няколко минути.

— Начес Паркър с пратил съобщение, че иска да те види — казва Кърли.

— Добре — отвърщам му аз.

* * *

Друг кадър: ранчо в края на пустинята. В кухнята, готвач-китаец си точи ножовете. Бъд Фаръл, един от слугите, е седнал върху сандък с картофи. Той си пее, докато работи и дългото му конско лице се е надвесило над обелките. Готвачът поглежда през прозореца.

— Идва ездач — казва той.

Бъд Фаръл става, поглежда, почесва селяндурската си тиква и поглежда отново.

— Това е нещо повече от един ездач, тъп китаецо — казва той. — Това е *господин Уошбърн*. Сигурен съм, както съм сигурен, че сам Господ е създал малките ти топки!

Бъд Фаръл се изправя, отива до входа на къщата и вика:

— Хей, господин Паркър! Господин Уошбърн иде насам!

Уошбърн и Паркър са седнали до малка дървена маса в хола на Начес Паркър и пред тях има чаши с горещо кафе. Паркър е едър, мустакаат мъж, седнал на дървен стол с висока облегалка и покрил с индианско одеяло сухите си крака. Той е парализиран от кръста надолу след раняване в гръбнака.

— Е, Уошбърн — казва Паркър. — Чух за теб и Малкия Джо Потър, както всички останали в Територията. Ще бъде страхотна среща. Иска ми се да погледам.

— Нямам нищо против и аз да погледам — казвам аз.

— Къде ще бъде?

— В ада, предполагам.

— Какво значи това? — пита приведен напред Паркър.

— Означава, че няма да се срещам с Малкия Джо. Отивам към Бримстоун и после навън. Далеч от Малкия Джо и този проклет Запад.

Паркър се привежда напред и яростно почесва гъстата си сива коса. Едрото му лице се свива, като че ли ухапал кисела ябълка.

— Бягаш ли? — пита той.

— Точно казано — отвърщам аз.

Старият човек изкривява лице, изхрочва се и се изплюва на пода.

— Никога не съм си мислил, че точно от теб ще чуя нещо подобно — казва той. — Никога не съм очаквал от теб да се откажеш от принципите, според които винаги си живял.

— Начес, това не бяха мои принципи. Те дойдоха наготово заедно с ролята ми. Сега аз приключвам с ролята и променям принципите си.

Старецът обмисля казаното.

— Ама какво, по дяволите, става с теб? — пита той. — Внезапно ти се е поискало да си поживееш другояче ли? Или просто си се попикал от страх?

— Наричай го както си искаш — отговарям аз. — Минах, за да ти кажа. Дължах ти това.

— Е, много мило — казва Паркър. — Дължал си ми нещо и понеже ти е било на път, си решил да минеш и да ми кажеш, че бягаш от някакво току-що проходило бебе, което се е било само веднъж.

— Махай ми се от главата.

— Том — продължава той. — Послушай ме.

Аз вдигам поглед. Паркър е единственият човек на Територията, който някога ме е наричал по име. И не го прави често.

— Слушай сега — продължава той. — Не съм свикнал да говоря много. Но ти не можеш да избягаш ей така, Том. Заради себе си не можеш. Където и да идеш, няма да можеш да избягаш от себе си. Ще трябва да живееш с това, Том.

— Ще се справя — казвам аз.

Паркър поклаща глава.

— По дяволите, за какво мислиш, че е всичко това? Позволяват ни да носим скъпи дрехи и да се държим така, като че ли светът е наш. Плащат ни скъпо, за да бъдем мъже. Но всичко това си има цена. Трябва винаги да се държим като мъже. Не само когато е лесно като в началото. Трябва да си останем мъже да края, независимо какъв ще е той. Ние не само играем тези роли, Том. Ние ги изживяваме, ние залагаме живота си в тях, ние сме героите. Господи, та всеки може да се облече като каубой и да се разходи по Главната улица. Но не всеки може да носи револвер и да го използва.

— Хубава реч, Паркър — казвам аз. — Но жалко, че професионалист като теб просто провали тази сцена. Хайде сега, върни се в ролята си и да продължаваме.

— Да те вземат дяволите! — възкликва Паркър. — Не ми пука за сцената, за Филма или за когото и да е от вас. Сега ти говоря истината, Том Уошбърн. Ние сме били близки още от деня, когато ти дойде в

Територията като изплашено, залитащо момче, което си спечели място тук само заради смелостта си. Няма да ти позволя сега да избягаш.

— Привършвам си кафето и тръгвам — казвам му аз.

Начес внезапно се извърта в стола си, сграбчва ме за ризата и дръпва лицето ми до своето. В другата му ръка съглеждам нож.

— Извади си ножа, Том. Предпочитам да те убия със собствените си ръце, отколкото да ти позволя да се измъкнеш като страхливец.

Лицето на Паркър е близо до моето, той ме гледа втренчено и дъхът му изгаря лицето ми. Аз се опирам с левия крак в пода и ритам с десния стола на Паркър. Той се преобръща и аз виждам изненадата върху лицето на стареца, когато той пада на пода. Аз измъквам пистолета си и го насочвам между очите му.

— Господи, Том — прошепва той.

Аз издърпвам предпазителя.

— Ах, ти глупаво, старо копеле — изричам. — Какво мислиш, че правим? Може би си мислиш, че играем? Станал си особен и странен откакто куршумът пречупи гръбнака ти. Мислиш, че тук действат особени правила и че ти знаеш всичко за тях. Но тук просто няма правила. Не ми казвай какво да правя, както и аз не ти давам съвети. Ти си един сакат старец, но ако се опиташ да се биеш с мен, аз ще ти отвърна по свой, а не по твоя начин. И ще те сваля както и когато мога.

Аз обирам луфта на спуська. Очите на стария Паркър се ококорват, устните му започват да треперят, той се опитва да се въздържи, но не може. Той започва да вика. Не силно, а тънко, като изплашено девойче.

Аз отпускам спуська и отстранявам револвера си.

— Добре — казвам. — Може би сега ще можеш да се събудиш и да си припомниш реалността.

Аз го вдигам от пода и го настанявам на стола.

— Съжалявам, че стана така, Начес. Сега си тръгвам.

Аз се спирам при вратата и поглеждам назад. Паркър ми се усмихва.

— Радвам се, че се чувстваш по-добре вече, Том. Не трябваше да забравям, че си избухлив. Всички добри актьори са избухливи. Но ти ще изиграеш добре представлението.

— Няма да има никакво представление, стар идиот такъв! Казах ти и преди. Отивам си оттук.

- Късмет, Том. Покажи им какво можеш!
— Идиот! — казвам аз и си тръгвам.

Един конник пресича билото и оставя коня си да върви самостоятелно надолу към пустинята. Чува се тихото свирене на вятъра, проблясва слюда, пясъкът се събира на дълги вълни. Обедното слънце припича докато ездачът преминава между гигантски скали, изрязани от вятъра във фантастични форми. Привечер конникът слиза и преглежда подковите на коня си. Подсвирква си почти беззвучно, налива вода от манерката в шапката си и дава на животното да пие. После нахлупва шапката и сам пие от манерката. Спъва коня си и прави лагер сред пустинята. Сяда до малкия огън и гледа как гигантското слънце на пустинята залязва. Той е висок, строен мъж с овехтяла шапка на глава и 44-калибров револвер с костена дръжка, прикрепен в кобур към дясното бедро.

Бримстоун: отдалечено минно селище в североизточния край на Територията. Над градчето се издига естественият скален масив, наречен „Дяволския път“ — широк, леко наклонен скален мост. Другият му край, който не се вижда оттук, е здраво захванат точно извън границата на Мрежата — на двеста метра оттук и сто и петдесет години напред.

Аз пристигам върху накуцващ кон. Няма много хора, но забелязвам едно познато лице. Това е онова проклето луничаво хлапе. Трябва да е яздило доста бързо, за да стигне преди мен. Минавам покрай него мълчаливо.

Спирам коня си за миг, за да се възхитя на Дяволския път. Пет минути езда до другия му край и ще бъда вън от Запада, приключил с всичко това. С добрите и лоши моменти, със страха и смеха, с дългите, проточващи се дни и тъмните, опасни нощи. След няколко часа ще съм при Консуела, ще чета вестници и ще гледам телевизия...

Сега ще пийна за последен път уиски и ще се махам оттук.

Насочвам коня си към кръчмата. На улицата вече са излезли още няколко души и ме наблюдават. Аз слизам от коня и влизам в кръчмата.

До бара има само един, мъж, който пие сам. Той е нисък здравеняк, с черно кожено палто и шапка от планински бизон. Той се обръща. В колана му е запасан един револвер без кобур. Никога не съм го виждал, но знам кой е.

— Здравсти, господин Уошбърн — казва той.

— Здравсти, Малък Джо — отговарям аз.

Той вдига бутилката с въпросителен поглед. Аз кимам. Той се пресяга, изважда чаша изпод бара и я пълни. Подава ми я. Отпиваме мълчаливо.

— Надявам се, че не ти е било трудно да ме откриеш — казвам след малко аз.

— Не много — каза Малкият Джо. Той е по-възрастен отколкото очаквах. Около тридесетте. Лицето му е умно, с остри черти, високи скули и черни мустаци. Той отпива и много възпитано ми казва:

— Господин Уошбърн, чух един слух, на който не повярвах. Ключката говори, че вие напускате Територията. И като че ли бързате.

— Вярно е — отвърщам му аз.

— Ключката говори още, че нямате намерение да останете, за да ми дадете поне една възможност.

— И това е вярно, Малък Джо. Не мислех, че ще имам време да те срещна. Но ти така или иначе си тук.

— Наистина — казва Малкият Джо. Той подръпва края на мустаците си и се почесва по носа.

— Честно казано, господин Уошбърн, аз просто не мога да повярвам, че нямате намерение да изиграете поне един танц с мен. Знам всичко за вас, господин Уошбърн, и просто не мога да повярвам.

— По-добре да повярваш, Джо — казвам му аз. — Свършвам питието си и след това излизам през вратата, яхвам коня си и тръгвам по Дяволския път.

Малкият Джо отново се почесва по носа, смръщва се и бутва шапката си на тила.

— Никога не съм очаквал да чуя това.

— Аз никога не съм очаквал, че ще го кажа.

— И наистина няма да застанете срещу мен?

Аз привършвам питието си и поставям чашата върху плота на бара.

— Пази се Малък Джо — казвам и тръгвам към вратата.

— Само още една дума — казва Малкият Джо.

Аз се извърщам. Малкият Джо се отделя от бара. И двете му ръце се виждат добре.

— Не мога да ви накарам насила да се биете, господин Уошбърн. Но аз се хванах на един бас. За шапката ви.

— Чух.

— Затова, въпреки че ме натъжава повече отколкото можете да си представите, аз ще трябва да я взема.

Аз стоя с лице към него, без да отговоря.

— Виж, Уошбърн — казва Малкият Джо. — Няма смисъл да стоиш и да ме гледаш. Дай ми шапката си или играй по твоему.

Аз свалям шапката си. Изтупвам я в ръкава си, а после я хвърлям към него. Той я хваща, без да сваля очи от мен.

— Е, проклет да съм — казва той.

— Пази се, Малък Джо.

Аз излизам от кръчмата.

Срещу кръчмата вече се е събрала тълпа. Те чакат, наблюдават и разговарят с прегракнали гласове. Вратите на кръчмата се разтварят и един висок, строен, гологлав мъж излиза. Започнал е да оплешивява. Носи 44-калибров револвер, в кобур, захванат към дясното бедро и изглежда знае как да го използва. Но истината е, че не го е използвал.

Под внимателните погледи на тълпата, Уошбърн развързва коня си, яхва го и тръгва към моста.

Вратите на кръчмата се разтварят отново. Един нисък здравеняк с мрачно лице излиза с протритата шапка в ръка. Той гледа след отдалечаващия се ездач.

Уошбърн смущава коня си, който след миг колебание стъпва върху каменния мост. Конят трябва непрекъснато да бъде подканян, за да върви, избирайки къде да стъпи по покрития с камъни път. Стигат до средата. Тук Уошбърн спира коня си или му позволява да спре. Намира се на най-високата точка от извивката на моста, представляваща връзката между два свята. Но той не поглежда към нито един от тях. Вдига ръка, за да пипне периферията на шапката си и е леко учуден, че е гологлав. Почесва се бавно по тила като човек,

разполагащ с всичкото време на света. После обръща коня си и тръгва надолу по моста към Бримстоун.

Тълпата наблюдава как Уошбърн язди към нея. Хората са неподвижни, мълчаливи. После, разбирайки какво ще се случи, те се пръсват, търсейки убежище зад каруци и бъчви с вода, залягат зад чували с жито.

Само Малкият Джо Потър остава върху прашната улица. Той гледа докато Уошбърн слиза от коня, завързва го встрани от мястото където скоро ще започне стрелба и се насочва бавно към него.

— Хей, Уошбърн! — провиква се Малкият Джо. — Да не би да се връщаш за шапката си?

— Не, Малък Джо — отвръща Уошбърн с усмивка. — Върнах се, защото трябва да изиграем нашия танц.

И двамата се засмиват, като че ли са си разказали много смешен виц. После внезапно и двамата изваждат револверите си. Силният гръм на 44-калибровите им револвери разцепва въздуха над града. Дим и прах обвива стрелците.

Димът е отвят. И двамата мъже са все още прави. Револверът на Малкия Джо е насочен към земята. Той го изпуска и гледа как пада от ръката му. После бавно се свлича.

Уошбърн прибира пистолета си в кобура, отива до Малкия Джо, коленичи и повдига главата му от прахта.

— По дяволите — произнася Малкият Джо. — Много къс ни беше танца, а, Уошбърн?

— Твърде къс — отвръща Уошбърн. — Джо, съжалявам...

Но Малкият Джо не чува това. Очите му са изгубили блясъка си и тялото му е отпуснато. От две дупки в гърдите му се процежда кръв, а прахта под гърба му се напява от още две, по-големи дупки в гърба.

Уошбърн се изправя, намира шапката си в прахта, изтупва я и я нахлупва. Отива при коня си. Хората започват да се показват и се чува бръмченето на разговори. Уошбърн поставя единия си крак на стремето и се приготвя да яхне коня си.

В този момент един треперлив, висок глас извиква:

— Добре, Уошбърн. Извади го!

Лицето на Уошбърн се разкривява, когато се извързва, опитвайки да освободи дясната си ръка и едновременно с това да се дръпне от линията на огъня. Дори и в тази изкривена и невъзможна поза, той успява да измъкне револвера си, да се извърти и да види луничавото момче на десет метра от себе си с изваден, насочен и стрелящ револвер.

Слънцето се взривява в главата на Уошбърн, той чува цвиленето на коня си и започва да пада към прашната покривка на земята, докато куршумите се забиват в него със звука на месарски сатър във врата на говедо. Земята изчезва, камерата е разбита, очите му са счупените лещи, които отразяват внезапната разруха на света. Една червена светлина проблясва с последно предупреждение и всичко почернява.

Зрителят и актьорът гледа още малко към потъмнелия екран, размърдва се в креслото си и се почесва по брадата. Като че е някак объркан. После, накрая, той избухва, посяга и изгасва екрана.

КАКВО Е ЖИВОТЪТ?

Мортънсън твърди, че веднъж, когато се разхождал в подножието на Хималаите, един гръмовен глас, идещ като че ли отвсякъде и от никъде, го повикал.

— Хей, ти!

— Аз ли? — попитал Мортънсън.

— Да, ти — прогърмял гласът. — Можеш ли да ми кажеш какво е животът?

Мортънсън хем се смръзнал на място, хем се изпотил, разбиращ, че му се случва нещо наистина мистично и че от това, как ще отговори на Въпроса, ще зависят много неща.

— Ще са ми нужни няколко мига, за да мога да отговоря — казал той.

— Но не се бави — отвърнал гласът, отекващ отвсякъде.

Мортънсън седнал върху една скала и започнал да обмисля положението. Богът или демон, който задал въпроса, сигурно е знаел, че Мортънсън, обикновен смъртен и не твърде капризно същество, няма и най-бегла представа какво е животът. Така че отговорът вероятно щял да разкрие не само собственото му, ограничено от рамките на смъртността разбиране, но и да покаже осъзнаването, че е нормално един бог или демон да зададе този въпрос на едно потенциално божествено същество като Човека, представляван тук от Мортънсън с приведените му рамене, изгорял от слънцето нос, оранжева раница и смачкан пакет „Марлборо“. От друга страна, може би подтекста на въпроса подсказвал, че самият Мортънсън всъщност *знае* какво е животът и би могъл спонтанно да го определи с няколко добре подбрани думи. Но вече било малко късно за спонтанно изречени мъдри слова.

— Ей сега ще ви отговоря — казал Мортънсън.

— Добре — отвърнал страховитият глас, който изгърмял над планините и отекнал из долините.

Всъщност било голяма мъка да те поставят в такова състояние на духа. И не било честно. Все пак Мортънсън бил дошъл в Непал не като поклонник, а само на тридневна екскурзия. Той бил просто един млад американец с поизгорял от слънцето нос, пушещ непрекъснато „Марлборо“ по хълмовете на Непал, където минавал благодарение на един изморителен и неочакван подарък за рождения си ден на сума пет хиляди долара, получен от родителите му. Така че какъв контекст би могъл да се извади от подобно нещо? Среща на Вековната Източна Мъдрост с Един Неопитен Американец, който се Проваля Ужасно при опита си да се Справи с Нея. Тъпанар!

Никой не обича да бъде заврян по такъв начин в ъгъла. Тревожно и потенциално опасно за самочувствието е да ти заговори един толкова всеобхватен глас и да ти зададе такъв труден въпрос. Как да се справиш с това? Да избегнеш клопката, да отговориш двусмислено, да покажеш, че познаваш Метаиграта като се направиш на хитрец? Да кажеш на гласа: „*Животът представлява един глас, който пита какво е животът!*“ А после да избухнеш в космически смях.

Но за да направиш това, трябва да си сигурен, че гласът ще разбере какво искаш да му кажеш със своя отговор. Ами ако той отвърне:

— Да, това *се случва*, но какво е *животът*?

И тогава те оставя там с размазано ектоплазмено яйце по физиономията и онзи космически смях, насочен към *теб* — велик, волен, героичен присмех спрямо твоята горделивост, самодоволство и арогантност, заради това, че изобщо си се опитал да дадеш отговор на Неотговоримото.

— Какво става? — попитал гласът.

— Още мисля — казал Мортънсън.

Очевидно това било едно от онези кратки духовни изпитания, но Мортънсън се мотаел и изобщо не можел да реши какво, по дяволите, е животът. Той набързо премислил няколко възможности: Животът е гореща любов. Животът е асиметрия. Животът е късмет. Животът е хаос, примесен с фаталност (какво да кажем за настоящата). Животът е просто кошница череша. Животът е птича песен и полъх на вятъра (красиво). Животът е такъв, какъвто си го направиш. Животът е космически танц. Животът е кино. Животът е любопитно нещо (не

беше ли го казал Виктор Юго?). Животът е всичко, което искаш да наречеш така, дявол да го вземе.

— Въпросът наистина е труден — казал Мортънсън.

— Разбира се — отвърнал гласът, прескачащ от връх на връх и изпълвайки въздуха с присъствието си.

„Човек винаги би трябвало да е готов за подобни спешни случаи — помислил си Мортънсън. — Защо ли нюйоркският Университет няма курс по «Нормативно поведение спрямо Неочакваното»? Но колежите никога не подготвят човек за нещо важно. Ти просто научаваш по малко отгук-оттам, клъвваш от Чанг Цу, Торо, Норман Браун, Пайниш, Шивапури Баба и останалите Посветени, които наистина знаят за какво става дума. И всичко ти се струва напълно ясно! Но щом затвориш книгата, край. И започваш да се чешеш по носа и да ти се иска някой да те покани на купон, където да се запознаеш с някое младо маце с дълга права коса, висок бюст и стройни крака...“

Само че сега нямало време за такива работи, защото проклетият глас чакал за отговора. За Великия отговор. Но какво, да го вземат всичките дяволи, е *животът*?

— Почти съм готов — казал той.

Онова, което го побърквало, било осъзнаването, че ако може да отговори правилно, ще спечели много. Това бил наистина невероятен шанс за духовен напредък, възможност да прескочи няколко стъпала и да достигне направо до Прозрението, Мокше, Сатори! Една наистина всестранно развита личност би могла да разреши този въпрос и да използва резултата, за да стане гуру, може би даже нещо повече! Иначе може цял живот да си ходиш на уроци в групите на Исален или Гурджиф и никога да не се и приближиш до такова положение! Но какво е животът?

Мортънсън загасил цигарата си и забелязал, че тя му била последната. Нямам повече, докато не стигнеш обратно в пансиона, където бил отседнал. Боже! Как да се справи с това? Животът е колебание? Желание? Копнеж? Скръб? Подготовка? Плодовитост? Съединяване? Разделяне?

Мортънсън почесал челото си и изрекъл с висок, но някак си треперлив глас:

— Животът е голям пожар!

Последвало тайнствено мълчание. След като преценил, че е изчакал дискретно, Мортънсън попитал:

— Хммм, правилно ли отговорих?

— Опитвам — изгърмял благородният и ужасяващ глас. — Голям пожар е много дълго. Пламък? Огън! Животът е огън! Това става!

— Точно огън исках да кажа — проговорил Мортънсън.

— Ти наистина ми помогна — казал гласът. — Много го бях закъсал на тази дума. А сега, може би ще ми помогнеш и на 78 отвесно. Трябва ми бащиното име на изобретателя на звездния двигател без вътрешно триене. На върха на езика ми е, но не мога да го кажа. Третата буква е „Д“.

Мортънсън бил подготвен за всякакви чудновати случки, но представата му за провеждане на духовен разговор все пак не била участие в решаването на космическа кръстословица. Не можел да го приеме, макар определено да било Необикновено Преживяване.

Той казва, че след това обърнал гръб и си тръгнал от гласа и висшите му мистерии и се прибрал в пансиона си в Катманду. Сега се е върнал на работа като спедитор в предприятието за малцови храни на баща си в Скоухегън и прекарва отпуските си в Майорка.

ВИЖДАМ МЪЖ НА СТОЛ, А СТОЛЪТ ГО Е ЗАХАПАЛ ЗА КРАКА

Зад гърба му лежаха Азорските острови, оттатък Херкулесовите врати. Над него бе небето, а под него — лигнята.

— Скръндзава лигня! Скръндзава лигня! — извика Парети към помръкващото следобедно слънце. Изрече го с обидна интонация покрай фасата от пурата си, но не с онази енергия, която обикновено влагаше в ругатнята, защото приближаваше края на смяната и той бе изморен. За първи път изкрещя това преди три години, когато бе подписал договор за работа като жътвар в полетата на лигнята. Изкрещя го, когато видя за първи път мутирания, лепкав, сив планктон, замърсил този район на Атлантическия океан. Приличаше на проказа върху хладното, синьо тяло на океана.

— Скръндзава лигня — измърмори той. Сега беше нещо като ритуал. Правеше му компания в плоскодънната лодка. Беше сам: Джо Парети и замиращия му глас. И призрачната сиво-бяла лигня.

Той зърна движението на сивотата с крайчеца на околото си. Светлината се отрази в ескимоските му очила с тънък процеп за очите. Той умело извъртя лодката. Лигнята отново се формоваше. Едно бледосиво пипало се надигна над повърхността на океана. Приличаше на туловище на слон. Като се плъзгаше леко нататък, Парети несъзнателно премери разстоянието: около пет фута. Дясната му ръка се напрегна, мрежата се разгърна — странна мрежа върху прът, приличаща много на онези, използвани от индианците в Пацкуаро за ловене на пеперуди. С леко завъртане на рамото, той хвана материята и дръпна.

Лигнята се задърпа и заизвива, не успя да се промъкне през дупките и засмука беззъбо алуминиевата дръжка. Парети прецени теглото на около два килограма и половина, докато я издърпваше на борда и я пускаше в карантинното. Беше доста тежка за малките си размери.

Докато лигнята падаше, карантинното всмука и сгъсти въздуха и затръшна с всмукване капака си върху пипалото. После блендата се затвори върху капака.

Лигнята го бе докоснала по ръкавицата. Парети реши, че няма смисъл да се дезинфекцира веднага. Той приглади разсеяно оредяващата изгоряла от слънцето коса, която бе паднала върху очите му и отново завъртя лодката.

Намираще се на две мили от кулата Тексас.

Беше на петдесет мили в открития океан.

Намираще се до брега на Хатерас, в Диамантените плитчини.

Намираще се на 35 градуса ширина и 75 градуса западна дължина.

Беше доста навътре в полетата на лигнята.

Беше изтощен. Настъпваше края на смяната му.

Скръндзава лигня.

Той тръгна да се връща.

Морето бе гладко и към кулата Тексас го дърпаше една стабилна, спокойна вълна. Нямаше вятър и слънцето грееше силно и бляскаво като диамант, както си бе още от времето на Третата световна война — по-ярко от всякога преди. Времето бе почти идеално за жътва, за петстотин и тридесет долара на смяна.

Вляво от него лежеше около десет квадратни метра лигня с леко сивкав оттенък, почти невидима на фона на океана. Той смени курса и я събра умело. Тя изобщо не му се противопостави. Беше се разпростряла на много тънък пласт.

Той продължи към кулата Тексас, събирайки но пътя си още от лигнята. Рядко срещаше области с еднаква форма. Най-голямото парче, което хвана, бе маскирано като кипарисов пън. (*Тъпа лигня — помисли той. — Кой ли е виждал кипарис, израснал на петдесет мили от брега?*) Най-дребното беше копие на малък кит. Мъртвешки сив и без очи. Парети събираше бързо всяко парче без да се колебае: притежаваше безпогрешното умение да разпознава лигнята във всичките ѝ форми, както и безупречната техника на жътвар, безкрайно по-изпирана и убедителна от методите, използвани от обучените в Компанията жътвари. Той бе танцьор с вроден ритъм, художник, който няма нужда от уроци, събирач с вътрешен инстинкт. Тук, в полетата на лигнята, той дойде импулсивно, след като завърши с отличие

Мултиверситета. Постъпи тук, вместо в промишлеността или някоя от разумните фабрики за производство на говеждо. Дойде с всичко, което бе научил, с цялото си образование. Защото какъв смисъл имаше да живее в онзи претъпкан, задъхващ се свят от двадесет и седем милиарда души, борещи се за най-търсената работа? Всеки можеше да получи образование. Малко от хората се дипломираха, още по-малко получаваха звание и само единици — като Джо Парети — излизаха от Мултиверситета със звание, докторат, златен печат и двойно отличие. Но *никой* от тях не притежаваше неговия естествен усет към събирането на лигнята.

При скоростта, с която той жънеше, можеше да спечели много повече от един проектант.

След дванадесетчасова смяна в бляскавите, спокойни води на океана, дори и *това* удовлетворение бе затъмнено от изтощението. Искаше му се само да се тръшне на леглото си в общежитието. И да спи. Да спи. Той хвърли измокрения фас от пурата си във водата.

Пред него се издигаше гигантска конструкция. Обикновено я наричаха „кулата Тексас“, но тя изобщо не приличаше на онези плаващи нефтодобивни платформи от предвоенна Америка. Всъщност приличаше на изкуствен коралов риф или на скелета на някакъв невъобразим алуминиев кит.

Кулата Тексас не можеше да бъде описана. Тя можеше да се мести и поради това бе *кораб*, можеше да бъде закотвена неподвижно към океанското дъно и затова бе *остров*. Над повърхността се виждаше букет от тръби — снабдителните канали, където жътварите зареждаха събраната лигня (както и Парети сега разтовари своята, като скачи дюзата на карантинното към стационарното оборудване на хранящата тръба на кулата Тексас, чувствайки пулсацията на засмукването на лигнята към складовите резервоари). Имаше други тръби, към които се завързваха лодките и още, които поддържаха радарната мачта.

Имаше и двойка цилиндрични тръби, които зееха като дулата на гаубици. Входовете. Под водата, като айсберг, кулата Тексас се разгръщаше и разпростираше встрани и на дълбочина, с подвижни секции, които можеха да се разгръщат или прибират в зависимост от нуждите и дълбочината. Тук, в Диамантените плитчини, няколко десетки от ниските нива бяха прибрани.

Тя бе безформена, тромава, бавна платформа, която не можеше да бъде потопена от ураган и тежеше повече от самолетносач. Като кораб, без съмнение, тя представляваше най-ужасната конструкция в историята на корабоплаването. Но като завод, тя бе едно чудо.

Парети излезе от пристанищния комплекс, като носеше мрежата си на рамо и влезе в най-близкия вход. Премина през обеззаразителните камери и бе издухан направо във вътрешността на кулата Тексас. Докато се смъкваше по извитата алуминиева стълба, той чу гласове, идещи отдолу. Бяха Мерсие, който тръгваше за смяната си и Пеги Флин, която бе в болнични през последните три дни заради месечния си цикъл. Двамата спореха.

— Те я преработват при петдесет и шест долара за тон — казваше Пеги ядосано. Явно спореха от доста време. Говореха за премиите.

— Преди или *след* като се разтроши? — питаше Мерсие.

— Абе много добре знаеш, че става дума за *след* разтрошаването — изсъска му тя. — Което означава, че всеки тон, който зареждаме тук, се складира и излиза някъде около четиридесет или четиридесет и един тона след радиоактивното облъчване. *Ние получаваме* премии на база теглото в кулата, а *не* върху разтрошеното!

Парети бе чувал това милион пъти през тригодишната си работа в полетата на лигнята. Материалът се изпращаше в предприятия за разтрошаване и облъчване, където хамбарите бяха пълни. Подложена на различни патентовани технологии от преработвателните предприятия, лигнята се размножаваше по молекули, раздробяваше се, растеше и увеличаваше четиридесет пъти теглото си. След това биваше „убивана“ и преработвана в основни изкуствени храни за населението, отдавна забравило вкуса на естествените пържоли, яйца, моркови и кафе. Третата световна война се оказа ужасна трагедия заради това, че бе унищожила огромни количества от всичко, с изключение на хората.

Лигнята се смилаше, преработваше, пречистваше, витаминизираще, оцветяваше, подправяше и пакетираще под различни марки — „Витаграм“, „Вкус“, „Удоволствие“, „Гратихран“, „Сладохран“, „Кунч-кафе“, „Семеен банкет“ — и продаваше на двадесет и седем милиарда отворени и гладни усти. Само трябваше да й се добави трикратно преварена вода и бе готова за ядене.

Всъщност жътварите поддържаха света жив в буквалния смисъл на думата.

И дори при надница петстотин и тридесет долара на смяна, някои от тях чувстваха, че са ниско платени.

Парети прескочи последните няколко стъпала и двамата спорещи го видяха.

— Здравсти, Джо — каза Мерсие. Пеги се усмихна.

— Дълга смяна, а? — попита тя дяволито.

— Доста. Направо съм труп.

— Напълно ли? — поизпъна се тя.

Парети разтърка очи. Смъдяха го. Май ги бе напращил повече от обикновено.

— Не беше ли в цикъл? — попита я той.

— Ооо, мина — ухили му се тя и разтвори ръце като малко момиченце, което се чуди, че шарката му вече е минала.

— Е, няма да е зле тогава — прие предложената му услуга Парети. — Ако ме почешеш и по гърба...

— О, даже ще ти го надраскам.

Мерсие се изсмя и тръгна към стълбището.

— Довиждане — извика им той през рамо.

Парети и Пеги Флин се насочиха надолу по секциите към неговата стая. Животът в затвореното общество на жътварите за повече от шест месеца създаваше особени взаимоотношения помежду им. Жените, които държаха на сексуалните си връзки, не издържаха дълго в кулата Тексас. Жътварите, които се бяха нарекли „черноработници“, рядко ходеха на брега и затова фирмата им бе осигурила всички удобства. Филми, специални готвачи, спортни занимания, пълна и непрекъснато обновяваща се библиотека... И жени-жътварки. Началото бе поставено, когато някои от жените започнаха да приемат „благодарности“ от мъжете срещу секс, което влоши доста морала. Затова сега тяхната основна надница и премии бяха увеличени със заплащане за упражняване на секс извън смените. Една разумна и хубава жена, която освен това е и добра жътварка, често можеше да се завърне след осем-девет месеца работа на кулата Тексас с не по-малко от петдесетина хиляди долара в текущата си сметка.

Когато стигнаха в стаята му, те се съблякоха.

— Боже — учуди се Пеги. — Къде са ти космите?

От няколко месеца не бяха се срещали.

— Предполагам, че оплешивявам — отвърна Парети. Той разтри цялото си тяло с влажна кърпа и я хвърли към блендата на унищожавашото устройство.

— *Навсякъде ли?* — попита тя недоверчиво.

— Хей, Пег — изморено произнесе Парети. — Работил съм дванадесет часа. Направо съм изтощен и искам да поспя малко. Искаш ли или не?

Тя му се усмихна.

— Сладък си ти, Джо.

— Сигурно — отвърна той и се излегна на удобното легло. Тя се настани до него и те правиха секс.

После той заспа.

Петдесет години преди това най-последно бе избухнала Третата световна война. Тя бе предшествана от тридесетте години на втората фаза на Студената война. Първата фаза бе приключила през 90-те години на двадесети век, когато стана ясно, че Войната е неизбежна. Втората фаза включваше отбранителни мероприятия. Бяха се спуснали в подземни пещерни градове — „бункерни градове“, както ги бяха нарекли архитектите по подземно строителство. (Публично обаче никога не ги наричаха така. В пресата обикновено ги назоваваха с бляскави имена като „Нефритовия град“, „Централен град“, „Златната пещера“, „Северен и Южен Диамант“, „Ониксвил“, „Подземен град“, „Източен Пирит“. А под Смоки Маунтийн, на две мили под земята, бе създаден гигантският Североамерикански противоракетен комплекс „Желязната стена“.)

Много преди края на първата фаза започна пренаселването. Малтус е бил прав. Под заплахата от унищожение, хората се размножаваха както никога преди това. А в „бункерните градове“ като Долен Хонг-Конг, Лабиринт (под Бостън) и Нова Куернавака, затворените общества нямаха много удоволствия. Затова те се размножаваха. И отново. И така, геометричната прогресия на размножаването запълни бункерните градове. Те започнаха да се разширяват с тунели, тръби и дупки, и земното кълбо се изпълни с пицци, гъмжащи и гладни жители от Земята на ужаса.

После дойде Войната.

Беше бактериологична, атомна, с лазери и радиация.

Североамериканският континент пострада много: Лос Анжелис бе пометен. „Стоманената стена“ и половината от Смоки Маунтийн бяха разрушени, а ракетният комплекс бе погребан завинаги под планината, представляваща вече само ниски хълмове. Само след един ярък взрив, Оак Рийдж изчезна. Луизвил бе превърнат в развалини. Детройт и Бирмингам вече не съществуваха. На тяхно място имаше равна, огледална повърхност, почти идеално гладка като оксидирана хромова чиния.

Ню Йорк и Чикаго бяха защитени по-добре. Загубиха покрайнините, но не и подземните си двойници. И центровете на градовете останаха. Поразрушени, но функциониращи.

Точно толкова и дори по-зле беше и по другите континенти. Но между двете фази на Студената война имаше достатъчно време да бъдат разработени серуми, лекарства, ваксини. Милиони хора бяха спасени.

Но... Не можеш да инжектираш житото или царевицата.

Нито пък може да ваксинираш всяко коте, куче, диво прасе или антилопа, лама или мечка. Нито пък някой би могъл да засее океаните или да спаси рибата. Екологията подлудя. Някои от видовете оживяха, други измряха напълно.

Започнаха стачките на Глада и гладните бунтове.

И свършиха скоро. Хората, твърде отслабнали от глад, не можеха да се бият. Започна епохата на канибализма. И тогава, най-последно, правителствата, ужасени от онова, което бяха сторили на себе си и на останалите, се съюзиха.

Създадена бе отново Организацията на обединените нации, която нае Фирми да разрешат проблема с изкуствените храни. Но това беше бавен процес.

Онова, което едва подозираха бе, че западните ветрове, носещи всичката радиация и остатъци от бактериологичната лудост, се понесоха над североамериканския континент, унищожавайки остатъците от Смоки Маунтийн, Луизвил, Детройт, Ню Йорк. После понесоха смъртоносния си товар по Източното крайбрежие и през Атлантика, за да се пръснат накрая над Азия. Но не и преди да изсипят радиоактивността си до Каролинските острови, което комбинирано със

слънчевите лъчи и дъждовете, създаде странна мутация в богатите на планктон води на Диамантените плитчини.

Десет години след края на Третата световна война, планктонът се превърна в нещо различно. Бе наречен „лигня“ от рибарите от външните брегове.

Диамантените плитчини се бяха превърнали в утроба на съзиданието.

Лигнята се разпространи. Тя се приспособи. Промени се. И последва паника. В плитките води се появиха риби с външни скелети, бяха открити четири нови вида акули (само един от тях се приспособи успешно). Няколко години се въдеше стокрака и сторъка сепия, която после изчезна безследно.

Но лигнята не изчезна.

Последваха експерименти и като по чудо онова, което изглеждаше като надвиснала неизбежна опасност за живота в моретата и може би върху планетата като цяло... се оказа чудо. То спаси света. Когато биваше „убита“, лигнята можеше да се превърне в изкуствена храна. Тя съдържаеше широк спектър протеини, витамини, аминокиселини, въглехидрати и дори необходимите редки елементи. Дехидратирана и пакетирана, тя бе икономически изгодна. Комбинирана с вода, тя можеше да се вари, пече, пържи, консервира. Беше толкова близо до идеалната храна, колкото не можехме да си представим. Вкусът ѝ се променяше безкрайно, в зависимост от патентованата технология за преработка. Имаше много вкусове и никакъв характерен привкус.

Докато беше жива, тя живееше на квазивегетативно равнище. Като нестабилен протоплазмен агломерат, тя бе очевидно неразумна, макар че изпитваше необяснимо влечение към формите. Тя безкрайно се променяше в растителни и животински очертания, които обаче не бяха постоянни. Като че ли лигнята искаше да *се превърне* в нещо.

(В научните лаборатории на Фирмите се надяваха, че лигнята никога няма да разбере в какво иска да се превърне.)

Когато биваше „убита“ тя представляваше вкусна храна.

Всяка от Фирмите построи жътварски предприятия — кулите Тексас. Започнаха да обучават Жътвари. Те получаваха най-високите заплати от всички работници в света. Не заради дългите часове или

изморителната работа. Всъщност им плащаха като на работници, вършещи „твърде опасна дейност“.

Джо Парети бе изтанцувал танца на науката и бе решил, че не му харесва особено. И стана жътвар. Всъщност така и не разбираше защо парите, които внасяха в сметката му, бяха за „твърде опасна дейност“.

Скоро щеше да разбере.

Беше като песен, завършваща с писък. Той се събуди. Сънят не му бе донесъл почивка. Единадесет часа по гръб, единадесет часа безпомощно мятане и най-после спасение — абсурдно преминаване в уморително будно състояние. За момент остана да лежи. Не можеше да се помръдне.

После стана и едва запази равновесие. Сънят не му бе подействал добре.

Сънят бе изтъркал кожата му с шкурка.

Сънят бе излъскал пръстите му с диамантен прах.

Сънят бе излъскал скалпа му.

Сънят бе напълнил очите му с пясък.

„О, мили Боже“ — помисли си той, чувствайки болка във всеки нерв. Отиде със залитане до банята и напръска врата си с ледено студена вода от душа. После приближи огледалото и автоматично извади самобръсначката си от шкафчето. След това се погледна в огледалото и се вкамени.

Сънят бе изтъркал кожата му с шкурка, полирал пръстите му с диамантен прах, излъскал скалпа му, напълнил очите му с пясък.

Доста цветисто казано. Но почти буквално това се бе случило с него, докато бе спал.

Той гледаше в огледалото и се ужасяваше от видението. *Ако това се случва с човек след секс с Пеги, ще си остана въздържател.*

Той бе напълно плешив.

Меката коса, която си спомняше да отхвърля от лицето си по време на предишната смяна я нямаше. Главата му бе гладка и бледа като кристална топка на врачка.

Нямаше мигли.

Нямаше вежди.

Гърдите му бяха гладки като на жена.

Органът му бе разголен.

Ноктите му бяха почти прозрачни, като че ли горният пласт от костна тъкан е бил свален.

Погледна отново в огледалото. Видя себе си... Почти.

Всъщност наистина *почти*. Теглото му трябва да бе спаднало с не повече от половин килограм. Но пък му личеше.

Цялото му окосмяване го нямаше.

Нямаше ги разните белези, лунички, мазоли.

Нямаше ги косъмчетата в ноздрите.

Коленете, лактите и петите му бяха розови.

Джо Парети установи, че все още държи самообръсначката. Той я остави. И загледа с ужас образа си няколко дълги минути. Имаше призрачното чувство, че знае какво му се е случило. „*Попаднал съм в голяма неприятност*“ — помисли той.

Тръгна да търси доктора на кулата Тексас. Нямаше го в болницата. Намери го във фармакологичната лаборатория. Докторът го погледна и се върна с него в болницата, където потвърди съмненията на Парети.

Докторът бе тих, услужлив човек на име Бол. Много висок, много слаб, притежаващ огромно количество професионално жесток хумор. Обикновено бе склонен да се шегува. Но като видя останалия без косми Парети, се развесели доста.

Парети се чувстваше дехуманизиран. Бе последвал Бол в болницата като човек, а сега се чувстваше превърнат в опитно животно, някаква болестотворна култура, която могат да разглеждат под микроскоп.

— Ха! Да! — каза докторът. — Интересно. Бихте ли си обърнали главата, ако обичате? Добре... Добре... Чудесно. А сега примигнете.

Парети направи каквото му казваха. Бол драскаше някакви бележки, включи камерите на запис и си подпяваше, докато подреждаше блестящите инструменти.

— Разбира се, че сте я хванали — каза Бол почти като продължение на песента си.

— Какво съм хванал? — запита Парети, като се надяваше на друг отговор.

— Болестта на Аштън. Заразата на лигнята, ако речете, но ние я наричаме на Аштън, защото той бе първия случай. — После той се изхили на глас. — Предполагам, не сте си мислили, че е дерматит?

На Парети му се стори, че чува зловеща музика, орган, харпсихорд.

Бол продължи:

— Случаят ви не е типичен, точно както и останалите, което на практика го прави типичен. Има доста грозно латинско име, но и Аштън става.

— Престанете — ядосано го прекъсна Парети. — Напълно сигурен ли сте?

— Че защо си мислиш, че ти плащат за „твърде висок риск“ и защо мислиш ме държат тук? Аз не съм терапевт. Аз съм специалист. Разбира се, че съм напълно сигурен. Ти си шестият документиран случай. „Ланцет“ и „Списание на американската медицинска асоциация“ ще се заинтересуват. Всъщност даже „Науката на Америка“ може да се съгласи да публикува някоя статия.

— С какво можете да ми помогнете? — изсъска Парети.

— Мога да ти предложа глътка чудесен предвоенен „Бърбън“ — каза доктор Бол. — Не става точно за лечение, но е добро за истински мъж, така да се каже.

— Престани да ме мотаеш. Аз не мисля, че работата е за смях. Няма ли нещо друго? Ти си специалист!

Бол като че ли за пръв път осъзна, че черният му хумор не се приема с ентузиазъм.

— Господин Парети, медицинската наука е могъща. Тя не се предава дори пред биологическата смърт. Но това е на теория. Има много неща, които можем да опитаме. Можем да ви хоспитализираме, да ви натъпчем с лекарства, да облъчим кожата ви, да ви натрием с цинков лосион, дори да си направим опити с хомеопатия, акупунктура и мокстибуция. Но това няма да има практически ефект, освен че ще ви създаде редица неудобства. В настоящото състояние на нашите познания, болестта на Аштън е необратима и хммм, фатална.

Парети въздъхна тежко при последните думи.

Бол се усмихна весело и добави:

— Но можете да бъдете спокоен и да й се наслаждавате.

Парети пристъпи ядосано към него.

— Ти си едно отвратително копеле!

— Моля да извините несериозността ми — бързо изрече докторът. — Знам, че имам глупаво чувство за хумор. Не се радвам на

нещастieto ви... Всъщност аз не... Всъщност аз скучая на тази изолирана от света кула... И се радвам, че ми се отваря истинска работа. Но знам, че не знам почти нищо за болестта на Аштън... Пък и може да се окаже не чак толкова неприятно да се живее с нея.

— Мисля, че каза, че е фатална?

— Така е. Но всъщност *всичко* е фатално, дори и здравето, дори и самия живот. Въпросът е колко дълго ще трае и по какъв начин ще протече.

Парети се тръшна върху шведския стол, който когато му се вдигнеха подпорите за ръце, се превръщаше в гинекологически.

— Имам чувството, че ще ми държиш някаква лекция — каза той, почувствал се внезапно изтощен.

— Простете ми. Толкова тъпо се чувствам тук.

— Давай, давай, за Бога — махна изморено с ръка Парети.

— Добре. Отговорът е неопределен, но и обещаващ — каза Бол, който започна ентусиазирано лекцията си. — Казах ти, че най-типичното за болестта е нейната атипичност. Нека разгледаме случаите на предшествениците ти. Първият умря седмица, след като се разболя, вероятно от белодробна пневмония...

Парети изглеждаше изплашен.

— Проклятие — каза той.

— Да! Но вторият случай, това беше Аштън, на чието име бе наречена болестта, стана приказлив. Повтаряше всякакви звуци — продължи весело Бол. — Един ден, пред доста голяма тълпа, той левитира, заливайки хората с ехото на собствените им гласове. Остана във въздуха без видима опора на около шест метра височина. А после изчезна във въздуха, след което никой повече не го видя. Затова нарекохме болестта на негово име. Третият случай...

— Но какво е станало с Аштън? — попита Парети с нотка на истерия.

Бол разпери ръце, без да отговори.

Парети извърна глава.

— Третият установи, че може да живее под водата. Не на сушата... Той прекара две щастливи години сред кораловите рифове до остров Маратон във Флорида.

— А какво стана с *него*? — настойчиво запитва Парети.

— Едно стадо делфини го довърши. Това бе първият случай, когато делфини нападат човек. Още се чудим какво ли им е казал, че да го сторят.

— А останалите?

— Четвъртият живее сред хората в Бездната Осабли. Ръководи ферма за гъби. Не можем да установим друг ефект на болестта освен загубата на окосмяване и мъртва кожа (в това отношение симптомите ви са подобни, но може да е чиста случайност). Разбира се, той има уникални взаимоотношения с гъбите.

— Това ми звучи по-добре — оживи се Парети.

— Възможно... Но петият нямаше този късмет. Той получи наистина интересна промяна в органите си, придружена от външното им израстване. По този начин видът му стана доста сюрреалистичен. Под лявата му мишница висеше сърцето, около кръста му бяха увити черва... Такива работи. После започна да му расте външен скелет, антени, циферблати, пера... Като че ли тялото му се чудеше в какво да се превърне. Накрая опита да стане червей, някакво доста странно анаеробно същество. За последен път е зърнат да се заравя в пясъците близо до нос Джудит. Сонарът го откриваше още няколко месеца след това по пътя му към централна Пенсилвания.

Парети потръпна.

— И мъртъв ли е?

Бол отново разпери ръце без да отговори.

— Не знаем. Може да се е заровил надълбоко, да се е превърнал в какавида, да е снесъл яйца и да отглежда някакъв нов вид. Или да се е превърнал в някаква висша твърда формация... Неживо тяло. Скала...

Парети преплете обезкосмените си пръсти и се разтрепера като дете.

— Господи — прошепна той. — Каква прекрасна перспектива. Нещо за което наистина бих могъл да мечтая.

— Формата на собствената ти мутация *би могла* да бъде и приятна — предположи Бол.

Парети го изгледа злобно.

— Ама ти наистина си ужасно копеле! Седиш си тук, във водата, и умираш от смях, докато лигнята изсмуква човек, когото дори и не

познаваш. Какво толкова смешно има, по дяволите! Ти си садист! Може би пържиш живи хлебарки и се заслушваш в писъците им.

— Недей да обвиняваш мен, Парети — спокойно отвърна докторът. — *Ti сам* си избрал работата си. Не аз. Предупредили са те за рисковете...

— Казаха, че едва ли някой се разболява от болестта на лигнята. Пък и в договора беше написано с дребен шрифт — избухна Парети.

— Но *си бил* предупреден, че има риск — настоя Бол. — И си получаваш съответната премия. Никога през тези три години не си протестираш, че тези пари са превеждани в сметката ти. Защо се оплакваш сега? Доста странно ми се струва. Все пак ти получаваш почти осем пъти повече от мен. Това би трябвало да те удовлетворява.

— Да, наистина получавах премии — изсъска Парети. — А сега си *плащам* за това! Фирмата...

— Фирмата няма абсолютно никаква вина — много внимателно произнесе Бол. — Трябвало е да прочетеш всичко в договора. И онова с дребния шрифт. Но ти си прав. *Наистина* си заработил парите си. Всъщност ти е плащано, за да се подложиш на опасността от заразяване с рядка болест. Ти залагаше с парите на компанията в комарджийска игра. Залагаше, че няма да хванеш болестта на Аштън. За съжаление, изглежда, че си загубил.

— Виж, аз не те моля за съчувствие. Пък и не го очаквам от теб — сърдито каза Парети. — Искам само професионалния ти съвет. Онова за което ти се плаща... *Достатъчно добре ти се плаща*, по мое мнение. Искам да знам какво да правя... И какво мога да очаквам.

Бол сви рамене.

— Очаквай неочакваното, естествено. Ти си едва шестия случай. Няма шаблон. Болестта е нестабилна както и това, което я предизвиква... Лигнята. Единственото, което се повтаря... И аз не съм уверен, че наистина се повтаря...

— Престани да увърташ, по дяволите! Казвай!

Бол облиза устните си. Бе ядосал Парети до границата, която искаше да достигне.

— Тогава знай, че по всяка вероятност шаблонът е следният: във взаимоотношенията между жертвата и външния свят възниква радикална промяна. Това могат да бъдат промени в *жива* тъкан като

израстване на външни органи и функционални умения или промени в *нежива* област, като тези на жертвата, която левитира.

— А какво ще кажеш за четвъртия случай. Онзи, който е още жив и е нормален?

— Той не е точно *нормален* — смръщи се докторът. — Неговите взаимоотношения с гъбите са нещо като перверзна любов. Мога да кажа даже, че е взаимна. Някои учени подозират, че самият той се е превърнал в нещо като разумна гъба.

Парети захапа палеца си. Очите му гледаха в пространството.

— Няма ли лечение? *Каквото и да е лечение?*

Бол като че ли го гледаше с леко раздражение.

— Хленченето няма да ти помогне. Може би нищо няма да ти помогне. Разбрах, че петият се е опитал да се противопостави на ефекта на болестта с усилие на волята си. С концентрация. Нещо такова.

— Помогнало ли му е?

— Може би за известно време. Никой не може да каже със сигурност. Във всеки случай след време не е успял да издържи. Болестта го е победила.

— *Но все пак е възможно, значи?*

— Да, господин Парети, възможно е — изпъшка Бол и поклати глава като че не можеше да повярва, че Парети мисли така. — Не забравяй обаче, че нито един от случаите не прилича на друг. Не знам на какво можеш да се надяваш, но каквото и да е то... Ще бъде със сигурност необикновено.

Парети се изправи.

— *Ще се боря.* Няма да ме победи като останалите.

Бол го гледаше недоволено.

— Съмнявам се, Парети. Не познавам никой от останалите, но от онова, което съм чел за тях знам, че те са били много по-силни мъже, отколкото изглеждаш ти.

— Защо мислиш така? Защото ме видя изплашен?

— Не. Защото ти си ревльо.

— О, ти си най-съчувствената майка на света!

— Не мога да се преструвам, че ти съчувствам задето си хванал болестта на Аштън. Заложил си и си загубил. Престани да хленчиш.

— Вече ми го каза, доктор Бол.

— Казвам ти го отново!

— И това ли е всичко, с което можеш да ми помогнеш?

— Със сигурност — отвърна мрачно Бол. — Но съм сигурен, че за теб нещата продължават.

— Но си сигурен, че не можеш да ми кажеш нищо повече.

Бол кимна, все още усмихнат на черния си хумор. Усмивката бе върху лицето му и когато Парети направи две крачки напред и заби юмрука си в стомаха му. Очите на доктора като че изскочиха точно както лигнята изхвърляше части от себе си. А лицето му посивя като пода на лабораторията. Парети го подпря с другия си юмрук под брадата, а после заби едни къс десен удар право в носа му.

Бол падна по очи върху стъклените врати на шкафчето за инструменти и ги счупи. После се търкулна на пода все още в съзнание, но с ужасни болки. Той гледаше Парети, когато се запъти към вратата. Парети се извърна за миг, колкото да се усмихне за първи път след момента, когато бе влязъл в болницата.

— Гледам, че имаш с какво да се излекуваш тук, докторе.

След това той излезе.

Той бе принуден да напусне кулата Тексас до един час, както предвиждаше закона. Получи последния фиш за заплатата за деветмесечието и доста голяма премия при напускането. Въпреки че всички знаеха, че болестта на Аштън не е заразна, когато мина покрай Пеги Флин по пътя за изхода, тя го погледна тъжно, каза му „довиждане“, но не го целуна за сбогом. Гледаше го глупаво.

— Курва — промърмори Парети под нос, но тя го чу.

За него бе изпратен превоз от Фирмата. Един голям, петнадесетместен самолет с две стюардеси, салон, кинотеатър и билиардна. Преди да се качи на борда, началникът на кулата разговаря с него.

— Виж, ти не си сифилистик. Не можеш да заразиш никого. Просто е нещо неприятно и непредвидимо. Така са ми казвали. Технически няма нужда от карантина. Можеш да отидеш където пожелаеш. Но на практика може би ще разбереш, че присъствието ти в градовете на повърхността не се приема с удоволствие. Не че ще ти липсват... Защото под земята е по-интересно.

Парети кимна мълчаливо. Вече бе преживял първоначалния си шок. Сега бе решен да се бори против Болестта със силата на собствената си воля.

— Това ли е всичко? — попита той началника.

Мъжът кимна и му подаде ръка.

Парети се поколеба за миг, а после я пое.

Докато вървеше по рампата, началникът извика подире му:

— Хей, Парети!

Джо се извърна.

— Благодаря ти, че наби онова копеле Бол. От шест години му се каня. — Той се ухили.

Джо Парети му отвърна с притеснена усмивка, докато си взимаше сбогом с онова, което и каквото бе до сега и се качваше на самолета, на път към истинския живот.

Имаше безплатен билет до място по негов избор. Той избра Източен Пирит. Ако имаше намерение да започне нов живот със спечелените за три години работа пари, щеше да го стори след една подобаваща отпуска. От девет месеца не бе си позволявал никакви забавления. Защото в никакъв случай не можеш да наречеш Пеги Флин с нейния плосък бюст забавление. Имаше достатъчно време да си поживее преди да се установи някъде.

Една от стюардесите, облечена в блуза с огромно деколте и „мини“ поличка, спря до стола му и се усмихна.

— Искаш ли питие?

Мислите на Парети бяха далеч от алкохола. Тя имаше стегнат бюст, дълги крака и тюркоазена коса. Но той знаеше, че я привличат парите му и реакцията ѝ към него няма да е по-различна от тази на Пеги Флин.

Усмихна ѝ се, мислейки си как ли би прекарал с нея, ако е податлива. Тя го хвана за ръката и го поведе към една от тоалетните. Въведе го вътре, заключи и свали дрехите си. Парети бе толкова изненадан, че трябваше тя да го съблече. В малкото помещение бе тясно и неудобно, но стюардесата бе доста инициативна и определено опитна.

Когато приключи с него, лицето ѝ бе порозовяло, по шията ѝ бяха избили петна и очите ѝ блестяха трескаво. Тя прошепна нещо за това, че не могла да удържи на чара му, грабна дрехите си и силно притеснена избяга от тоалетната, без да си направи труда да се облече, оставяйки го там с увити около глезените панталони.

Парети се погледна в огледалото. Отново. Днес като че ли не правеше нищо друго освен да се гледа. Онова, което видя насреща си, бе той — плешивият Парети. Испита внезапното приятно чувство, че както и да го бе засегнала болестта на лигнята, това може би щеше да го направи неустоим за жените. Изведнъж установи, че не може да мисли с омраза за лигнята.

Испадна в щастливи мечти за радостите и удоволствията, които го очакваха, ако лигнята го направи например надарен като кон или увеличи още повече привлекателността му спрямо жените, или...

Той се сепна.

— Хммм. Не, благодаря.

Точно така е станало и с останалите петима. Те са били излъгани от лигнята. А после тя бе направила каквото си иска с тях. Е, той пък щеше да се съпротивлява, да не ѝ позволи да го обхване от плешивата глава до бебешки меките пети.

Той се облече.

Не, в никакъв случай. Няма да се поддава на удоволствията на секса, както бе направил току-що. (Пък и осъзна, че каквото и да бе направила лигнята по отношение на вълните на привлекателност към жените, които той излъчва, тя също бе увеличила и собствената му чувственост. Удоволствието от случилото се бе най-силното, откакто се помнеше.)

Щеше да се позабавлява малко в Източен Пирит, а после да си купи парче земя навън, да си намери подходяща жена, да се установи и да си създаде добро положение в някоя от Фирмите.

Той се върна в кабината. Другата стюардеса бе поела дежурството. Тя не каза нищо, но онази, която бе завела Парети в тоалетната, не се показва изобщо през останалата част от полета, а заместничката ѝ гледаше Джо така, като че ли ѝ се искаше да го схруска с малките си бели зъбки.

Източен Пирит, Невада, се намираше на осемдесет и седем мили на юг от радиоактивния призракен град, някога наричан Лас Вегас. Освен това се намираше и на три мили под земята. По стар обичай го считаха за едно от чудесата на света. Верността към порока бе всеобхватна, достигаща до почти пуританско влечение към удоволствията. Източен Пирит се ръководеше от лозунга:

УДОВОЛСТВИЕТО

Е НЕОТМЕНИМО ЗАДЪЛЖЕНИЕ

ВЪЗЛОЖЕНО НИ

ОТ СВЕТА.

Античните култове към плодovitостта бяха възстановени с небивала сериозност в Източен Пирит. Щом излезе от асансьора и стъпи на седемнадесето подземно ниво, Парети веднага установи, че това е точно така. По средата на кръстовището между улица „Конте“ и булевард „Златен прах“ се провеждаше масова оргия между петдесет надървени мъже от сектата на Ищар и десет красиви момичета, които се бяха подписали с кръв за членки в обществото „Курвите на Сибела“.

Той внимателно избегна стълпотворението. Изглеждаше интересно, но той нямаше намерение да помага и подтиква лигнята да го победи.

Нае едно такси и се загледа в околностите. Храма на „Чужденците“ се обслужваше от девствените дъщери на изтъкнатите граждани. В „Съда на Слънцето“ се провеждаха публични екзекуции на онези, които не са „милосърдни“. Християнството бе нещо непочтено. Е, това не беше приятно.

Древният обичай за залагания от Невада все още можеше да бъде видян, но усъвършенстван, развит и разширен. В Източен Пирит поговорката „Залагам си живота“ имаше съвсем буквален смисъл.

Много от обичаите в Източен Пирит бяха неконституционни, други неприемливи, а някои направо невъобразими.

Парети го хареса от пръв поглед.

Той се настани в Околосветския хотел, намиращ се в близост до Залата на първерзните и точно срещу зелената шир на Парка на мъченията. След като зае стаята си, той се изкъпа, преоблече и опита да реши с какво да започне. Разбира се, вечеря в Кланицата, после може би лек аперитив в тъмната студенина на клуба „Кална баня“, а след това...

Внезапно осъзна, че не е сам. Някой или нещо бе в стаята.

Той се огледа. Видимо всичко бе наред, с изключение на това, че можеше да се закълне, че е сложил якето си върху стола. Сега то се намираше на леглото близо до него.

След минутно колебание, той посегна към якето. Облеклото му се изплъзна.

— Хвани ме де! — каза то със срамежлив, блудкав глас.

Парети се пресегна да го сграбчи, но якето се измъкна от хватката.

Парети се загледа внимателно. Кабелчета? Магнити? Шега на управлението на хотела? Но инстинктивно знаеше, че няма да открие разумно обяснение на начина, по който се държеше и говореше якето. Той скръцна със зъби и се хвърли към него.

Якето се премести със смях, пляскайки с полите си като прилеп. Парети го приклеци зад масажното отделение на стаята и успя да го хване за ръкава. *„Ще трябва да дам това проклето нещо на химическо чистене и изгаряне“* — объркано помисли той.

Якето остана висящо в ръката му за момент. После се уви и погъделичка ръката му.

Парети се засмя без да иска, а после хвърли облеклото далеч от себе си и бързо напусна стаята.

Докато слизаше с асансьора към улицата, той разбра, че това бе истински признак на Болестта. Тя бе създала взаимоотношения между него и облекло. Неодушевен предмет. Лигнята ставаше нахална.

Какво ли щеше да бъде следващото?

Намираше се на едно нежно място, наричано „Нежното място“. Беше игрална зала, чиято новост бе една претенциозна игра, наречена „Слепка“. Играчите трябваше да седнат пред дълъг панел с кръгли,

обрамчени с полиетилен отвори отпред и да поставят известна своя анатомична част в тях. Играта беше само за мъже, разбира се.

Хората залагаха върху проблясащо в различни светлини табло. Светлините се сменяха безразборно от компютърна програма и в зависимост от залога, под предната част на панела се случваха разни неща на онези, включили се в игралния отвор. Всъщност някои от нещата бяха много приятни. Други не.

През десет стола вдясно, Парети чу един мъж да пици високо и силно като жена. Един прислужник в бяло пристигна с чаршаф и турникет и изнесе играча. Мъжът вляво от Парети се бе притиснал напред, бе се вмъкнал чак до кръста под панела и стенеше от удоволствие. Пред него просветваше надпис „ПЕЧЕЛИ“.

Една висока, елегантна жена с мастилена коса се приближи до стола на Парети.

— Такъв красавец като теб, мили, не би трябвало да си губи времето тук. Защо не дойдеш надолу с мен да се повъргаламе малко...

Парети се паникьоса. Знаеше, че лигнята пак действа. Той се измъкна изпод панела тъкмо в мига, когато пред него светна надпис „ГУБИ“ и откъм отвора се чу ясният звук от въртящ се бръснач. Видя как залогът му бе всмукан от панела и се обърна, без да поглежда жената, макар да знаеше, че тя ще е най-великолепното същество на света. Но на него не му трябваше *подобно* усложнение отгоре на всичкото случило се досега.

Направо избяга от „Нежното място“. Лигнята, болестта на Аштън, направо му проваляха прекарването. Но той нямаше, *нямаше* да й позволи да го надвие. Зад гърба му жената ридаше.

Той бягаше, но не знаеше къде отива. Страхът го бе обхванал като второ „аз“. Онова, от което бягаше, бе вътре в него, пулсиращо и растящо, бягащо с него, може би даже го изпреварваше. Но глупавият ритуал на бягството го успокои и му даде възможност да мисли.

Той седна върху една скамейка в парка до един странно оформен пурпурен осветителен стълб. Неоновите светлини бяха ярки и примамващи. Тук беше тихо, като изключим Музак, и притъпените стенания на един турист, който гаснеше в храстите.

Какво да прави? Би могъл да се съпротивлява, да избегне ефекта на болестта на Аштън посредством концентрация...

През улицата прелетя един вестник и се лепна около крака му. Парети се опита да го отритне. Той се хвана за крака му и Парети го чу да шепне:

— Моля те, о, моля те, не ме отхвърляй.

— *Махни се от мен!* — извика Парети. Той внезапно се ужаси. Виждаше как вестникът се извива, опитвайки да развърже обувката му.

— Искам да целуна крака ти — замоли се вестникът. — Толкова ли е ужасно това? Грешно ли е? Толкова ли съм грозен?

— Махай се! — извика Парети и дръпна вестника, който се бе оформил като чифт гигантски бели устни.

Покрай него мина един човек, спря, погледна и каза:

— Джим, та това е най-странното нещо, което съм виждал. Това като акт на желание ли е или просто за ритане?

— Воайор! — изсъска вестникът и хвъркна надолу по улицата.

— И как го управляваш? — попита мъжът. — В джоба си ли държиш контролната кутийка или какво?

Парети поклати мрачно глава. Внезапно се почувства изморен.

— Наистина ли го видя как ми целува крака? — попита той.

— Казвам ти, че наистина видях — отвърна мъжът.

— Аз пък се надявах, че само халюцинирам — каза Парети. Той стана от пейката и си тръгна с несигурни крачки. Не бързаше.

Нямаше защо да бърза, за да срещне следващата изява на Болестта.

В един полумрачен бар той изгълта шест питиета и се наложи да го занесат в обществения изтрезвител на ъгъла. Той наруга санитарите задето са го отрезвили. Защото когато бе пиян, поне не му се налагаше да се бори със света около себе си за собствения се разум.

В Тадж Махал той започна да се цели нарочно злобно в момичетата, като хвърляше камите към гигантското, бързо въртящо се колело, към което бяха привързани. Успя да закове ухото на една руса, заби несполучливо ножа между краката на една брюнетка и изобщо не улучи с останалите удари. Това му коства седем хиляди долара. Той опита да се скара и бе изпъден.

На алеята „Леополд“ един меняч на глави се залепи за него и му предложи неописуеми удоволствия срещу незаконна операция за замяна на глава, извършена от доктор, който бил „чист и честен“. Той се развика за полиция и малкият мошеник бързо се скри в тълпата.

Един шофьор на такси му предложи да го закара в „Долината на сълзите“ и макар да му звучеше тъпо, той разреши да бъде закаран. Когато стигна на мястото, което се намираще на осемдесет и първо ниво и представляваше бедняшки квартал с неприятни миризми и мъждиво улично осветление, той веднага разбра какво представлява то. Свърталище на некромани. Мирисът на прясно заклани трупове едва не го задави.

Остана там само час.

Там имаше вертепи с индийски танцьорки, слепи мизерници и барове с халюциногени. И го докосваха непрекъснато хиляди ръце.

Накрая, след като измина дълго време, той се намери отново в парка, където вестникът се бе залепил за него. Не знаеше как е стигнал дотук, но върху гърдите си имаше татуирано едно седемдесетгодишно женско джудже.

Той тръгна из парка, но установи, че не е избрал правилно пътя си. Един кучешки дрян му изляя и го погали по рамото. Някакъв испански мъх му запя фанданго. Една обезумяла върба го измокри със сълзи. Той затича, опитвайки да се измъкне от опасностите, които криеха черешовите дървета, грубия брътвеж на градинския чай и мечтанията на тополите. Болестта му влияеше на околната среда чрез него. Той заразяваше света, през който се движеше... Не, той не бе заразен за хората, не, по дяволите. Бе по-лошо. Той бе като Тифозната Мери за *неодушевения свят*! И възбудената вселена го обичаше, опитваше се да го спечели. Божествен, предизвикващ чувства в безчувственото, той се бореше с паниката и се опитваше да избяга от страстите на внезапно разбунения свят.

Мина покрай една тъпла скитащи младежи, които му предложиха да го отърват от клонците ако плати, но той им отказа и продължи със залитане напред.

Излезе на булевард „Дьо Сад“, но дори и там не намери спокойствие. Чуваше камъните от паважа да си шепнат по негов адрес:

— Виж, нали е *сладък*!

— Забрави, той никога няма да те погледне.

— Ах ти, злобна кучка!

— Казвам ти, че няма да те погледне.

— Ще ме погледне. Хей, Джо...

— Какво ти казах? Даже не те погледна!

— Но той трябва да ме погледне! Джо, Джо, ето ме, тук съм...

Парети се извърна и изкрещя:

— Не ме интересуват наветата. Те всички са еднакви според мен. Не ме интересуват!

Това ги накара да млъкнат най-после. Но какво бе това?

Високо над главата му неоновият надпис, рекламиращ евтиния „Сексград“ бе започнал да просветва яростно. Буквите се извиваха и оформиха нов надпис:

„АЗ СЪМ НЕОНОВ НАДПИС
И АЗ ОБОЖАВАМ ДЖО ПАРЕТИ!“

Бързо се събра цяла тълпа, за да види феномена.

— Какво, по дяволите, е Джо Парети? — попита една жена.

— Жертва на любовта — каза ѝ Парети. — Не произнасяй на висок глас името, защото следващата жертва може да си ти.

— Ти си побъркан — отвърна жената.

— Може би — каза учтиво и с леко налудничав глас Парети. — Всъщност искам да полудея. Но не се надявам да го постигна.

Тя го изгледа, докато той отваряше вратата и влизаше в „Сексград“ и просто не повярва на очите си, когато дръжката на вратата го потупа шеговито по задника.

— Ето как става — казваше продавачът. — Удовлетворението не е проблем. Важното е желанието, схващаш ли? Желанието *умира* след удовлетворение и трябва да бъде заменено с ново *различно* желание. Много хора имат желание да изпитват странни желания, но не могат да ги постигнат, понеже цял живот са били праволинейни. Само че ние тук, в Центъра за имплантиране на импулси можем да те настроим към всичко, което би желал да пожелаеш.

Той държеше ръкава на Парети с туристически бастун, в края на телескопичната част на който имаше гумен накрайник, използван за хващане на туристите, преминаващи през Аркадата на странните услуги и за придърпването им по-наблизо до предлаганите специфични удоволствия.

— Благодаря, ще си помисля — каза Парети, като се опитваше безуспешно да откачи бастуна от ръкава си.

— Чакай, хей, Джим! Предлагаме специална цена. Наистина евтина. Важи само за този час! Можем да те заредим с педофилия. Едно наистина висококачествено желание, което още не е използвано докрай. Или содомия... Или и *двете* на специална цена...

Парети успя да откъсне бастуна от ръкава си и хукна по Аркадата, без да погледне назад. Знаеше, че човек никога не бива да купува импулсен имплант от улични търговци. Един негов приятел бе направил подобна грешка, когато бе в отпуск. Бяха го заредили с желание към златоносен пясък и той бе умрял след три особено приятни часа.

Аркадата гъмжеше от хора. Виковете и смеха на туристи и продавачи се издигаха към централния купол с безкрайно променящи се светлинни рисунки, кошчетата за боклук и изкуствената трева излъчваха непрекъснат поток от марихуанен дим. А той се нуждаеше от спокойствие. Нуждаеше се от самота.

Той се вмъкна в една Будка за привидения. В някои щати сношаването с духове беше забранено, но повечето лекари бяха на мнение, че не е вредно, особено ако след това човек се изчисти от ектоплазмените остатъци с тридесет процентен спиртен разтвор. За жените, естествено, бе по-рисковано (той видя точно срещу аркадата един център за освежаване и дезинфекция с душеве и бидета и за миг се възхити на мъдростта на служителите на Бизнес бюро на Източен Пирит, които се бяха сетили и погрижили за всичко).

Той се облегна в тъмнината и чу началото на тънък, свръхестествен плач...

После вратите на Будката се разтвориха. Една униформена служителка попита:

— Господин Джозеф Парети?

Парети кимна.

— Какво има?

— Съжалявам, че ви прекъсвам, господине. Търсят ви по телефона. — Тя му подаде телефон, погали го по бедрото и си тръгна, след като затвори вратата. Парети държеше телефона, който звънна. Той приближи слушалката до ухото си. — Ало?

— Здравсти.

— Кой се обажда?

— Твоят телефон, глупчо. Ти кой мислеше, че е?

— Е писна ми вече! Млъквай!

— Виж, не ми е трудно да говоря — заяви телефонът. — Проблемът е да измисля какво да ти кажа.

— Е, и какво имаш да ми кажеш?

— Нищо особено. Просто исках да знаеш, че някъде, някакси, живее едно Птиче.

— Птиче ли? Какво птиче? Какви ги дрънкаш?

Не последва отговор. Телефонът бе затворен. Той постави апарата на табуретката до себе си и се облегна с надеждата, че Господ ще му помогне да се отпусне малко на спокойствие. Обаче почти веднага телефонът звънна отново. Той не вдигна слушалката, но апаратът се затресе от звън. Той отново постави слушалката до ухото си.

— Ало?

— Здравсти — каза един приятен глас.

— Кой пък е *сега*?

— Твоят телефон, Джо, миличък. Обаждах ти се и преди. Помислих, че този глас ще ти хареса повече.

— Защо не ме оставиш на мира? — почти изплака Джо.

— Че как бих могла? — попита телефонът. — Аз те обичам! О, Джо, Джо, толкова искам да ти харесам. Но ти си толкова капризен, миличък, че просто не мога да те разбера. Та аз бях наистина *красива* дренка, а ти едва ме погледна! Превърнах се във вестник, а ти даже не прочете онова, което бях *написала* за теб. Ах колко си неблагоприятен!

— Ти си моята болест — заяви с треперещ глас Парети. — Остави ме на мира!

— Аз? Болест? — попита телефонът с нотки на обида в копирения гласец. — О, Джо, скъпи, как можеш да ме наричаш така? Как можеш да се правиш на безразличен след всичко, което бяхме с теб един за друг?

— Не знам за какво говориш — каза Парети.

— Знаеш *много* добре! Ти идваше при мен всеки ден, Джо. В топлото море. Тогава бях млада и глупава. И не разбирах. Опитвах се да се скрия от теб. Но ти ме измъкваше от водата, взимаше ме близо до себе си. Ти бе търпелив и внимателен. И малко по малко аз разбрах. Понякога даже се опитвах да се плъзна по пръта на мрежата, за да целуна пръстите ти...

— Стига! — Парети почувства как се напруга. Това беше лудост. Всичко се превръщаше в нещо друго. Светът и Будката на духовете се завъртяха наоколо му. — Ти не си разбрала.

— Аз не съм била разбрала! — с възмущение произнесе телефонът. — Ти ме наричаше с умалителни имена. Аз бях твоята скръндзава лигня! Трябва да ти кажа, че опитах и с други мъже, Джо. Но и *ти* си имал други жени преди да се срещнем, така че няма защо да се обвиняваме взаимно за миналото си. Но каквото и да опитвах с останалите петима, аз не можах да стана онова, което исках. Можеш ли да разбереш колко ме тревожеше това, Джо? Можеш ли? Пред мен беше целият ми живот, а аз не знаех какво да правя с него. Много добре знаеш, че формата предопределя кариерата и докато не срещнах теб, аз бях напълно обърквана... Извинявай, че дрънкам толкова, скъпи, но това е първата ни възможност наистина да си поговорим.

Едва сега, през замайващия световъртеж на лудостта, Парети разбра. Те бяха подценили лигнята. Това е бил един млад организъм, ням, но не и неразумен, огъван от могъщо желание, присъщо и на него, както на всяко друго живо същество. Да има *форма*. То еволюираше...

В какво?

— Джо, какво мислиш? В какво искаш да се превърна?

— Можеш ли да се превърнеш в момиче? — попита боязливо Парети.

— Боя се, че не — отвърна телефонът. — Опитах на няколко пъти. Опитах да стана красиво коли, също и кон. Но май не стана както трябва, пък и не се чувствах комфортно. Тоест аз съм си *аз*. Но все пак, предложи нещо друго, каквото си пожелаеш!

— Не! — изпъшка Парети. За миг му се стори, че се предава. Че лудостта го завладява.

— Бих могла да се превърна в килим под твоите крака. Или ако не ти се струва твърде интимно, бих могла да се превърна в твое бельо...

— По дяволите! Аз не те обичам! — потресе се Парети. — Ти си просто една сива, грозна лигня! Мразя те! Ти си болест... Защо не обикнеш нещо, което да прилича на теб?

— Няма нищо като *мен* — изхлипа телефонът. — Пък и аз обичам *теб*.

— Е да, ама на мен не ми пука за теб!

— Ти си жесток!

— А ти си лепкава и грозна. Аз не те обичам и *никога* не съм те обичал!

— Не говори така, Джо — прозвуча заплашителна нотка в гласа на телефона.

— Казвам ти го! Никога не съм те обичал! *Аз само те използвах!* Не желая твоята любов. От нея ми се повдига, не разбираш ли?

Той зачака отговор, но в телефона се чуваше само заплашително мълчание. После той чу как слушалката бе затворена.

Сега Парети се е върнал в хотела си. Той седи в украсената си стая, отлично оформена като механичен еквивалент на любовта. Той несъмнено е обичан, но не усеща никаква любов. Това е очевидно за стола, леглото и леката нощна лампа. Дори бюрото, което обикновено не забелязва, сега разбира, че Парети не чувства любов.

Това е повече от тъжно. То е досадно. Дори повече от досадно. Това е подлудяващо. Любовта е закон. Непоносимо е да не бъдеш обичан. Може ли да е вярно? Да, може. Джо Парети не обича нелюбимата си любов.

Джо Парети е човек. Той е шестият, който се изплъзва от любещата нелюбима любов. Човеците не обичат. Може ли някой да спори по този въпрос? Може ли да се очаква, че тревожната страст ще продължи да замъглява разума?

Парети вдига поглед и вижда блестящото огледало на отсрещната стена. Той си спомня как едно огледало е отвело Алиса в Огледалния свят и Орфей във Вечността. Спомня си, че Кокто е наричал огледалата „вход към ада“.

Той се пита какво е огледалото. Отговаря си сам, че огледалото е едно око, което чака поглед към себе си.

Той поглежда в огледалото и вижда себе си, гледащ откъм него.

Джо Парети има пет нови очи. Две върху стените на спалнята, едно на тавана на спалнята, едно в банята, едно в коридора. Той гледа през новите си очи и вижда нови неща.

Вижда кушетка и тъжно, изоставено от любимата същество. Едва се вижда изправения лампион и извития му врат, изразяващ

ярост. По-нататък е вратата на гардероба, изправила гръб в безмълвна ярост.

Любовта винаги е рискована. Но омразата е смъртна опасност.

Джо Парети гледа през огледалата и си казва:

— Виждам мъж седнал на стол, а столът го е захапал за крака.

ТОВА ЛИ ПРАВЯТ ХОРАТА?

Еди Кинтеро купи бинокъла от склада на Хамерман за снабдяване на армията и флотата („Най-високо качество, плащане в брой, стоката не се приема обратно“). Отдавна искаше да притежава наистина хубав бинокъл, защото се надяваше с него да види някои неща, които иначе не би могъл. По-точно, той се надяваше да види как се събличат момичетата в отсрещната сграда „Човин армс“.

Но имаше и друга причина. Без да признава дори и пред себе си, Кинтеро очакваше онова видение в миг на съсредоточаване, когато част от света бива внезапно ярко осветена и попаднала в нещо като рамка, ти позволява да зърнеш като през лупа нещо ново, някаква драма сред тъпото ежедневие.

Моментът на този поглед никога не трае дълго. Скоро попадаш отново в обикновения си свят. Но остава надеждата, че нещо — някакво украшение, книга, човек — ще промени завинаги живота ти, ще те измъкне от неизречената ти тиха тъга и най-после ще ти даде възможност да съзреш чудесата, които винаги си знаел, че са там, пред погледа ти.

Бинокълът бе опакован в здрава дървена кутия с надпис: „XII секция, флотски корпус, Куантико, Вирджиния“. Под него се четеше: „секретно производство“. Само заради възможността да отвориш подобна кутия си струваше да платиш онези 15,99 долара, които Кинтеро бе дал.

В кутията имаше стиропорени стружки и силиконови пликчета, а най-после се показа и самият бинокъл. Не приличаше на нищо, което Кинтеро бе виждал преди. Обективите бяха квадратни, а не кръгли и върху тях бяха гравирани някакви неразбираеми деления. Имаше и табелка, на която пишеше: „Експериментален модел. Да не се изнася от полигона за изпитания.“

Кинтеро взе бинокъла. Той беше тежък и вътре нещо дрънкаше. Той свали пластмасовите предпазни капачки и насочи бинокъла към прозореца.

Не видя нищо. Той разтърси бинокъла и чу отново дрънченето. Но после призмата или огледалцето, или каквото и да бе онова, което дрънчеше, трябва да попадна на мястото си, защото внезапно той вече виждаше.

Гледаше през улицата към грамадата на „Човин армс“. Изображението бе невероятно ясно и отчетливо: имаше чувството, че е застанал на около три метра от външната стена на сградата. Той огледа бързо прозорците на най-близкия апартамент, но там не се виждаше нищо. Беше горещ юлски съботен следобед и Кинтеро предположи, че всички момичета са на плажа.

Той завъртя колелцето за фокусиране и изпита чувството, че се движи. Едно безтелесно око, движещо се пред лещите, близо до стената на сградата. Първо на метър и половина, после на сантиметри, откъдето можеше да види малките пукнатини в белия бетон и точките ръжда по оксидираните алуминиеви рамки на прозорците. Той спря, за да разгледа този необикновен пейзаж, а после отново завъртя фокуса много бавно. Стената се надигна пред него, а после изведнъж той бе минал през нея и се намираше в апартамента.

Бе толкова изплашен, че свали бинокъла за миг, за да може да се ориентира.

Когато погледна отново през окуляра, бе същото като преди: струваше му се, че е вътре в апартамента. Зърна някакво движение встрани, опита се да го локаризира, но тогава онази част издрънча и окулярите потъмняха.

Той завъртя и разтърси бинокъла и частицата се търкулна насам-натам, но пак не виждаше нищо. Той остави бинокъла върху кухненската маса, чу лек щракащ звук и се наведе, за да погледне отново. Явно огледалцето или призмата бе попаднала отново на мястото си, защото можеше да вижда.

Реши да не рискува да размести частта отново. Остави бинокъла върху масата, коленичи и погледна през окулярите.

Гледаше към един мрачно осветен апартамент с дръпнати завеси и запалено осветление. На пода седеше някакъв индианец или по-скоро мъж, облечен като индианец. Беше костелив, рус мъж с корона от пера, мокасини, измачкани кожени панталони и риза, и пушка. Той държеше

пушката като за стрелба и се целеше в нещо, намиращо се в ъгъла на стаята.

До индианеца в едно кресло бе седнала дебела жена в розов пеньоар и говореше разпалено по телефона.

Кинтеро забеляза, че пушката на индианеца бе играчка, дълга може би наполовината на истинска.

Индианецът продължаваше да стреля по ъгъла на стаята, а жената продължаваше да говори и да се смее по телефона.

След няколко мига индианецът престана да стреля, обърна се към жената и ѝ подаде пушката си. Жената остави телефона, намери друга пушка-играчка облеганата на креслото ѝ и я подаде на индианеца. После вдигна другата пушка и започна да я зарежда на ужким с патрони.

Индианецът продължи да стреля бързо и внимателно. Лицето му бе опънато и сериозно. Лице на човек, който сам защитава оттеглянето на племето си в Канада.

Внезапно индианецът като че ли дочу нещо. Той погледна през рамо. Лицето му се изпълни с ужас. Той внезапно се извърна и насочи пушката си. Жената също погледна и устата ѝ се разтвори от учудване. Кинтеро се опита да зърне онова, което гледаха, но кухненската маса се заклати, в бинокъла нещо изщрака и той изключи.

Кинтеро се изправи и се заразхожда из стаята си. Бе зърнал какво правят някои хора когато са сами и никой не ги вижда. Беше възхитително, но странно, защото той не знаеше какво означава. Дали индианецът не беше луд, а жената негова пазачка? Или си бяха обикновени хора, играещи на някаква безобидна игра? Или е наблюдавал патологичен убиец, който тренира? Снайпер, който след седмица, месец или година ще си купи истинска пушка и ще стреля по истински хора, докато сам не бъде убит? И какво всъщност се случи накрая? Това дали беше част от ребуса, или се случи нещо друго, нещо неочаквано?

Нямаше отговор на тези въпроси. Можеше само да очаква какво още ще му покаже бинокъла.

Следващите си действия той планира внимателно. Беше жизненоважно бинокълът да не мърда. Кухненската маса бе твърде

нестабилна, за да постави пак там бинокъла. Той реши да използва ниската масичка в хола.

Обаче бинокълът не работеше. Той го разтърси и чу как незакрепената част дрънчи. Беше като в онези играчки, в които трябваше да вкараш малка метална сачма в определен отвор. Само че тук трябваше да го прави без да вижда нито топчето, нито отвора.

След половин час, като не успя, той остави бинокъла върху масичката, изпуши една цигара, пийна една бира, а после отново го раздруса. Чу как частта попадна на мястото си и внимателно постави бинокъла върху един стол.

Беше се изпотил от напрежение и затова се съблече до кръста, а след това се наведе и погледна през обектива. Той завъртя много внимателно шайбата за фокусиране и погледът му премина през улицата и през външната стена на сградата отсреща.

Гледаше в голяма, официална холна стая, обзаведена в бяло, синьо и златно. Двама красиви млади хора седяха върху източено канапе — мъж и жена. И двамата бяха облечени в старинни костюми. Жената носеше богата рокля с дълбоко деколте над малкия, закръглен бюст. Косата ѝ бе срасана на масури. Мъжът носеше дълго черно сако, сиви панталони пристегнати под коленете и яркобели чорапи. Бялата му риза бе обшита с дантели, а косата му напудрена.

Момичето се смееше на нещо, което той бе казал. Мъжът се надвеси над нея и я целуна. Тя замря за миг, а после го прегърна през шията.

Те рязко прекъснаха прегръдката си, защото в този миг в стаята влязоха трима мъже. Бяха облечени изцяло в черно с черни маски и носеха саби. Зад тях се виждаше и четвърти, но Кинтеро не можеше да го огледа добре.

Младият мъж скочи прав и грабна една сабя от стената. Той започна да се бие с тримата, като обикаляше кушетката, докато момичето стоеше замръзнало от ужас.

След това в обсега на погледа се появи четвъртият мъж. Той беше висок и богато облечен. По пръстите му блестяха скъпоценни камъни, а на врата му висеше диамантен медальон. Носеше бяла перука. Когато го видя, момичето зяпна от изненада.

Младият мъж прониза един от противниците си в рамото, после прескочи с лекота кушетката, за да избегне удар в гърба от един от другите двама. Той се биеше с двамата си противници с явна лекота, а четвъртият от мъжете гледа известно време, после измъкна изпод горната си дреха една кама и я хвърли. Удари с дръжката ѝ младия мъж в челото.

Младежът залитна назад и един от маскираните нападна. Сабята му улучи младежа в гърдите, огъна се и после се плъзна между ребрата му. Младежът я погледна за миг, а после падна, а ризата му се обагри с кръв.

Момичето припадна. Четвъртият мъж каза нещо и един от маскираните вдигна момичето, другият помогна на ранения си другар. Всички излязоха и оставиха младежа окървавен върху лъснатия под. Кинтеро завъртя бинокъла, за да види дали ще може да проследи другите. Незакрепената част изтропа и бинокълът загуби видимост.

Кинтеро си притопли канче супа и се загледа замислено в него. Мислеше за онова, което бе видял. Може да бе репетиция за някаква пиеса... Но сабята изглеждаше истинска и младежът на пода изглеждаше зле ранен, може би мъртъв.

Каквото и да беше, той бе имал възможността да наблюдава един личен момент от човешкия живот. Бе видял още някои от необяснимите неща, които правят хората.

Това му даде едно шеметно, божествено усещане, че може да вижда неща, които никой друг не би могъл.

Единственото, което го дразнеше, бе невероятната несигурност на бъдещите му видения. Бинокълът бе повреден. Някаква важна част не бе закрепена и всичките тези чудеса можеха да бъдат прекъснати в един момент.

Той се замисли дали да не даде бинокъла на поправка. Но разбра, че може да получи обратно просто един обикновен бинокъл, който би му показвал много добре обикновени неща, но с него нямаше да може да вижда странни и скрити неща през стените.

Той погледна отново през обектива, не видя нищо и започна да тръска и върти бинокъла. Чуваше как частта се върти и търкаля из

него, но лещите оставаха тъмни. Той продължи да върти бинокъла, нетърпелив да види следващото чудо.

Частицата внезапно попадна на мястото си. Този път решен да не рискува, Кинтеро постави бинокъла върху килима на пода. Той легна, наклони глава настрани и опита да погледне през единия обектив. Но ъгълът бе неподходящ и той не виждаше нищо.

Започна да вдига внимателно бинокъла, но частта се помръдна и той го остави нежно на пода. През лещите все още се виждаше светлина, но както и да извиваше главата си, не можеше да се нагласи така, че да погледне през тях.

Замисли се за миг и установи, че има само един изход от положението. Той се изправи, разкрачи крака над бинокъла и се наведе. Сега виждаше през обектива, но не можеше да стои дълго в тази поза. Изправи се и се замисли отново.

Разбра какво трябва да направи. Събу обувките си, отново се разкрачи над бинокъла и застана върху главата си. Трябваше да опита няколко пъти позата, преди да постави главата си точно пред лещите. После опря краката се на стената и успя да заеме стабилно положение.

Сега гледаше в голям кабинет, някъде в сградата „Човин армс“. Беше модерен, богато обзаведен кабинет без прозорци, осветен отвътре.

В стаята имаше само един човек — едър, добре облечен бял мъж на около петдесет години, седнал зад бюро от бяло дърво. Седеше почти неподвижно, явно дълбоко замислен.

Кинтеро виждаше всеки детайл в кабинета, дори малката махагонова пластинка върху бюрото, на която пишеше: „Кабинет на директора. Отказите свършват тук.“

Директорът се изправи и отиде до един стенен сейф, скрит зад картина. Той го отключи и извади метална кутия малко по-голяма от кутия за обувки. Занесе я на бюрото си, извади от джоба си един ключ и я отвори.

Извади от кутията някакъв предмет, обвит в червена копринена кърпа. Махна кърпата и постави предмета върху бюрото си. Кинтеро видя, че бе статуетка на маймуна, изрязана от нещо като вулканична скала.

Беше странна маймуна обаче, защото имаше четири ръце и шест крака.

После директорът отключи едно чекмедже на бюрото си, извади дълга пръчица, постави я в скута на маймуната и я запали със запалката си.

Издигна се мазен, черен дим и директорът започна да танцува около статуетката. Устните му се движеха и Кинтеро предположи, че пее или рецитира.

Той продължи така около пет минути, а после димът започна да се сгъстява и да заема форма. Скоро се оформи в копие на маймуната, но увеличено до размерите на мъж. Нещо ужасно грозно, направено от дим и заклинания.

Димният демон (както го нарече Кинтеро) държеше пакет в една от четирите си ръце. Той го подаде на Директора, който се поклони дълбоко, когато го взимаше и побърза да се върне при бюрото си. Той отвори пакета и върху бюрото се разпръсна куп хартия. Кинтеро успя да различи пачки пари и купчини ценни книжа, приличащи на борсови сертификати.

Директорът се отдръпна встрани, отново се поклони ниско на димния демон и му заговори. Устните на димната фигура се раздвижиха, а директорът отговаряше. Те като да се караха.

После директорът трепна, отиде до интеркома си и натисна един бутон.

В стаята влезе красива млада жена със стенографски тефтер и молив. Тя видя димния демон и устните ѝ се разтвориха в писък. Тя затича обратно към вратата, но не успя да я отвори.

Обърна се и видя, че димният демон лети към нея и я обгръща.

През цялото време Директорът броеше купчините пари, без да се интересува какво става в кабинета му. Но когато от главата на димния демон избликна ярка светлина и четирите му космати ръце придърпаха съпротивляващата се жена към тялото му, той вдигна поглед...

В този миг вратните мускули на Кинтеро не издържаха. Той падна и при това движение бутна бинокъла.

Кинтеро веднага се надигна и заразтрива врата си с две ръце. Дали не бе станал жертва на халюцинация? Или бе видял нещо тайнствено и магично, за което съвсем малко хора знаеха и което използваша, за да поддържат властта си — едно от най-скритите и невероятни неща, които правят хората?

Не знаеше отговора, но знаеше, че е станал свидетел на поне едно от тези видения. Той застана отново върху главата си и погледна през бинокъла.

Да, виждаше! Гледаше към една скучно обзаведена стая. Вътре в нея той видя един слаб мъж на около тридесет години с малко коремче, разсъблечен до кръста, застанал на главата си, опрял краката си, обути в чорапи на стената, гледащ през бинокъл, който лежеше на пода и беше насочен към стената.

Трябваше да мине само миг, за да разбере, че бинокълът му показва самия него.

Той седна на пода изпълнен с внезапна уплаха. Защото разбра, че е просто още един актьор в огромния театър на живота и че току-що е изпълнил една от ролите, също както изостаналите. Но кой тогава ги гледаше? Кой беше истинският наблюдател?

Той завъртя бинокъла на всички страни и погледна през другата страна на лещите. Видя чифт очи и помисли, че са отражение на неговите... Докато едното не му намигна бавно.

ЖЕЛАНИЯТА НА СИЛВЪРСМИТ

Непознатият вдигна чашата си.

— Нека решенията винаги да идват лесно в мислите ви.

— Пия за това — каза Нелсън Силвърсмит.

Те двамата изпиха благоговейно оранжадата си. Навън потокът от хора по Осма улица клокочеше на изток, за да се влее във водовъртежа на площад „Вашингтон“. Силвърсмит задържа лютивия си сандвич.

— Предполагам, че ме мислиш за откачен — каза непознатият.

— Нищо не мисля — повдигна рамене Силвърсмит.

— Добре казано — отвърна непознатият. — Казвам се Терънс Магинис. Ще дойдеш ли да пийнем нещо?

— Нямам нищо против — каза Силвърсмит.

След около двадесетина минути, те бяха седнали върху захабените червени пейки в барчето на Джо Мангети, където сервираха рибни аламинут и бира. Разменяха философски мисли като всички останали непознати, срещнали се случайно в нийоркския Гринидж Вилидж в някой слънчев октомврийски следобед. Магинис бе нисък, червендалест здравеняк с убедителни жестове и мъхнат вълнен костюм. Силвърсмит бе строен тридесетгодишен мъж с тъжно лице и дълги, тънки пръсти.

— Слушай сега — внезапно изрече Магинис. — Стига сме се надлъгвали. Трябва да ти направя едно предложение.

— Давай тогава — с апломб произнесе Силвърсмит. Той не напразно бе получил възпитанието си в сложно забърканото социално общество на Байони, Ню Джърси.

— Стана дума за следното — заговори Магинис. — Аз съм представител на една организация, която трябва да остане неназована. Имаме едно безплатно първоначално предложение. Ние ти даваме абсолютно безплатно и без всякакви задължения от твоя страна,

правото на три искания. Ти поискваш от мен три неща и аз ти ги доставям, ако това е по силите ми.

— А аз какво правя в замяна на това? — попита Силвърсмит.

— Абсолютно нищо. Просто си седиш и получаваш.

— Три искания — заговори замислено Силвърсмит. — Да не искаш да кажеш три желания?

— Да, може и така да се каже.

— Човек, който осъществява желания е вълшебник.

— Аз не съм вълшебник — твърдо отговори Магинис.

— Но ти осъществяваш желания.

— Да. Аз съм един нормален човек, който осъществява желания.

— А пък аз съм нормален човек, който изказва желания — отвърна Силвърсмит. — И така, първото ми желание е да имам една наистина хубава аудиоуредба, с четири говорителя, магнетофон и всичко останало.

— Ти си хладнокръвен човек — каза Магинис.

— Да не си очаквал да изразя някакво учудване?

— Очаквах съмнения, тревога, съпротива. Хората обикновено гледат със съмнение на предложение като моето.

— Единственото нещо, което научих в Нюйоркския университет, бе доброволният отказ от недоверието — каза Силвърсмит. — Не успяваш да си намериш много клиенти май?

— Ти си ми първият от дълго време. Хората просто не вярват, че предложението ми е честно.

— Недоверието не е подходящо като поведение в тази епоха на хайзенберговата физика. Откакто прочетох в „Американска наука“, че позитронът не е нищо друго, освен електрон, пътуващ обратно във времето, вече не ми беше трудно да повярвам в каквото и да било.

— Трябва да запомня това и да го използвам в продажбите си — заяви Магинис. — А сега ми дай адреса си. Ще се видим скоро.

Три дни по-късно, Магинис пристигна в апартамента на петия етаж, който обитаваше Силвърсмит на улица „Пери“. Той мъкнеше огромен кашон и беше здраво запотен. От вълнения му костюм се носеше миризма на изморена камила.

— Какъв ден! — възкликна той. — Обиколил съм целия Лонг Айлънд, докато намеря каквото трябваше. Къде да го сложа?

— Остави го на пода — каза Силвърсмит. — А какво става с магнетофона?

— Ще го донеса следобед. Мислил ли си за второто си желание?

— Едно „Ферари“. Червено.

— Речено-сторено — каза Магинис. — Но не ти ли се струва всичко това доста фантастично?

— Феноменологията се занимава с тези въпроси — отвърна Силвърсмит. — Или както казват будистите, „Такъв е светът“. Може ли да получа последен модел?

— Мисля, че ще мога да намеря най-новия — каза Магинис. — Със суперголям резервоар и орехово арматурно табло.

— Е, сега вече започваш да ме учудваш — заяви Силвърсмит. — Само че къде ще го паркирам?

— Това си е твой проблем — каза Магинис. — До скоро.

Силвърсмит му махна безразлично с ръка и започна да отваря кашона.

После Магинис му намери обширен тристаен апартамент в сграда с портиер под наем за 102,78 долара на месец, включващ и обзавеждането. Заради него, Магинис даде на Силвърсмит правото на пет допълнителни желания.

— Наистина ли можеш да си го позволиш? — попита го Силвърсмит. — Няма ли да си имаш неприятности с шефовете?

— Не се притеснявай за това. Знаеш ли, ти имаш истински добър усет за желания. Имаш добър вкус, но не си лаком. Предизвикателен си, но не нахален. Някои хора наистина прекаляват... Искат палати и роби, хареми пълни с претендентки за титлата „Мис Америка“.

— Предполагам, че тези неща са невъзможни — отбеляза спокойно Силвърсмит.

— Не, мога да се справя с това. Но то просто създава неприятности на онзи, който го пожелава. Даваш на някой мърльо точно копие на царски палат върху десет акра земя в Райнбек, Ню Йорк, и веднага разбираш, че данъчните са се нахвърлили отгоре му като ято лешояди. Човекът обикновено не може да обясни как е успял да спести пари за такъв палат от 125-те долара седмична заплата, която

получава като младши счетоводител, така че данъчната служба си прави съответните изводи.

— Които са?

— Че е някой от ръководителите на Мафията, който знае къде е заровен съдията Картър.

— Но те не могат да докажат нищо.

— Може би. Но на кого му се ще да прекара остатъка от живота си в гледане на видеозаписите на ФБР?

— Не е приятна перспектива за любител на самотата — съгласи се Силвърсмит и преосмисли някои от плановете си.

* * *

— Ти си добър потребител — каза Магинис след две седмици. — Днес получаваш напълно безплатна премия. Получаваш четиридесетфутова яхта с пълно обзавеждане. Къде да ти я оставя?

— Ами закотви я при дока на вилата ми в Насау — каза Силвърсмит. — А, благодаря ти.

— Още един безплатен подарък — заяви Магинис три дни след това. — Десет допълнителни желания без ангажименти от твоя страна.

— Това прави общо осемнадесет до днес — каза Силвърсмит. — Може би трябва да дадеш шанс и на друг потребител.

— Не ставай глупав — възмути се Магинис. — Ние сме много доволни от теб.

Силвърсмит поглади брокатения си шал.

— Все пак *има* някакъв номер, нали? — каза той.

В течение на още един месец му бяха изпълнени четиринадесет желания. Силвърсмит и Магинис бяха седнали в шезлонги върху широката ливада на имението на Силвърсмит в Жуан-ле-Пен на френската Ривиера. Един цигулков квартет свиреше тихо зад гърба им. Силвърсмит отпиваше от една „Негрони“. Магинис, доста по-окошен от обикновено, преглъщаше уиски със сода.

— Е, може да го наречеш „номер“ — съгласи се Магинис. — Но не е онова, което си мислиш.

— А какво е?

— Знаеш, че не мога да ти кажа.

— Няма ли все пак да ми вземеш душата и да ме изпратиш в ада?

Магинис избухна в силен смях.

— Точно това — заговори той през смях — е последното, от което би трябвало да се страхуваш. Извини ме сега. Имам среща в Дамаск за онзи арабски жребец, който искаше. Между другото, тази седмица получаваш премия от още пет желаня.

Два месеца по-късно, след като бе освободил танцорките, Силвърсмит лежеше мрачно замислен, сам, в леглото с императорски размери в осемнадесетстайния си апартамент в Рим. Вече бе получил двадесет и седем осъществени желаня и не можеше да измисли нещо, което би могъл да поиска. Пък и освен това не беше щастлив.

Силвърсмит въздъхна и посегна за чашата, която винаги стоеше на нощното му шкафче, пълна с минерална вода, доставена от „Гросинджър“. Чашата беше празна.

— Десет прислужника и не могат да поддържат една глупава чаша пълна — промърмори той. Стана от леглото, пресече стаята и натисна звънеца за прислугата. После се върна в леглото. Минаха три минути и тридесет и осем секунди според ролекса му, изработен от масивен кехлибар, докато вторият помощник на иконома влетя в стаята.

Силвърсмит показа чашата. Очите на помощник-иконома се ококориха и той зяпна.

— Празна! — възкликна той. — Но аз изрично наредих на помощник-камериерката...

— По дяволите извиненията — каза Силвърсмит. — Някои хора ще трябва да се задействат или иначе ще хвърчат глави.

— Да, сър! — каза помощникът. Той се завтече към вградения в стената хладилник до леглото на Силвърсмит, отвори го и извади бутилка минерална вода. Постави шишето върху поднос, взе снежнобяла салфетка, прегъна я по дължина и я прехвърли през ръката

си. После избра една изстудена чаша от хладилника, огледа я за петънца, смени я с друга и избърса ръба със салфетката.

— Хайде стига си се мотал, *стига* си се мотал — заплашително произнесе Силвърсмит.

Вторият помощник на иконома бързо уви салфетката около бутилката с минерална вода и наля в чашата толкова опитно, че не разля и капчица. Той върна бутилката в хладилника и подаде чашата на Силвърсмит. Общо загубено време — дванадесет минути и четиридесет и три секунди.

Силвърсмит лежеше в леглото и отпиваше от минералната вода, потънал в дълбоки мисли относно малките вероятности за постигане на щастие и измамността на удовлетворението. Въпреки че можеше да получи всичко на света, или точно заради това, той изпитваше досада и то от седмици наред. Изглеждаше му дяволски нечестно да може да получи всичко, което си пожелае, но да не може да му се наслаждава.

Като се замислеше, се оказваше, че животът е едно разочарование и най-доброто, което може да предложи, никога не е толкова добро. Печената патица никога не бе толкова крехка, колкото я описваха, водата в плувния басейн винаги бе с една идея по-топла или по-студена отколкото трябва.

Колко измамно бе намирането на истински доброто! За десет долара човек може да получи една достатъчно хубава говежда пържола. За сто долара, може да се намери наистина чудесно телешко филе, а за хиляда долара може да се снабдиш с кило телешко от Кобе, отраснало под внимателните грижи и масажи на благословени девизи, заедно с готвач, който да ти го приготви. И то би било наистина много вкусно. Но не чак толкова, че да си заслужава хилядата долара. Колкото повече плащаш, толкова по-трудно се приближаваш до квинтесенцията на онова телешко, което вкусват ангелите, когато Господ дава годишен банкет за служителите си.

Или по отношение на жените. Силвърсмит бе притежавал някои от най-замайващите същества, които можеше да му предложи тази планета. Поотделно или заедно. Но дори и това не се оказа нещо, за което си заслужаваше да си спомня. Апетитът му към подобни неща изчезна твърде бързо в непрекъснатия поток от пикантно облечена плът, която му осигуряваше Магинис и електрическата искра от непознатата женска плът се бе превърнала в абразив — шкурка от

твърде много личности (всяка търсеща близостта), която изтъркваше все по-намалващото желание на Силвърсмит.

Той бе минал през няколко харема, но личностите в тях бяха така еднакви в паметта му, както фунийките на всеки от сладоледите, които бе изял като малък. Той едва си спомняше победителката „Мис Вселена“ с мириса от пурата на шефа на журито в чистата ѝ светлокестенява коса. Имаше и една инструкторка по гмуркане от остров Сий, Джорджия, която непрестанно дъвчеше дъвка, облечена във възхитителен черен неопренов костюм, която направи и пукна един розов захарен балон от дъвката си в момента на моментите. Но останалите минаваха през паметта му като спомен за комична поредица от потни бедра и хихикащи устни, изкуствени усмивки, измамни стенания и театрални пози. И всичкото това, придружено от тежкия ритъм на най-старото физическо упражнение на света.

Най-доброто от всички бяха три камбоджански храмови танцьорки — кафяви същества с блестящи очи и развени черни коси, с фини и стройни крака и малки, твърди като сливи гърди. Но и те не го забавляваха дълго. Бе ги задържал обаче, за да играят вечер с него на бридж.

Той отпи отново от минералната вода и установи, че чашата отново е празна. Стана сърдито от леглото и пресече стаята към звънеца за прислугата. Пръста му се насочи към бутона...

И точно в този миг прозрението дойде като светлината на милионватова крушка в главата му.

И той разбра какво трябва да направи.

На Магинис му бяха необходими десет дни, за да открие Силвърсмит в едни полусруттен хотел на ъгъла на Десето авеню и 41-ва улица в Ню Йорк. Магинис почука веднъж и влезе. Стаята бе опушена, с боядисани в отровно зелено стени. Миризмата на стотици видове инсектициди се смесваше с мириса на хиляди поколения хлебарки. Силвърсмит седеше върху метално легло, покрито с мръснозелено одеяло. Той решаваше кръстословица. Кимна весело на Магинис.

— Е, добре — заяви Магинис. — Ако ти е минало желанието за беднотия, аз имам нещо за теб. Желания номер 43 и 44, плюс толкова

от 45, колкото успях да събера. В коя от къщите ти искаш да ги доставя?

— Не ги искам — каза Силвърсмит.

— Какво?

— Не ги искам.

Магинис запали цигара. Той издуха дима замислено.

— Силвърсмит ли виждам пред себе си? — попита той. — Известният аскет, добре познатия стоик, таоисткия философ, живия Буда? Никаква привързаност към материалното. Това е някакъв нов номер, така ли е, Силвърсмит? Повярвай, скъпи, никога няма да ме излъжеш. Изпитваш типичната за всички богаташи досада, която ще трае няколко седмици или месеци. Но после идва денят, когато от третокачествения ориз ти се повдига и грубата риза търка кожата ти по-неприятно от обикновено. Това бързо ти вкарва ума в главата и веднага пожелаваш яйца по бенедиктински и вино „Сарди“, и заявяваш на приятелите си, че си натрупал поучителен опит.

— Може би си прав — каза Силвърсмит.

— Тогава защо ме караш да ти стоя диван-чапраз? Ти просто си преял и сега те върти стомаха. Трябва ти малко почивка. Позволи ми да ти препоръчам едно много красиво курортно местенце върху южния склон на Килиманджаро...

— Не — отвърна Силвърсмит.

— Може би нещо по-духовно? Познавам онзи горе.

— Не.

— Ама ти започваш да ме изнервяш — каза Магинис — Всъщност ме дразниш. Силвърсмит, какво искаш?

— Искам да съм щастлив — отговори Силвърсмит. — Но сега разбирам, че не мога да бъда щастлив от притежаването на нещо.

— И затова си се обрекъл на бедност?

— Не. Не мога да бъда щастлив, когато не притежавам нещо.

— Добре де — замислено произнесе Магинис. — Тогава няма решение.

— Аз мисля, че има и трета алтернатива — каза Силвърсмит. — Но не знам дали ще се согласиш.

— Кажу. Каква е тя?

— Искам да се включа в отбора — каза Силвърсмит.

Магинис седна върху леглото.

— Ти искаш да дойдеш при нас?

— Които и да сте — заяви Силвърсмит. — Искам да бъда с вас.

— Какво те накара да вземеш такова решение? — попита Магинис.

— Забелязах, че ти си по-щастлив от мен. Не знам с какво се занимаваш, Магинис, и изпитвам известни подозрения към организацията, за която мисля, че работиш. Но наистина желая да бъда един от вас.

— Готов ли си да се откажеш от всичките си останали желания и всичко друго заради това?

— Да, от всичко — отвърна Силвърсмит. — Само ме вземете.

— Добре — каза Магинис. — Ти си при нас.

— Наистина ли? Та това е чудесно. Чий живот ще объркаме сега?

— Ооо, ние изобщо не сме *тази* организация — отвърна ухилен Магинис. — Хората понякога ни бъркат с другите, въпреки че не мога да си представя защо. Но нека така да бъде. Ти току-що ни въздаде всичките си земни придобивки, Силвърсмит. И го направи без да очакваш награда. Направи го единствено от желание да служиш. Ние оценяваме твоя жест. Силвърсмит, добре дошъл в рая.

Около тях се образува един възрозов облак и през него Силвърсмит зърна огромна сребърна врата, украсена с естествени перли.

— Хей! — възкликна той. — Ама ти ме доведе тук с измама! Излъга ме ти, Магинис, или който и да си!

— Другата организация прави това толкова отдавна — каза Магинис. — Затова ние решихме, че също трябва да опитаме.

Вратите с перлите се разтвориха. Силвърсмит видя, че отгатык имаше отрупана като за китайски банкет маса. Имаше и момичета, а някои от гостите изглежда пушеха наркотик.

— Е, не мога да кажа, че ми е неприятно — каза Силвърсмит.

**А МЕЖДУВРЕМЕННО, ДА СЕ ВЪРНЕМ
КЪМ ПРИСПИВАТЕЛНОТО**

БЕЗСМИСЛЕНО ПРЕСЛЕДВАНЕ

За Аркади Варадин, бивш илюзионист, а сега търсен под дърво и камък престъпник, това май беше краят. Спокоен и изобретателен пред опасността, сръчен и безмилостен, опасен като южноафриканска усойница, майстор на илюзията и фантастичните бягства, тесноликият Варадин този път бе надминал себе си.

След зрелищно бягство от строго охранявания затвор „Денинг“, всеки друг би се скрил. Но не и Варадин. Макар и сам, той бе обрал една банка в малкото градче Крезус в Майн. При бягството бе убил двама от пазачите, които имаха глупостта да посегнат към оръжието си. Бе откраднал една кола и бе избягал.

Но после късметът го изостави. Агентите на ФБР чакаха точно това. Само след час те бяха по следите на Варадин. Дори и тогава ловкият престъпник би могъл да избяга, но бензинът на откраднатата кола свърши.

Варадин заряза колата и тръгна из планините. Петима агенти на ФБР го следваха. Варадин свали двама от тях отдалеч с шест изстрела на револвера си. Нямаше повече муниции. А оставаха още трима агенти и местният водач, които изкачваха планината подире му.

Лоша работа! Варадин забърза. Сега притежаваше само 75 000 долара от парите на банката и комплекта си за бягство. Опита да се отърве от преследвачите като ги водеше по стръмнините, а после пресичаше проломите. Но водачът от Мейн не можеше да бъде объркан в родните си гори. Разстоянието между преследван и преследвачи неизбежно намаляваше.

Накрая Варадин се намери върху един черен път. Той тръгна по него и стигна до една кариера за добив на гранит. Скалите се спускаха стъпаловидно към покритото с едри отломки дъно. Можеше да се слезе надолу, но агентите на ФБР щяха да го хванат преди да стигне дъното.

Той се огледа. Кариерата бе обсипана с камъни от всякакви форми и размери. Късметът на Варадин, фантастичния му късмет все още бе с него. Време беше за последната илюзия.

Той разтвори комплекта за бягство и измъкна отвътре специално фолио, изработено по негова поръчка. Бързите му пръсти направиха рамка от клонки, които той завърза с връзките на обувките си. Той я покри с фолиото, което натърка с пръст и гранитен прах. Когато свърши, отстъпи и огледа работата си.

Да, приличаше на всеки от останалите големи камъни, с изключение на дупката отстрани.

Варадин се вмъкна през тази дупка и опъна след себе си последния лист фолио, като остави само един малък отвор за свеж въздух. Беше се скрил напълно. Сега с фантастично търпение, той зачака да види дали номерът му ще мине.

Само след минути агентите на ФБР и водачът им стигнаха кариерата. Те я претърсиха внимателно, после отидоха до ръба и погледнаха надолу. Накрая седнаха върху един от големите камъни.

— Трябва да е скочил — предположи водачът.

— Не ми се вярва — каза главният агент. — Ти не познаваш Варадин.

— Е, да, ама го няма — отвърна водачът. — А не може да е минал зад нас.

Главният агент изръмжа и се замисли. Той извади една цигара, захапа я и драсна с клечка кибрит по камъка до краката му. Кибритът не се запали.

— Странно — каза той. — Или кибритът ми се е намокрил, или камъните тук са меки.

Водачът повдигна рамене.

Агентът тъкмо щеше да каже още нещо, когато един стар камион с десетина души в каросерията влезе в каменоломната.

— Хванахте ли го вече? — попита шофьорът.

— Не — отвърна агентът. — Предполагам, че е прехвърлил върха.

— Здравата бяга — каза шофьорът. — В такъв случай, ако вие, господа, нямате нищо против...

Агентът от ФБР повдигна рамене.

— Добре, предполагам, че ще трябва да го зачеркнем. — Той се изправи и заедно с водача и останалите агенти излязоха от кариерата.

— Хубаво, момчета — заговори шофьорът. — Да се хващаме за работа.

Десетината мъже слязоха от камиона, на който се четеше надпис:
„КОРПОРАЦИЯ ЗА ДОБИВ НА ГРАНИТ, ИЗТОЧЕН МЕЙН“.

— Тед — викна шофьорът. — Можеш да сложиш първия
експлозив под онзи голям камък, на който беше седнал господинът.

МАСКИРАНИЯТ АГЕНТ

Джеймс Хадли, известният агент на тайните служби, бе хванат. По пътя към истанбулското летище враговете го бяха натикали в задънена улица близо до „Златния рог“. Те го наблъскаха в една дълга черна лимузина, карана от мазен грък с белязано лице. Колата и шофьорът чакаха отвън, докато похитителите на Хадли го поведоха по стълбите в една мръсна стая в арменския квартал на Истанбул, недалеч от улица „Шафр“.

Това бе най-ужасното място, където би могъл да попадне някога известният агент. Завързаха го за тежък стол. Пред него бе застанал Антон Лупеску, садистичния шеф на румънската тайна полиция и неумолим враг на Западните служби. От двете му страни бяха застанали Чанг — невъзмутимият главен помощник на Лупеску и мадам Уй — хладната, красива евроазиатка.

— Американска свиня — изсъска Лупеску. — Ще ни кажеш ли къде си скрил плановете на новата американска високоорбитна подмолекулярна тристепенна ракетна система?

Хадли едва се усмихна под парцала, с който му бяха вързали устата.

— Приятелю — тихо продължи Лупеску. — Има болка, която човек не може да издържи. Защо не си спестиш мъките?

Сивите очи на Хадли гледаха весело. Той не отговори.

— Донесете инструментите за мъчения — изсъска Лупеску. — Ще накараме това капиталистическо куче да проговори.

Чанг и мадам Уй излязоха от стаята. Лупеску бързо развърза Хадли.

— Трябва да побързаме, приятелю — каза той. — Те ще се върнат след миг.

— Не разбирам — проговори Хадли. — Ти си...

— Британски агент 432 на вашите услуги — отвърна Лупеску като се поклонил с хитро проблясващи очи. — Не можех да се разкрия

докато Чанг и мадам Уй се мотаят наоколо. А сега занеси плановете във Вашингтон, приятелю. Ето ти оръжие. Може да ти потрябва.

Хадли взе тежкия автоматичен пистолет със заглушител, освободи предпазителя и застреля Лупеску право в сърцето.

— Отдавна се съмнявахме във верността ти към Народната република — изрече Хадли на перфектен руски. — Сега вече знаем. В Кремъл ще се зарадват.

Хадли прескочи трупа и отвори вратата. Пред него стоеше Чанг.

— Куче — изръмжа Чанг и вдигна тежкия автоматичен пистолет със заглушител.

— Чакай! — извика Хадли. — Ти не разбираш...

Чанг стреля веднъж. Хадли се строполи на пода.

Чанг бързо свали азиатската си маска и под нея се показа лицето на истинския Антон Лупеску. Мадам Уй се върна в стаята и зяпна от изненада.

— Не се тревожи, мъничката ми — каза Лупеску. — Провокаторът, който се наричаше Хадли, всъщност беше Чанг, китайски шпионин.

— Но кой беше другият Лупеску? — попита мадам Уй.

— Очевидно той е бил истинският Хадли — отвърна Лупеску. — Къде ли може да бъдат тези планове?

След внимателно претърсване, върху дясната ръка на трупа на онзи, който се бе нарекъл Джеймс Хадли, откриха една брадавица. Тя бе изкуствена. Под нея се намираше скъпоценния микрофилм.

— Кремъл ще ни възнагради — каза Лупеску. — Сега ние...

Той млъкна. Мадам Уй вдигна тежкия пистолет със заглушител.

— Куче! — изсъска тя и застреля Лупеску в сърцето. Мадам Уй с твърда ръка свали маската си, откривайки под нея лицето на истинския Джеймс Хадли — американския таен агент.

Хадли бързо слезе на улицата. Черната лимузина още чакаше, а белязаният грък бе извадил пистолет.

— Е? — попита гръкът.

— У мен са — отвърна Хадли. — Добра работа свърши ти, Чанг.

— Нищо работа — отвърна шофьорът и като смъкна маската си, откри лицето на хитрия китайски детектив. — Май трябва да побързаме за летището, а, старче?

— Давай — каза Джеймс Хадли.

Мощната черна кола се впусна в тъмнината. В ъгъла на купето нещо помръдна и се уви около ръката на Хадли. Беше истинската мадам Уй.

— О, Джими — каза тя. — Най-после всичко свърши, нали?

— Всичко свърши. Ние победихме — отвърна Хадли и прегърна силно момичето.

ЗАКЛЮЧЕНАТА СТАЯ

Сър Тревор Меланби, ексцентричният стар английски учен, имаше малка лаборатория в един от ъглите на имението си в Келт. Една сутрин, на 17 юни, той влезе в лабораторията си. Когато минаха три дни и възрастният лорд не се появи, семейството му се разтревожи. Когато откриха, че вратата и прозорците на лабораторията са заключени, те повикаха полиция.

Полицаяте разбиха тежката дъбова врата. Вътре намериха сър Тревор, проснат безжизнен върху бетонения под. Гърлото на известния учен бе зверски разкъсано. Оръжието на убийството, една тризъба градинска вила, лежеше наблизко. Освен това бе откраднат и един скъп персийски килим от Бухара. Но пък всички врати и прозорци бяха здраво заключени отвътре.

Това бе едно невъзможно убийство и невъзможен грабеж. Но бяха налице. При тези обстоятелства повикаха главният инспектор Мортън. Той пристигна веднага, заедно с приятеля си доктор Круч, известния криминолог-аматьор.

— Дяволите да го вземат, Круч — заяви след няколко часа инспектор Мортън. — Признавам, че това ме озадачава.

— Изглежда доста трудно — каза Круч, като се взираше отблизо в редиците празни клетки, голия бетонен под и шкафа, пълен с блестящи скалпели.

— По дяволите — изстена инспекторът. — Прегледах всеки сантиметър от стените, пода и тавана за тайни проходи. Плътни, напълно плътни са, мамка му.

— Сигурен ли си? — попита доктор Круч с изписана хитрост върху веселото си лице.

— Абсолютно. Но не виждам защо...

— Доста очевидно е — каза доктор Круч. — Кажете ми, преброи ли лампите в лабораторията?

— Разбира се. Шест.

— Правилно. А сега преброй електрическите ключове и ще откриеш, че са седем.

— Но не разбирам...

— Не е ли ясно? — попита Круч. — Кога си чувал за съвсем плътни стени? Нека опитаме ключовете!

Те ги включиха един по един. Когато завъртяха последния, се чу зловещ скърцащ звук. Покривът на лабораторията започна да се издига върху масивни стоманени колони.

— Боже мили! — извика инспектор Мортън.

— Точно така — каза доктор Круч. — Една от дребните ексцентричности на сър Тревор. Той обичаше да се проветрява.

— Значи убиецът се е измъкнал през отвора между стената и покрива, а после го е спуснал отвън...

— Нищо подобно — заяви доктор Круч. — Тези винтове не са използвани от месеци. Освен това максималната височина на отвора между стената и покрива е по-малка от седемнадесет сантиметра. Не, Мортън, убиецът е бил по-хитър.

— Да пукна, ако разбирам нещо — каза Мортън.

— Помисли малко — продължи Круч. — Защо убиецът ще използва толкова грубо оръжие като градинска вила, при положение, че до ръката си има смъртоносните скалпели?

— Да ме вземат мътните! — отвърна Мортън. — Не знам!

— Има една причина — мрачно заяви Круч. — Знаеш ли нещо за естеството на изследванията на сър Тревор?

— Цяла Англия знае — отговори Мортън. — Той разработваше метод за увеличаване интелигентността на животните. Да не би да намекваш...

— Точно така — каза Круч. — Методът на сър Тревор се е оказал успешен, но той не е имал възможност да го представи на света. Забеляза ли колко празни клетки има тук? В тях е имало мишки, Мортън! Собствените му мишки са го убили, а после са избягали по отходните тръби.

— Аз... Аз не мога да повярвам — изненада се Мортън. — Защо са използвали градинската вила?

— Мисли, човече! — извика Круч. — Те са искали да прикрият престъплението си. Те не са искали цяла Англия да започне да лови

мишки! Затова са използвали вилата, за да разкъсат гърлото на сър Тревор... След като е бил мъртъв.

— Защо?

— За да прикрият следите от зъбите си — тихо произнесе Круч.

— Хммм. Чакай! — замислено произнесе Мортън. — Това е разумна теория, Круч, но тя не обяснява кражбата на килима!

— Изчезналият килим е последната следа — каза доктор Круч.
— Едно микроскопско изследване ще покаже, че килимът е бил разкъсан и измъкнат по тръбите парче по парче.

— Че защо, за Бога?

— Единствено, за да бъдат унищожени кървавите следи от хиляди миши стъпки — обясни доктор Круч.

— Какво бихме могли да направим? — попита Мортън след дълга пауза.

— Нищо! — отвърна ядосано Круч. — Аз лично се прибирам у дома и отивам да си купя няколко дузини котки. Предлагам ти да сториш същото.

ПОСЛЕДНИТЕ ПЕТ МИНУТИ

Джон Гриър изведнъж установи, че се намира пред входа на рая. Пред него се простираха белите и лазурни небесни поля на Отвъдното, а по-нататък се виждаше великолепен град, блестящ от злато под лъчите на вечно слънце. Пред него се бе изправил високия и благ ангел, който записва делата на хората. Странното бе, че Гриър не изпитваше чувство на изненада. Той винаги бе вярвал, че раят е за всички, а не само за членовете на някои секти и дълбоко религиозните. Въпреки това, той цял живот бе измъчван от съмнения. Сега можеше само да се усмихва на недоверието си в божествените планове.

— Добре дошъл в рая — каза ангелът и разтвори една огромна книга, подвързана в месингови корици. Като примижаваше през очилата за четене, ангелът прекара пръст по гъсто изписаните страници с имена. Той намери името на Гриър и се поколеба. Перата на крилата му се раздвижиха недоволно.

— Нещо не е наред ли? — попита Гриър.

— За съжаление — каза ангелът. — Изглежда Ангелът на Смъртта е дошъл за теб преди определеното време. Напоследък той *наистина* бе доста претоварен, но това все пак е неппростимо. За щастие, грешката е минимална.

— Взел ме е преди определеното време? — възмути се Гриър. — Аз не смятам, че това е минимална грешка.

— Разбирате ли, става дума само за пет минути. Няма защо да се притеснявате. Не може ли просто да си затворим очите за тази малка грешка и да ви изпратим във Вечния град?

Ангелът, който записва делата на хората, без съмнение беше прав. Какво значение можеха да имат за него пет минути повече на Земята? Но Гриър чувстваше, че това може да бъде и нещо важно, макар че не знаеше защо.

— Бих искал тези пет минути — каза Гриър.

Ангелът го погледна съчувствено.

— Разбира се, вие имате право. Но аз бих ви посъветвал да не го правите. Спомняте ли си как умряхте?

Гриър се замисли и поклати глава.

— Как? — попита той.

— Не ми е разрешено да казвам. Но смъртта никога не е приятна. Вече сте тук. Защо не останете при нас?

Това беше съвсем разумно. Но Гриър бе обхванат от чувството за нещо недовършено.

— Ако е разрешено, аз наистина бих желал да получа тези пет минути — каза той.

— Идете си тогава — съгласи се ангелът. — А ние ще ви чакаме тук.

И внезапно Гриър се намери отново на Земята. Намираше се в цилиндрично метално помещение, осветено от слаби, примигващи крушки. Въздухът бе застоял и миришеше на пара и машинно масло. Стоманените стени се огъваха и пукаха, а през тръбите нахлуваше вода.

Тогава Гриър си спомни къде се намира. Той бе офицер по оръжията на борда на американската подводница „Непобедимият“. Сонарът се бе повредил, те току-що се бяха блъснали в някакъв риф, който би трябвало да се намира поне на една миля от тях и сега потъваха безпомощно в черните води. „Непобедимият“ отдавна бе потънал под дълбочинната си граница. Въпрос на минути бе бързо нарастващото налягане да смаже корпуса. Гриър разбра, че това ще стане точно след пет минути.

В подводницата нямаше паника. Моряците се държаха за огъващите се стени в очакване, изплашени, но твърди. Техниците стояха по местата си и безстрашно наблюдаваха циферблатите, които им показваха, че нямат никакъв шанс. Гриър разбра, че ангелът искаше да му спести това — горчивината от края на живота, кратката и пронизваща смъртна агония в ледения мрак.

И все пак Гриър бе доволен, че е тук, макар да не очакваше ангелът, който записва хорските дела, да го разбере. Как би могло едно същество от рая да познава чувствата на земния човек? Все пак повечето от хората умираха в мъки и неизвестност, очаквайки в най-лошия случай мъченията на ада, а в най-добрия — небитието на забравата. А Гриър знаеше какво го очаква, знаеше, че ангелът го чака

пред входа на рая. Затова можеше да изживее последните си минути като напусне Земята по подходящ и достоен начин. Докато стените на подводницата се рушаха, той си спомняше едни залез над Кей Уест, една кратка и драматична буря в Чисапийк, бавното кръжене на един ястреб над ледниците. Въпреки че само след секунди го очакваше рая, Гриър мислеше за земните красоти и си припомняше колкото можеше повече от тях, като човек, който опакова багажа си за едно дълго пътешествие из непознати земи.

ГОСПОЖИЦА МИШЛЕ И ЧЕТВЪРТТО ИЗМЕРЕНИЕ

Запознах се с Чарлз Фостър на вечерята по случай раздаването на наградата „Клейрстън“ в зала „Лийдбитър“ в Странд. Беше втората ми вечер в Лондон. Бях дошъл в Англия с надеждата да привлека нови автори за издателството си. Аз съм Макс Зайдел, собственик на издателство „Манджусри“. Ние публикуваме езотерична литература в Лайпууд, Ню Джърси. Само двама сме — аз и госпожица Томпсън, моята помощничка. Книгите ми се продават добре, но в малък тираж, на вярваща група от хора, които се интересуват от спиритизъм, извънтелесни преживявания, Атлантида, летящи чинни и технологиите на новата ера. Чарлз Фостър бе един от хората, с които бях дошъл да се срещна.

Пам Девър, нашата търговска представителка в Англия, ми показа Фостър. Аз видях един висок, красив мъж на около тридесет и пет години, с купчина червеникаворуса коса, който разговаряше оживено с двама тежкари. До него бе седнала дребна жена, приближаваща тридесетте, с чисто и гладко лице, и прекрасна коса с лешников цвят. Тя слушаше внимателно разговора.

— Това съпругата му ли е? — попитах аз.

Пам се засмя.

— Боже мой, не! Чарлз харесва твърде много жените, за да се ожени за някоя от тях. Това е госпожица Мишле.

— Да не би Мишле да е английско име?

— Не, просто Чарлз така я нарича. Всъщност тя изобщо не прилича на мишка. Може би по-скоро на малка маймунка или дори на росомаха. Тя е Мими Ройс, фотографка на висшето общество. Доста богата е... Чувал ли си за текстилните фабрики „Ройс“ в Ланкашър... И горкичката, обожава Чарлз.

— Струва ми се привлекателен мъж — отбелязах аз.

— Предполагам, че е така — отвърна Пам. — Ако ти харесва този тип мъже. — Тя ме погледна, за да разбере как възприемам

думите ѝ и когато видя изражението ми се засмя.

— Да, аз съм наистина пристрастна — призна тя. — Чарлз бе доста увлечен по мен, докато не откри истинската си любов.

— Която бе...

— Самият той, разбира се. Ела, нека те представя.

Фостър познаваше издателство „Манджусри“ и бе заинтересуван да публикува нещо при нас. Смяташе, че ще бъдем полезни за пропагандиране на таланта му, особено след като „Парацелус прес“ се бе изложил толкова с последната му книга „Пътешествие през окото на тигъра“. Във Фостър имаше нещо открито и детско. Той говореше с висок, ясен британски акцент, който ме караше да си представя разходка с лодка по Темза през мъглив есенен ден.

Чарлз беше от онзи тип писатели на езотерична литература, който търси приключения и после ги описва със самонадеян стил. Той търсеше... Е, как ли бих могъл да го нарека? Отвъдното? Окултното? Връзката? След двадесет години в този бизнес, аз още не знам как да опиша с едно просто изречение вида на книгите, които издавам. В последната книга на Чарлз Фостър се разказваше за трите месеца, които той бе прекарал с един балучистански дервиш в пустинята Куш при невероятно сурови условия. И какво знание бе получил там? Пряко, макар и повърхностно познание за неделимото единство на нещата, чувство за мъчителността и величието на съществуването... Накратко казано, обикновените неща. Но бе написал книга за тях. И това също бе нещо обикновено.

Ние си определихме среща за обяд на следващия ден. Аз наех кола и пристигнах в къщата на Чарлз в Оксфордшайър. Тя бе красива стара сграда с дебел сламен покрив, построена в средата на пет акра хълмиста земя. Наричаше се колибата „Сепой“, въпреки факта, че имаше пет спални и три гостни. Всъщност не принадлежеше на Чарлз, както той ми съобщи веднага. Беше собственост на Мими Ройс.

— Но тя ми позволява да я използвам когато поискам — каза той. — Мишлето е толкова мила. — Той приличаше на охранено дете, което говори за любимата си леля. — Тя толкова се интересува от малките

ми приключения, от пътешествията ми из областта на връзката между реалността и неизразимото... Настоява да печата моите ръкописи само заради удоволствието да ги прочита първа.

— Та това е прекрасно — казах му аз. — При цените, които искат напоследък за машинопис...

Точно в този момент Мими влезе, носейки чая. Фостър я изгледа с пълно безразличие. Или той не забелязваше обожанието ѝ, или бе решил да не му обръща внимание. Мими пък като че ли нямаше нищо против. Аз разбрах, че съм свидетел на Британския Национален Начин за изразяване на сърдечните връзки — прикрити, завоалирани и ненатрапчиви. След като ни сервира, тя се оттегли и двамата с Чарлз поговорихме известно време за аурата и невидимите нишки, след което стигнахме до темата, представляваща реален интерес и за двама ни — следващата му книга.

— Ще бъде малко необикновена — каза ми той, след като се облегна и заразглежда пръстите си.

— Ново духовно приключение ли? — попитах аз. — В каква област?

— Познай! — възкликна той.

— Чакай да видим. Да не би случайно да отиваш в Мачу Пикчу да търсиш нови данни за кацането на космически кораби?

Той поклати глава.

— Елтън Трејвис вече пише по тази тема за издателство „Мистични разкрития“. Не, следващото ми приключение ще се състои тук, в колибата „Сепой“.

— Да не си открил някой дух или полтъргайт тук?

— Нищо толкова земно.

— Тогава наистина нямам представа — казах аз.

— Моето предложение е да създам един вход към неизвестното тук, в колибата „Сепой“ и да премина през него към невъобразимото — заяви Фостър. — А после, разбира се, да опиша онова, което съм открил там.

— Интересно — казах аз.

— Запознат ли си с работите на фон Хелмхолц?

— Не беше ли онзи, които гледал на карти „Таро“ на Фредерик Велики?

— Не, той е бил Манфред фон Хелмхолц. Аз говоря за Вилхелм, известният математик и учен от деветнадесети век. Той твърдял, че е теоретически възможно да се *погледне* направо в четвъртото измерение.

Аз се замислих, но думите му не ми говореха нищо особено.

— Това „четвърто измерение“, за което говори той — продължи Фостър, — е синоним на духовната или етерична страна на мистиката. Името на това място се променя с годините, но областта си е все същата.

Аз кимнах. Макар и да не искам, аз вярвам. Точно това ме е накарало да се занимавам с тази си дейност. Но също така знам, че в тази област илюзията и самоизмамата са правило, а не изключение.

— Но тази духовна страна на четвъртото измерение е също и нашата ежедневна реалност — продължи Фостър. — Духовете са около нас. Те се движат из този странен свят, който фон Хелмхолц е нарекъл „четвърто измерение“. Но обикновено не могат да бъдат видени.

На мен ми се струваше, че Фостър преразказва първата глава от книгата си. Но не го прекъсвах.

— Нашите очи са заслепени от реалността на ежедневието. Но има техника и начин, с който ние можем да се научим да виждаме какво *още* съществува около нас. Знаеш ли нещо за кубовете на Хинтън? Мартин Гарднър го споменава в своя „Математически карнавал“. Чарлз Хауърд Хинтън е бил един ексцентричен американски математик, който през 1910 година съставил схема за това как да се научим да визуализираме мозайката, наричана още хиперкуб или четиридимерен квадрат. Тази техника използва разноцветни кубчета, които се съединяват така, че да образуват един по-голям куб. Хинтън знаел, че човек може да се научи да вижда в ума си отделните цветни кубчета, а после наум да ги размества и завърта, да ги събира и разпръсква така, че да образува големия куб. И че може да прави това все по-бързо, докато накрая формата на хиперкуба се появява като по чудо направо в ума.

Той помълча малко.

— Хинтън твърди, че това е адски трудна работа. И по-късни изследователи, според Гарднър, са предупреждавали, че дори и при

опитите да се постигне такова нещо, има опасност от психически последици.

— Значи това може да подлуди човека — казах аз.

— Някои от тези изследователи го твърдят — весело забеляза той. — Но може да е просто от безпомощност. Начинът на Хинтън изисква нечовешка концентрация. Само от майстор на йога може да се очаква нещо подобно.

— Като теб ли?

— Скъпи ми приятелю, аз едва мога да си спомня какво съм прочел току-що във вестника. За щастие концентрацията не е единственият път към неизвестното. Хипнозата може по-лесно да ни поведе по пътя на мистиката. Принципът на Хинтън е сигурен, но за да проработи, той трябва да бъде комбиниран с технологията от ерата на Водолея. Точно това съм направил аз.

Той ме заведе в съседната стая. Там върху ниска масичка имаше нещо, което на пръв поглед аз помислих за модернистично скулптурно произведение. Основата му беше от лята стомана. От средата ѝ се издигаше един стълб, а на върха му имаше сфера с размерите на човешка глава. Във всички посоки от тази сфера излизаха пластмасови пръчки, а в края на всяка от тях имаше по един куб. Цялата скулптура приличаше на кубистки таралеж, с кубчета по бодлите.

После забелязах, че по страните на кубчетата имаше изрисувани картинки или знаци. Имаше надписи на санскритски, иврит, арабски букви, масонски и египетски символи, китайски йероглифи и други знаци от различни науки. Сега ми приличаше на наежена фаланга от мистицизъм, тръгнала на война против здравия разум. И въпреки че самият аз се занимавам с такива неща, това ме накара да потръпна.

— Естествено, той не го е знаел — каза Фостър. — Но Хинтън всъщност се е натъкнал на принципа на мандала. Неговите кубове са били изкуствата. И като се съберат едновременно в ума, те създават Вечността, Постоянното, Материалната Мандала, или четириизмерното пространство, в зависимост от термина, който човек предпочита да употреби. Кубовете на Хинтън са били взривения триизмерен образ на един духовен обект. Той не се появява в ежедневната реалност. Той е еднорогът, който избягва погледа на мъжа...

— ... но отпуска главата си в скута на девственица — завърших аз вместо него.

Той отхвърли думите ми.

— Начинът на изразяване няма значение, стари приятелю. Когато започне да печата ръкописа ми, Мишлето ще разплете метафорите ми. Важното е, че аз мога да използвам блестящото откритие на Хинтън за взривената мандала, чието затваряне създава неизразимия предмет на безкрайното съединение. Ще мога да пътувам по една безкрайна спирала из неизвестното. Ето така започва пътешествието.

Той натисна един бутон върху основата на скулптурата. Сферата започна да се върти, пластмасовите бодли се задвижиха и кубовете в краищата им — също, създавайки както хипнотично, така и тревожно чувство у наблюдателя. Бях доволен, когато Фостър го спря.

— Моята машина за Мандала! — извика той триумфално. — Какво ще кажеш?

— Мисля, че ще си докараш много ядове на главата с тази машинка — отговорих аз.

— Не, не — ядоса се той. — Искам да знам какво мислиш за това като тема за книга.

Какъвто и да бе, Фостър бе истински писател. А това означава човек, който ще слезе доброволно сред пламъците на ада, ако това ще му даде възможност да запише впечатленията си и да ги изпрати обратно на Земята за публикуване. Замислих се за книгата, която би могла да се получи като резултат от проекта на Фостър. Предположих, че ще я прочетат около сто и петдесет души, включително приятелите и роднините. Въпреки това се чух да казвам:

— Ще купя правата.

Ето затова успявам да си остана един дребен и не особено преуспяващ издател, въпреки че съм толкова умен.

Скоро след този разговор, аз се завърнах в Лондон. На следващия ден отидох в Гластънбъри, за да прекарам няколко дни с Клод Ъпшанк, собственик на издателството „Великото Бяло Братство“. С Клод бяхме добри приятели, откакто се бяхме запознали преди десет години на едно събиране по темата за летящите чинии в Барселона.

— Не ми харесва тая работа — каза Клод, когато му разказах за проекта на Фостър. — Принципът на мандала е потенциално опасен. Когато започнеш да създаваш автономни обърнати примки от този род в мозъка си, може да си докараш сериозни неприятности.

Клод бе изучавал акупунктура и Ролфинг в института „Хардрада“ в Малибу, така че си представях, че знае какво говори. Въпреки това си помислих, че Чарлз има достатъчно познания по тези въпроси и може да се погрижи за себе си.

Когато се обадох по телефона на Фостър два дни по-късно, той ми каза, че проекта върви много добре. Бе усъвършенствал още своята машина за Мандала.

— На първо място съм добавил звукови ефекти — каза той. — Използвам специален запис с тибетски рогове и гонгове. Когато са достатъчно усилены, обертоните могат да те изведат моментално в транс.

Освен това си бил купил мигаща лампа, която да проблясва в очите му по шест до десет пъти в секунда.

— Това е тактът на епилептиците, нали знаеш? Идеален е за изгубване на разума.

Той твърдеше, че всичко това задълбочавало състоянието му на транс и увеличавало яснотата на въртящите се кубове.

— Да знаеш, че вече съм много близо до успеха — завърши той. Аз си помислих, че гласът му звучи изморено и почти истерично. Помолих го да си почине.

— Глупости — каза той. — Представлението трябва да продължи, нали така?

Един ден по-късно, Фостър съобщи, че бил почти напълно готов. Гласът му трепереше и аз чувах как диша тежко и хрипливо.

— Признавам, че беше по-трудно, отколкото очаквах. Но сега си помагам с едно вещество, което имах предвидливостта да си донеса. Не би трябвало да ти го казвам по телефона заради законите на страната и винаги съществуващата възможност да бъде подслушван разговора, така че само ще ти спомена новелата за „белия прах“ на Артър Мачен и ще оставя сам да се досетиш за останалото. Обади ми се утре. Четвъртото измерение най-после се появява.

На следващия ден на телефона се обади Мими и каза, че Фостър отказва да говори с когото и да било. Тя добави, че той казал, че е в навечерието на успеха и не бива да бъде отвличан. Бил помолил приятелите си да бъдат търпеливи към него през този труден период.

На следващия ден се повтори същото. Мими се обади. Фостър отказа да говори с нас. Същата вечер аз се посъветвах с Клод и Пам.

Бяхме в елегантния апартамент на Пам в Челси. Седяхме до френския прозорец, пиехме чай и наблюдавахме как колите от трафика по Кингс Роуд навлизат в площад „Слоен“.

— Фостър има ли роднини? — попита Клод.

— Няма ги в Англия — отвърна Пам. — Майка му и брат му са на почивка на остров Бали.

— А близки приятели?

— Мишлето, разбира се — отговори Пам.

Ние се спогледахме. Едно странно предчувствие ни бе обхванало едновременно. Чувството, че нещо съвсем не е наред.

— Но това е смешно — казах аз. — Мими направо го обожава и тя е много опитна жена. От какво има да се боим?

— Нека се обадим още веднъж — предложи Клод.

Ние опитахме, но ни съобщиха, че телефонът на Мими е повреден. Тогава веднага решихме да отидем в колибата „Сепой“.

Клод ни закара със стария си автомобил „Морган“. Мими ни посрещна на вратата. Тя изглеждаше страхотно изтощена, но аз забелязах някакво спокойствие в нея, което ми се стори малко странно.

— Толкова се радвам, че дойдохте — каза тя, докато ни въвеждаше в къщата. — Нямата представа колко страшно беше. Чарлз едва не загуби ума си през последните дни.

— Но защо не ни каза? — попитах аз.

— Чарлз ми забрани. Каза, и аз му повярвах, че това трябва да го направим заедно. Само той и аз. Мислеше, че ще бъде опасно за разума му, ако има и някой друг в този момент.

Клод издаде звук като от сумтене.

— Е, и какво се случи?

— Първоначално всичко тръгна много добре — каза Мими. — Чарлз започна да прекарва все по-дълги периоди пред машината и

беше доволен от чувствата, които изпитва. Скоро можех да го откъсна оттам само за да яде и то с нежелание. После той изобщо се отказа от храната. След известно време машината вече не му беше необходима. Можеше да вижда кубовете и повърхностите в ума си, можеше да ги върти с всякаква скорост и във всички посоки, да ги събира или разхвърля. Последният етап обаче, събирането им в хиперкуб все още му убягваше. Той се върна към машината и я завъртя с най-високата скорост. — Мими въздъхна. — Естествено, той се пресиля. Този път, когато спря машината, мандалата продължи да нараства и да се променя в главата му. Всеки от кубовете бе придобил халюциногенна форма. Той каза, че символите излъчвали адска светлина, от която го боляли очите. Не можеше да спре просветването на кубовете в ума си. Чувстваше се като в плен на куп странни символи. Беше възбуден. Изпадаше ту във въодушевление, ту в отчаяние. В един от моментите на въодушевление той изтръгна кабела на телефона.

— Трябвайте да изпратиш някой да ни повика! — възкликна Клод.

— Просто не ми остана време. Чарлз знаеше какво става с него. Той каза, че трябва веднага да създадем една противодействаща програма. Това означаваше, че трябва да се променят символите по повърхностите на кубовете. Тоест да се прекъсне замайващото преследване от тези образи чрез нарушаване на реда. Аз го направих, но изглежда това не успя да подейства на Чарлз. Той гаснеше пред очите ми и само от време на време прошепваше: „ужасът, ужасът...“

— По дяволите! — избухна Клод. — А после?

— Чувствах, че трябва да действам незабавно. Системата за противодействие на Чарлз не успя да му подейства. Аз реших, че трябва да види напълно различен символ. Нещо просто и ясно. Нещо успокояващо...

Точно в този момент Чарлз бавно заслиза по стълбите. Бе отслабнал много от последния път, когато го бях виждал, и лицето му бе измъчено. Изглеждаше слаб, щастлив, но не съвсем на себе си.

— Бях задрямал — каза той. — Доста сън трябваше да наваксам. Каза ли ви Мишлето, че тя спаси малкото, което бе останало от разума ми? — Той я прегърна през раменете. — Тя е чудесна, нали? И само като си помисля, че едва вчера осъзнах, че я обичам. Ще се оженим през следващата седмица и вие всички сте поканени на сватбата.

— Мислех, че ще отлетим за Монте Карло и ще се оженим в кметството там — каза Мими.

— Ами да, така е. — Чарлз изглеждаше като омаян за миг. Той докосна главата си с несъзнателното движение на филмов герой, който изпълнява ролята на ранен войник, още неосъзнал, че половината от главата му е отнесена. — Старият ми мозък още не се е възстановил от разтърсването, което му организирах с тези нещастни кубове. Ако Мими не беше тук, не знам какво щеше да стане с мен.

Те ни погледнаха — една щастлива двойка, създадена за миг от дяволските кубчета на Хинтън. Промяната в чувствата на Чарлз към Мими — от безразличие към сляпо обожание — ме учуди. Беше странно и като насън. Те бяха Свенгали и Трилби, но с обърнати роли. По скоро жертви на черна, отколкото на любовна магия.

— Сега вече всичко ще бъде наред, Чарлз — каза Мими.

— Да, любима, знам — усмихна се Чарлз, но лицето му остана безизразно. Той отново вдигна ръка към главата си и коленете му започнаха да се подгъват. Мими го прегърна през кръста и полуподдържайки го, полувлачейки го, тръгна към стълбите.

— Само ще го сложа да легне — каза тя.

Клод, Пам и аз останахме в средата на стаята и се спогледахме. После едновременно се обърнахме и влязохме в гостната, където се намираше машината за Мандала.

Приближихме я с благоговение, защото тя представляваше модернизираната версия на магьоснически инструмент. Можех да си представя Чарлз седнал пред това нещо, което върти бодлите си, кубовете се превъртат и просветват, изпращайки един неизличим образ в главата му. Древните еврейски, китайски и египетски букви ги нямаше. Всички повърхности на кубовете сега носеха един единствен символ, ясен и успокояващ, точно както бе казала Мими. Но едва ли бе прост. Кубовете бяха двадесет, всеки с по шест страни. И върху всяка от повърхнините бе залепена снимката на Мими Ройс.

РЪКАТА, КОЯТО ПОМАГА

Травис бе уволнен от работа тази сутрин. Колкото и да бе досадна и ниско платена, тя все пак му предлагаше причина, за да продължи да живее. Сега вече нямаше нищо и ръката му стискаше средството, с което да прекъсне това безсмислено и унижително съществуване. Шишето съдържаше Пелис Анабула — бърза, сигурна и безболезнена отрова. Бе я откраднал от бившата си служба — „Промислени химикали Карлайл“. ПА бе катализатор, използван за втвърдяване на въглехидрати. Травис щеше да се втвърди с нея веднъж завинаги.

Малкото му останали приятели мислеха, че Травис е невротичен търсач на внимание заради предишните му опити за самоубийство. Е, този път щеше да им покаже и те щяха да съжаляват. Може би дори жена му щеше да пророни някоя сълза.

Мисълта за жена му затвърди решението на Травис. Любовта на Леота се бе превърнала в безразлично търпение, а после в омраза — остра, доминираща и горчива омраза, против която той бе безпомощен. Но най-ужасното бе, че той още я обичаше.

„Изпий го сега“ — помисли той. Затвори очи и надигна шишето.

Преди да успее да отпие, шишето бе дръпнато от ръката му. Чу острия глас на Леота.

— Какво мислиш че правиш?

— Трябва да е очевидно — каза Травис.

Тя огледа лицето му с любопитство. Леота бе едра жена с мрачно лице и нещо безкрайно животинско в него. Но сега лицето ѝ бе омекнало.

— Наистина щеше да го направиш този път, нали?

— И ще го направя — каза Травис. — Ако не сега, то утре или другата седмица.

— Никога не съм вярвала, че си такъв — каза тя. — Някои от приятелите ни мислеха, че имаш смелост, но аз никога не го повярвах.

Е, май наистина съм те докарала до ада през последните години. Но все *някой* трябва да командва.

— Ти престана да се интересуваш от мен отдавна — отвърна Травис. — Защо ме спря сега?

Леота не отговори веднага. Дали не се е трогнала? Травис никога не бе я виждал такава.

— Виждам, че съм сгрешила в оценката си спрямо теб — каза тя най-после. — Винаги съм си мислила, че блъфираш, само за да ме ядосаш. Помниш ли когато заплаши, че ще скочиш през прозореца? Ти се наведе навън... Ей така.

Леота се наведе от прозореца и тялото ѝ се надвеси над улицата от двадесетия етаж.

— Не прави това! — извика силно Травис.

Тя се отдръпна с усмивка.

— Смешно е, че ти го казваш. Да не би още да ти пука за мен?

— Да — каза Травис. — Да... Ако ние с теб...

— Може би — прошепна Леота и Травис почувства искрица надежда, въпреки че не посмя да си признае. Жените са толкова странни! Ето, тя се усмихва. Тя поставя ръцете си върху рамената му и казва:

— *Не можеш да* ти позволя да се самоубиеш. Ти нямаш представа колко силни чувства изпитвам към теб.

Травис занемя. Нещо го блъсна. Силните, нежни ръце на жена му, поставени върху рамената му, го блъснаха неочаквано, право през отворения прозорец.

Когато пръстите му не успяха да се хванат за рамката и той започна да пада към улицата, Травис чу жена си да вика:

— Имам достатъчно силни чувства, скъпи, за да държа това да стане както *аз* искам.

ПОСЛЕДНИТЕ ДНИ НА (ПАРАЛЕЛНИЯ?) СВЯТ

Когато обявиха края на света, ние с Рейчъл решихме все пак да не се разделяме.

— Какъв смисъл има? — попита ме тя. — Няма да имаме време да си създадем нови връзки.

Аз кимнах, но не бях убеден. Страхувах се от това какво би станало, ако не настъпи края на света, ако великото събитие закъснее, отложи се и остане за безкрайно далечно бъдеще. Може да са сгрешили в изчисленията на ефекта от Z-полето. Учените може да не са разбрали значението на Саперщайновата връзка и тогава до Вечността или до Второ пришествие, в зависимост от това кое ще настъпи първо, ще останем двамата с Рейчъл с нашите вечни оплаквания, свързани в една апокалиптична връзка, по-здрава от брачната клетва. Казах това на Рейчъл но приемлив според мен начин.

— Не бой се — отвърна ми тя. — Ако светът не свърши навреме, както са предвидили видните учени, ти ще се върнеш в своя мрачно обзаведен апартамент, а аз ще остана тук с децата и с любовника си.

Това бе успокоително, разбира се. Не ми се искаше да прекарам края на света сам в мрачно обзаведения си апартамент, който споделях с една японка и нейния приятел-англичанин и където нямаше телевизор. Нямаше да имам какво да правя освен да слушам как японката разговаря с приятелите си по телефона и да се храня в китайския ресторант, чийто собственик бе обещал да работи и докато свършва света или поне докато това е физически възможно, тъй като той не смяташе, че промените могат да станат толкова бързо.

— Не ми се иска да преживея такова нещо в обикновена обстановка — каза Рейчъл. Затова тя измъкна всичките си запаси — тайландски пръчици, зърнест кафяв кокаин, киселината под форма на мънички червени звездички, сушените гъби от Бог знае къде, червено ливанско и зелено мароканско, и ааа, да, последните няколко скъпоценни каалуди и накрая два-три могадона.

— Нека съберем умопобъркващите си запаси и да се въздигнем преди да пропаднем — каза тя.

Останалите хора също се подготвяха. Самолетните компании извършваха специални полети по случай края на света до Ултима Тул, Валпарайсо, Куала Лумпур — ексцентрични пътешествия за смъртни. Естествено, медиите също излъчваха много предавания. Някои от любимите ни програми бяха прекъснати и заменени със специални предавания по случай края на света. Ние превключихме на „Последен разговор“ на Си-Би-Ес.

— Е, май най-после ни отрязаха квитанцията. Имам тук един гост, професор Мандракс от университета в Лос Анджелис, който ще ни обясни как ще стане голямото събитие.

На който и канал да обърнехме, се появяваха физици, математици, биолози, химици, философи, лингвисти и коментатори, които се опитваха да обяснят онова, което обясняваха. Професор Джонсън, виден космолог говореше:

— Е, разбира се, това не е точно космологично събитие, освен ако не говорим метафорно за ефекта му върху нас. Ние, хората, с ограничените си схващания, смятаме тези неща за много важни. Но мога да ви уверя, че по скалата на приоритетите, по която работя аз, това събитие няма никакво значение. То всъщност е нещо обикновено. Нашето малко слънце влиза в Z-полето точно по времето на Саперщайновата връзка, от което следва промяна на местните условия. Естествено, аз не говоря съвсем точно, тъй като неточността е до една деветнадесета от стотната, но професор Уейвър от философския факултет може да ви каже нещо повече по този въпрос.

— Ами да — заговори професор Уейвър. — „Краят на света“ е едно безсмислено словосъчетание. Ние се сблъскваме с един проблем, който зависи от гледната точка. Може да се каже, че от някоя друга точка за наблюдение, ако такава съществува, този край всъщност не е никакъв край. Просто един момент на болка, скъпи мои, а после вечен живот, ако ми позволите да цитирам поета.

На друг канал чухме, че армията изпраща печени пуйки за банкет на нашите служаци в Германия. Имало мнения да ги приберат у дома, но после решили да ги оставят на позиция, за в случай че все пак това не е краят на света, а някоя дяволска комунистическа провокация от онези, на които знаем, че са способни руснаците с

изопаченото им чувство за хумор и непрекъснато желание да създават трудности на другите. Чухме още, че китайците изобщо не са съобщили този факт или така наречен факт на населението си, а само са разлепили анонимни съобщения, не по-големи от пощенска марка, подписани от „Един загрижен съсед от квартала“.

А Рейчъл не можеше да разбере защо Едуард, нейният любовник, упорито се бе затворил в стаята си и работеше по романа си.

— Няма защо да се занимаваш повече с него — каза му тя. — Няма да има кой да ти го издаде или прочете.

— Че какво значение има? — попита Едуард и ми намигна. Аз го разбирах напълно, тъй като също работех като луд, за да завърша собствената си работа по оформяне на счетоводните документи от последния ден и го правех с огромно удоволствие. Защото краят на света за един писател представлява срока на сроковете — последния срок: дванадесет часа в полунощ и край на писането, приятели. Какво предизвикателство! Аз знаех, че всички писатели, художници, артисти по света правеха същото. Че се създава нещо като последен ордъвър, който би могъл да предизвика интерес сред историците в някой паралелен на нашия свят, където няма да има подобна катастрофа.

— Ами да — говореше професор Карпентър. — Концепцията за паралелните светове, бих казал, е обективна, но недоказуема поне за времето, което ни остава. Аз лично бих я приел като желана мечта, въпреки че моят добър приятел професор Мунт, известният психолог, е по-компетентен да се произнесе по този въпрос.

Тази вечер Рейчъл приготви фамозната си вечеря с пълнена пуйка, залята с боровинков сос и пай от сладки картофи, покрит с разбити белтъци. Тя сготви даже специалните си китайски печени ребърца, макар китайците да не вярваха в предстоящото събитие, изключая малките съобщения с предупреждението. Всички хора по света започнаха отново да пушат с изключение на непоправимите няколко непушачи, които не вярваха в настъпването на края на света и продължаваха да се боят от рак на белите дробове. И умиращите на смъртния си одър се бореха да поживеят още малко, съвсем мъничко, така че когато си идат, всички да си идат заедно с тях. И някои лекари продължаваха да стоят дежурни, позовавайки се на абсурдния си дълг, докато други безгрижно играеха голф и тенис и даже не се опитваха да усъвършенстват ударите си.

Пуйка с четири крака и осем крилца. Похотливи сцени по телевизията — след като всичко свършва, значи и всичко е позволено. Безгрижни отговори на служебни писма: „Скъпи Джо, що не си вземеш договора и не си то завреш нали знаеш къде. Представлението свърши и аз най-после мога да ти кажа какъв тъпанар си. Но ако има някаква грешка по отношение на Края, бих искал да знаеш, че това писмо е просто една шега, която съм сигурен, че ти като много умен човек ще оцениш по достойнство.“

Всички ние бяхме разкъсани между противоречиви желания за забрава и предпазливост. Ами ако не умрем? Да повярваш в настъпването на края на света изискваше акт на доверие както от страна на мияча на чинии, така и от университетския професор.

И в тази последна нощ от съществуването, аз оставих цигарите завинаги. Абсурд. Какво значение имаше? Но го направих, защото Рейчъл винаги ми бе казвала, че абсурдите са важно нещо. И аз винаги съм знаел, че е така. Затова изхвърлих пакета „Малрборо“ и се заслушах, когато професор Мунг говореше:

— Желание за удовлетворение или обратното. Смъртното желание за удовлетворение не може произволно да бъде обобщено в обективна корелация, ако мога да използвам термина на Елиът. Но ако вземем например Юнг в нашия синтез и приемем този край като архитин, да не говорим за Уелтаншаунг, нашето разбиране се разширява с изчезването на *времето, което имаме на разположение* в черната дупка на миналото, която съдържа всичките ни мечти и възжеления.

Най-после дойде последния час. Аз разрязах пуйката и Едуард дойде от стаята си за достатъчно дълго време, че да може да си вземе парче от гърдите и да попита за мнението ми за последната промяна, която бе направил в последната глава на романа си.

— Трябва да се поработи още — казах аз.

— Но това е жестоко — намеси се Рейчъл.

— Да, и аз мислех, че трябва да се пипне малко — съгласи се с мен Едуард и се върна в стаята си.

Навън улиците бяха пусти, с изключение на няколкото нещастници, които не можеха да стигнат до някой телевизор. Ние изгълтахме всички останали наркотици и бясно местехме каналите. Аз бях донесъл пишещата си машина в кухнята и записвах всичко, а

Рейчъл говореше за отпуските, които е трябвало да си вземем. Аз пък мислех за всички жени, които би трябвало да съм любил, а в дванадесет без пет Едуард отново дойде от стаята си и ми показва новата версия на последната глава.

— Да, този път си успял — казах аз.

— И за мисля така. Останала ли е малко кока? — попита Едуард.

Ние изгълтахме останалия наркотик.

— За Бога, не можеш ли да престанеш да пишеш? — каза Рейчъл.

— Трябва да запиша всичко — отвърнах и аз.

А тя ме прегърна. Едуард също ме прегърна. Ние тримата прегърнахме децата, на които бяхме разрешили да останат до късно, понеже беше Краят на света.

— Рейчъл, съжалявам за всичко — казах аз.

— И аз също — каза тя.

— Не мисля, че съм сбъркал в нещо, но и аз съжалявам — каза Едуард.

— За какво съжалявате? — попитаха децата, но преди да успеем да им отговорим, преди да решим всъщност за какво съжаляваме...

ИЗГУБЕНОТО БЪДЕЩЕ

Леонард Нишър бе открит пред хотел „Плаза“ в състояние на толкова силна възбуда, че бяха необходими усилията на двама полицаи и един минаващ турист от Билокси, Мисисипи, за да бъде озаптен. След като го заведоха в болницата „Сент Клер“, трябваше да го поставят в усмирителна риза, която стяга ръцете и горната част на тялото на пациента. По този начин успяха да го укротят за достатъчно дълго, докато една сестра му постави двойна инжекция валиум.

Когато доктор Майлс дойде да го види, валиумът вече бе започнал да действа. Майлс каза на двамата яки санитарии, единият от които бивш защитник в отбора на „Детройтските львове“, и на сестрата от психиатрията на име Норма, да изчакат отвън. Точно сега пациентът нямаше да нападне никого. Той бе така успокоен от валиума, че даже усмирителната риза му се струваше нещо приятно.

— Е, господин Нишър, как се чувствате сега? — попита Майлс.

— Добре съм, докторе — каза Нишър. — Съжалявам, че предизвиках такава неприятност, когато излязох от пространствено-времевата аномалия и кацнах пред „Плаза“.

— На всеки може да му се случи — успокои го Майлс.

— Предполагам, че звучи доста налудничаво — отвърна Нишър. — Няма начин да го докажа, но току-що бях в бъдещето и се върнах.

— Хубаво ли е бъдещето? — попита Майлс.

— Бъдещето е страхотно — отговори Нишър. — А онова, което ми се случи там... Е, няма да повярвате.

Пациентът, среден на ръст бял мъж на около тридесет и пет години, облечен в мръснобяла усмирителна риза, разказа следната история с широка усмивка:

Вчера излязъл от службата си в счетоводната къща „Ханрати и Смърч“ по обикновеното време и тръгнал към апартамента си, който се намира в източната част на Двадесет и пета улица. Тъкмо пъхал ключа в ключалката, когато чул някакъв шум зад себе си. Нишър веднага помислил „крадец“ и се извърнал, заемайки позата

„хлебарка“, която била основната отбранителна поза в тайванското карате, което изучавал. Нямамо никого. Обаче имало някаква червеникава, трепкаща пара. Тя полетяла към Нишър и го обвила. Нишър чул странни шумове и видял проблясващи светлини преди да припадне.

Когато дошъл в съзнание, някой му говорел:

— Не бой се, всичко е наред.

Нишър отворил очи и видял, че вече не се намира на Двадесет и пета улица. Бил седнал на една пейка в красив малък парк с дървета, езерца и алеи, странни скулптури и питомни сърни. Наоколо се разхождали хора, облечени в нещо като гръцки туники. До него на пейката бил седнал един приятен белокос старец, облечен като Чарлтън Хестън в ролята на Мойсей.

— Какво е това? — попитал Нишър. — Какво стана?

— Кажи ми — отвърнал старецът. — Случвало ли ти се е наскоро да попаднеш в един червеникав облак? Аха! Така си и мислех! Имало е локална пространствено-времева аномалия и тя те е отнесла от твоето време в бъдещето.

— Бъдещето ли? — попитал Нишър. — Какво бъдеще?

— Просто бъдещето — казал старецът. — Ние сме с около четиристотин години пред вас, плюс минус една-две години.

— Обяснете ми — казал Нишър. Той попитал по различни начини стареца къде *всъщност* се намира, а той му отговорил, че наистина е в бъдещето и че това не само е истина, но не е нещо необикновено, понеже било нещо, което се случвало всеки ден. Накрая Нишър трябвало да приеме обясненията.

— Е, добре — казал той. — Какво бъдеще е това?

— Много хубаво — уверил го старецът.

— Не са ли ни завладяли извънземни?

— Разбира се, че не.

— А липсата на изкопаеми горива не е ли понижила жизнения ни стандарт до нивото на нещастно съществуване?

— Още преди двеста години ние победихме енергийната криза като открихме един лесен начин за превръщането на пясъка в шисти.

— А какви са ви основните проблеми?

— Май нямаме такива.

— Значи това е Утопия?

Старецът се усмихнал.

— Сам можеш да прецениш. Може би ще пожелаеш да поразгледаш по време на краткия си престой тук.

— Защо кратък?

— Тези пространствено-времеви аномалии се саморегулират — обяснил старецът. — Вселената няма да търпи дълго ти да останеш тук, когато трябва да си там. Но обикновено минава известно време, докато вселената зацепи. Искаш ли да се поразходим? Аз се казвам Оган.

Те излезли от парка и тръгнали по един приятен, широк булевард. Сградите били странни за Нишър и в особени цветове. Били построени по-надалеч от улицата и оградени с добре поддържани зелени ливадки. На Нишър му се сторило наистина хубаво бъдеще. Нищо особено, но приятно. И наоколо им се разхождали хората в гръцките си туники, и изглеждали щастливи и добре нахранени. Било като неделя в Сентръл парк.

После Нишър забелязал една двойка, която правела нещо, за което не може да се говори. Били се съблекли. И всъщност, ако се използва изразът от двадесети век, те го правели.

Но като че ли никой не мислел, че това е необичайно. Оган не казал нищо и затова и Нишър си замълчал. Но докато се разхождали, не могъл да не забележи, че и други хора го правели. Доста много хора. След като минали покрай седмата двойка занимаваща се с това, Нишър попитал Оган дали има някакъв сексуален празник или са попаднали на някакво развратно сборище.

— Няма нищо особено — казал Оган.

— Но защо тези хора не го правят по къщите си или в хотелски стаи?

— Може би защото повечето от тях са се срещнали тук, на улицата.

Това потресло Нишър.

— Да не би да ми казвате, че тези двойки не са се познавали отпреди?

— Явно не — казал Оган. — Ако се бяха познавали, предполагам щяха да си намерят по-удобно място, където да се любят.

Нишър се спрял и загледал. Знаел, че е просташко, но не можел да не го направи. Като че ли на никой не му пукало. Той забелязал как хората се заглеждали един в друг, докато се разминавали и много често, щом някой се усмихнел на някого и онзи му отвърнел на усмивката, те като да се поколебавали за миг, а после...

Нишър се опитал да зададе около двадесет въпроса едновременно. Оган го прекъснал.

— Позволи ми да се опитам да ти обясня, тъй като имаш много малко време да останеш сред нас. Ти идваш от време на сексуално потисничество и бунтовничество. На теб това може да ти се стори като разюзданост. За нас обаче то не е нищо повече от нормален израз на чувства и любезност.

— Значи сте разрешили сексуалните проблеми! — възкликнал Нишър.

— Стана случайно — казал му Оган. — Наистина се опитвахме да избегнем войните преди да са ни изличили от лицето на земята. Но за да се отървем от войната, трябваше да променим психологическата основа, на която тя почива. Установено бе, че сексуалността бе единственият и най-важен фактор. Щом това бе признато и информацията се разпространи навсякъде, бе проведен общ референдум. Взето бе решение да се променят човешките сексуални нрави и цялата човешка раса да бъде препрограмирана заради собственото ѝ добруване. Биоинженерството и специални клиники — естествено на доброволни начала, — се заеха с това. Освободен от агресията и собственическото чувство, сексът днес е нещо средно между естетика и любезност.

Нишър се готвел да попита Оган как това се е отразило на брака и семейството, когато забелязал, че той се усмихва на една привлекателна блондинка и се насочва към нея.

— Хей, Оган! — повикал го Нишър. — Не ме оставяй сега!

Старецът го изгледал учудено.

— Скъпи ми приятелю, аз нямаше да те изоставя. Тъкмо напротив, аз искам да те *приобicia*. Всички го искаме.

Нишър видял, че доста хора се били спрели. Те го гледали и се усмихнали.

— Чакай, чакай малко — казал той и автоматично заел позата „хлебарка“.

Обаче една жена вече го прегръщала за крака, друга се мушна под мишницата му, а някой друг го пощипвал по пръстите. Нишър изпаднал в лека истерия и завикал към Оган:

— Защо правят така?

— Това е спонтанна демонстрация на любов към новото, с която показваме, че изпитваме голямо удоволствие и че сме трогнати от присъствието ти. Случва се винаги, когато човек от миналото попадне между нас. Ние изпитваме такова съжаление към него задето трябва да се завърне, че искаме да споделим всичката любов, на която сме способни. И тогава се случва това.

Нишър се чувствал като да се намирал в центъра на филмов епизод от древния Рим или може би Вавилон. Улицата била претъпкана с хора, докдето поглед стигал и всички го правели — един с друг, един върху друг, отдолу, отгоре, отстрани и помежду си. Но онова, което усетил Нишър било, че тълпата като че излъчва. Това било нещо повече от секс. Било като океан от чиста любов, съчувствие и разбирателство. Той видял лицето на Оган да изчезва зад вълна от тела и завикал:

— Докъде се простира това?

— Посетителите от миналото винаги предизвикват у нас големи вибрации — извикал му в отговор Оган. — Може би ще обхване всички.

Всички ли? Нишър не можел да си представи за какво ставало дума. После разбрал и отвърнал почти благоговейно:

— Да не би... Цялата планета?

Оган се ухилил и изчезнал. Нишър като че ли разбрал как става това — една група от хора, които се обичат и към която непрекъснато се присъединяват все повече и повече и вибрациите стават все по-силни, докато всеки на света вземе участие. За Нишър това определено била Утопия. Той разбрал, че трябва да намери начин да отнесе това обратно в собственото си време. Да намери начин да убеди хората. После вдигнал очи и видял, че се намира в южната част на Сентръл парк, пред „Плаза“.

— Предполагам, че двойното прехвърляне просто те е превъзбудило — каза Майлс.

Нишър се усмихна. Клепачите му се притваряха. Валиумът бе започнал да действа и той се отпускате.

— Май направо бях откачил — призна си Нишър. — Мислех, че ще мога да го обясня на всички. Мислех, че просто трябва да хващам хората по улицата и да ги карам да се откажат от ограниченията, да им покажа, че телата им са предназначени именно за любов. Но, разбира се, съм действал твърде истерично. И съм ги изплашил. А после ченгетата ме хванаха.

— Как се чувстваш сега? — попита Майлс.

— Изморен и объркан. Но съм отново на себе си, както се казва. Може всичко онова да е било халюцинация. Обаче няма значение. Важното е, че съм отново в моето време, когато все още има войни, енергийна криза и сексуални ограничения, и аз не мога да направя нищо, с което да променя това.

— Струва ми се, че ти се приспособи много бързо — отбеляза Майлс.

— Да, дявол да го вземе. Никой не би могъл да обвини Леонард Нишър, че се приспособява бавно.

— Мисля, че си добре — каза Майлс. — Но ми се иска да останеш тук няколко дни. Това не е наказание, моля да ме разбереш. Просто ни се иска да ти помогнем.

— Добре, докторе — сънливо изрече Нишър. — Колко време ще остана?

— Може би не повече от ден-два. Ще те пусна веднага, щом бъда удовлетворен от състоянието ти.

— Хубаво — измърмори Нишър. И заспа. Майлс каза на санитарите да се навъртат наблизко и предупреди сестрата от психиатрията. После си тръгна към дома, който се намиреше наблизко.

Докато затопляше пържолата си за вечеря, Милър си припомняше разказа на Нишър. Разбира се, не можеше да бъде вярно. Но да предположим, само да предположим, че наистина се е случило. Ами ако в бъдещето наистина са постигнали състояние на полиморфно-перверзна сексуалност? Все пак имаше доста доказателства, че пространствено-времените аномалии наистина съществуват.

Той внезапно реши да посети отново пациента си. Излезе от апартамента си и се върна бързо в болницата, привличан от странно,

настойчиво чувство.

Във второ крило на регистратурата нямаше никой. Нямаше го и полицая, който обикновено стоеше в коридора. Майлс хукна по коридора. Вратата на Леонард беше отворена и Майлс надникна вътре.

Някой бе прибрал леглото на Леонард и го бе опрял на стената. Така на пода оставаше достатъчно място за двамата санитарии (единият бивш защитник на „Детройтските лъвове“), психиатричната сестра Норма, две сестри-стажантки, един полицай и жена на средна възраст от Денвър, която бе дошла на свиждане със свой роднина.

— Къде е Леонард? — извика Майлс.

— Този тип трябва да ме е хипнотизирал — отвърна полицаят, които бързо си вдигаше панталона.

— Той ни проповяда послание за любов — каза жената от Денвър, докато се загръщаше с усмирителната риза на Леонард.

— Къде е той? — изкряска Майлс.

Белите пердета се развяваха пред отворения прозорец. Майлс погледна навън в тъмнината. Нишър бе избягал. Запален от краткотрайното си видение от бъдещето, той сигурно бе тръгнал да проповядва своето любовно послание по цялата страна. „Би могъл да бъде навсякъде — помисли Майлс. — Как, по дяволите, бих могъл да го намеря? Как бих могъл и аз да се присъединя към него?“

ТРЕСАВИЩЕТО

Ед Скот погледна преbledнялото ужасено лице на момчето и веднага разбра, че е станало нещо лошо.

— Какво има, Томи? — попита той.

— Пол Барлоу — изрече момчето. — Играехме си в източното тресавище и... и... Той потъва, господине!

Скот разбра, че няма време за губене. Само преди година двама мъже бяха загинали из предателските пътеки на източното тресавище. Сега мястото бе оградено и децата бяха предупредени да не играят там. Но те продължаваха да ходят. Скот грабна едно дълго въже от гаража си и хукна нататък.

След десет минути бе навлязъл навътре в тресавището. Видя шест момчета, застанали върху едно тревисто място твърда земя. На около шест метра от тях, в средата на гладка, жълтеникавосива площ, се намираше Пол Барлоу. Момчето бе затънало до кръста в плаващите пясъци и продължаваше да потъва. Размахваше ръце, а тинята се надигаше към гърдите му. Като че ли момчето се бе опитало да прескочи онова място. Ед Скот разви въжето, докато се чудеше защо децата вършат такива глупости, без да мислят колко смъртоносни могат да бъдат те.

Той хвърли края на въжето, а децата гледаха със затаен дъх как то падна точно в ръцете на Пол. Но детето, което вече бе затънало до гърдите, нямаше сила да се задържи.

Оставаха само секунди и затова Скот завърза другия край на въжето за едни пън, хвана се здраво и тръгна към пищящото момче. Пясъкът затрепери и поддаде под краката му. Скот се чудеше дали ще има сила да измъкне себе си и момчето. Но сега най-важното бе да стигне до Пол навреме.

Скот стигна на около метър и половина от момчето, което вече бе затънало до шията. Като се държеше здраво за въжето, Скот се заклати, за да се приближи с още няколко сантиметра, потъна до кръста, стисна зъби и протегна ръка към момчето... В този миг въжето се отпусна!

Той се изви, опитвайки да се задържи на повърхността, но тресавището го погълна, покривайки гърдите и шията му, изпълвайки крещящата му уста и накрая, затваряйки се над главата му...

Едно от момчетата върху полянката затвори джобното ножче, с което бе прерязало въжето. Малкият Пол Барлоу внимателно се изправи върху дървената платформа, която той и останалите бяха поставили в края на тресавището и внимателно пристъпи. Той се измъкна върху пясъка, заобиколи внимателно опасното място и дойде при останалите.

— Много добре, Пол — каза Томи. — Ти успя да примамиш един възрастен към смъртта и с това ставаш пълноправен член на клуба на Унищожителите.

— Благодаря, господин президент — каза Пол, а останалите деца завикаха радостно.

— Но имам една забележка — добави Томи. — В бъдеще ще те моля да не преиграваш. Письците ти бяха малко пресилени.

— Ще внимавам, господин президент — каза Пол.

Вече се бе свечерило. Пол и останалите момчета се прибраха за вечеря. Майката на Пол с удоволствие забеляза колко свежо е лицето му. Тя бе доволна, че той играе с приятелчетата си на въздух. Но както на всички момчета, дрехите му бяха ужасно кални, а ръцете му — мръсни.

ЖИВОТЪТ НА ОБИКНОВЕНИТЕ ХОРА

Снощи, докато си лежах на канапето и гледах *късното шоу*, в апартамента ми пристигна екип с камери и микрофони, за да снима откъс за телевизионния сериал, наречен „*Животът на обикновените хора*“. Не мога да кажа, че бях ужасно изненадан, макар че не очаквах точно това. Знаех правилата: трябва да продължа да живея така, като че ли ги нямаше. След няколко минути екипът като че ли потъна в тапетите. Те бяха специално обучени да действат така.

Телевизорът ми работеше, разбира се. Обикновено е така. Имах чувството, че чувам как критиците пъшкат:

— Още един проклет епизод с някакъв тип, който гледа екрана. В тази страна не правят ли и друго, освен да гледат телевизия?

Това ме разтревожи, но не можех да сторя нищо. Така стават тия работи.

И така, камерите бръмчаха, а аз си лежах на канапето като малоумен и гледах как двама каубои се правят на мъже. След малко жена ми излезе от банята, погледна екипа и изпъшка:

— О, Господи, защо *днес*!

Тя бе навлякла една моя тениска, но надолу беше дибидюс. Току-що си бе измила косата и бе увила главата си с пешкир. Не беше гримирана. На нищо не приличаше. Как пък можаха да дойдат тъкмо тази вечер! Тя сигурно си представяше коментарите:

— Миналата вечер жената беше с подпухнало лице...

Виждах, че ужасно ѝ се иска да направи нещо — да въведе малко дух в нашия епизод, да го направи да заприлича на домашна пиеска. Но не го направи. Също като мен знаете, че ако хванат някого да преиграва, да си измисля, да преувеличава, омаловажава или изменя по какъвто и да било начин живота си, той веднага бива изключван от ефир. Тя не искаше това да се случи. Едно лошо представяне бе по-добро от никакво. Тя седна на един стол и взе плетката си. Аз вдигнах вестника. Нашият филм продължи.

Когато ви се случи такова нещо, вие просто не можете да повярвате. Макар и да гледате представлението всяка вечер, когато се случи на вас, наистина не ви се вярва. Тоест, внезапно виждате *себе си* там, изтегнати на канапето и изпълняващи тъпата си роля, а те ви снимат и твърдят, че този епизод представя *вас*.

Молах се да се случи нещо. Въздушна атака — подло комунистическо нападение, а ние, едно типично американско семейство, да попаднем в бурята на великите събития. Или някой крадец да влезе. Само че да се окаже, че не е обикновен крадец, а нещо друго и да започне един невероятен епизод. Или на вратата да почука красива жена, която да твърди, че само аз мога да ѝ помогна. По дяволите, готов бях и само на едно телефонно обаждане.

Но нищо не се случи. Аз всъщност се загледах в онзи филм по телевизията, той ми стана интересен и оставих вестника. Помислих, че могат да се заинтересуват и от нещо такова.

На следващия ден двамата с жена ми зачакахме с надежда, макар и двамата да знаехме, че сме се провалили. И все пак, никога не се знае. Понякога публиката иска да види нещо повече от личния живот. Понякога някое лице им харесва и те го наемат за цял сериал. Всъщност не очаквах някой да пожелае да гледа сериал за мен и жена ми, но човек никога не знае... Случвали са се и по-странни неща.

Сега жена ми и аз прекарваме вечерите си много интересно. Нашите сексуални приключения са повод за клюки в целия квартал, откачената ми братовчедка Зои дойде да поживее при нас, а и от мазето ни редовно пропълзва нещо странно.

На практика, човек никога не получава втори шанс. Но кой знае. Ако решат да снимат продължение на епизода, ние вече сме готови.

СБОГОМ ЗАВИНАГИ, МЪКО МОЯ

Тази неделна утрин в близкото бъдеще Джоузеф Елрой се бе настанил удобно в креслото и се опитваше да си спомни името на любимия футболен отбор, който щеше да наблюдава по-късно да играе по телевизията, докато чете съобщенията за банкроти в неделния „Таймс“ и мисли за неприятни неща.

Беше съвсем нормален ден: небето навън бе оцветено в обикновения си никакво бежов цвят, който отиваше на никакво кафеникавото, в което госпожа Елрой, скърцаща със зъби в кухнята в този момент, бе обзавела къщата по време на един от многото си краткотрайни изблици на ентусиазъм. Детето им, Елексир, бе на горния етаж и се занимаваше с последното си откритие. Тя бе на три години и тъкмо се бе научила да повръща.

А в главата си Елрой чуваше звуци. Тъкмо сега му се въртеше песента „Амапола“ и щеше да продължи, докато не я заменише някоя друга мелодия. И така песен след песен, цял ден, цяла нощ, завинаги. Тази музика идеше от вътрешната музикална система на Елрой, която се включваше винаги, когато за да оживее, трябваше да бъде невнимателен.

И така. Елрой бе в определено състояние. Може би и вие сте изпадали в такова: детето плаче, жена ви мърмори, а вие преживявате дни и нощи разсеяни, заслушани в музиката в главата си. И знаете, че никога няма да пробиете онази черупка, която ви отделя от света. И сивата мъгла на отчаянието, и досадата са се настанили наистина задълго в живота ви. И единственото, което ви възпира от опит да се удавите, е вашата Жизнена Сила, която ви казва:

— Събуди се, глупако, това се случва на *теб*! Да, ти си онзи, заклещен в собствения си басейн с тъпа усмивка на изгладнялото за обич лице, пушещ поредното „Марлборо“ и гледащ как световните дивотии се носят наоколо ти в три четвърти такт.

При това положение бихте използвали всеки шанс, който ви позволи да се измъкнете, нали? Шансът на Джоузеф Елрой се появи

точно този следобед.

Телефонът звънна. Елрой вдигна слушалката. Един глас от другата страна попита:

— С кого говоря, моля?

— С Джоузеф Елрой — отвърна Елрой.

— Господин Елрой, случайно да чувате *мелодия* или *песен* в ума си в този момент?

— Всъщност да, чувам.

— А кое е името на песента?

— През последните няколко часа си тананикам „Амапола“.

— Бихте ли повторили името, господин Елрой?

— „Амапола“. Но какво...

— Точно така! Това е песента!

— Моля?

— Господни Елрой, сега мога да ви разкрия за какво става дума. Аз съм Марв Дъфъл и ви се обаждам от предаването „Ударът на живота“. А вие казахте *точно* името на мелодията, която се върти из главата на нашия гениален гост господин Фил Шугърс тази вечер! Това означава, че вие и вашето семейство, господин Елрой, спечелихте тазмесечната голяма награда за синхрон. Ударът на живота! Господин Елрой, знаете ли какво означава това?

— Знам! — извика радостно Елрой. — Аз гледам предаването ви, така че знам. Знам! Елва, престани да се мотаеш там, спечелихме голямата награда, спечелихме, спечелихме, спечелихме!

На практика това означаваше, че на следващия ден у тях пристигна група техници в оранжеви гащиризони и инсталира в хола на семейство Елрой нещо, което приличаше на модифицирана компютърна конзола. А Марв Дъфъл лично им връчи Указателя и обясни, че всички най-добри възможности за лично израстване и промяна, както и за самореализация, са включени и свързани директно към този компютър. Много от услугите до този момент бяха достъпни само за най-богатите, талантливи и постигнали успех, които всъщност дори и не се нуждаеха от тях. Но от този миг нататък, семейство Елрой

можеше да се възползва от тях и да го направи посредством патентованите супербързи, високоабсорбционни обучаващи модеми, разработени в Станфорд и включени към оборудването. Накратко, животът им вече можеше да бъде преустроен по вид и начин, който сами желаеха, при това безплатно и в уединението на собствения им дом.

Елрой бе сериозен човек, каквито са всички поначало, и затова първото, което направи, бе да потърси в Указателя, който предлагаше всички достъпни услуги и фирмите, които ги изпълняват, компанията „Призиваните“ — известна фирма от Мил Вали, Калифорния, извършваща изпитания на таланта. Те проведеха по телефона тест на Елрой и след петнадесет минути му изпратиха резултатите. Изглежда Елрой притежаваше идеалната комбинация от интелигентност, сръчност и психическа нагласа, за да се превърне в един от най-добрите микропалеонтолози. Оказа се, че точно такова работно място се предлага в момента в близкия музей по естествена история и Елрой научи всичко необходимо за работата си с помощта на училището „Блъчнър-Вагнер“ за високоскоростно специализирано обучение. И така, само две седмици след като бе чул за първи път за това, Елрой бе в състояние да започне една обещаваща кариера.

Елва Елрой или Елф, както сама се наричаше в моменти на копнеж, не знаеше с какво точно би искала да се занимава. Тя разгледа Указателя, докато откри фирмата „Мандрагора“, която произвеждаше таблетки за двадесет и четири часово отпускане и повишаване на настроението до нормално или високо равнище. Получи пратката веднага чрез службата за бързи доставки на лекарства „Еймс“, чието мото бе „Вашето добро настроение е наше задължение“. Почувствала се по-добре за първи път от години, Елва вече бе в състояние да се справи с проблема с вечерята. След внимателно обмисляне, тя се обади на „Модни глезотии в храненето“ — „Позволете ни да се погрижим за гладното дете в ума ви“.

За малката им дъщеря Елексир се намери „Детски закачки“ — фирма, която приласкаваше разглезените деца на петролните шейхове. Сега тя бе достъпна и за семейство Елрой за ежедневно, двадесет и четири часово обслужване. Тя щеше да се погрижи за възпитанието на тяхното дете. Елексир бе възхитена. Можеше да има всички нови, големи, меки играчки! Какво лошо има в това?

То освободи на семейство Елрой достатъчно време и място, за да преоткрият отново себе си. Те се свързаха първо с „Омни Плейжър“ — фирма за семейни консултации, която предния месец бе възстановила брака на едно семейство, обявен за напълно разрушен по телевизията в Хюстън. След една консултация, двамата Елрой изпитваха дълбока обич, избухваща винаги, щом се погледнеха в очите. Това им осигури необходимото равновесие, за да си позволят едно петдневно оттегляне чрез службата „Тотален взаимен секс“ от Лансинг, Мичиган, което също бе един успех в смисъла на новите постигнати и поддържани висоти на взаимоотношенията помежду им. И все пак в държанието на Елрой се усещаше известна тревога и той чувстваше нужда да се възползва от услугите на бродуейската фирма „Джо — романтични секс услуги“, която предлагаше срещи с красиви и секси партньорки, „чиито съвършенства никога няма да ви досадят“.

— О, така ли? — възкликна Елва, когато чу това и веднага изпълни отдавнашното си желание да се обади на службата за „Груби сексуални услуги“. Тя бе привлечена от рекламата им в Указателя: „Скъпа, искаш го груб, първичен, истински и потен, но искаш и да не бъде разочарование. Нали така? Така. Обади ни се, миличка, защото ние вече знаем за теб.“

Те и двамата се почувстваха малко странно след всичко това и веднага изпълниха отдавнашното си желание, като се обадиха на „Изпълнени мечти“ от Огнения остров, чието известно мото „Медитирайте лесно с наркотик“ ги бе привлякло.

Сега семейство Елрой наистина се бе издигнало в социален план, но все нещо им пречеше. Елексир пак капризничеше, при това в най-неподходящо време, тъй като Елрой скоро щеше да бъде представен със статия в списанието „Ню Йорк“, а Елва тъкмо се готвеше да започне двуседмичен курс за прима-балерини с вече осигурена работа в руския балет на Монте Карло. Те проведеха семеен съвет и намериха в Указателя реклама за една фирма, наречена „Детеоправячите“.

— Какво пише там? — попита Елва.

Елрой зачете:

— Случва ли се детето да ни пречи в най-хубавите мигове от живота заради лошия си характер? Чувствате ли се притеснени от

проблема, че му предлагате обичта си, а то не я оценява? Не ви ли е писнало малко? Тогава защо не се възползвате от услугите на „Детеоправячите“? Ние ще вземем детето ви и ще го върнем послушно, изпълнено с обич, сладко и лесноудовлетворяемо. И ще направим това без да повредим и на йота индивидуалността, инициативата и агресивността му, да ни пази Господ!

— Струва ми се, че знаят какво правят — каза Елва.

— Странно, че го казваш — отвърна Елрой. — Защото точно тук, накрая на рекламата, пише точно това. „Повярвайте ни. Ние знаем какво правим!“

— Това решава въпроса — каза Елва. — Обади им се!

Елексир бе отведена и семейство Елрой отпразнуваха новопридобитата си свобода, като се обадиха на „Истински нови приятели“ и си направиха купон с Пери и Пени — купонджиите.

После семейство Елрой се хвърли сред скалистите пътеки на самопромяната. За съжаление това включваше известен сблъсък на интереси. Господин Елрой се насочи към духовното чрез Силата на ума. А Елва продължаваше да бъде консуматор в областта на плътското. Те се караха за всяка придобивка от Указателя, която искаха да бъде следващата. И понеже и двамата бяха минали бързия курс на Фондацията по висша убедителност, те бяха страхотни оратори. Но си късаха взаимно нервите, защото не се слушаха един друг.

Взаимоотношенията им се влошиха. И двамата упорито не желаеха да минат през „Поправка на взаимоотношенията“. Всъщност Елва нарочно се записа на негатерапевтика, която проповядваше: „Следвай собствения си път към щастието“. Елрой се стегна и изследва чувствата си с новата, революционна „Клетъчна техника за самоизучаване“. Най-после разбра чувствата си: той презираше жена си и желаше смъртта ѝ. Съвсем просто!

Елрой се захвана за работа. Той прелисти Указателя и намери службата „Поправка на съпруги“ в Согърти, Ню Йорк. Те дойдоха, отнесоха Елва и Елрой най-после имаше време да дойде на себе си.

Най-напред той се научи да постига моментален екстаз в желанията си. Тази възможност досега бе изключителна придобивка на няколко източни религиозни организации, които доскоро бяха единствените, които можеха да те свържат по телефона със службата, която го предоставя. Блаженството бе много приятно, но Елрой трябваше да излезе от него, когато „Детеоправячите“ се обадиха, за да кажат, че неговото дете е непоправимо. Питаха какво иска да направят с него. Елрой им каза да го сглобят отново както могат и да го приберат в склада, докато не ги уведоми какво да правят по-нататък.

Точно по същото време, с помощта на фирма „Психоусилватели“ той успя да повиши интелигентността си на две степени над гениалната — факт, съответно отбелязан в преработеното издание на автобиографията му, отпечатана в „Ню Йорк Таймс“.

От службата „Поправка на съпруги“ се обадиха и казаха, че Елва е остарял и непоправим модел, който не може да бъде приспособен без сериозна опасност за механизма му. Елрой им каза да я складираят заедно с непоправимото му дете.

Най-после останал напълно сам, Елрой можеше да се възползва от радостния момент, за да каже „Сбогом завинаги, мъко моя!“ Сега, разбира се, той се бе успокоил доста и опитваше много от религиозните видения с огромна сила и мощ. Но все пак оставаше нещо неудовлетворително, макар че не можеше по никакъв начин да разбере какво.

Той потърси в указателя, но не намери отговор. Изглежда трябваше да се заеме сам с обмислянето на този въпрос. Но после, съвсем като по поръчка, входната врата се отвори и вътре влезе един дребен, възтъмен, усмихнат мъж с тюрбан, очи, които като да знаеха всичко и аура с невероятна сила. Това беше гуруто на Тайните, който ви намира винаги точно навреме и ви казва онова, което трябва да знаете, ако сте абонат на Указателя.

— Виновно е твоето „аз“ — каза гуруто на Тайните и си отиде.

Елрой бе залят от огромна вълна на откровение. „Аз“-ът! Разбира се! Как сам не беше се сетил! Очевидно неговото „аз“ бе последното нещо, което го държеше закотвен към лепкавата същност на ежедневната реалност. Неговото „аз“! Единствено то го дърпаше назад, непрекъснато го омотаваше в егоистичните си желаниа, като напълно игнорираше собственото му добро!

Елрой отвори Указателя. Там от само себе си, върху последната страница, той намери службата за премахване на самоличност „Лефкович“ от Флъшинг, Ню Йорк.

Под рекламата им пишеше следното:

„Внимание. Главният хирург предупреждава, че премахването на собственото «аз» е опасно за Вашето здраве.“

Джоузеф Елрой се поколеба, премисли и претегли възможностите. Бе объркан за миг. Но после гуруто на Тайните надникна отново в стаята и каза:

— Залогът е седем към пет за Голямата Духовна Парична Награда. Пък и какво имаш да губиш?

Той изчезна майсторски точно навреме.

Елрой набра дългата комбинация върху клавиатурата.

Не след дълго на вратата се почука. Елрой отвори, за да пусне вътре екипа на службата за премахване на самоличността „Лефкович“.

Те си тръгнаха. Остана само конзолата, която примигваше, проблясваше и просветваше сама на себе си. А после и тя изчезна и в стаята не остана нищо освен един неземеен глас, който си тананикаше „Амапола“.

ИСТОРИЯТА НА ЕДИН ОБЪРКАН СРЕДЕН АМЕРИКАНЕЦ

Скъпи Джой,

Питаш ме в писмото си какво може да направи човек, когато внезапно установява, че е объркан и не може да се оправи.

Правилно постъпваш като искаш от мен, твоя духовен наставник, да ти помогна по този въпрос.

Разбирам чувствата ти, скъпи приятелю. Да те знаят надлъж и шир като двуличен, неискрен, порочен, несръчен занаятчия, достоен единствено за компанията на албански кретени, е доста неприятна ситуация и аз разбирам добре, че това влияе зле на твоя бизнес, както и на самочувствието ти, и заплашва да те провали напълно. Но това не е причина да се хвърлиш като камикадзе от връх Шаста с делтапланера си, както заплашваш да направиш в писмото си. Джой, няма напълно неразрешимо положение. Хората са преживявали и по-лоши периоди на объркване от този, и са излизали от тях ухаещи на рози.

За това поучение, ще ти разкажа скорошните преживявания на моя добър приятел Джордж Блукстър.

Мисля, че изобщо не познаваш Джордж. Онази година, когато той бе в Ибиса, ти беше в Гоа, а после ти отиде с онази неделна група на Бали, докато Джордж бе при своя гуру в Исфахан. Достатъчно е да ти кажа, че по време на събитията, за които ще ти разкажа, Джордж се намираше в Лондон и тъкмо се готвеше да продаде една доста тъпа история, която бе написал наскоро. Той живееше с Голямата Карън, която, може би си спомняш, бе приятелка на Дари Акулата по времето, когато той свиреше на китара с групата „Мозъчно увреждане“ на фестивала в Сан Ремо.

Както и да е, Джордж живееше тихо и спокойно в някакъв пансион във Фулхъм, когато при него един ден се появи някакъв непознат и се представи като репортер за парижкото издание на „Хералд Трибюн“. Той го попита как реагира на голямата новина.

Джордж не бил чувал напоследък никакви големи новини, с изключение на тази, че „Келтите“ са загубили от „Разрушителите“ в плейофите на Ен-Би-Ей. И му го казал.

— Трябвало е да ви се обадят — казал репортерът. — В такъв случай, предполагам не знаете, че научната група на Ембърсън в Анаполис, Мериленд, наскоро завърши монументалното си изследване, което модернизира средностатистическата концепция, за да отговаря на съвременните и непрекъснато променящи се демографски и етноморфни аспекти на нашата велика нация.

— Никой не ми е казал нещо по този въпрос — казал Джордж.

— Немарливост, непростима немарливост — възмутил се репортерът. — Е, в съответствие с изследването, групата на Ембърсън била помолена да открие някаква реално съществуваща личност, която да съответства на новите параметри за средния американец. Репортерите търсели някого, когото биха могли да нарекат „господин Среден американец“. Знаете какви са репортерите.

— Че какво общо има това с мен?

— Наистина е позорно, задето не са ви уведомили — продължил да се възмуцава репортерът. — Те задали въпроса на своя компютър и го оставили да работи по подаден списък с представители. Компютърът избрал вас.

— Мен? — учудил се Джордж.

— Да. Те наистина е трябвало да ви уведомят.

— Аз ли трябва да съм Средният американец?

— Така казва компютърът.

— Но това е лудост — възмутил се Джордж. — Как може аз да съм Средният американец? Та аз съм висок едва метър и седемдесет, името ми е Блэкстър, с „л“. При това съм от армено-латвийско потекло и съм роден в Шипс Ботъм^[1], Ню Джърси. Какво средно има в *това*, за Бога? Най-добре е да си проверят резултата. Трябва да търсят някой фермерски син от Айова с руса коса и форд „Меркурий“ и 2–4 деца.

— Това е старият, демодирани стереотип — казал репортерът. — Днешна Америка се състои от расови и етнически малцинства, чиято обща маса изключва възможността да се избере англо-саксонски тип. Днешният стандартен среден американец е нещо уникално. Не знам дали разбирате какво искам да кажа.

— Хммм... И какво би трябвало да правя сега? — попитал Джордж.

Репортерът повдигнал рамене.

— Предполагам, че трябва да продължите да вършите стереотипните си дейности от преди.

Както обикновено, по това време в Лондон нямало никакви интересни новини, така че от Би-Би-Си изпратили екип да интервюира Джордж. Си-Би-Ес подели новината и за една нощ Джордж станал известна личност.

Но веднага възникнали проблеми.

Тъпата история на Джордж била приета експериментално от известната английска издателска къща „Грейтис и Спай“. Редакторът ѝ, Дерек Полсънбай-Джигър, бил възложил на Джордж някои последни поправки, добавки и допълнения, казвайки, че е „почти добре, но все още има нещо, което ме дразни, а ние сме длъжни да издаваме най-доброто, нали?“

Една седмица след специалното предаване на Би-Би-Си, Джордж получил книгата си обратно с възпитано писмо за отказ.

Джордж отишъл до Сент Мартин Лейн и се срещнал с Полсънби. Полсънби се отнесъл с уважение, но бил твърд:

— Тук просто нямаме пазар за книги, написани от стандартни американци.

— Но книгата ми ви бе харесала! Вие щяхте да я издавате!

— Винаги е имало нещо в нея, което ме дразнеше — казал Полсънби. — Сега вече знам на какво се е дължало това.

— Така ли?

— На вашата книга ѝ липсва уникалност. Тя е просто една средна американска тъпа история. Пък и какво друго би могъл да напише един среден американец? Така ще кажат и критиците. Съжалявам, Блакстър.

Когато Джордж се прибрал вкъщи, видял че Голямата Карин си събира багажа.

— Съжалявам, Джордж — казала му тя. — Боя се, че помежду ни всичко е свършено. Приятелите ми се смеят. От години се опитвам

да докажа, че съм уникална и специална, а виж какво ми се случи... Хванала съм се със Средния американец.

— Но това си е *мой* проблем! Не е твой.

— Виж, Джордж, Стандартният американец трябва да си има стандартна съпруга. Иначе няма да е среден, нали?

— Никога не съм мислил по този въпрос — казал Джордж. — Не знам, по дяволите!

— Ами така е, скъпи. Докато съм с теб, ще бъда стандартната съпруга на средния американец. Това трудно може да бъде понесено, Джордж, особено от една инициативна жена, която е уникална и специална, и е била приятелка на Лари Акулата, по времето, когато е свирел в „Мозъчно увреждане“ през годината, когато спечелиха златна плоча заради топ-класацията на песента им „Ах, тези шумове“. Но има и още нещо. И аз трябва да го направя заради децата.

— Какви ги говориш, Карън? Ние нямаме никакви деца.

— Още не. Но когато ще ги имаме, те ще бъдат просто едни стандартни деца. Мисля, че не бих могла да понеса такова нещо. Коя майка би могла? Ще си ида, ще си сменя името и ще започна отначало. Късмет, Джордж.

След това животът на Джордж започнал бързо и сигурно да се проваля. Започнал леко да откача, мислел, че хората му се смеят зад гърба и, разбира се, параноята му нямало да отmine, даже и да се опитал да разбере дали това действително е така. Започнал да носи дълги черни палта и слънчеви очила, да се крие по входовете и зад вестник, когато сядал да си пие кафето.

Накрая напуснал Англия, оставяйки зад гърба си подигравките на бившите приятели. Бил доста зле и объркан. И не можел да се скрие на никое от познатите места — Гоа, Ибиса, Малибу, Поуна, Анакапри, Иос или Маракеш. Навсякъде по тези места имал приятели, които щели да му се подиграват зад гърба.

В отчаянието си той се заточил на най-невероятното и странно място, което може да ти дойде на ум: в Ница, Франция.

Там той бързо се превърнал в среднестатистически безделник.

Внимавай сега, Джой, когато ще са минали няколко месеца.

В Ница е февруари. Откъм Алпите бръска студен вятър и палмите покрай „Булевар дез Англе“ изглеждат готови да си съберат багажа и да се завърнат в Африка.

Джордж си лежи върху неподреденото легло в хотела „Ле Гран Мьолс“. Самоубийствен хотел. Прилича на склад в Монголия, но не е толкова хубав.

На вратата се чука. Джордж отваря. Една красива млада жена влиза и пита дали той е известният Джордж Блэкстър, Средният американец. Джордж казва, че е той и се приготвя за следващата обида, която този жесток и безумен свят ще му стовари.

— Аз съм Джаки — казва тя. — От Ню Йорк съм, но си почивам в Париж.

— Хм — произнася Джордж.

— Измъкнах се за няколко дни, за да ви потърся — продължава тя. — Чух, че сте бил тук.

— Е, и с какво мога да ви помогна? Ще ме интервюирате ли? Ще описвате приключенията на средния човек?

— Не, нищо подобно... Боях се, че ще ми е трудно да ви кажа... Имате ли нещо за пиене?

Тези дни Джордж бил затънал в отчаяние и самоомраза и пиел абсент, макар и да мразел това питие. Той налял чашка на Джаки.

— Добре — рекла тя. — Все пак трябва да кажа защо съм дошла.

— Да чуем — казал Джордж.

— Джордж — започнала тя. — Знаеш ли, че в Париж се пази един платинен прът, дълъг точно един метър?

Джордж просто я гледал.

— Този платинен метър — продължила тя — е стандартът за всички останали метрични мерки в света. Ако искаш да разбереш дали твоят метър е точен, ти го донасяш в Париж и го сравняваш с точния. Опростявам нещата, но нали ме разбираш?

— Не — казал Блэкстър.

— Този платинен метър в Париж бил изработен на основата на международно съглашение. Сравнили всички съществуващи метри и изчислили средната им дължина. Средната стойност била приета за стандартна. Сега разбираш ли?

— Искаш да ме наемеш да ти открадна метъра ли?

Тя нетърпеливо поклатила глава.

— Слушай, Джордж, и двамата сме възрастни хора и можем да говорим за секс без да се срамуваме, нали?

Джордж се изправил. За пръв път очите му започнали да я оглеждат.

— Истината е — продължила Джаки, — че през последните няколко години си имам проблеми и моя психоаналитик доктор Декатлон ми каза, че това се дължи на неосъзнат мазохизъм, който превръща всичко в провал. Това е *неговото* мнение. Лично аз мисля, че просто изживявам лош период. Но всъщност не съм сигурна и за мен е важно да знам истината. Ако ми има нещо в главата, ще трябва да се подложя на лечение, за да мога някой ден наистина да изпитам удоволствие в леглото. Но ако той не е прав, тогава значи си губя времето с него и харча дяволски много пари.

— Май започвам да разбирам — казал Джордж.

— Проблемът е как едно момиче би могло да разбере дали неудовлетворението се дължи на личната му грешка или е резултат на пропуски на мъжете, с които ходи. Няма стандарт за сравнение, няма сексуална мярка, няма начин да се изпита истинското стандартно американско сексуално изпълнение, няма платинен метър, с който да се сравнят всички останали метри в света.

Чак тогава Джордж разбрал. Блеснало му пред очите като слънчев лъч.

— Аз — казал той — съм стандартът за сексуална активност на средния американски мъж.

— Скъпи, ти си уникалният платинен прът, с дължина точно един метър и на този свят няма нищо подобно на теб. Ела, глупачето ми, и покажи какъв в действителност е стандартът за сексуално поведение.

И така, слухът се разпространил, защото момичетата разказват подобни неща помежду си. И много жени чули за това. И доста от онези, които чули, се заинтересували достатъчно, че да проверят. Така че Джордж скоро бил толкова много и приятно зает, колкото не бил и сънувал в най-необузданите си сънища. Те идвали при него в безкраен поток. Първо американки, но след това от различни националности, чули за него чрез нелегалната интерглобална мрежа за дамска секс-информация. Той имал несигурни в себе си испанки, съмняващи се датчанки, недоверчиви суданки. Жени отвсякъде, привлечени към него

като пеперуди към огън или като пращинки от водовъртеж, засмукващ всичко по посока обратна на часовниковата стрелка в северното полукълбо. И в най-лошия случай всичко това било добре. В най-добрия — просто неописуемо.

Блакстър сега е независим и богат, благодарение на подаръците, които го принуждават да приема благодарните обожателки от всякакви националности, раси, видове и цветове. Той живее във фантастична вила високо над Кейп Ферат, подарена му от френското правителство, като признание за особения му талант и огромното значение като туристическа атракция. Води луксозен и независим живот, но отказва да сътрудничи на изследователи, които искат да го изучават и да пишат книги от типа на „Стандартната концепция в модерната американска сексуалност“. Те не са нужни на Блакстър. Те само ще му развалят стандарта.

Той си живее живота. И ми каза, че късно вечер, когато и последното усмихнато лице си е отишло, той се отпуска в огромното си кресло, налива си прекрасно бургундско и размишлява върху парадокса: така наречената, му стандартност го е направила по-пръв от много, ако не и от всички американски мъже в няколко от най-важните и приятни области на живота. Бидейки стандартен, се е оказал благословен от живота с безбройни предимства. Той е платиненият прът, лежащ си щастливо в стъклената кутия и никога не би се съгласил да се махне и да стане просто уникален, като останалите от човешката раса.

Това е благословията, която стандартността му е донесла. Проклятието, от което не можел да се отърве, сега е дар, който никога няма да загуби.

Трогателно, нали?

Така че, ти разбираш, Джой. Онова, което се опитвам да ти обясня е, че привидните недостатъци могат да се превърнат в сериозни предимства. Мисля, че е очевидно как това правило би могло да се приложи към твоя случай. Ако не ти е ясно, не се притеснявай да ми пишеш отново, като включиш обикновената такса заради това, че използваш ума ми. А аз ще се радвам да ти кажа как фактът, че си известен надлъж и шир като скапан несръчник, мошеник и смрадливец (и въшлив тъпанар, ако още не си чул това), може да бъде използван, за да спечелиш сериозни предимства.

Искрено твой,
Анди, Човекът, който отговаря на всякакви въпроси.

---

[1] Буквален превод „Овчи задник“ — нарицателно за забутано селище — Бел.ред. ↑

ПРЕСТРЕЛКА В МАГАЗИНА ЗА ИГРАЧКИ

Срещата се състоя в помещението на клуба за изящни изкуства в Камдин, Ню Джърси. Беше от онзи тип изискани кръчми, които Бакстър обикновено избягваше — с полилеи от „Тифани“, маси от тъмно полирано дърво, дискретно осветление. Потенциалният му клиент господин Арнолд Конъби го чакаше в сепарето. Конъби бе със слабо лице и изглеждаше крехък човек. Затова Бакстър пое внимателно ръката му. След като успя да напъха едрото си тяло в облицованото с червена кожа сепаре, Бакстър поиска водка с много сухо мартини, понеже обикновено в такива места хората си поръчваха това. Конъби го засрами като си поиска чиста „Маргарита“.

Това бе първият клиент на Бакстър от близо месец насам и той бе решил да не го изпуска. Дъхът му миришеше на свежест и бе напудрил тежката си челюст с талк. Възтесният му кариран костюм бе току-що изгладен и прикриваше доста добре шкембето, а черните полицейски обувки направо блестяха. „Изглеждаш добре, бебчо.“ Но бе забравил да изчисти ноктите си и сега забеляза черните полумесеци под тях. Искаше му се да ги скрие под масата, но пък така нямаше да може да пуши.

Конъби обаче никак не се интересуваше от ръцете му. Той си имаше проблем и затова бе уредил тази среща с Бакстър — частен детектив, който се бе записал в Жълтите страници под името „Акме — разузнавателни услуги“.

— Някой ме краде — казваше Конъби. — Но не знам кой.

— Запознайте ме с подробностите — предложи Бакстър. Гласът му бе дълбок и леко прегракнал, точно какъвто трябва да бъде гласът на един частен детектив.

— Магазинът ми се намира наблизо, в южната част на алеята „Камдин“ — каза Конъби. — Името му е „Играчки Конъби за деца от всяка възраст“. Започнах да добивам и международна известност.

— Така е — отвърна Бакстър, макар никога да не бе чувал за дрънкалките на Конъби.

— Неприятностите започнаха преди две седмици — продължи Конъби. — Тъкмо бях завършил един експериментален модел на кукла. Най-модерното нещо от този вид в света. Прототипът използва нова оптическа система за включване и синтетична протеинова памет с хиляди пъти по-висока плътност от познатата досега. Още първата нощ след излагането ѝ в магазина, тя бе открадната. Също така бяха взети различни инструменти и известно количество скъпоценни метали. Оттогава, почти всяка нощ стават кражби.

— Няма ли начин да се предотвратят?

— Ключалките не са разбивани. И крадецът като че винаги знае когато имаме нещо, което си заслужава да бъде откраднато.

Бакстър изръмжа, а Конъби продължи:

— Прилича на вътрешна работа. Но не мога да повярвам. Имам само четирима служители. Последният е при мен от шест години насам. И аз им имам пълно доверие.

— Тогава трябва сам да се крадете — намигна му Бакстър. — *Защото все някой краде.*

Конъби се напрегна и изгледа странно Бакстър, но после се засмя.

— Почти ми се иска да съм аз — каза той. — Моите служители са ми и приятели.

— По дяволите — изръмжа Бакстър. — Всеки може да окраде шефа си, ако мисли, че няма да бъде заловен.

Конъби отново го изгледа странно и Бакстър разбра, че не разговаря достатъчно учтиво и може да загуби сигурните седемдесет и пет долара. Той се насили да остане спокоен и да изрече с дълбок, компетентен и сериозен тон:

— Бих могъл лично да се скрия в магазина ви тази нощ, господин Конъби. Така ще се отървете от тази неприятност веднъж завинаги.

— Да — отвърна Конъби. — *Наистина* е неприятност. Не толкова заради загубите, колкото... — Той не довърши фразата. — Днес получих доставка златен, филигран от Германия, който струва осем хиляди долара. Донесъл съм ви резервния ключ.

Бакстър се качи на автобуса към площада на кметството. Имаше на разположение три часа преди да се затвори в магазина на Конъби. Беше изкушен да му поиска аванс, но реши да не рискува. Не е хубаво да изглеждаш беден пред клиента, пък и тази работа можеше да постави ново начало за него.

Надолу по улицата той забеляза Стреч Джонс, подпрян на един стълб на пресечката на „Фотнейн“ и „Клинтън“. Стреч бе висок, слаб негър, облечен в бял ленен костюм, бели мокасини и тъмен „Стетсън“.

— Хей, момче — повика го Стреч.

— Здравсти — мрачно отвърна Бакстър.

— Намери ли онова нещо за шефа?

— Казал съм на Дайни, че ще го имам в понеделник.

— Той пък ми каза, че трябва да ти напомня, щото не иска да забравиш.

— Ще го имам в понеделник — отвърна Бакстър и отмина. Ставаше дума за едни скапани сто долара, които дължеше на Дайни Уелъс, шефът на Стреч. Бакстър мразеше да му се напомня за това, особено от това нахално черно копеле със сладоледен костюм. Но нямаше какво да се прави.

В магазина за напитки на „Клинтън“ той си поръча бутилка от една пинта „Хайг и Хайг“, за да отпразнува новата си работа, а Тери Търнър — продавачът, има нахалството да каже:

— Такова де, Чарли, не мога повече да правя това.

— За какво, по дяволите, говориш? — попита Бакстър.

— Не съм виновен — отговори Търнър. — Знаеш, че само работя тук. Госпожа Чедник е... Тя каза да не ти давам повече на вересия.

— Удръж от тук — каза Бакстър и подаде последната си двадесетачка.

Търнър звънна с касовия апарат.

— Обаче листа ти... — каза той.

— Ще го оправя лично с госпожа Чедник. Така й кажи.

— Добре бе, Чарли — отвърна Търнър, докато му връщаше рестото. — Обаче ще си имаш неприятности.

Те се погледнаха. Бакстър знаеше, че Търнър държи част от собствеността на „Клинтън“ и че госпожа Чедник е решила да го

изпъди, докато не си плати дълга. А пък Търнър знаеше, че той знае това. Копеле!

Следващата му спирка бе обзаведената дупка, която наричаше „дом“, намираща се на продължението на улица „Речна“. Бакстър изкачи стълбите към здрачния блясък на хола си. В ъгъла просветваше екрана на малък черно-бял телевизор. Бетси беше в спалнята и си събираше багажа. Едното ѝ око бе яко насинено.

— И къде, по дяволите, мислиш да ходиш? — попита Бакстър.

— При брат ми.

— Забрави — каза Бакстър. — Беше просто скарване.

Тя продължи да си събира багажа.

— Ще стоиш тук — повиши тон Бакстър. Той я бутна встрани и затършува из куфара. Измъкна ониксовите си копчета за ръкавели, златната си щипка за вратовръзка, спестовната си книжка. Проклет да е, ако тя не е отмъкнала и 38-калибровия му „Смит и Уесън“.

— Е, сега наистина ще си го получиш — каза ѝ той.

Тя го изгледа спокойно.

— Чарли, предупреждавам те, ако не искаш неприятности, да не си позволяваш повече да ме докосваш.

Бакстър пристъпи към нея — едър и впечатляващ в новоизгладения си костюм. Но внезапно си спомни, че брат ѝ Амос работи в съда. Дали Бетси няма да му се оплаче?

Не можеше да рискува да разбере, въпреки че тя го ядосваше повече, отколкото може да понесе човек.

Точно в този момент на вратата рязко се звънна три пъти. Така звънеше Макгърти. А днес Бакстър бе заложил десет долара при него. Той отвори вратата, но не беше Макгърти, а една дребна китайка, предлагаща някаква религиозна литература. Тя не млъкна дори и след като той любезно ѝ каза да си ходи, и Бакстър внезапно се изпълни от желание да я ритне надолу по стълбите заедно с чантата писания.

В този момент Бетси се промъкна покрай него. Тя бе успяла да затвори куфара и всичко стана толкова бързо, че Бакстър не можа да реагира. Накрая се отърва от китайката и си наля чаша уиски. После си спомни спестовната книжка и се огледа, но тази проклета Бетси бе отмъкнала всичко, включително и златната щипка за вратовръзка. „Смит и Уесън“-а му беше още върху леглото под едно сгънато одеяло, така че той го пхна в джоба на самото и си наля още една чаша.

Той хапна един сандвич в „Шамрок“, пийна една бира и уиски в „Бялата роза“ и стигна в магазина на алеята „Камдън“ тъкмо преди да затворят. Настаниха го в едно кресло в приемната, поднесоха му кафе и той остана да наблюдава как Конъби и служителите му си тръгват в седем и тридесет. Остана на мястото си около половин час, след което влезе в магазина.

Вътре бе тъмно и Бакстър остана напълно неподвижен известно време, докато се изпълни с усещане за пространството. Чуваше да цъкат доста часовници, имаше някакво писукане като от щурци и други звуци, които не можеше да идентифицира. Остана заслушан известно време, след което измъкна джобното си фенерче и се огледа.

Светлината разкри интересни подробности. Един модел на самолет „Спад“ с двойни триметрови криле, висящ от тавана и наклонен като за атака, един огромен пластмасов бръмбар почти под краката му, един танк модел „Центурион“ дълъг почти метър и половина. Той стоеше в тъмнината сред неподвижните играчки, а зад тях можеше да различи сенките на големи кукли, напълнени със слама животни, а встрани — една мълчалива джунгла, изработена от тънък, блестящ метал.

Беше доста страховито местенце, но Бакстър не бе човек, който лесно се плаши. Той се приготви за една дълга нощ. Намери купчина възглавници, подреди ги, откри пепелник, съблече си самото и се излегна. После седна, измъкна обвития в целофан сандвич от единия си джоб и бира от другия. Запали си цигара, излегна се отново и започна да дъвче, да отпива от бирата и да си пуши, на фона на доста тихите звуци, които не можеше да различи. Един от многото часовници започна да отброява часа, след него се включиха и останалите, и звъняха доста дълго време.

Той се изправи рязко в седнало положение. Разбра, че е задрямал. Всичко изглеждаше съвсем същото. Никой не би могъл да отключи вратата и да се промъкне покрай него, но все пак като да имаше повече светлина в помещението.

Включи се едно бледо фенерче и той чу някаква тиха, съвсем тиха музика на орган, идеща като че ли от много далеч. Бакстър се почеса по носа и се изправи. До лявото му рамо нещо помръдна и той завъртя фенера си нататък. Беше кукла в човешки ръст, изобразяваща Дългия Джон Силвър. Бакстър се позасмя несигурно.

Запалиха се още лампички и фенерчето му освети една група, представляваща три големи кукли, седнали до маса в ъгъла на помещението. Куклата-татко пушеше лула и издухваше облаци истински дим, куклата-майка плетеше шал, а куклата-дете лазеше по пода и гукаше.

После група кукли затанцува пред него. Имаше малки обуцари, балерини и един миниатюрен лъв, който ръмжеше и разтърсваше гривата си. Металната джунгла оживя и огромните метални орхидеи започнаха да разтварят и затварят цветовете си. Имаше катеричка със златни очички, която чупеше сребърни лешници. Музиката от органа се носеше силна и приятна. Пухкави бели гълъби накацах по рамената на Бакстър, а едно еленче с блестящи очи близна ръката му. Играчките танцуваха наоколо му и Бакстър за миг се почувства обхванат от прекрасния и изгубен свят на детството си.

Внезапно чу женски смях.

— Кой е? — извика той.

Тя пристъпи напред, следвана от сребриста светлина. Беше Дороти от Оз, беше Снежанка, Гретел, беше Елена от Троя, Рапупцел. Бе с прекрасно тяло, висока почти един и шестдесет, с красиви руси къдри, обхващащи лице на елфа. Стройната ѝ фигура бе облечена в свободно падаща бяла рокля, стегната в кръста с червена панделка.

— Ти си онази, изчезналата кукла! — възкликна Бакстър.

— Значи знаеш — отвърна тя. — Искаше ми се да имам още малко време, за да направя всички кукли така, че да могат да се движат. Но това няма значение.

Бакстър беше зяпнал и не можеше да промълви дума.

— В нощта, когато Конъби ме сглоби, аз установих, че съм надарена с живот — каза тя. — Бях нещо повече от автомат. Аз живеях, мислех, желаех. Но не бях пълноценна. Затова се скрих във вентилационната шахта и започнах да крада материали, за да мога да стана това, което съм сега и да построя този свят на чудесата за моя създател. Мислиш ли, че той ще се гордее с мен?

— Ти си красива — най-после успя да промълви нещо Бакстър.

— Но мислиш ли, че господин Конъби ще ме хареса?

— Забрави за Конъби — каза Бакстър.

— Какво искаш да кажеш?

— Лудост е, но аз вече не мога да живея без теб — заяви Бакстър. — Ще се махнем оттук, ще се оправим някак. Ще те направя щастлива, милинката ми. Кълна ти се!

— Никога — каза тя. — Конъби ме създаде и аз принадлежа нему.

— Идваш с мен — заяви Бакстър.

Той я сграбчи за ръката, но тя се дръпна. Той я привлече към себе си, но тя успя да се измъкне от него.

— Да те вземат дяволите! — изкрещя тон. — Ела тук!

Танкът се задейства. Насочи се бавно и тежко към него. Бакстър изстреля два куршума и го преобърна. С края на окото си забеляза, че самолетът пикира към него и стреля във въздуха. Залепи го за стената като гигантско насекомо. Един полк от малки механични войници стреля с корковите си патрони към него, но той ги изрита от пътя си. Дългият Джон Силвър се хвърли към него и камата му го удари по ребрата. Но тя беше гумена. Бакстър отхвърли пирата и притисна куклата в ъгъла между Пънч и Джуди.

— Моля те, не ме наранявай — каза тя.

— Ела с мен! — настоя той.

Тя поклати глава и се опита да му се изплъзне. Той я сграбчи за русите къдрици. Тя падна и той усети как главата ѝ се завъртя в пълен, невъзможен кръг, така че тялото ѝ се отдалечи от него, докато красивите ѝ сини очи го гледаха в лицето.

— Никога! — заяви тя.

В миг на ярост и злоба Бакстър дръпна главата ѝ. Тя остана в ръцете му. В отвора на врата можеха да се видят проблясващи стъкълца сред някаква сивкава схема.

Куклите майка, татко и дете се спряха на място. Дългият Джон Силвър падна, сините очи на куклата примигнаха три пъти, а после тя умря.

Всички останали играчки останаха неподвижни. Органът замлъкна, светлините загаснаха, а цветята на джунглата изпопадаха на пода. В тъмнината един хлипащ пълен мъж бе коленичил до

обезобразената кукла и се чудеше какво ще каже на Конъби на сутринта.

ВСЕЛЕНСКА КАРМИЧНА КЛИРИНГОВА БАНКА

Хари Цимерман беше съветник по авторски права в „Батън и Финч“ в Ню Йорк. Един ден, когато се върна у дома след работа, той намери върху малкото си бюро в хола един чисто бял плик. Не му беше мястото тук. Не беше го донесъл от пощенската кутия, пък и никой друг, дори и управителят нямаше ключове за всичките ключалки на вратата на апартамента му. Нямаше начин този плик да се появи тук. Тогава, откъде бе дошъл? Накрая Цимерман реши, че трябва да го е донесъл с вчерашната поща, но е забравил да го отвори. Всъщност не вярваше да е така, но понякога неправдоподобното обяснение е по-добро от никакво.

Вътре в плика имаше едно правоъгълно парче блестяща пластмаса. Върху него бяха изписани думите: „Пропуск за посещение на Вселенската кармична клирингова банка. Важи за един час.“ В единия ъгъл на правоъгълника имаше отпечатано квадратче.

Хари Цимерман замислено взе един молив и чукна с него квадратчето. Внезапно разбра, че вече не е в Ню Йорк.

Без чувството, че е прехвърлен някъде, Хари Цимерман се намери пред една старинна, сива, каменна административна сграда. Тя си стоеше самотно в центъра на широка зелена поляна. Имаше големи бронзови врати и те бяха отворени. Над тях, издълбани в гранита се четяха думите: „Кармична банка и клирингова къща“.

Цимерман почака, надявайки се, че някой ще дойде да му каже какво да прави. Но никой не се появи. Накрая той влезе вътре.

Там имаше редици бюра. Хората преглеждаха купища документи, записваха нещо в счетоводни книги, а после трупаха документите в метални кошници встрани от бюрата. Куриери отнасяха прегледаните документи и носеха нови.

Цимерман се приближи до едно от бюрата. Докато вървеше, един документ се плъзна от купчината и падна на пода.

Той го вдигна и го погледна. Беше направен от блещукаща прозрачна материя и показваше яркоосветена, триизмерна картина на пейзаж с фигурки. Когато помръдна документа в ръката си, изгледът се промени. Видя градска улица, после лодка в една река, а после езеро с бледосини планини зад него. Пред очите му минаха и други картини: по огромна прашна равнина се движеха слонове, хора разговаряха на кръстовището на оживена улица, един пуст бряг с палми.

— Внимателно! — извика чиновникът и измъкна документа от ръката му.

— Нямаше да го повредя — каза Цимерман.

— Не се боях за документа — отвърна служителят. — Страхувах се за вас. Ако някое от тези неща се завърти не както трябва, може да попаднете в полето му. После ще си имаме големи неприятности, докато ви върнем.

Чиновникът изглеждаше доста любезен. Имаше зает вид и беше на средна възраст, леко оплешивял, облечен в светлосив костюм с идеално изгладен панталон и блестящи черни обувки.

— Какви са тези неща? — попита Цимерман, показвайки блестящите документи.

— Виждам, че сте нов в това измерение на реалността. Това са Х2Д фактури. Нещо като моментални космически балансови сметки. Всяка от тях записва кармичното състояние на планетата в даден момент. Когато се предвиди лоша карма, ние изчисляваме добрата карма във Вътрешни Късметови Единици по текущата котировка и депозираме ВКЕ в съответната сметка, откъдето те могат да се теглят, когато е необходимо. В основни линии е същото, което правят всички банки, с изключение на това, че вместо с пари, ние работим с ВКЕ.

— Да не би да искате да кажете, че хората могат да си теглят късмет, когато им потрябва? — попита Цимерман.

— Точно така — отвърна чиновникът. — Само че ние не откриваме индивидуални сметки. Работим само с планети.

— Всички планети с разумен живот ли имат сметки при вас?

— О, да — отговори му чиновникът. — Щом те развият абстрактно мислене или нещо повече, ние им отваряме сметка. После те могат да теглят от нея, когато изпаднат в нужда. Като например, ако се разрази някоя епидемия или избухнат безпричинни войни, или пък има невиджани наводнения, или суши. Всички планети изпитват

подобни затруднения. Но ако имат достатъчно късметови единици, винаги могат да се оправят. Не ме питайте за механизма, по който става това. Аз съм банков чиновник, а не инженер. И с малко късмет, скоро вече няма да съм и банков чиновник.

— Напускате службата ли?

— Махам се оттук — каза чиновникът. — Реалността на Кармичната клирингова къща е доста ограничена. Съществува само тази сграда сред поляната, намираща се в центъра на една малка пустота. За работата си тук получаваме и допълнително възнаграждение, но на мен лично ми стига.

— Къде ще идете?

— Има доста реални места. Избрал съм си от каталога едно наистина прекрасно. И с моята пенсия, и сметката ми във ВКЕ, очаквам да си поживея добре доста дълго време. Индивидуалната ВКЕ сметка е едно от най-хубавите неща когато работиш за Вселенския Технократ. Трябва да отбележа, че и храната в стола ни не е лоша, пък и получаваме най-новите филми.

В джоба на Цимерман започна нещо да звъни и той се стресна. Извади пропуска си. Той проблясваше и звънеше. Чиновникът натисна ъгълчето с квадрата и го накара да млъкне.

— Това означава, че времето ви е почти на привършване — каза той. — За мен беше удоволствие да разговарям с вас, господине. Обикновено нямаме много посетители. В нашата реалност нямаме още даже и хотел.

— Момент — обади се Цимерман. — Какво е положението със сметката на Земята?

— Тук е. В банката. Заедно с всички останали. Никой никога не е идвал да тегли от нея.

— Е, сега аз съм тук — каза Хари. — И аз съм оторизиран представител на Земята. Иначе нямаше да съм тук. Нали така?

Чиновникът кимна. Не изглеждаше доволен.

— Искам да изтегля малко от късмета на Земята. За цялата планета. Не говоря за себе си. Не знам дали сте проверявали скоро сметката ни, по напоследък си имаме проблеми. Всяка година избухват все повече войни, замърсяване, глад, наводнения, тайфуни, необясними самолетни катастрофи, такива работи. Някои от нас доста

се изнервиха. Тъкмо сега наистина бихме могли да използваме този късмет.

— Знаех си, че тези дни ще се появи някой от Земята — промърмори чиновникът. — От това се боях.

— Какво има? Нали казахте, че сметката ни е тук.

— Така е. Но в нея няма нищо.

— Как е възможно? — попита Цимерман.

Чиновникът повдигна рамене.

— Знаете как работят банките. Трябва да получаваме печалба.

— Че какво общо има това с късмета на Земята?

— Дадохме го назаем, за да можем да спечелим от лихвата.

— Заели сте нашия късмет?

Чиновникът кимна.

— На Асоциираните Цивилизации от Малкия Магеланов Облак. Ужасно рисковано — изрече той.

— Е, тогава го поискайте обратно — каза Цимерман.

— Точно това ми е най-неприятно да ви съобщя. Въпреки много добрия им кредитен рейтинг, Асоциираните Цивилизации от ММО наскоро изчезнаха в черна дупка. Това е вид пространствено времева аномалия, която може да се случи на всекиго.

— Много умно от тяхна страна — каза Цимерман. — Но какво ще кажете за късмета на Земята?

— Няма начин да го възстановим. Той се намира там, зад хоризонта, с всички останали активи на Асоциираните Цивилизации.

— Загубили сте късмета ни!

— Не се бойте, вашата планета със сигурност ще спести нов. Съжалявам, но не мога да направя нищо по този въпрос.

Тъжната усмивка и оплешивяващата глава на чиновника започнаха да се замъгляват. Всичко проблясваше и започваше да чезне и Цимерман разбра, че е на път обратно за Ню Йорк. Това не му харесваше. Ето го него, първия човек, попаднал в друга реалност, Колумб на Галактиката, и единственото нещо, което ще трябва да каже на хората като се върне е, че късметът на Земята е изчезнал в черна дупка. „Съжалявам.“

В най-добрия случай името му ще бъде прокълнато за поколения наред. Хората ще казват „Ето, идва един Цимерман“, за да се разбере, че някой носи страхотно, суперколосално лоша новина.

Не беше честно. Не би могъл да изтърпи подобна обида окачена на врата му за вечни времена. Трябваше да има начин да направи нещо по този въпрос.

Но какво?

В този миг, наполовина в мъглата, бе времето, когато Цимерман трябваше да вземе решение. Моментът, когато Нуждата, обикновено без предпочитания към някого, внезапно се превръща в майка на Изобретението.

И така, Цимерман внезапно намери отговора.

— Чакай! — извика той на чиновника. — Трябва да поговорим!

— Вижте, вече ви казах, че съжалявам...

— Забравете това — каза Хари. — Трябва да си поговорим по работа.

Чиновникът направи знак с ръка. Реалността спря да избледнява.

— Каква работа?

— Заем.

— Заем за късмет ли?

— Разбира се. Голям при това. За да може да ни облекчи, докато при вас нещата се пооправят.

— Скъпи ми господине — усмихна се чиновникът. — Защо не ми казахте това още в самото начало? Та нашата работа е да заемаме късмет. Елате с мен.

Хари последва чиновника обратно в банката.

Както Колумб е донесъл злато и перли с Еспаньола за Фердинанд и Изабела, така и Хари Цимерман, нашият неволен пратеник, се завърна в кармичната клирингова къща и изтъргува заема за късмет, от който ние, хората на Земята, така отчаяно се нуждаехме. И това е истинската история за днешния мир и благоденствие, с които живеем през настоящия 21 век. Оказа се, че лихвата е малко висока, разбира се. Кармичната банка не работи заради хубавите ни очи. Пък и Хари ипотекира Земята като гаранция. Ако не намерим начин да си платим скоро заема, има само едно, което бихме могли да сторим. Ще трябва да се скрием в Черна дупка част 13, както са направили Асоциираните Цивилизации от ММО. Това е отчаяна мярка, но във всички случаи е по-добра, отколкото да си загубим планетата.

САРКАНЕЦЪТ

Ричард Грегър и Франк Арнолд седяха в канцеларията на „ААА-Първокласна служба за почистване на планети“, запълвайки бавно провлачващото се време в очакване на някой клиент. Грегър, висок, слаб и съзлив, подреждаше сложен пасианс. Арнолд, нисък и закръглен, с оредяваща сламеножълта коса и яркосини очи, гледаше по телевизията един стар филм с Фред Астер.

И тогава се случи чудо на чудесата. Влезе клиент.

Беше сарканец, извънземен с глава на невестулка от Саркан II. Бе облечен в бял, размъкнат костюм и носеше скъпо куфарче.

— Имам една планета за разчистване — каза сарканецът.

— Дошъл сте на точното място — отвърна Арнолд. — Какъв е проблемът ви?

— Става дума за мигсовете — заразказва сарканецът. — Търпяхме ги достатъчно, докато си стояха по дупките. Но сега те нападат нашите суникуси и трябва да се направи нещо.

— Какво представляват тези мигсове? — попита Грегър.

— Те са дребни, почти неразумни грозни същества с дълги нокти и сплъстена козина.

— А какво е суникус?

— Суникусът е зеленчук с големи листа, който доста прилича на земното зеле. То е единствената храна на сарканците.

— И сега мигсовете ви изяждат зеленчука ли?

— Не го ядат. Развалят го. Умишлено го унищожават.

— Защо?

— Че кой може да разбере защо някой мигс прави нещо?

— Така е — засмя се Арнолд. — Да, господине, наистина е така! Е, добре, мисля, че можем да ви помогнем. Има само един проблем.

Грегър погледна разтревожено партньора си.

— Не знам само дали ще можем да ви включим в графика си — каза Арнолд.

Той разтвори дневника. Страниците му бяха изписани с имена и дати, които Арнолд бе нанесъл с надеждата, че ще му се открие точно такава възможност.

— Е, имате късмет — каза той. — Оказва се, че имаме пролука за този уикенд. Остава само да уточним цената и можем да тръгваме. Ето нашия стандартен договор.

— Аз съм донесъл мой — каза сарканецът и измъкна от куфарчето си документ, който връчи на Арнолд. — Ще видите, че вече е попълнена една доста висока цена.

— Ами да — възкликна Арнолд и подписа с удоволствие. — Забелязах.

Грегър зачете договора.

— Но също така сте удвоили и глобата в случай на неуспех от наша страна.

— Точно затова съм вписал толкова висока цена за услугата — каза сарканецът. — На нас ни е необходим незабавен резултат. Преди края на сеитбения сезон.

Това не се хареса на Грегър. Но партньорът му хвърли един поглед, утежнен от неплатените сметки и просрочените банкови заеми. И Грегър подписа с нежелание.

Четири дни по-късно корабът им се измъкна от подпространството в съседство с червеното джудже, което представляваше слънцето на Саркан. Няколко часа по-късно те бяха кацнали на Саркан II, дом на сарканците и техните вредители мигсовете.

Никой не ги посрещна в най-големия град на Саркан — Сулкърс. Цялото население се бе пренесло за уикенда на сателита Улвис Минор въпреки скъпотията, за да изчака там в шарените си вили планетата да бъде почистена.

Партньорите разгледаха Сулкърс и не останаха впечатлени от кирпичената му архитектура. Те установиха базовия си лагер извън града, в края на едно суникусово поле. Точно както им бе казал сарканецът, много от зелките бяха изкоренени, разкъсани, смачкани, накълцани и изобщо унищожени.

Щяха да започнат почистването на сутринта. Арнолд бе открил, че мигсовете имат непоносимост към папаина — ензим, получен от растението папая. При концентрации от само двадесет към милион, мигсовете изпадат в кома, от която биха могли да бъдат изведени само със студени компреси. Това не бе толкова лош начин, имайки предвид доста по-неприятните методи, съществуващи из галактиката за унищожение на хора. Бяха закупили достатъчно количество консервирана, прясна, замразена и изсушена папая, с която да изчистят поне няколко планети от мигсове.

Те издигнаха палатка, разпънаха столовете си и се загледаха в залеза на червеното джудже в скулптурно застиналите облаци.

Тъкмо бяха привършили вечерята си от преработени люти чушки с боб, когато чуха драцене в близките храсти. От тях страхливо се подаде едно малко същество. Беше с размерите и вида на котка, с гъста оранжево-кафява козина.

— Мислиш ли, че това може да е мигс? — попита Грегър.

— Разбира се, че съм мигс — отговори съществото. — А вие, господа, да не сте „AAA-Първокласна служба за почистване“?

— Точно тя — отвърна Грегър.

— Прекрасно! Значи сте дошли за сарканците!

— Не точно — каза Арнолд.

— Да не би да не сте получили писмото ни? Знаех си аз, че трябваше да го изпратим с препоръчана космическа поща... Но защо сте тук тогава?

— Става малко неудобно — обади се Грегър. — Не знаехме, че мигсовете говорят английски.

— Не всички — каза мигсът. — Но аз съм завършил вашия Корнълски университет.

— Слушай — продължи Грегър. — Всъщност при нас дойде един сарканец преди няколко дни и ни плати да изчистим тази планета от вредители.

— Вредители? — учуди се мигсът. — Кои са вредителите?

— Вие — каза Арнолд.

— Аз? Ние? Вредители? И така ни е нарекъл един сарканец? Знаем, че имаме някои несъгласия, но това вече е твърде много. И ви е платил, за да ни избиеете? И вие сте взели парите му?

— Честно казано, очаквахме мигсовете да са малко по... — заговори Арнолд. — По-първобитни. По-близки до вредителите, ако ме разбирате.

— Но това е абсурдно! — извика мигсът. — *Те са вредители! Ние сме цивилизовани!*

— Не съм напълно сигурен — възрази Грегър. — Защо тогава унищожавате суникусите?

— Не би трябвало да съдите, без да познавате религията на един чужд народ.

— Че каква религия е това да се унищожават зелето? — попита Арнолд.

— Не се отнася до самото действие — обясни мигсът. — В това има скрито значение. Още по времето на Мигс Г'тан, известен като Великата Котка, е установено, че в простото действие на нарязването на зелето има скрит дълбок просвещенчески смисъл. Ние, неговите последователи, всяка година извършваме този ритуал.

— Но вие унищожавате зелките на сарканците — настоя Грегър. — Защо не унищожавате своите собствени?

— Сарканците не ни разрешават да отглеждаме, заради някакви свои глупави религиозни предразсъдъци. Естествено, че бихме предпочели да унищожаваме собствените си зелки. Кой не би го направил?

— Сарканците не споменаха такова нещо — каза Арнолд.

— Това показва нещата в съвсем друга светлина, нали?

— То не променя факта, че имаме договор със сарканците.

— Договор за убийство!

— Разбирам как се чувствате — заговори Арнолд. — И ви съчувствам. Но виждате ли, ако не изпълним договора си, това ще означава банкрут за нас. Това е също един вид смърт, нали разбирате?

— Да предположим, че ние, мигсовете, ви предложим друг договор?

— Ние имаме предварително споразумение със сарканците — каза Грегър. — Няма да бъде законно.

— Във всеки мигсов съд ще бъде напълно законно — увери ги мигсът. — Основният принцип в правото на Мигс е, че никакъв договор със сарканец не може да бъде обвързващ.

— Ще трябва да обмислим това с партньора ми — каза Арнолд.
— Положението е сложно.

— Разбирам — съгласи се мигсът. — Ще ви дам възможност да обмислите положението. Само не забравяйте, че сарканците заслужават да бъдат унищожени, а и освен вечната признателност на една разумна и мисля приятна котешка раса, ще спечелите доста.

След като мигсът си тръгна, Грегър заговори:

— Я да се махаме оттук. Тази работа никак не ми се харесва.

— Не можем да си тръгнем просто така — каза Арнолд. — Неизпълнението на договора е сериозна работа. Ще трябва да унищожим едната или другата раса.

— Няма да направя подобно нещо — заяви Грегър.

— Май не разбираш извънредно опасното положение, в което се намираме в правно отношение — каза му Арнолд. — Ако не изчистим мигсовете както сме обещава, всеки съд направо ще ни разпъне на кръст. А ако унищожим сарканците, поне бихме могли да претендираме, че сме сгрешили.

— Доста объркано от морална гледна точка — замислено произнесе Грегър. — Не ми харесва това положение.

— И става още по-объркано — произнесе един глас зад гърба им.

Арнолд подскочи като пронизан от електрически ток. Грегър направо замръзна на мястото си.

— Тук съм — продължи гласът.

Те се огледаха. Нямаше никого. Само една голяма суникусова зелка, растяща отделно от останалите в края на полето. Тя изглеждаше някак по-разумна от онези, които вече бяха видели. Но можеше ли тя да е говорила?

— Да, да — каза суникусът. — Аз ви говорих. По телепатичен път, разбира се, тъй като зеленчуците, в чието семейство съм горд да се числя и аз, не притежават говорни органи.

— Но зеленчуците не могат да ползват телепатия — каза Арнолд. — Те нямат мозък и други органи, с които биха могли да го правят. Извинете, не бих искал да ви обидя.

— На нас не са ни необходими органи — отговори суникусът. — Не знаете ли, че всяка материя, с достатъчно висока степен на

организация, притежава разум? Комуникацията е неразделна част от разума. Но само висшите зеленчуци като мен могат да използват телепатия. Разумът на суникусите е изследван във вашия Харвардски университет. Дори сме кандидатствали за статус на наблюдатели във вашата Организация на обединените планети. При това положение аз мисля, че трябва да имаме право на глас по отношение на проблема кой трябва да бъде унищожен.

— Вярно, така би било честно — съгласи се Грегър. — Все пак точно заради вас спорят мигсовете и сарканците.

— По-точно казано те спорят по въпроса коя от расите им да има изключителното право да разкъсва, измъчва и осакатява нас. Или не съм прав?

— Не, май е точно така — каза Грегър. — А вие кого предпочитате?

— Както бихте могли да очаквате, аз не предпочитам никого. И двете раси са потенциални вредители. Аз предлагам напълно различно решение.

— Точно от това се страхувах — каза Арнолд. — Какво предлагате?

— Нещо съвсем просто. Да подпишете договор с мен и да отървете планетата ми както от мигсовете, така и от сарканците.

— О, не! — изпъшка Грегър.

— Все пак ние сме най-старите жители на тази планета. Ние сме се появили много скоро след лишеите, преди изобщо да е възникнал животинският свят. Ние сме миролюбиви и разумни, но новодошлите варвари заплашват съществуването ни. Струва ми се, че моралното ви задължение е напълно ясно.

— Моралното да — въздъхна Арнолд. — Обаче съществуват и някои практически затруднения.

— Това ми е напълно известно — каза суникусът. — Освен удовлетворението ви от добре свършената работа, ние сме готови да подпишем с вас договор и да ви заплатим двойно повече от онова, което са ви предложили останалите.

— Виж, трудно бих могъл да повярвам, че зеленчукът би могъл да притежава банкова сметка — каза Арнолд.

— Разумът, независимо от формата си, винаги може да се снабди с пари. Чрез нашата холдингова компания „Саникус, развлекателни

модалности“, ние публикуваме книги и записи, както и много бази данни по различни проблеми. Ние предаваме нашите знания по телепатичен път на земни автори, които наемаме срещу доста сериозни хонорари. Особено печеливша е нашата серия по градинарство, защото само един зеленчук може да бъде истински специалист по отглеждане на растения. Мисля, че ще забележите, че нашият рейтинг в „Дюн и Брадстрийт“ е доста висок.

Суникусът се оттегли в една по-далечна част на полето, за да даде възможност на партньорите да обмислят предложението. Когато се отдалечи на около петдесетина метра, външната граница на телепатичния сигнал, Арнолд заговори:

— Не ми се харесва тази зелка. Струва ми се твърде хитра и пристрастна, ако разбираш какво искам да ти кажа.

— Да, като че ли се опитваше да ни докаже нещо — каза Грегър. — Но мигсът... Не усети ли нещо подличко в него?

Арнолд кимна.

— Пък и сарканецът от когото започна всичко... Стори ми се ужасно безскрупулен.

— Абе дай да унищожим някого. Когато и да било — каза Арнолд. — И да приключваме с тази работа. Но кого?

— Ще хвърляме чоп. Така никой няма да може да ни обвини, че сме действали на базата на предразсъдъци.

— Е, да, ама монетата има само две страни.

— Тогава ще го направим с клечки. Просто не знам какво друго бихме могли да сторим.

Точно в този момент откъм близките планини се чу страхотен гръм. Небето, преди това лазурно, сега стана черно и заплашително. Огромни, бързо движещи се облаци се събираха и трупаха на хоризонта. Откъм огромния небесен покров се чу гръмовен глас:

— Не мога повече да понасям това!

— О, Боже мой — изплаши се Грегър. — Май пак сме обидили някого!

— С кого разговаряме? — попита Арнолд, като гледаше към небето.

— Аз съм гласът на тази планета, позната ви като Саркан.

— Никога не съм предполагал, че планетите могат да говорят — промърмори под нос Грегър. Но съществото, или каквото и да бе това, веднага го чу.

— Обикновено ние, планетите, не си правим труда да разговаряме с дребните същества, които пълзят по повърхността ни — каза гласът. — Ние се занимаваме със собствените си мисли и се задоволяваме с компанията на себеподобните си. Случайни комети ни носят новини от далечните планети и това за нас е достатъчно. Опитваме се да не обръщаме внимание на глупостите, които се извършват на повърхността ни. Но понякога ни писва. Тези отвратителни сарканци, мигсове и суникуси, които ме обитават, са просто невъзможни. Не мога повече да ги понасям. И сега ще пристъпя към мерките, които отдавна трябваше да взема.

— Какво ще направиш?

— Ще си предизвикам потоп. Ще наводня повърхността до около десетина метра височина и така ще се отърва от сарканци, мигсове и суникуси. Ще пострадат и няколко невинни вида, но какво да се прави, дявол да го вземе. Така им било писано. Вие двамата имате на разположение един час, за да се махнете оттук. След това не мога да отговарям за безопасността ви.

Партньорите събраха вещите си набързо и се върнаха на кораба си.

— Благодаря за предупреждението — каза Грегър преди да излетят.

— Не беше от добри чувства към вас — отвърна планетата. — Що се отнася до мен, вие сте вредители както и останалите. Но сте вредители от друга планета. Ако някога се разбере, че съм ви унищожила, другите от вашия вид ще пристигнат с техните атомни бомби и лазерни оръдия, и ще ме разрушат като престъпница. Затова се махайте оттук, докато още не съм се ядосала.

Няколко часа по-късно, в орбита над Саркан, Арнолд и Грегър наблюдаваха сцените на фантастично унищожение.

Когато всичко свърши, Грегър насочи кораба на курс към дома.

— Предполагам, че това е краят на „ААА-Първокласна“ — каза той на Арнолд. — Провалихме си договора. Адвокатите на сарканеца ще ни унищожат.

Арнолд го погледна. Той тъкмо препрочиташе договора.

— Няма — заяви той. — Макар че е странно, но мисля, че сме чисти. Я прочети този абзац.

Грегър прочете и се зачеса по главата.

— Разбирам какво искаш да кажеш. Но мислиш ли, че ще издържи пред съда като доказателство?

— Разбира се. Потопите винаги са се считали за божествено явление. И ако ние си замълчим, и планетата си затрае, не виждам кой би си помислил противното.

ПТИЧАТА КОНФЕРЕНЦИЯ

И така, уважавайте детето, което носите, защото то знае: било е отвлечено и поставено в едно застаряващо тяло, било е наказано да върши неприятна за него работа и е трябвало да се подчинява на множество глупави закони. От време на време детето се събужда в стареещото тяло и открива, че на бейзболното поле не е останал никой, че дори не може да намери топката и ръкавицата си, че малкото поточе, край което е седяло и чело поезия, и е хапвало сладника, е погълнато от уталитаризма на света, който позволява на ручея да съществува само ако установи, че може да бъде замърсен. Какъв странен свят, където всяко дръвче, всяко цвете, всяко стръкче трева, всяка пчелица и лястовица трябва да заслужат съществуването си, и даже цветята в полето трябва да се грижат за утрешния ден. Грешката забелязана от Христос „те нито орат, нито сеят...“ сега е поправена. В този нов свят всички орат и сеят, и съгрешават двойно, защото приписват това на волята господня. Лястовичките не са успели да изпълнят задължението си по унищожаването на комарите. Те ще бъдат наказани. Хралупата на катеричката е пълна с жълъди, но тя не е заплатила данъка върху дохода си.

Светът бе потресен, защото човекът откри как да разговаря с всичко живо, най-после намери начин да бъде разбран. И какво реши да каже? Че според него ние също трябва да се трудим. Че вече няма ние да вървим по своя път, а той по неговия.

— Не става дума само за нас — казаха хората. — Не мислете, че не разбираме колко странно може да ви се стори това — да налагаме данъци върху безплатното досега. Но времената са лоши. Поради различни нещастия и (признаваме си) неправилното ръководство от страна на нашите предци, на които ние не приличаме и с които отричаме каквито и да било взаимоотношения, сега е необходимо всички да работят. Не само човешките същества и техните съюзници — конете и кучетата. Всички ние трябва да положим усилия, за да поправим разрухата, за да можем да разполагаме с една планета, върху

която може да се живее. Поради това, моля ви, не се правете на невинни цветенца. Дори и те биха могли да събират влага за осъществяването на нашия план за възстановяване на водния баланс. А птиците могат да ни носят клонки и пръст от малкото останали гори, така че да можем да започнем отново залесяване. Все още не сме се свързали с бактериите, но това е просто въпрос на време. Сигурни сме, че и те ще се включат, защото по всичко личи, че са трезви и сериозни същества.

Грейлаг, големият сив северен гъсок, закъсня и не узна новината. Той и ятото му бяха отишли много по̀ на север от когото и да било, към районите където ниското зимно слънце проблясваше по светлите води, разкъсвани от тъмни, гористи острови. Черните рибарки пристигнаха скоро след това и донесоха новината.

— Слушайте, гъски, най-накрая се случи! Хората разговаряха с нас!

Грейлаг не се зарадва на новината. Всъщност той точно от това се боеше.

— Какво казаха? — попита той.

— Просто „приятно ни е да се запознаем“. Такива неща. Бяха доста любезни.

— Разбира се. Хората винаги изглеждат любезни в началото — каза Грейлаг. — Но после правят немислими и ужасяващи неща. Кой от нас би повесил човешка кожа върху стената си, би окачил препарирана глава на ловец на входа на някоя пещера или би нарисувал картина, в която елени преследват с хайка ранен ловец? Те, хората, отидоха твърде далеч. Позволиха си твърде много.

— Може би сега вече е различно — каза черната рибарка. — Те преживяха много напоследък.

— Та не го ли преживяхме и всички ние! — изсумтя Грейлаг.

Черната рибарка отлетя. Тази година рибарките свиваха гнезда близо до езерото Байкал, където се бе намирала голямата човешка ракетна установка. В пукнатините между лавата, получила се когато

установката се стопи след ядреното нападение, сега растяха треви и семена.

По цялата Земя се бяха случили нещастия. Рибарките бяха преживели тежки загуби, както и всички останали видове, които познаваха. Само някои от подводните същества бяха останали незасегнати — акулите и петнистите змиорки се чувстваха добре — но поне имаха възпитанието да не се хвалят с това. Знаеха, че са били запазени, за да могат да се възползват от онова, което едва не унищожи целия живот на Земята.

По-късно през сезона на север долетя едно ято бели яребици.

— Как се развиват отношенията ви с хората? — попита Грейлаг.

— Ами, честно казано, не много добре.

— Ядат ви, нали? — каза Грейлаг.

— О, не, в това отношение сме добре — отвърна бялата яребица.
— Доста глупаво, но е така. Струва ми се смятат, че щом могат да разговарят разумно с нас, значи не бива да ни ядат. Кое е напълно лишено от смисъл. Вълците и мечките говорят точно толкова добре колкото всеки друг, но никога не им минава през ума да се откажат от месото и да започнат да се хранят със салати. Ние също се храним с каквото можем и се справяме някак, нали?

— Разбира се — каза Грейлаг. — Но тогава в какво се състои проблемът?

— Е, просто няма да повярваш, Грейлаг.

— Нещо за хората ли? Опитай, разкажи!

— Добре тогава. Те искат да работим за тях.

— Вие? Белите яребици?

— Заедно с останалите.

— Кои?

— Всички. Всички животни и птици.

— Права си. Не мога да повярвам.

— Въпреки това е вярно.

— Да работим за тях? Какво говориш? Та ти не би могла да носиш кирка и лопата или да миеш чинии. Това са работите, от които хората имат най-голяма нужда сега.

— Не знам какво точно са искали — отвърна бялата яребица. — Понеже си тръгнах преди да успеят да ме накарат да направя нещо. Каквото и да е то.

— Че как биха могли да те накарат?

— О, сив гъсоко, ти не познаваш хората! — възкликна бялата яребица. — Може да познаваш високите небеса, но не познаваш хората. Не знаеш ли, че както птиците летят, рибите плават, а костенурките пълзят, човекът може да говори? Превъзходството на човека е в речта му и той може да убеди всеки да направи всичко, което поиска, ако има възможност да му говори достатъчно дълго.

— Да те убеди да работиш за него?

— Да. И да плащаш данъци.

— Но това е лудост! Един от светите им мъже ни е дал обет, че ние няма да вършим такова нещо. Казал е „те нито орат, нито сеят“. Ние си вършим нашите работи. Ние живеем в измерението на естетиката. Ние не сме утилитаристи.

Бялата яребица не изглеждаше убедена.

— Трябваше да присъстваш — каза тя. — Би трябвало да ги чуеш как говорят.

— И да се превърна в товарно животно! Никога, яребицо!

Известно време по-късно между няколко вида едри хищни птици бе проведено съвещание. За първи път орел, ястреб и бухал бяха кацнали на един клон. Срещата бе проведена в една гориста долина в Северен Орегон, една от малкото области в северозапада, която бе избегнала прекия ядрен удар. И един човек присъстваше.

— Лесно е да ни обвинявате за тази бъркотия — каза човекът. — Но ние сме същества, точно както и всички останали и направихме просто онова, което ни се струваше най-доброто. Ако вие бяхте в нашето положение, мислите ли че щяхте да се справите по-добре? Лесно е да се каже, че човекът е лош, да го отритнете и да си мислите, че после ще си живеете в мир. Хората винаги са си казвали така. Но вече е ясно, че няма начин нещата да останат както преди. Трябва да се променят.

Животните възразиха:

— Вие, хората, не сте създания на природата. Не може да съществува сътрудничество между вас и нас.

— Не сме ли? — каза човекът. — Може би цялата бъркотия наоколо ни, това унищожение на обитаемата земя, този спад на разпространението на видовете не е било случайност или зло. Светкавицата, която подпалва пожар в гората, според вас не е зло. Може би хората са именно оръдието на природата за произвеждане на атомни експлозии, без да се налагат звездни катаклизми.

— Може би — казаха животните. — Но какво всъщност искаш? Злото така или иначе е сторено. Какво искаш от нас?

— Земята е в доста лошо състояние — каза човекът. — И може да последва нещо по-лошо. Сега ние всички трябва да работим, за да възстановим почвата, водата, растителността. Сами да си дадем шанс. Това ни е единствената задача сега. На всички нас.

— Но какво общо има това с нас? — попитаха животните.

— Право да си кажем, вие, животните и птиците, си поживяхте леко доста дълго. Сигурно ви е било добре. Милиони години, без каквато и да било отговорност. Е, сега удоволствието приключи. Всички трябва да се захванем за работа.

Един кълвач, хванал се за дънера, надигна шарената си глава.

— Защо трябва само ние, животните да правим това? — попита той. — Ами растенията? Те си стоят и си растат. Това честно ли е?

— Вече сме разговаряли с растенията — каза човекът. — Те са готови да изпълнят своя дълг. Разговаряме също и с някои от по-едрите бактерии. Този път всички ще работим заедно.

Животните и птиците по принцип са непретенциозни и са романтични души. Те не могат да устоят на красивите думи на хората, защото тези думи им действат като прекрасна храна, като секс и чуден сън. Дори и животните мечтаят за идеалния свят на бъдещето.

Черната рибарка хвана едно клонче в човката си.

— Мислиш ли, че на човека може да се вярва? — попита тя Грейлаг.

— Разбира се, че не — отвърна Грейлаг. — Но какво значение има това? — Той клъвна парченце кора от дърво. — Сега всичко се промени, но не знам дали за добро или за зло. Знаем само едно. Може би ще бъде интересно.

И като понесе парченцето кора в човката си, той литна, за да я прибави към вече събраната купчина.

ЛЮБОВНА ПЕСЕН ОТ ЗВЕЗДИТЕ

Лолия бе малка, обрасла с борова горичка конусообразна скала в източната част на Егейско море. Това бе необитаемо, трудно, но не невъзможно за достъп място. Кинкейд нае една алуминиева моторничка в Хиос, събра къмпингового си оборудване и с лек попътен вятър, и гладко като огледало море, след шест часа, тъкмо преди залез, пристигна там.

Кинкейд бе висок и слаб, чипонос и със светла, луничава кожа, която сега се белеше, изгоряла под яростното лятно слънце на Гърция. Беше облечен в измачкан бял костюм и платнени обувки. На тридесет и две години. Косата му бе русо-червеникава и къдрава, започнала да оредява на темето. Той бе представител на почти изчезнал вид — богат аматьор-археолог на свободна практика. Беше чул за Лолия в Миконос. Един рибар му бе казал, че островът от време на време все още се посещава от древните богове и че хората, които имат поне малко акъл в главата си, гледат да не се приближават до него. На Кинкейд това му бе достатъчно, за да реши веднага да отиде там. Имаше нужда да се откъсне от развлеченията по кафенетата в Миконос.

Пък и винаги имаше някаква възможност да открие ненамерени още антични предмети. Много от откритията бяха правени точно така — на повърхността или на сантиметри под натрупания прах и пясък. Но не и в добре познатите места като Микена, Тир, Делфи, които бяха изследвани от туристи и учени от стотици години. В днешно време с малко късмет можеше да се намери нещо, но в по-непознати места, намиращи се по границите на великите култури. Може би като Лолия.

Пък дори и да не намереше нищо, пак щеше да бъде приятно да поживее ден-два на въздух, преди да отлети на среща с приятелите си на филмовия фестивал във Венеция. А и винаги съществуваше възможност да открие нещо, което никой никога не е намирал.

Що се отнася до думите на рибаря за древните богове, той не знаеше дали да ги отдаде на любовта на гърците към преувеличения или на гръцкото суеверие.

Кинкейд пристигна на Лолия тъкмо преди залез, когато небето над Егейско море потъмнява бавно, преминавайки през виолетово към прозрачно тъмносиньо. Лек бриз нагъваше водата, а въздухът бе свеж. Беше ден тъкмо като за богове.

Кинкейд обиколи малкото островче, търсейки най-доброто място за пристан. Точно в северния край откри миниатюрно плажче. Той издърпа лодката си на брега през лекия прилив и я завърза за едно дърво. После се изкатери по скалите през гъсти храсти, които миришеха на розмарин и дафина.

На върха имаше малко плато. Там той намери останките на древен храм. Камъните на олтара бяха стари и разхвърляни наоколо, по по тях още се виждаха красивите изображения.

Наблизо имаше пещера, спускаща се леко надолу в скалите. Кинкейд тръгна нататък и спря. В отвора на пещерата се бе появила човешка фигура. Една девойка. Тя бе млада, много красива, червенокоса и облечена в проста памучна рокля. Гледаше го.

— Ти пък откъде изникна? — попита Кинкейд.

— Космическият кораб ме спусна тук — отвърна му тя. Въпреки че английският ѝ бе безупречен, тя имаше някакъв лек акцент, който той не успя да определи, но му хареса. Пък му хареса и чувството ѝ за хумор.

Не можеше да си представи как тя е стигнала дотук. Разбира се, че не с космически кораб. Това беше шега. Но *как* все пак бе дошла? Нямаше и следа от друга лодка. Нямаше как да е преплувала седемдесетте мили от Хиос дотук. Дали не я бяха спуснали с хеликоптер? Възможно, но невероятно. Изглеждаше като приготвена за парти на открито. По дрехите ѝ нямаше и следа от прах, пък и гримът ѝ изглеждаше напълно свеж. Докато Кинкейд съзнаваше, че е потен и изцапан, точно като човек, който току-що е извършил трудно изкачване по скали.

— Не ми се ще да изглеждам нахален — каза Кинкейд, — но би ли ми казала как все пак си се озовала тук?

— Вече ги казах. Космическият кораб ме спусна.

— Космически кораб ли?

— Да. Аз не съм човек. Аз съм от Андар. Корабът ще се върне довечера, за да ме вземе.

— Е това вече наистина е нещо — изрече с лека ирония Кинкейд.
— Отдалече ли идваш?

— О, предполагам, че до нашата планета Андар трябва да има стотици милиони мили. Естествено, ние пътуваме със скорост близка до тази на светлината.

— Разбира се — отбеляза Кинкейд. Момичето или настояваше с шегата си, или беше откачено. По-вероятно второто. Разказът ѝ бе толкова смехотворен, че му се искаше да се изсмее. Но тя пък бе толкова сърцераздирателно красива, че той разбра, че ако не я притежава, просто ще се разреве от мъка.

Реши да продължи играта.

— Как се казваш? Защо си дошла тук? — попита той.

— Можеш да ме наричаш Алия. Тази е една от планетите, която андарците решиха да поразгледат след като Изчезването ни принуди да напуснем родната си планета и да тръгнем из космоса. Но аз не бива да говоря за Изчезването.

Е, да, луда си беше, но Кинкейд бе толкова запленил от красотата ѝ, че не му пукаше.

— Ти случайно да не си някоя от богините? — попита я той.

— О, не, не съм от олимпийците — отговори тя. — Но в древността, когато нашите посетиха тази планета, много се говореше за тях.

На Кинкейд не му пукаше какво говори тя и откъде е. Той я желаше. Никога не беше го правил с извънземна. Щеше да му е за първи път. Толкова красиви извънземни не се срещат всеки ден. Пък и кой знае, може би тя наистина е от друга планета. Той нямаше нищо против това.

Но която и да бе, и откъдето и да бе дошла, тя беше красива жена. Той внезапно почувства, че я желае отчаяно.

Пък и тя като че ли също чувстваше нещо към него. Той разбра смисъла на срамежливия ѝ, но предизвикателен поглед, с който го изгледа, а после отмести очи. Бузите ѝ порозовяха. Може би несъзнателно, тя се бе приближила до него докато разговаряха.

Той реши, че е време за действие. Кинкейд майсторски я прегърна.

Първоначално тя отвърна на прегръдката му, но после го отблъсна.

— Ти си много привлекателен — каза тя. — Изненадана съм от чувствата си към теб. Но любовта между нас е невъзможна. Аз не съм от твоята раса, нито от твоята планета. Аз съм от Андар.

Пак това, извънземното.

— Да не би да искаш да кажеш, че не си жена в смисъла, който влагаме ние, на Земята? — попита Кинкейд.

— Не, не става дума за това. По-скоро проблемът е психологически. Ние, жените от Андар, не отдаваме лесно любовта си. За нас актът на съединението означава женитба и обричане за цял живот. Ние не се развеждаме. И ние *искаме* да имаме деца.

Кинкейд се усмихна на думите ѝ. Чувал ги беше и преди от момичета-католички, с които бе ходил на срещи в Шорт Хил, Ню Джърси. Знаеше как да се справи с положението.

— Аз наистина те обичам — каза той. Поне за момента това беше истина.

— Аз също... Изпитвам известни чувства към теб — отбеляза тя. — Но ти не можеш да си представиш какво следва, когато обикнеш една андарска жена.

— Разкажи ми — отвърна Кинкейд и като обгърна талията ѝ с ръка, я привлече към себе си.

— Не мога — каза тя. — Това е нашата свята тайна. Ние нямаме право да я споделяме с мъже. Може би ще ме напуснеш сега, докато все още не е станало късно.

Кинкейд бе сигурен, че съветът е добър. Имаше нещо странно в нея и начина, по който се бе отзовала на острова. Наистина трябваше да се махне. Но не можеше. Щом се отнасяше до жени, той ставаше опасен запаянко, а тази дама бе направо върха. Той не беше художник или писател. А аматьорската му страст към археологията никога нямаше да му донесе известност. Единственото, което би могъл да остави след себе си, бе споменът за сексуалните му завоевания. Нека напишат на гроба му: „Кинкейд притежаваше най-хубавите и ги вземаше където ги намери.“

Той я целуна. Целувката продължи дълго, докато те се намериха на земята сред купчина хвърчащи дрехи и ярки проблясъци плът. Екстазът, който изпита, когато се съединиха, бе нещо, което не можете да се опише. Чувството бе толкова силно, че той почти не усети шестте остри убождания, по три от всяка страна между ребрата.

Едва по-късно, когато лежеше по гръб изтощен и доволен, той погледна шестте си малки, чисти ранички като от убождане по кожата. Седна и погледна Алия. Тя беше гола, невъзможно красива, а тъмночервената ѝ коса обгръщаше като облак заобленото ѝ лице. Имаше един особен белег, който той не бе забелязал в страстния момент на обладаването. Това бяха шест малки изпъкнали пъпчици, по три от всяка страна на гръдния ѝ кош, всяка от които въоръжена с миниатюрно зъбче с каналче. Той се сети за някои земни женски насекоми, които отхапват главите на партньорите си по време на любовния акт. Все още не вярваше, че тя е извънземна. Но сега не изпитваше толкова силно недоверие както преди. Помисли си за различни земни насекоми, които приемат разнообразен външен вид. Например скакалците, които приличат на сухи листенца, бръмбари, които приличат на оси. Дали става дума за нещо такова? Няма ли ей сега тя да се измъкне от тялото си?

— Страхотно беше, миличка, макар че *ще* ми струва живота — каза той.

Тя го погледна втренчено.

— Какво говориш? — изплака тя. — Наистина ли мислиш, че ще те убия? Невъзможно! Аз съм жена от Андар, ти си мой другар до края на живота, а на нас ни предстои много дълъг живот.

— Тогава какво си ми направила? — попита Кинкейд.

— Просто инжектирах децата ни в теб — каза Алия. — Те ще бъдат толкова хубави, скъпи. Надявам се, че ще приличат на теб.

Кинкейд не можа да разбере веднага.

— Сигурна ли си, че не си ме отровила? — попита той. — Чувствам се много странно.

— Това е просто хибернационният серум. Инжектирах ти го заедно с децата. Сега ти ще заспиш, сладък мой. Тук, в тази красива суха пещера. А нашите деца ще израснат в безопасност между ребрата ти. След една година аз ще се върна, ще ги извадя от теб, ще ги сложа в пашкулите им и ще ги отнеса на Андар. Това ще бъде следващият етап от развитието им.

— Ами аз? — попита Кинкейд, борейки се с желанието да заспи, което го обхващаше все по-силно.

— Ти ще бъдеш добре — каза Алия. — Хибернацията е напълно безопасна, а аз ще дойда достатъчно дълго преди да настъпи времето

за раждане. После на теб ще ти бъде нужно известно време за почивка. Може би седмица. Аз ще бъда тук и ще се грижа за теб. А после ще можем отново да се любим.

— А после?

— След това пак ще има хибернация, сладък мой. До следващата година.

Кинкейд искаше да ѝ каже, че той няма намерение да прекарва живота си точно по този начин — час любов, година сън, после раждане и всичко отначало. Искаше да ѝ каже, че като се вземе всичко това предвид, той би предпочел тя да му отхапе главата. Но не можеше да говори и едва стоеше буден. А Алия вече се приготвяше да тръгва.

— Ти наистина си сладка — успя да ѝ каже той. — Но бих предпочел да си беше стояла на Андар и да се бе омъжила за някой от вашите красавци.

— Бих го направила, скъпи — отвърна тя. — Но там, у дома, нещо се случи. Мъжете изглежда бяха шпионирали свещените ни тайни. Внезапно се оказа, че не можем да ги открием изобщо. Точно това ние наричаме Великото Изчезване. Те се магнаха. Всички. Изобщо изчезнаха от планетата.

— Е, рано или късно ще ги намерите — промърмори Кинкейд.

— Много лошо постъпиха — продължи Алия. — Знам, че раждането на деца изисква много от мъжете, но иначе не може. Расата трябва да се развива. И затова на нас, андарските жени, се падна задачата да я продължим, независимо от разстоянията, които ще трябва да изминем заради това. Освен това аз ти дадох възможност да откажеш, но ти не пожела. Довиждане, скъпи мой. До догодина.

БОЖЕСТВЕНА НАМЕСА

Има една планета, наречена Атала. На тази планета има една поразителна планина. Тя се нарича Санито. В умерените области в подножието на планината разцъфтяват цивилизации. Планината, чиито връх е наполовина обхванат от вечни ледове, доминира над всички земи наоколо. По склоновете ѝ непрекъснато се спускат каменни лавини. Където не е стръмна, тя е отвесна. Където не е отвесна, тя е стръмна.

Нито един човек никога не е изкачвал тази планина. Тя се счита за непристъпна. Дори и предпланините ѝ са труднодостъпни. Въпреки това съществува легенда, че някога, много отдавна, един свят мъж, възнесъл се до божествено равнище чрез дългогодишно виране в една точка, се издигнал чрез собствената си духовна сила чак до върха на непристъпната планина.

Богът, познат под името Шелмо преди възнесението си, издълбал една пещера в твърдата скала на върха на Санито. Направил си легло от лед и възглавница от мъх, върху която да медитира. Това било повече от достатъчно за един бог, който можел да запазва вътрешната си температура.

Шелмо решил да прекара няколко еона тук, на върха на Санито, занимавайки се с медитация, като се вира в една точка. Макар да било достатъчно, че е станал бог, той не бил напълно доволен. Мислел, че може да се усъвършенства още повече.

Минавали векове. Цивилизациите разцъфтявали и западали, а Шелмо не им обръщал внимание: било му необходимо доста време, за да се съсредоточи в една точка. Шелмо знаел, че може би е малко егоистично от негова страна да отдава цялото си време на това, тъй като все пак боговете трябва да се грижат за хората в съседство. Но Шелмо предполагал, че всеки бог си създава свои собствени правила. Освен това имало достатъчно време да се превърне в грижовен бог след като разреши проблема си с концентрацията в една точка.

За един бог, който иска да се отърве от всичко, връх Санито бил идеалното място. Бурите и каменните лавини изпълвали въздуха с непрекъснат, монотонен тътен. Струпаните бели и сиви облаци представлявали идеален медитационен фон. Толкова нависоко била пещерата на Шелмо, че даже молитвите на хората рядко достигали до него. Повлечени от бурите, затрупани от снеговете, молитвите се превръщали в болезнени звуци, неразбираеми, и без каквото и да било значение.

Обаче дори и един бог не може да бъде оставен настрана от скандалите завинаги. Може да мине известно време, но накрая светът все пак достига до него.

Един ден Шелмо с изненада открил, че едно човешко същество се е изкачило по непристъпната планина и е влязло в пещерата му. (Шелмо всъщност не бил изненадан, понеже боговете никога не се изненадват. Но все пак не очаквал това.)

Човекът паднал на колене и започнал да изрича дълга молитва.

— Да, много ти благодаря — прекъснал го Шелмо. — Но как успя да се изкачиш дотук? Предполага се, че планината е непроходима. Само богове могат да я изкачат. Ти случайно да не си някой бог, маскиран като човек?

— Не — отвърнал човекът. — Аз съм човешко същество. Казвам се Дан. Успях да се изкача до тази височина отчасти благодарение на собствената ми вяра и милосърдие, и отчасти чрез силата на молитвите на хората долу, които те боготворят.

— Разбирам — казал Шелмо. — Няма ли да седнеш? Ето там има един леден блок. Предполагам, че *можеш* да регулираш телесната си температура?

— Разбира се, Господи — казал Дан. — Това е една от най-леките стъпки по пътя към духовното издигане.

— Да, така е — отвърна Шелмо. — Е, какво те води насам?

Дан седнал върху ледения блок и си пооправил дрехите.

— О, Господи, народът ти се моли за божествена намеса. Без твоя помощ ние ще бъдем победени и ще изчезнем от лицето на земята.

— Добре де, какво е станало? — попитал Шелмо. — Дано да е нещо важно. Не обичам да ме безпокоят за глупости.

— Железните раци са виновни — казал Дан. — Самопрограмиращите се механични прилепи-вампири също са голям проблем. И, разбира се, има и медни скорпиони с взривяващи се опашки, но най-важни са раците. Те са машини, но са се научили да се възпроизвеждат. На мястото на всеки завод за раци, който ние разрушаваме, изникват нови десет. Раците заливат нашите къщи, нашите улици, дори нашите храмове. Те са убийци и ние губим битката против тях.

— Когато аз бях на земята, нямаше такива работи — казал Шелмо. — Откъде са дошли?

— Ами както вероятно знаеш, сега различните страни живеят в мир — зараказвал Дан. — Но в близкото минало някои бяха във война. Железните раци са едно от оръжията, които те изобретиха.

— И са ги използвали срещу някоя от другите страни?

— О, не, Господи, нищо подобно — възкликнал Дан. — Стана случайно. Железните раци избягаха. Те се разпространиха бързо в страната, където бяха изобретени, а после по целия свят. Раците се размножаваха по-бързо, отколкото можем да ги унищожим. Беше просто глупава случайност, но сега ние ще загинем, Господи, ако не се намесиш и не направиш нещо.

Въпреки самоналожената си изолация, Шелмо чувствал, че дължи нещо на тези хора. На своя народ, както те твърдели.

— Ако се заема с това — казал той на Дан, — ще можете ли вие, хората, след това да се грижите сами за себе си и да ме оставите на мира?

— Сигурен съм в това — казал Дан. — Ние, хората, сме сигурни, че можем сами да се ръководим. Искаме да създадем сами съдбините си. Ние вярваме в разделението на църквата и държавата. Само дето с тези раци не можем да се справим.

Шелмо погледнал тук-там с всезнанието си, за да се запознае с рачешкия въпрос. Да, там долу *наистина* имало бъркотия.

Той можел просто да направи чудо и раците да изчезнат. Боговете могат да правят това. Но Съветът по етика на Боговете нямало да одобри подобна пряка интервенция. Тези неща обикновено правели хората суеверни. Затова Шелмо създаде една бактерия, без никой обаче да разбере откъде се появила *тя*, която нападала микросхемите не само на железните раци, но също и на медните

скорпиони и механичните прилепи-вампири. С една хитра генетична манипулация, Шелмо успял да накара бактерията да разруши само онова, което е нужно, а след това да се саморазруши.

Когато работата била свършена, Шелмо прекъснал набързо осанната и благодарностите на Дан.

— Нямам нищо против да го направя веднъж — казал той. — Все пак някога и аз съм бил човек. Но сега наистина ми се иска малко спокойствие и тишина, за да мога да си продължа концентрирането в една точка.

Дан се спуснал от планината обратно в земята на хората, а Шелмо се настанил за една хубава и дълга медитация.

Минали години. Но на Шелмо му се сторило, че е минало съвсем малко време, когато Дан отново пристигнал в пещерата.

— Защо се връщаш толкова скоро? — попитал Шелмо. — Какво има? Не съм ли унищожил всичките раци?

— О, да, Господи — казал Дан.

— Тогава какво има?

— Ами ние успяхме да живеем в мир доста време. Но после отново започнаха неприятностите.

— Неприятности ли? Да не сте се сбили?

— Не, успяхме да предотвратим това. Но възникна сериозен проблем. Има много големи бетонени езера, където бяха складирани остарели радиоактивни и химически оръжия. По общо мнение те трябваше да си останат там и всичко да си бъде наред. Но нещо в тези езера започна да се променя, да мутира, да оживява и да ни застрашава.

— Значи сте създали живи същества — каза Шелмо. — Случайно, но все пак сте ги създали. Такива неща са работа само за един бог. Предполагам, че се е случило нещо лошо.

Дан кимна.

— Живата, полутечна маса от езерата започна да се разлива и да се храни с всичко, което среща по пътя си. Разля се из полята. Изхвърли спори и зарази хората във всички страни. Тя бавно покрива света и ние не можем да я спрем. Ако не ни помогнеш, Господи, ние сме загубени.

— Вие, хората, продължавате да правите глупави грешки — казал Шелмо. — Не се ли научихте от онова, което вече ви се случи?

— Мисля, че този път сме си взели урок — отвърнал Дан. — В целия свят съзнаваме какво сме направили. Ако не бъдем унищожени заради миналите си грешки, ако можеш да ни помогнеш, мисля че вече ще можем да си построим един по-добър свят.

Шелмо огледал ситуацията през всезнанието си. Химическото същество наистина изглеждало ужасно — на оранжеви и черни петна, на фона на синьо-зелената земя.

Имало много начини, по които един бог да се справи с положението. Шелмо накарал химическото същество да стане зависимо от липсата на nobelium — един нестабилен радиоактивен изотоп от реда на актинидите. После извършил чудо и изтеглил всичкия nobelium от земята. (Шелмо не бил лишен от чувство за хумор и затова имал намерение после да върне веществото.)

Химическото същество загинало.

— Благодаря ти, о, Господи — казал Дан. Трудно било да се намери подходящ начин да се благодари на съществото, което току-що спасило расата му от унищожение за втори път.

Дан се завърнал при хората. Шелмо се настанил отново за медитацията си.

Като че едва започнал, когато ей така, отникъде, Дан отново застанал пред него.

— Ама ти не си ли тръгна? — попитал Шелмо.

— Това беше преди петдесет години — отвърнал Дан.

— Ама то никакво време не е минало!

— Да, Господи — казал Дан. — И аз те моля да ми простиш за нахлуването. Но не съм дошъл заради себе си, а заради хората. Твоят народ, Господи. Той е безпомощен и страда.

— Какво пък е станало сега? Да не сте загубили пак контрол над някое от изобретенията си?

Дан поклатил глава.

— Този път са паратидите. Знам, че не те интересува местната политика, затова те моля да ми позволиш да те осведомя. Паратидите са една от големите политически партии в страната ми. Те се борят за свобода, равенство и братство между всички, независимо от раса, пол или религиозна принадлежност. Или поне ние така си мислехме. Когато те дойдоха на власт обаче, установихме, че ни презират и всъщност са безпринципни, авторитарни, фанатични и цинични...

— Разбрах — казал Шелмо. — Но защо сте позволили на такива хора да дойдат на власт?

— Те ни излъгаха с пропагандата си. Може би са вярвали в собствените си лъжи. Не знам дали да ги обвиня в цинизъм, или във фанатизъм, или и в двете. Но знам, че те отмениха всички бъдещи избори и се обявиха за вечни пазители на настъпващата утопия. Въпреки че съставляват по-малко от една трета от населението, те са въвели управление на терор.

— А защо не се борите с тях? — попитал Шелмо.

— Защото те притежават всички оръжия. Техните войници маршируват по улиците. Разказват се ужасяващи истории за камерите им за мъчения. Затворили са хиляди хора. Цялата култура е забранена с изключение на одобрените от тях патриотични теми. Ние сме безпомощни в ръцете им. Само ти, Господи, можеш да ни спасиш.

Шелмо се замислил за миг.

— Предполагам, че има прецедент, когато един бог се е намесвал в политическите работи?

— О, да, Господи, има много разкази за това в старите анали на основните ни религии.

— А казват ли ни нещо тези анали за процедурата, по която е действал богът в такива случаи?

— Той е унищожил грешниците.

— А как е определил кои са праведните?

Дан се замислил.

— Понякога някой пророк от народа донасял оплакването направо на бога както го направих аз.

— Това не ми се струва много правилно — казал Шелмо. — Трябва поне да чуя и другата страна.

— Но ти можеш да узнаеш истината чрез всезнанието си.

— Не — казал Шелмо. — Всезнанието служи за факти, а не за мнения.

— Тогава можеш да сториш онова, което ти мислиш, че е добро — казал Дан.

— Добре — отвърнал Шелмо. — Но не забравяй, че ти си ме помолил.

— Какво по-добро бих могъл да поискам от божественото правосъдие?

— Просто не забравяй — настоял Шелмо. Тялото му се изпънало. Очите му се присвили от вътрешно напрежение. Невидима енергия изпълнила въздуха и накарала косите на Дан да настръхнат. Внезапно пещерата се обляла в яркочервена светлина, която бавно намаляла, като контролирана от някакъв дяволски реостат. И накрая всичко станало както преди.

— Готово — казал Шелмо.

Дан чул откъм Земята да се надига плач. Плач на мъка и ярост, плач на яд и скръб, толкова силен, че стигнал до пещерата на Шелмо, където даже молитвите не можели да достигнат.

— Какво направи? — попитал Дан.

— Каквото трябваше. Премагнах паратидите.

— Премагнал си ги? Какво означава това?

— Ами би могъл да го наречеш убийство — казал Шелмо. — Аз го наричам премахване. Всъщност означава едно и също, тъй като тях вече ги няма и няма да ви създават неприятности. Вашите проблеми са разрешени.

На Дан му трябвало известно време, за да го осъзнае. С все по-нарастващ ужас той разбрал, че Шелмо е премахнал почти една трета от населението на планетата.

— Не трябваше да ги убиваш — казал той. — Повечето от тях не бяха лоши хора. Просто бяха неразумни последователи.

— Този път са следвали не когото трябва — казал Шелмо.

— Но някои от членовете на моето семейство също бяха паратиди.

— Моите съболезнования. Но сега, най-после враговете ви ги няма. Трябва да не съществуват пречки сега да си построите едно уравнивено общество. Но ако има такива, които ви пречат, не се притеснявай да ми се обадиш пак. И кажи това на хората. Да не забравиш.

— Ще го разпространя сред всички народи — казал Дан.

— Точно това исках. Кажи им, че вече съм на тяхно разположение. Моето правосъдие действа бързо. С удоволствие ще подпомогна онези, които не могат да си помогнат сами. По мой собствен начин, разбира се.

Дан се поклонил дълбоко и си тръгнал. Шелмо си направил чаша чай — първата, която си позволявал от векове наред. Изтананикал си и

няколко куплета от една песен, която знаел, когато бил още човек. После използвал всезнанието си, за да надникне в бъдещето на Земята. Огледал на 150 години напред. Забелязал, че хората още не били постигнали утопията си. Но се справяли добре. Или поне не по-зле, отколкото се очаквало от тях.

Едно обаче било сигурно: никой не го молел да се намеси.

Той изключил всезнанието си и се настанил върху леденото легло и мъхената възглавница за една наистина дълговременна медитация в една точка. Бил решен този път да успее.

ЗАГИВАНЕТО НА АТЛАНТИДА

Преди безброй много векове, още преди създаването на Египет, преди континентите да са заели сегашните си форми, преди океаните и планините да са застанали по местата си, съществувала земя и цивилизация, от която не е останал и помен. Всичко било загубено при пропадането и нагъването на планинските вериги, в новите океански дълбини, които някога били плодородни равнини и някога пак може да станат такива. Единственото, което знаем за тази земя, е почти всеобщия спомен за нещо, което е станало преди да сме започнали да документираме събитията. Тя се наричала Атлантида, но това е само името на една цивилизация, която знаем, че някога е съществувала и е изчезнала безследно.

В Атлантида прекрасните дни се редували така, че само един неблагоприятен би могъл да нарече последователността им монотонна. Всъщност климатът на Атлантида и всичките ѝ прилежащи земи приличал много на този в днешния Маями. Било топло, влажно, изтощително. През цялата година Атлантида живеела като в тропически сън и това продължавало без промяна дълги векове.

Атлантида била управлявана от велик крал. Кралството му било прорязано от много реки. Някои малки, други големи. Свързвали ги канали и водни пътища, нивото на които се поддържало от шлюзове, в които водата се наливала чрез огромни колела, задвижвани от роби. Кралството било обширно и всичко в него било свързано чрез мрежа от реки, езера и канали.

Само кралската флота и търговските му кораби могли да плуват из кралските води. На селяните се разрешавало срещу заплащането на такса да ловят риба от бреговете. Плуването било разрешено, но по-скоро ходенето, тъй като плуването било монопол на кралските командоси.

Оттатък граничната река се простирала огромна пустиня, достигаща до непознати земи. Колкото и странно да било, но от време на време откъм пустинята идели безименни племена, понякога на

големи, въоръжени орди. Но те винаги се връщали, спрени от водните бариери, тъй като онзи, който владеел водите пътища и реките, владеел и Атлантида. Това била аксиома, стара като времето. Природен закон, на който не можело да се противоречи.

И затова кралят не се разтревожил много, когато чул, че някаква нова варварска орда приближава откъм север. Тя идела от края на света, от мъгливата и митична Хиперборея.

Кралят изпратил своите разузнавачи и шпиони. Успокоил се, като чул както обикновено, че варварите нямат кораби или салове, нито пък други спомагателни уреди, с които да пресекат реките, които обграждали Атлантида.

Широките реки винаги предпазвали Атлантида от варварските нашествия. Дори и ако варварите си построели лодки от тръстика или използвали надути мехури от кожа — типичните варварски средства — нямало защо да се боят от тях. Кралската флота била бдителна и включвала бързи канута, убийствени триреми и тежки галери, всички въоръжени и бронирани, пълни с превъзходните моряци на краля.

Така че кралят очаквал спокойно това предстоящо нападение. Но просто за да е уверен, той се посъветвал с кралските учени.

Главният учен докладвал:

— Господарю, ние изследвахме всички фактори. На базата на вековни наблюдения на варварите, тяхната военна практика и възможности, сравнени по научен път с нашите собствени, мога да ви кажа, че като изключим напълно непредвидимото, нямаме абсолютно никаква причина за притеснение.

Кралят кимнал. Но нещо в успокоителните слова на учения го разтревожило.

— Какво значи това... Напълно непредвидимото? — попитал той.

— Това, господарю, е елементът на непредсказуемост.

— Но след като знаете всички фактори, защо трябва да правите изключение за непредвидимото, когато работата ви е да предвиждате всичко по отношение на тази ситуация? — запитал кралят.

— Това е основата на научния метод, господарю. То е наше съвсем скорошно откритие, с което много се гордеем. Ако кажем, че знаем *всичко*, ще заприличаме по суеверие на свещениците. Като

признаваме възможността за нещо *непредвидено*, ние оставаме верни на нашата методология.

— А каква е възможността да се случи това непредвидено? — попитал кралят.

— Толкова близка до нулата, че все още очакваме изобретяването на такова малко число, че да можем да я изразим — отвърнал ученият.

Сега вече кралят трябвало да бъде доволен. Не било сигурност, но толкова близо до нея, колкото човек или дори монарх можел да се приближи. Такъв бил животът.

Кралят събрал всичките си войски върху вътрешния бряг на широката река, която обграждала Атлантида. Дълбока и широка, течаша бавно и спокойно, сиво-кафявата вода на реката пазела кралството от незапомнени времена. На отсрещния ѝ бряг те можели да видят враговете си — космати варвари, облечени в кожи, които трябва да са били твърде неудобни за горещия климат. Разузнавачите докладвали, че варварите пеели и се молели на безбройните си и чудати богове, и не правели даже опити да си построят съдове за плаване.

Положението на варварите изглеждало безнадеждно. Докладвано било, че в лагерите им вече не достигала храна. Те били много и тежко въоръжени, но не можели да пресекат реката. Кралят, чиято армия била отпочинала и добре нахранена, чакал неизбежния изход.

Но точно в този ден започнала промяна, макар че изглеждала минимална. Небето, до този момент безбрежно синьо, започнало да се заоблачава, макар да оставали няколко месеца до дъждовния период. Кралят отново се посъветвал с учените.

— Ненавременните дъждове са необикновени, но не и напълно неочаквани — казал му главният учен.

— Освен това става и по-студено — тревожел се кралят.

— Ние забелязахме това и препоръчахме да се изпратят памучни якета на войските.

По-късно през деня някакви бели частици започнали да падат от небето. Кралят много се разтревожил от това.

— Необичайно е — казал главният учен. — Но не и невиджано. Последния път, когато е падало това вещество, според нашите записки, е било преди около седемстотин години. То се разтворило твърде бързо, за да можем да го изследваме по-подробно. Предполагаме, че

това са частици от облаци, откъснати от силните ветрове във високите слоеве.

Това, разбира се, не се харесало на армията. Армиите не обичат необикновените неща, нито пък неочакваните предзнаменования. Но хората се стегнали, въодушевени от вида на варварите оттатък реката, които се били скупчили около малки огньове, сгушени в окъсаните си кожи.

Но станало още по-хладно, а когато паднала нощта, толкова студено, колкото никой не можел да си спомни да е било някога. На войските били изпратени подплатени памучни пелерини. А студът нараствал. И кралят отново се посъветвал с учените си.

— Вярно, че никога не сме имали подобни студове — казал главният учен. — Но това няма значение. То ще попречи на варварите повече отколкото на нас. Накарайте хората да намажат връзките на сандалите си с повече мас, защото едно от познатите свойства на студа е, че прави кожата твърда и чуплива.

Това било сторено, патрулите по брега на реката били усилены и всички прекарали една ужасна нощ.

На сутринта кралят бил събуден от тревожни викове. Като се затичал към реката, кралят забелязал, че водата била променена като от магия. Сиво-кафявите води вече не мърдали и не се вълнували. За една нощ те се били превърнали в друго вещество. Това вещество било бяло на някои места и прозрачно на други. Но най-странното било, че като да било съвсем твърдо.

— О, Богове! — изплакал кралят. — Някакъв демон е омагьосал реката!

— Не е така, господарю — отвърнал главният учен. — Моите помощници цяла нощ са наблюдавали реката както се полага на учени. Мога да кажа със сигурност, че поради незапомнения студ водата се е втвърдила. Макар че това може би не е точната дума. Ние отдавна знаем за теоретичната възможност това да се случи. Ние го наричаме трансформация. Но сега за първи път имаме практическо потвърждение.

— Значи не с зла магия? — попитал кралят.

— Разбира се, че не. Току-що открихме един природен закон. Изглежда водата отвръща на силния студ като се превръща в твърдо тяло.

Войските на варварите се движели по плъзгавата повърхност първоначално внимателно, а после, когато установили, че тя издържала тежестта им, все по-сигурно. Корабите на краля стояли в реката като изолирани крепости, замръзнали по местата си, които били отминати с лекота. Варварите ги заобиколили — огромна орда от въоръжени мъже. И кралят, който наблюдавал как те със стотици пресичат реката, видял как собствените му войници побегнали и разбрал, че всичко е загубено.

Той се обърнал към главния си учен и казал:

— Ти ме предаде! Ти каза, че можеш да предвидиш всичко! А виж сега какво стана!

— Господарю — отвърнал главният учен. — Съжалявам не по-малко от теб. Но не можеш да виниш науката за неща, които се случват неочаквано. В науката, господарю, има дума, с която се нарича всичко това.

— И коя е тя?

— Такива неща обикновено се наричат *аномалия*. Една аномалия е съвсем естествено нещо, което не би могло да се предвиди на базата на предишен опит.

— Но ти никога не си ми казвал нищо за аномалиите — ядосал се кралят.

— Защо да ви товаря с неизвестното, о, кралю, когато имаме възможност да знаем толкова от известните неща?

В това време варварите се приближавали. Кралят и учените му обърнали конете си, за да побегнат.

— Това е краят на света — заявил кралят, докато яхал коня си.

— Не е така, господарю — възразил главният учен, който също яхвал коня си. — Тъжно е да се загуби кралство. Но може би ще бъде известно успокоение за вас да знаете, че сте царувал в началото на нещо съвсем ново и безпрецедентно в историята на Атлантида.

— И какво е то? — попитал кралят.

— Това бяло вещество ние временно нарекохме „лед“. И ако не греша, ставаме свидетели на началото на първия ледников период в историята на Земята.

— Много важно — отвърнал кралят и тръгнал в галоп да си търси ново кралство и по-хубаво време.

ОКОТО НА ДЕЙСТВИТЕЛНОСТТА

Легендата разказва за една безименна планета, намираща се в края на нашия остров във вселената. На тази планета има едно единствено дърво. На най-високия му клон е закрепен един голям диамант, поставен там от една отдавна изчезнала раса. Ако погледне в него, човек може да види всичко, което е било, е, или ще бъде. Дървото се нарича „Дървото на живота“, а диамантът носи името „Окото на действителността“.

Трима мъже тръгнали да намерят това дърво. След като преминали през много трудности и опасности, те стигнали до мястото, където растяло то. Един по един те се изкачили до върха на дървото и погледнали през скъпоценния камък. После споделили впечатленията си.

Първият, много известен писател, казал:

— Видях безброй събития. Някои велики, други незначителни. Тогава разбрах, че гледам през ключалката на вселената, която Боргес нарича Алеф.

Вторият човек, един всепризнат учен, казал:

— Аз видях кривината на космоса, смъртта на един фотон и раждането на звезда. И разбрах, че гледам една суперхолограма, самосъздава се и самосъздаваща се, чиято цялост е нашата вселена.

— Разбирането е сетивно — казал третият човек, художник. Той им показал скиците, които току-що бил направил на жени, леопарди, цигулки, пустини, планини и сфери. — Както и вие — продължил той, — и аз видях онова, което винаги съм виждал.

СЛЕД ТАЗИ, НЯМА ДА ИМА ПОВЕЧЕ ВОЙНИ

Сега Земята е известна с мирния си начин на живот. Тя е пример за добро поведение, макар че цивилизацията ѝ е изключително бедна. Тя се е отказала завинаги от война.

Но някои хора не знаят, че невинаги е било така. Било е време, при това не много отдавна, когато Земята била доминирана от някои от най-лошите военни тъпанари, които могат да се намерят на света. Въоръжените сили, които били на власт през последните дни преди Великото събуждане, били направо невероятно неразумни политици.

По онова време на Земята най-после била установена еднолична власт от страна на генерал Гат и неговите маршали. Те се присъединили към междузвездните цивилизации и само след няколко кратки години преживели известния инцидент с Галактическия Изпълнител, който ги накарал да се откажат завинаги от войните. Ето я истинската история за тази случка.

На 18 септември 2331 година, на зазоряване, Втора пехотна армия на генерал Варгас излезе от мъглите около Рендълс, Калифорния, и притисна лоялистките войски на Уедермайер на полуострова Сан Франциско. Уедермайер, последният от генералите на демократическия режим, назначен от дискредитирания Конгрес на Съединените щати, се бе надявал да измъкне войската си на безопасност с кораб и може би даже да я отведе на Хаваите. Той не знаеше, че по това време Островите вече са паднали под военна власт. Не че имаше някакво значение, защото очакваният кораб така и не пристигна. Разбрал, че по-нататъшната съпротива е безполезна, Уедермайер се предаде. С него падна и последната военна сила на планетата, която бе поддържала гражданската власт. За първи път в историята си, Земята бе напълно и изцяло в ръцете на военните.

Варгас прие капитулацията на Уедермайер и изпрати куриер до главнокомандващия генерал Гат в неговата главна квартира в северен Тексас. Пред навеса му, мъжете от армията на Варгас бяха разпънали малките си палатки върху две тревисти поляни. Квартирмайсторите вече приготвиха тържествата, с които Варгас обикновено отбелязваше победите си.

Варгас бе малко по-нисък от среден ръст, набит, с черна къдрава коса върху голямата си кръгла глава. Притежаваше добре гледани черни мустаци и гъсти черни вежди, които се ключваха над носа му. Той седеше върху сгъваем стол. В ъгъла на походната масичка пред него димеше дебела, черна пура. Следвайки отдавна установената си практика, Варгас се успокояваше, като си лъскаше ботушите. Те бяха от истинска щраусова кожа и сега, когато и последните от тези огромни птици бяха измрели, бяха направо безценни.

Седнала на леглото от другата страна на палатката, се намираще законната му съпруга Лупи. Тя бе червенокоса, гласовита, със строги черти и рязък глас, и с неукротим дух. През по-голямата част от съзнателния си живот те бяха водили тези войни заедно. Варгас се бе издигнал от най-ниския чин на помощник лагерен слуга до командващ генерал на Западния фронт на войските на главнокомандващия генерал Гат. Той и Лупи се бяха били в много части на света. Втора пехотна армия бе бързоподвижна, в състояние за един ден да събере въоръжението си в Италия и на следващия да се появи в Калифорния, Камбоджа, или където е необходима.

Сега, най-после, Варгас и неговата дама имаха възможност да си починат. Войските бяха разположени върху голямата равнина в близост до Лос Гатос. Лагерните им огънове изпращаха тънки, вълнообразни ивици сив дим към синьото небе. Много от предалите се войници от армията на Уедермайер се бяха присъединили към победителите. Кампанията бе завършила. Може би всички битки бяха спечелени, понеже доколкото Варгас можеше да си спомни, май вече нямаша врагове.

Моментът беше прекрасен. Варгас и Лупи се чукнаха с калифорнийско шампанско, а после избутаха оръжията си от сгъваемото двойно походно легло, подготвяйки се за по-интимно честване. Точно тогава пристигна куриерът, изморен и пращен от дългите часове в хеликоптера, с телеграма от генерал Гат.

В телеграмата на Гат пишеше:

„В Северна Америка паднаха и последните врагове на нашия Нов ред. Последната съпротива в Русия и Азия приключи. Най-после светът е под едно обединено командване! Верен ми генерале и скъпи приятелю, трябва да дойдеш при мен веднага. Всички генерали пристигат тук, за да се присъединят към мен в отпразнуването на пълната ни победа над враговете ни. Ще гласуваме следващите си планове и начин на действие. Много ми се иска ти да присъстваш. Освен това ти съобщавам съвсем поверително, че има нещо ново и изненадващо. Не мога да ти го съобщя в телеграмата. Искам да разговарям с теб по този въпрос. Това е много важно! Ела веднага! Трябваш ми!“

Когато куриерът си тръгна, Варгас се обърна към Лупи.

— Какво ли може да е толкова важно, че да не може да се довери на телеграмата? Защо поне не ми е намекнал?

— Не знам — отвърна Лупи. — Но ме плаши това, че той иска да отидеш при него.

— Какво говориш, жено? Та това е комплимент!

— Може и да е, а може той просто да иска да си при него, за да те държи под око. Ти командваш една от последните независими армии. Щом контролира теб, той ще може да контролира всичко.

— Ти забравяш, че той така или иначе вече контролира всичко — каза Варгас. — Той командва лично пет пъти повече хора от мен. Освен това Джон Гат ми е приятел. Учили сме в едно училище в източен Лос Анджелис.

— О, знам — отвърна Лупи. — Но понякога приятелството не трае дълго, когато става въпрос за върховната власт.

— Аз нямам амбиции за по-голяма власт — каза Варгас.

— Но дали Гат знае?

— Знае — сигурно произнесе Варгас, макар да не бе напълно убеден.

— Но може би не го вярва — продължи да настоява Лупи. — Все пак властта променя хората. Сам виждаш как са се променили някои от останалите генерали.

— Да, знам. Руските и виетнамските независими. Но те не могат да се борят с Гат. Този път светът ще бъде под една единна власт. И Джон Гат ще бъде първият висш управник на Земята.

— А той достоен ли е да бъде такъв? — попита Лупи.

— Това няма значение — ядосано отвърна Варгас. — Това е просто идеята и времето за осъществяването ѝ вече е дошло. Животът ни бе станал като в лудница. Всеки се биеше срещу всеки. За всички ще бъде по-добре да има само един висш военен управник за цялата Земя.

— Е, добре — съгласи се Лупи. — Надявам се да си прав. Ще тръгваме ли?

Варгас се замисли. Въпреки сигурността, която бе показал пред Лупи, той изпитваше известни съмнения. Кой би могъл да каже какво е намислил Гат? Няма да е за първи път един генерал-победител да иска да заздрави позициите си като ексукутира подчинените си под претекст, че ги кани на празненство. Но пък каква алтернатива имаше? Войниците от Втора пехотна армия бяха верни на Варгас, но при една битка, Гат и пет пъти по-многобройната му войска биха победили.

Пък и Варгас наистина нямаше претенции да става главнокомандващ. Той си беше добър генерал и толкова. Нито бе подготвен за главнокомандващ, нито желаше да бъде такъв. Гат би трябвало да го знае. Беше му го казвал доста често.

— Ще отида да се срещна с Гат.

— А аз? — попита Луни.

— Ти ще останеш в безопасност с войските ми.

— Не ставай смешен — заяви Лупи. — Където ти, там и аз. Така правят добрите войници.

Преди Гат да му заповяда да прехвърли със самолети армията си в Калифорния за боя с Уедермайер, Варгас се сражаваше в Италия, така че нямаше голяма представа за нивото на разрушенията в Америка. Полетът му с военния изстребител от Сан Франциско до

Централата, Тексас, му показа твърде много изгорели градове и скитащи групи от населението.

Но Централата изглеждаше добре. Тока беше нов град, който бе построен от Гат. В центъра му се намираще огромен спортен дворец. Той бе по-голям от Колизеума, от Астродом или от който и да било от онези спортни палати на стария сват. Тук можеха да се съберат за военните спортни ритуали бойците-атлети и мажоретките от цял свят.

Варгас през живота си не бе виждал толкова много генерали (и генералски съпруги). Всички командири на армиите на Гат бяха тук — мъже, които се бяха били добре за военната власт по целия свят. Всички бяха в добро настроение, както и можеше да се очаква.

Варгас и Лупи се настаниха в големия хотел, построен специално за този случай. Те веднага се качиха в стаята си.

— Е — сподели Лупи. — Туй е ного гот, ного гот.

Всъщност тя говореше перфектно английски, но за да бъде приета от войниците, които не бяха отраснали в среда като нейната, тя бе решила, че трябва да говори на жаргон.

Лупи и Варгас трябваше сами да качат багажа си в стаята, тъй като хотелът бе толкова нов, че още не бяха осигурили специални пропуски за прислуга.

Генерал Варгас бе все още облечен в бойното си облекло. Носеше потната си униформа в черно и каки от 30-тата кампания в Чако, най-известната от всичките му победни битки, и към нея значката с изображение на лъв, отличаваща го като несменяем командир в Корпуса на Вечността.

Той остави куфарите и се стовари в креслото с недоволно *пъшкане*. Беше боен генерал, а не носач. Лупи бе застанала до него и разглеждаше обзавеждането. Тя бе облечена в най-хубавата си розова сатенена курвенска рокля. Устата ѝ бе ярко начервена в квадратно-непристойна форма, имаше секси физиономия като на коте, виеща се черна коса и дълги крака, които преминаваха в невероятно тяло. Но въпреки красотата си, както и генералът, тя бе жилава по своему жена, макар и с по-тънки крака.

Варгас бе набит, небръснат, с тежко отпуснато лице и прораснала брада, която бе започнала да посивява. Бе се отказал от бръсненето, тъй като мислеше, че така изглежда по-добре.

— Хей, Ксакси (така го наричаше галено тя), какво ще правим сега? — попита Лупи.

— Защо говориш с руски акцент? — изсъска ѝ той. — Млъквай, глупачко. После ще отидем в заседателната зала, където ще се гласува.

— Ще се гласува ли? Кой ще гласува?

— Всички генерали, глупаче.

— Не разбирам — каза Лупи. — Ние сме фашисти. На нас не ни са нужни тъпи гласувания.

— Имаш късмет, че те обичам — скара ѝ се Варгас. — Защото понякога се държиш толкова глупаво, че ми се иска да те убия. Слушай сега, мило ми лешоядче. Дори и фашистите понякога трябва да гласуват, за да вземат правилното решение да отнемат правото на глас на всички останали.

— Ааа — възкликна Лупи. — Но аз мислех, че това си се разбира от само себе си.

— Естествено, че се разбира — продължи да ѝ обяснява Варгас. — Но ще можем да сме сигурни в това след като проведем гласуването помежду си и решим как ще бъде оттук нататък. Иначе има опасност да загубим всичко, заради което сме се борили. Гласуването е необходимо, за да се утвърди любимата ни ревизионистка контрареволуция.

— Предполагам, че е така — промълви Лупи и се почеса по задника, а после, като се сети за доброто възпитание, бързо почеса и задника на Варгас. След това отиде до хладилника и си наля любимия коктейл от текила, шампанско и бира.

— Само заради това ли е гласуването? — попита тя Варгас.

Той бе седнал в хола и вдигна крака върху малката масичка. Масичката се издраска доста. Варгас знаеше, че сигурно ще трябва да сменят масичките с нови за всеки новопристигнал генерал. Но все пак обичаше да драска. Той си беше прост човек.

— Имаме и други неща за гласуване — каза ѝ той.

— Аз също ли ще трябва да гласувам? — попита Лупи.

— Неее. Ти си жена. Наскоро гласувахме да ви лишим от граждански права.

— Хубаво — отвърна Лупи. — Гласуването е досадно.

Точно в този момент на вратата се почука.

— Влез! — извика Варгас.

Вратата се отвори и вътре влезе един глупаво изглеждащ тип с отпуснати устни и присвити малки очички, облечен в сив костюм.

— Ти ли си Варгас? — попита той.

— Да — отвърна Варгас. — Но преди да влезеш следващия път се постарай да почукаш по-силно. Иначе ще ти пречупя гръбнака.

— Идвам по работа — каза типът. — Донесъл съм ти подкуп.

— Ооо, че защо не каза веднага? — зарадва се Варгас. — Сядай и пийни нещо.

Глупаво изглеждащият тип измъкна един дебел плик от вътрешния джоб на самото си и го подаде на Варгас. Генералът погледна в плика. Той бе натъпкан с хиляда банкноти с изображение на двуглав орел.

— По дяволите — възкликна Варгас. — Можеш да идваш тук, когато поискаш. За какво е това? Или не трябва да питам?

— Казах ти. Това е подкуп — каза типът.

— Знам, че е подкуп — настоя Варгас. — Но не си ми казал за какво по-точно ме подкупват.

— Мислех, че знаеш. После, когато започне гласуването, искаме ти да гласуваш за предложение номер едно.

— Готово. Но какво е предложение номер едно?

— Че отсега нататък на цивилните се забранява да гласуват дотогава, докато висшето военно командване реши, че са надеждни.

— Струва ми се правилно — каза Варгас.

След като типът си тръгна, Варгас се извърна ухилен към Лупи. Той бе много доволен от подкупа, макар че така или иначе щеше да гласува за предложение номер едно. Но подкупите бяха традиция при избори. Той го знаеше от учебниците по история, да не говорим, че и много се разказваше за това. Ако генерал Гат бе счел, че той не заслужава подкупи, Варгас щеше да се почувства в немилост и незачитан.

Искаше му се да обясни това на Лупи, но тя бе малко особена и не винаги разбираше любезностите. Но какво да се прави, дявол да го вземе. Тя все пак изглеждаше великолепно в розовата си сатенена курвенска рокля.

— Влизай, стари друже, влизай! — Това бе гласът на Гат, който гърмеше чак до приемната. Варгас току-що бе пристигнал, бе съобщил името си на чиновника със смачкано като сушена слива лице и провиснала униформа на рейнджър от свещеническата дивизия.

На Варгас му бе твърде приятно, че Гат го повика толкова бързо след пристигането. Нямахше да му хареса да виси в чакалнята, въпреки че компанията там не беше лоша. Вътре беше генерал Лин, който току-що бе осигурил Китай и Япония за участие в Световната отбранителна лига на Гат. Тук бе и генерал Леополд — дебел и смешен в претрупаната си униформа, изкопирана от измишльотините на някой южноамерикански генерал. Той бе завършил завземането на Южна Америка чак до Патагония. От земите оттатък никой не се интересуваше. Присъстваше генералисимус Ритан Дагалайгон — мрачният екстрамадурец, чиято Велика разрушителна Армада бе превзела цяла Европа на запад от Урал. Те бяха известни мъже, чиито имена щяха да пребъдат в историята. И въпреки това той, Варгас, бе въведен в личния кабинет на Гат преди всички тях.

Джон Одоасер Гат бе висок мъж, с блестящи очи и очарователно държане. Той настани Варгас на един стол и му наля питие, след което му подаде две ивички наркотик, без дори да попита иска ли или не. Гат бе известен като великолепен домакин.

— Спечелихме войната, приятелче — каза Гат на Варгас. — Цялата. Без остатък. Всичко. За първи път в историята на човечеството цялата човешка раса се намира под едно единствено командване. Това е небивала възможност.

— За какво? — попита Варгас.

— Ами първо, защото най-после можем да въведем мир и просперитет за човешката раса — отвърна Гат.

— Прекрасна идея, сър.

— Всъщност — продължи Гат, — аз не съм напълно сигурен какво ще спечелим от това.

— Защо говориш така, *мой генерале*?

— Защото войната беше дълга и ни струва скъпо. Икономиките на повечето страни са разрушени. Ще мине дълго време, докато успеем да оправим нещата. Много хора ще гладуват. Ще умират от глад. Дори и за военните ще бъде трудно да печелят.

— Но ние знаехме това — каза Варгас. — Разговаряли сме подробно по този въпрос по време на войната. Естествено че ще има труден период на възстановяване. Как иначе би могло да бъде? Може да са ни нужни сто години или дори повече. Но ние сме хора и при една стабилна военна власт, ние ще се възстановим и ще донесем просперитет за всички.

— Това е мечтата ни, естествено — каза Гат. — Но я си представи, че ускорим процеса? Представи си, че можем да преминем направо на следващия етап? Представи си, че можем да преминем направо от нашата победа към просперитет за всеки на Земята? Няма ли това да е блестящо, Гетулио?

— Разбира се, разбира се — възкликна Варгас. Думите на Джон Одоасер Гат като че ли малко го притесняваха. Не знаеше накъде бие. — Но как би било възможно това?

— Нека поговорим по-подробно по този въпрос утре след гласуването — каза Гат.

Помещението на делегатите за гласуване бе широка, кръгла стая с удобни столове и ярко осветление. В центъра ѝ имаше кръгъл подиум, който бавно се въртеше, така че онези, които седяха в центъра, да могат да бъдат с лице към всички делегати. Върху подиума бе настанен управителният съвет на първото временно световно военно правителство.

Генералите, включително и Варгас, гласуваха стегнато и единодушно за лишаването от граждански права на всички цивилни, с изключение на онези няколко, които бяха вече избрани и присъстваха в делегатската зала. Цивилните бяха лишени от право на глас, *неприкосновеност*, от Закона за правата на човека, от Конституцията и други либерални глупости, за толкова време от този момент нататък, докато се види, че на тях може да се разчита да гласуват по изискуемия начин. Това бе много важна мярка, защото военните отдавна бяха установили, че на цивилните не може да се разчита и те дори са предатели.

След това генералите се заеха със сложния въпрос по разоръжаването или както те го наричаха, „безработицата“. Разоръжаването означаваше, че предстоят тежки времена, тъй като

войните на Земята бяха приключили, на тях повече не можеше да се разчита за работа, и след като всички се намираха под едно общо управление, нямаше с кого да се бият. На никой от генералите не се харесваше да се откаже напълно от войните, макар че генерал Гат каза, че може да се намери някакъв заобиколен начин за работа и обеща, че по-нататък ще обяви решението си.

Конференцията приключи с овации и буйни изблици на дружба между различните военни сатрапи. Варгас хареса твърде много последвалия прием, където Лули направи страхотно впечатление със синьо-жълто-червената си бална рокля.

След приема генерал Гат дръпна Варгас настрани и му каза, че иска да го види на другия ден точно в осем сутринта на мотопистата на Централата.

— Имам едно предложение за теб — каза Гат. — Мисля, че ще се заинтересуваш.

Придружен от Лули, Варгас пристигна на мотопистата на Централата точно в осем. Тази сутрин той бе облечен с униформата си на командир на Легиона на смъртта и носеше медалите си от обсадата на Ню Йорк. Бе изминал твърде дълъг път от времето, когато беше само бандитски чирак.

Скоро пътуваха с висока скорост извън града по равнината на пустинята. Беше пролет и се виждаха много дребни цветенца с приятни цветове, цъфнали върху пясъчливата почва.

— Наистина е красиво — каза Варгас.

— По-рано тези земи са принадлежали на някакво индианско племе — обади се шофьорът. — Хич не мога да си спомня кое беше. Сега всички са преместени в Индиопола.

— Какво е то?

— Индиопола е новата промишлена зона в Мисисипи, където преселваме всички индианци в Америка.

— Но те обикновено са живели по цялата територия на страната, нали? — попита Варгас.

— Разбира се — отговори шофьорът. — Но беше глупаво.

— Жалко все пак — каза Варгас. — Индианците са отдавна в тази страна, нали?

— Винаги са се държали здраво за земите си — отвърна шофьорът. — Не се притеснявай, ще свикнат с нашия начин на живот.

Тайната инсталация се намираше сред хълмовете на около тридесет мили от Централата. Генерал Гат излезе от временния си щаб, за да посрещне Варгас. Придружаваше го красива млада жена. Гат представи любезно любовницата си. Младата дама се наричаше Лола Монтеc. Не истинската, а някаква роднина. Името продължаваше по семейна традиция. Тя веднага хвана Лупи за ръката и я отведе настрана, където я почерпи с цигари, наркотик, кафе, бърбън и клюки. Генералските любовници винаги бяха добри домакини, тъй като за военното гостоприемство това бе традиция.

Щом двамата генерали останаха сами, вече можеха да се заемат с работа. Първо поговориха как военните групи за сигурност се справят с всеки, който счита, че нещата би трябвало да се развиват по друг начин. Сега повечето от тези недоволни бяха замлъкнали. Интересно как Централния комитет бе успял да разчисти тези въпроси.

— Това е началото — каза генерал Гат. — Тези идеи за социално устройство се знаят толкова отдавна, откакто съществуват и военните.

— А какво ще правиш с местните групировки, които искат да се развиват самостоятелно или които вярват в свой собствен бог и други подобни? — попита Варгас.

— Ако действително искат свобода, те могат да се присъединят към армията — отвърна Гат. — Нашите бойци се радват на пълна религиозна свобода.

— А ако не искат да влязат в армията?

— Ще им кажем да млъкнат и да си гледат работата — каза Гат. — А ако не го направят, ще ги застреляме. Това спестява споровете и ни помага да избегнем разходите за затвори и охрана.

Генерал Гат обясни, че едно от големите предимства на всеобщия мир е това, че правителството най-после може да отдели средства за няколко заслужаващи внимание проекта.

— О, като храна за бедните. Такива работи ли? — попита Варгас.

— Изобщо нямах това предвид — отговори Гат. — Вече го опитахме и от това не излезе нищо.

— Прав си — съгласи се Варгас. — Те просто идват за още. Но какъв заслужаващ внимание проект имаш предвид?

— Ела с мен и ще ти покажа — каза Гат.

Те излязоха от кабинета на Гат и се качиха на командирската кола. Шофьорът бе нисък, слаб тип е монголоидна физиономия, с дълги бандитски мустаци и облечен в дебело вълнено палто, въпреки страшната горещина. Шофьорът поздравя по устав и отвори вратите, за да се качат генералите. Командирската кола ги вози около двадесет минути и спря пред една голяма сграда, прилична на хангар, издигаща се самотно в пустинята. Охраната ги пусна да влязат покрай опънатите редици с бодлива тел в една малка врата, която водеше в сградата.

Конструкцията бе наистина огромна. Отвътре изглеждаше още по-голяма. Като гледаше към тавана, Варгас забеляза няколко птици, които летяха горе. Но колкото и да му бе интересно да ги наблюдава, онова което видя след това направо го накара да затаи дъх и да зяпне от учудване.

— Това истинско ли е, Джон, или ми прожектираш някаква оптическа измама? — попита най-после той, когато успя да проговори.

Генерал Гат се усмихна с тайнствената си усмивка, която изглеждаше безгрижна, но не бе такава.

— Съвсем истинско е, Гетулио, старче. Погледни пак.

Варгас погледна. На височина няколко етажа над главата му се издигаше космически кораб. Лупи му бе показвала много рисунки и графики по вестниците като „Бразилски осведомител“ и други, за да може веднага да разбере какво е това. Нямахте грешка. Това бе космически кораб, боядисан в стоманеносиво, с малки прозорчета и стабилизатори отзад.

— Забележително, сър — възкликна Варгас. — Просто забележително.

— На бас, че никога не си знаел, че го имаме — каза Гат.

— Нямах си и представа — увери го Варгас.

— Разбира се — съгласи се Гат. — Това се криеше в строга тайна от всички, с изключение на управителния съвет. Но сега ти си част от този управителен съвет, Гетулио, стари приятелю, защото аз те назначавам за свободно избран член, считано от днес.

— Не разбирам — произнесе Варгас. — Защо мен?

— Ела да влезем в кораба — каза Гат. — Нека ти покажа още нещо.

Една механизирани рампа водеше във вътрешността на кораба. Гат хвана Варгас за ръка и го повлече нататък.

Варгас почти веднага се почувства като у дома си. Вътрешността на кораба изглеждаше точно като онази, която бе виждал на кино, по възстановените версии на „Звезден поход“. Имаше големи помещения, пълни с панели с уреди. Имаше правоъгълни панели за индиректно осветление. Имаше техници, които бяха облечени в комбинезони в пастелни цветове и високи яки. Имаше светлозелени килими, които покриваха подовите от край до край. Беше точно каквото би очаквал да види Варгас, ако изобщо си бе представял, че такова нещо съществува. Очакваше всеки момент да види как Спок излиза от коридора.

— Не, тук си нямаме Спок — каза Гат в отговор на неизречения въпрос на Варгас. — Но имаме много по-важни неща от един остроух извънземен. Позволи ми да те разведа набързо, Варгас. Само ей така, да погледаш. Какво е първото, за което мисли един боец, когато разглежда нов космически боен кораб?

Варгас трябваше да помисли сериозно. Искаше му се Лупи да беше тук с него. Макар че бе глупава и само една жена, тя бе много добра в подсказването чрез някаква тайнствена женска интуиция на отговори, които бяха на върха на езика на Варгас, но не можеше да ги изрече.

За негово щастие този път отговорът дойде незабавно.

— Оръжия! — възкликна той.

— Позна! — каза Гат. — Ела с мен да ти покажа оръдията на този хубавец.

Гат го поведе към една малка количка, каквито се използват за изминаване на дългите разстояния из кораба. Варгас се опита да си припомни дали в „Звезден поход“ имаха такава количка. Мислеше, че не. Смяташе, че този кораб е голям колкото „Ентърпрайз“. Това му хареса. Той не се боеше от големите неща.

Малката количка забръмча по дългия, равномерно осветен коридор, дълбоко към вътрешността на кораба. Докато пътуваха, генерал Гат цитираше данни като това колко батальона мъже с шлемове като на Дарт Вейдър могат да се настанят в бойните машини, колко тона порции под формата на варено говеждо и бърбън могат да се складират в хилядите стандартни стокилограмови бидони и други важни подробности. Скоро те стигнаха района на основното въоръжение на кораба. Варгас гледеше с възхищение големите изстрелващи дула, радиоапаратурата за парализиращи лъчи, уредът за

вибрационния ударен лъч, който би могъл да взриви на парчета малък астероид. Но генерал Гат му каза, че ще трябва да потърпи още малко. Наоколо нямаше нищо, по което би могло да се стреля. Пък и освен това основното въоръжение не бе още закрепено напълно.

Варгас възхваляваше на висок глас извършената от военните специалисти работа. Но Гат го прекъсна.

— Наистина, ние имаме много добри момчета — каза той. — Някои от тях са доста умни. Особено онези, които ние сме мобилизирали. Този космически кораб обаче не е направен от тях.

— Че кой тогава, сър, ако смея да попитам?

— Той е работа на специална група цивилни учени, нещо като така наречения от тях консорциум. Което на прост език значи цяла камара народ. Бил е съвместен европейско-американо-азиатски проект. Дяволски егоистичен.

— Защо?

— Защото са строили този кораб, за да избягат от нас.

— Просто не мога да повярвам, сър — каза Варгас.

— Почти е невероятно, нали? Страхували са се за жалкия си живот, разбира се. Страхували се, че ще бъдат убити. Както се оказа, само няколко от тях бяха убити. Не знам какво ги е накарало да си мислят, че което и да било уважаващо себе си военно правителство ще им позволи да се измъкнат от планетата с толкова ценен космически кораб.

— А какво стана с останалите учени, сър?

— О, мобилизирахме ги. Накарахме ги да работят. Корабът им беше много добър, но му липсваха няколко неща. На първо място оръжия. Тези хора са си мислели, че могат да навлязат в космоса без каквото и да било оръжие. Освен това корабът не бе достатъчно бърз. Научихме, че космосът е малко по-голям от предположенията, които бяха направени във военния университет. Затова са ни необходими наистина бързи кораби, ако изобщо искаме да стигнем до някъде.

— Бързи кораби и силни оръжия — замечта се Варгас. — Точно това бих си поискал. Трудно ли беше да се постигне това, генерале?

— Само в началото — каза Гат. — Учените продължаваха да твърдят, че е невъзможно и изтъкваха куп глупости. Но аз се оправих с

тях. Дадох им срок и започнах екзекуции, когато не постигаха задачата си в определеното време. Ще се учудиш, като ти кажа за колко кратко време се научиха да спазват графициите.

Варгас кимна. И той бе използвал подобни методи навремето.

— Красив кораб — каза Варгас. — Единственият ли е?

— Това, което виждаш тук, е флагманският кораб на флотата — отвърна Гат.

— Значи има още?

— Има. Или скоро ще ги има. Накарахме цялата световна корабостроителна и автомобилна промишленост да работи само по тях. Трябват ни много кораби, Гетулио.

— Тъй вярно — козирува Варгас. Само дете не можеше да се сети за какво ще се използват тези кораби, след като вече всичко е завзето. Но не му се искаше да пита. Виждаше, че по лицето на генерал Гат играе лека усмивка и предположи, че той ще му каже нещо, което не знае, но което ще го заинтересува силно. Той изчака малко, а после реши, че Гат иска той да го попита.

— Ами всичките тези кораби...

— Тъй вярно? — изрече Гат.

— Ами те ни трябват — продължи Варгас. — Заради сигурността...

Гат кимна.

— И за да се погрижим за враговете...

— Абсолютно вярно — потвърди Гат.

— Единственото, което ме обърква е, че не знам кои са ни враговете — продължи Варгас. — Искам да кажа, сър, че бях останал с впечатлението, че всъщност ние *нямаме* вече врагове на Земята. Или има някои, за които да не съм чувал?

— О, на *Земята* нямаме никакви врагове — отвърна Гат. — Те изчезнаха както навремето бизоните, кравите, Еърдейл и други редки видове. Сега обаче, генерал Варгас, ние имаме предоставената ни от Бога възможност да излезем в космоса. За пръв път в историята обединените войски на Земята са готови и имат желание да завземат всичко, което се изпречи на пътя им.

— Всичко! В космоса! — възкликна Варгас, очарован от величината на тази идея.

— Да! Днес Земята, утре Млечния път или поне една доста голяма част от него.

— Но можем ли да то направим? Да вземем каквото поискаме?

— А защо не? Ако там има някой, това са просто някакви извънземни.

— Чудесна мечта, сър. Надявам се, че ще ми бъде позволено да допринеса и аз своя дял за тази кауза.

Гат се ухили и удари шеговито с юмрук Варгас по рамото.

— Имам един доста добър дял за теб, Гетулио. Как ще ти се хареса да бъдеш първия ми Космически маршал, командващ този кораб със заповед да тръгнеш и да намериш няколко нови планети за нашата Земя?

— Аз? Сър, това е твърде голяма чест за мен.

— Глупости, Гетулио. Ти си ми най-добрия боен генерал. И ти си единствения, на когото имам доверие. Трябва ли да говоря повече?

Гат съобщи решението си на останалите генерали. Първо той им показа кораба, а после им каза, че отлита в космоса с мисия за набиране на факти под командването на добрия стар Варгас. Двамата с Варгас щяха да вземат много бойци със себе си, за да им бъдат под ръка, ако открият нещо интересно. Гат беше сигурен, че там ще има нови светове за завоюване, а те, както всички нови светове още от началото на историята, ще донесат милионни печалби.

Генералите много се зарадваха от експанзията на земната военна мощ и обещанието за добри печалби от военния бизнес.

Скоро, с денонощен труд, корабът бе зареден. Не много време след това въоръжението му бе закрепено по местата. Когато го опитаха, установиха, че работи идеално. Всички ракети улучиха целите си с изключение на една, която ненадейно изгуби контрол и заличи град Канзас. Но едно съболезнователно писмо до оживелите и посмъртни медали за останалите бързо оправя *този* въпрос. Скоро след това на борда се качиха десет хиляди тежко въоръжени войници. Настана време Земята да дебютира в космоса.

Корабът премина експерименталните изпитания в Слънчевата система без проблеми. Щом отминаха Нептун, Варгас заповяда на инженерите да го насочат навън. Космосът бе голям и нямаше време за губене. Корабът увеличи скоростта си, без да трепне.

Накрая и хиперпрострапетвеният скок бе осъществен перфектно. Те се измъкнаха от скока в една област, богата на звездни системи, много от които притежаваха красиви планети.

Времето минаваше. Не много, но достатъчно, за да знае човек, че наистина е стигнал донякъде.

Скоро след този преходен период от време, офицерът по комуникациите рапортува, че стрелката на детектора за разум потрепва. Това скорошно изобретение представляваше лъч с дълъг обхват, който работеше на някакъв принцип, който учените наричаха Невронно Полу-Фазово Увеличение или НПФУ. Военно-научната хунта, отговаряща за технологиите считаше, че подобен детектор би бил полезен при откриването на раса, с която си заслужаваше да се поговори.

— Откъде идва сигналът?

— Една от планетите там, навън, сър — отвърна офицерът по комуникациите и показва към обширния пейзаж звезди, които се виждаха през прозрачната обвивка на командната кабина.

— Добре, да отиваме нататък — каза Варгас.

— Първо трябва да открием към коя звезда принадлежи — отвърна офицерът по комуникациите. — Аз ще се заема веднага с този въпрос.

Варгас уведоми Гат, който от луксозния си апартамент, снабден с всичко, което би желал един воин — жени, оръжия, храна, пиячка, наркотици — му каза да действа.

Варгас издаде заповед да се лети с най-голяма скорост.

Огромният космически кораб се хвърли напред през вакуума на космоса.

Технологията за дълбок сън позволяваше на войниците да прекарат времето си в сън, докато корабът изяждаше парсеците. Специалните варварски ударни войски бяха подредени в хамаци на осем или десет етажа. Звукът от десет хиляди мъже които хъркат, бе

ужасен, но не и неочакван. По един човек от всеки ескадрон бе оставен буден, за да пъди мухите от спящите си другари.

Мина още време. Отминаха няколко светлинни години, когато една зелена лампичка от инструментариума събщи на дежурния офицер, че приближават източника на сигнала.

Той стана и отиде по най-бързия начин, чрез експресния асансьор и пневмотръбата, до капитанските помещения.

Когато една ръка го потупа леко по рамото, Варгас бе потънал в дълбок сън.

— Ммммм?

— Планета пред нас, сър.

— Събуди ме за следващата.

— Мисля, че ще е по-добре да проверите тази, сър.

Варгас се надигна тежко от леглото и последва мъжа надолу към комуникационния център.

— Хващаме нещо — каза операторът на скенера за интелигентност.

Генерал Варгас надникна през рамото му.

— Какво имаме тук, синко?

— Мисля, че е разумен сигнал — отвърна операторът.

Генерал Варгас примигна няколко пъти, но пак не разбра. Той зяпаше оператора и дъвчеше ядосано устните си.

— Искам да кажа, че нашият лъч е хванал следа от разумна дейност, сър — притеснено обясни операторът. — Може и да сме сбъркали, разбира се, но е възможно и програмата ни за сравнителен анализ да открие наличието на разумен живот.

— Искаш да кажеш, че скоро ще открием първата разумна извънземна раса в галактиката ли? — попита Варгас.

— Има такава вероятност, сър.

— Великолепно — заяви Варгас и събщи на екипажа и войниците, че трябва да се събудят и да останат в готовност.

Планетата, от която бе дошъл сигналът, бе красива, с кислородна атмосфера, много вода, дървета и слънце. Ако човек търсеше някой

хубав имот, тази планета би могла да бъде чудесна инвестиция, макар че бе доста отдалечена от Земята. Но не точно това търсеха Варгас и хората му. Различните изкуствени сонди изпратени от Земята през последните векове вече бяха открили достатъчно „имоти“. Роботизираният минодобив от астероидите бе свалил цените на минералите достатъчно ниско. Дори и златото сега се считаше просто за жълт метал, използван за запълване на кариеси. Човекът търсеше хора. Тях искаше да завладее, а не просто поредния „имот“ в далечния космос.

Земният кораб влезе в орбита около планетата. Генерал Варгас заповяда да слезе разузнавателна група, прикривана от боен екип, който от своя страна бе прикриван от кораба. Те трябваше да открият разумните същества на тази планета, която в планетарния каталог бе наречена Мази 32410А.

Един бърз въздушен оглед не показва градове, нито села, нито даже поселища. По-обстойните въздушни наблюдения не успяха да открият наличието на селски ловци или примитивни земеделци. Дори и босоноги събирачи на плодове нямаше тук. И въпреки това уредът за откриване на разум продължаваше да издава монотонния си звук, сигурен и безпогрешен знак, че тук някъде има интелигентен живот.

Варгас назначи полковник Джон Вандерлаш за водач на групата за кацане.

Полковник Джон Вандерлаш взе със себе си преносимата версия на детектора за интелигентност, тъй като изглеждаше възможно обитателите на тази планета да са се скрили в подземни градове.

Преносимият детектор бе качен върху една кола с осем колела, която можеше да мине почти през всякакъв терен. Скоро бе хванат един сигнал. Вандерлаш, дребен мъж с широки рамене и белязано от шарка лице, нареди на шофьора да следва сигнала. Екипажът на осемколесника застана по местата си с насочени оръжия, тъй като бе известно, че разумните същества са опасни. Хората бяха готови да действат при първия признак за вражеско нападение и даже по-рано.

Те последваха лъчевия сигнал в огромна пещера. С навлизането им навътре, сигналят се усили, докато приближи ниво на интелигентност 5,3 — еквивалент на човек, които решава

кръстословица в „*Ню Йорк Таймс*“. Водачът на предната бойна кола намали скоростта. Колата продължи бавно напред, а полковник Вандерлаш стоеше изправен в амбразурата. Очакваше интелигентните същества да са наблизно. Може би зад този ъгъл...

Операторът съобщи, че сигналът се губи.

— Стоп! — извика Вандерлаш. — Загубихме ги! Назад!

Колите дадоха заден ход. Сигналът отново се усили.

— Спрете тук! — заповяда Вандерлаш и осемколесниците спряха. Намираха се в центъра на най-високата сила на сигнала.

Мъжете се заоглеждаха със затаен дъх и пръсти върху спусъците.

— Никой нищо ли не вижда? — попита Вандерлаш.

Чу се отрицателно мърморене откъм бойците.

— Няма нищо освен тези молци, сър — каза един от мъжете.

— Молци? — възкликна Вандерлаш. — *Молци?* Къде?

— Точно пред нас, сър — намеси се шофьорът.

Вандерлаш погледна към дребните нощни пеперуди, които танцуваха в жълтия лъч светлина от фаровете на колата. Бяха много. Те прелитаха, завиваха, въртяха се и се извиваха, проблясваха с крилцата си и не спираха.

Но в движенията им се забелязваше определен ред. Докато ги наблюдаваше, Вандерлаш се досети за нещо.

— Насочете лъча на детектора за интелигентност към тях — каза той.

— Към *молците* ли, сър? — попита с недоверие в гласа операторът.

— Чу ме добре, войник. Направи каквото ти казах.

Операторът изпълни нареждането. Стрелката на детектора веднага подскочи на 7,0 — еквивалент на човек, който се опитва да си припомни какво е това квадратно уравнение.

— Или някое извънземно копеле си играе игрички с нас — заговори Вандерлаш, — или... Или...

Той се обърна към помощник-командира си майор Лаш Ларю, който обикновено допълваше мислите на командира си, когато полковник Вандерлаш нямаше време сам да си ги домисли.

— Или молците на тази планета са развили групов разум — каза майор Ларю.

За по-малко от седмица групата по комуникациите разчете кода, който използваше обществото на нощните пеперуди. Щяха да го намерят и още по-бързо, ако някой от тях се бе сетил да сравни фигурите на тирета и точки, в които се групираха молците с Морзовата азбука.

— Да не би да ми казвате, че тези извънземни молци разговарят с Морзовата азбука? — попита Варгас.

— Боя се, че е така, сър — отговори офицерът по комуникациите. — Но аз не съм виновен, сър. Освен това тези молци се държат като едно същество.

— И какво ти казва това същество?

— Казва: „Доведете водача си.“

Варгас кимна. Това имаше смисъл. Извънземните винаги казват такива неща.

— А ти какво им каза? — попита Варгас.

— Казах, че ще им се обадим отново.

— Добре си направил — каза Варгас. — Генерал Гат сигурно ще иска да бъде уведомен.

— Проклетата работа — каза Гат. — Молци, а? Не е точно това, което търсехме, но определено е нещо. Хайде да идем и да си поговорим с този... Май не може да бъде наречен даже тип, а?

Долу в пещерата, Гат и Варгас успяха да разговарят с общността на молците с помощта на главния сигналист. Моментът беше невероятен. Огромните бойни прожектори на земяните хвърляха странни сенки по скалистия под. В отвора на пещерата, проблясвайки призрачно, молците се въртяха, събираха и разделяха, помагайки си да изписват буквите на морзовата азбука.

— Здравсти — каза Гат. — Ние сме от Земята.

— Да, знам — отвърна пеперуденото същество.

— Че откъде знаеш?

— Другото същество ми каза.

— Какво друго същество?

— Мисля, че говори за мен — изрече един глас откъм дълбините на пещерата.

Това стресна земляните. Всички оръжия се насочиха нататък. Войниците гледаха внимателно, някои задъхани, а други затаили дъх. И тогава, откъм извиващата се мъгла и многоцветното сияние на прожекторите, се показа една фигура на дребно, странно изглеждащо човече.

Извънземният бе дребен и слаб, и напълно плешив. Ушите му бяха остро издължени нагоре и на челото му растеше малка антенка. Всички веднага разбраха, че е извънземен. Дори и да имаше известни съмнения, те веднага изчезнаха, щом той си отвори устата. Защото от тази малка устица, с формата на розова пъпка, излязоха думи на най-културен английски език.

Гат накара сигнала да попита: „Ти, първи от всички извънземни, как така говориш на нашия език?“

— Ние отдавна сме в контакт с вашата раса — отговори извънземният. — Защото ние сме онези, които вие наричате „същества от летящите чинии“. Когато за първи път установихме присъствието си във вашия свят, Земята, една глупава грешка ни накара да мислим, че Морзовата азбука е вашия универсален език. Докато да открием грешката си, морзът вече твърдо бе навлязъл в програмите на нашите езикови училища.

— О, това изяснява нещата — каза Гат. — Иначе, ако се окажеше, че сами сте измислили английския, съвпаденията щяха да се окажат твърде много.

— Напълно съм съгласен — отвърна извънземният.

— Е, поне няма да ни пречи езиковия проблем — успокои се Гат. — Не можем да продължаваме да те наричаме „Извънземен“. Как да ти казваме?

— На вашия език моят народ се нарича Магелани — отвърна извънземният. — И ние всички носим това фамилно име. Така че можете или да ме наричате Магелан, което е и името на моята планета, или Хъртвърт, което е малкото ми име.

— Хъртвърт Магелан — каза Гат. — Доста надуто. Предполагам, има някакво обяснение заедно се наричате „Магелани“. Защото ние имаме такава дума.

— Заехме я от вашия език — отвърна Хъртвърт. — Звученето ѝ ни хареса повече от предишното име на планетата ни. Хзую-уц-крил.

— А, разбирам. Е, тази планета ли е вашата? И ако е така, къде са останалите?

— Това не е родната ми планета — обясни Хъртвърт. — Това е свят, населен само от разумни нощни пеперуди. Тя се намира далеч от моята родина.

— Че кво правиш тук? Разузнаваш или какво?

— Не, генерале. Аз съм изпратен тук като Наблюдател от членовете на нашата съпротива. Чаках вашия велик кораб.

— Че откъде знаете, че ще дойдем?

— Не знаехме. Просто разпратихме Наблюдатели, за в случай че някой *мине* насам. Разбирате ли, моят народ, Магеланите, е в беда.

Гат се обърна към Варгас.

— Знаеш, не стига, че сме първите земяни в историята, които се свързват с извънземни, ами се оказва, че те вече си имат и проблеми — отбеляза той.

— Мисля, че такава възможност дори не е предвиждана някога — съгласи се Варгас.

— Е, добре — каза Гат. — Бихме могли поне да изслушаме проблемите на това същество сред удобства. Тази пещера определено е студена, пък и не вярвам да сме донесли някакви напитки. — Той се обърна към извънземния и разговаряйки с помощта на сигналиста му каза: — Какво ще кажеш да си поговорим на борда на моя кораб? Предполагам, че дишаш кислород и пиеш течности, нали?

— Отдавна ми липсват прекрасните ви опиати — зарадва се Хъртвърт. — Да, водете ме, вожде мой.

— Е, това май започва много добре — отбеляза Гат пред Варгас, когато тръгнаха обратно към кораба.

Когато бе настанен удобно с чаша ирландско уиски и пура „Слим Джим“ в устата, Хъртвърт заговори:

— На планетата Магелани ние дълго време живяхме свободно. Но сега планетата ни е завзета от жестоки врагове, чиито обичаи са различни от нашите.

— Някой е завзел планетата. Така ли? — учуди се Гат. — Разкажи ни за това.

Хъртвърт зае поза на оратор и започна да декламира:

— Слизести и оцъкдени бяха те, грозните и вонящи Грими, които ни нападнаха откъм далечна звездна система. Те пристигнаха в паякообразни кораби и след тях останаха само червени руини. Не се задоволиха само с убийствата, изнасилванията и разрухата, но ни унизиха и накараха да се покланяме на техния гигантски бог Спорез.

— Това е наистина гадно — каза Варгас.

— Направо нетърпимо е. Бихме предпочели земляните да ни завладеят.

Хъртвърт издаде странен, смучещ звук. Гат се извърна към Варгас.

— Какво беше това?

— Прозвуча ми като пиянска целувка — отвърна Варгас.

— Онова, което ни разказа, е неприятно — обърна се Варгас към извънземния. — Но показва добра воля. — Вие искате ние да завземем вашата планета, а?

— Да — пропя извънземният. — Ние искаме да бъдем управлявани от вас, никой друг, руга-дуг. Харесва ли ви? Това е песен, която пеem, за да поддържаме духа си в тъмата, която ни предстои. Вие можете да ни спасите. Нека да ви покажа снимки на Гримсите.

Снимките, правени с апарат подобен на „Полароид“, показваха същества, които представляваха нещо като кръстоска между паяк, рак и лешояд.

— По дяволите — възкликна Гат. — Всеки би искал да бъде спасен от подобно нещо. Добри бойци са, нали?

— Нищо подобно — увери го Хъртвърт. — Мога да ви уверя, че с вашите смели бойци и превъзходно оръжие, няма да имате никакви трудности да ги победите и да завземете планетата ни. Ще бъде лесно още и затова, защото врагът е изтеглил всичките си войски и е оставил само местния гарнизон. Щом ги победите, планетата е ваша. И вие ще видите, че Магелани е много добра планета, изпълнена с красиви жени, които обожават земните военни, да не говорим за златото и скъпоценните камъни, които ще намерите при нас. Това, господа, е планета, която си заслужава да притежавате.

— Звучи ми доста привлекателно. Какво ще кажеш, Варгас?

— Освен това ние искаме официално да ви издигнем, генерал Гат, за наследствен крал на нашата планета.

— Чу ли това? — обърна се Гат към Варгас. — Те искат да ме направят крал! Но нека забравим за кралската корона. По-важен е фактът, че ще можем да завземем тази планета в полза на Земята. И това ще бъде една от най-леките войни в историята. А какъв по-добър начин има да се запознаят хората помежду си от завладяването, а?

— Знаеш ли, това наистина е нещо — съгласи се с него Варгас.

— Добре, синко, сделката е сключена — каза Гат на извънземния.

— Това е прекрасно! — възкликна Хъртвърт.

Точно в този момент в ъгъла на помещението се появи една малка светеща точка. Тя нарасна и започна да се разширява.

— Ех, дявол да го вземе! — възкликна Хъртвърт. — Само това ми трябваше!

— Какво е това?

— Галактическият Изпълнител.

— Какъв е той? — попита Гат.

— Един от досадниците от Галактическата централа, който идва да ни учи как да живеем.

— Ти нищо не си ни казал за Галактическата централа.

— Не мога да ви разкажа цялата история на галактиката за един час, нали? Галактическата централа е група от много древни цивилизации в сърцето на тази галактика, както може да се разбере от името. Центрианците, както ги наричат, се опитват да поддържат статус кво в цялата галактика. Те искат всичко да си бъде както си е. Ако остане на тях, те биха се върнали в Златната ера преди големия взрив, когато всичко си е било наистина съвсем спокойно.

— И те няма ли да ни позволят да ви помогнем да си вземете планетата обратно?

Хъртвърт поклати глава.

— Галактическите арбитри никога не одобряват никоя промяна. Ако разберат какво сте намислили, ще го отменят.

— Достатъчно ли са могъщи, за да то направят?

— По-добре да вярваш, че са, миличък — каза Хъртвърт.

— Значи войната отпада.

— Не е задължително. — Хъртвърт измъкна нещо от кесията, закачена на колана му и го разтвори. Беше дълъг прът, увит с тънка жица. Той го подаде на Варгас.

— Замахни с това към него преди да е успял да си даде съобщението. Той ще си иде и ще докладва на началниците си. В Галактическата централа ще си помислят, че е станала грешка, тъй като никой не би посмял да цапне един Галактически изпълнител. Те ще изпратят друг изпълнител.

— Значи ще изпратят втори Изпълнител. И него ли да го цапна?

— Не. Имаш право само на една грешка по отношение на Галактическата централа. След това те унищожават.

— Тогава с какво ще ни помогне цапването на първия?

— Ще ни даде време. Докато дойде вторият Изпълнител, вие ще успеете да окупирате нашата планета и да установите господството си. Когато пристигне вторият Изпълнител и разбере какво е положението, той ще потвърди, че вие сте на власт.

— Защо вторият ще го направи, а първият не?

— Казах ви. Защото Галактическата централа се опитва да запази всяка политическа ситуация такава, каквато я завари нейния изпълнител. Галактическата централа се противопоставя на *промените*, а не на отделната ситуация. Повярвайте ми, аз ги разбирам тези работи. Когато влезе, просто замахни с пръта към него.

— Не искаме да убиваме никого — каза Гат. — Особено когато това не е необходимо.

— Не се бойте — отвърна Хъртвърт. — Не можете да убиете Изпълнител.

Точно в този момент Галактическият Изпълнител се появи пред тях. Той беше много висок и като да беше направен изцяло от метал. Това, и равният му тънък глас потвърдиха съмненията на Варгас, че Изпълнителят е робот.

— Поздрави — каза Изпълнителят. — Идвам от Галактическата централа, за да ви донеса съобщение...

Гат хвърли многозначителен поглед към Варгас.

— И така, нека всички тук присъстващи да знаят... — продължи Изпълнителят.

— Сега ли? — попита шепнешком Варгас.

— Да, сега — каза Гат.

Варгас размахна пръта. Галактическият Изпълнител го изгледа стреснато и после изчезна.

— Къде отиде? — попита Варгас извънземния.

— В пространството за изчакване — отвърна му той. — Там ще се пренастрои, а после ще се яви отново в Галактическата централа.

— Сигурен ли си, че не е ранен?

— Казах ви, че не можете да нараните Изпълнител, защото той е робот. Всъщност само на работи е разрешено да бъдат Галактически изпълнители.

— Защо?

— За да бъде сигурно, че няма да се защищават, ако бъдат нападнати от варвари като вас.

— Добре. Както и да е — каза Гат. — Хайде да се хващаме за работа. Къде се намира тази твоя планета, която ще завземаме? Извинявай, исках да кажа ще освобождаваме.

— Заведете ме при компютъра си — каза Хъртвърт. — Аз ще го програмирам така, че да ни закара там.

Земният кораб със спящите си войници и играещите на карти офицери, се спусна из космоса. Минаха няколко периода време без каквито и да било събития. На Варгас му се искаше да знае защо пътят е толкова дълъг. Хъртвърт провери отново изчисленията си и му каза, че почти са стигнали. Варгас отиде да докладва на главнокомандващия Гат. Докато докладваше, детекторът за разум иззвъня. Планетата Магелани бе точно пред тях.

— Давай, тигре, гепи ги! — възкликна Гат към Варгас.

— Ама аз не знам как — обърка се Варгас. — Цяла планета...

— Помниш как завземахме градовете, нали?

Варгас се ухили и кимна. Как би могъл да забрави?

— Просто иди на Магелани и направи същото. Само обхвата на операцията е по-голям.

Наистина нямаше начин да се разбере предварително с колко оръжия разполагаха извънземните окупатори на Магелани. Варгас реши да използва познатата си стара тактика. Просто отива и завзема. Какво толкова, дявол да го вземе, нали точно така стана и при Хитите.

Огромният кораб от Земята изтрещя из атмосферата. Хъртвърт показва главния град на планетата, откъдето произтичаше властта. Варгас изпрати ударна група от пет хиляди бойци, въоръжени с ужасяващи и мигновено действащи оръжия. Останалите пет хиляди задържа в резерв. Както после се оказа, от тях нямаше нужда.

Малко след успешното завземане на Магелани, генерал Варгас написа писмо:

Скъпа Лупи,

Обещах да ти пиша за агресията. Мина много добре. Всъщност толкова добре, че даже в началото подозирахме някаква измама. Спуснахме с парашути авангарда от хиляда въоръжени до зъби мъже на големия площад в центъра на главния тукашен град, който се нарича Мегалополис. Нашите момчета кацнаха по време, когато се провеждаше фолклорен танцов фестивал и имаше известно объркване, както можеш да си представиш, тъй като населението помисли, че нашите момчета демонстрират някакъв военен танц. Но ние скоро оправихме работата.

Останалите четири хиляди от първата вълна кацнаха извън града, тъй като нямаше място за всички на площада. Момчетата влязоха в Мегалополис в добър боен ред и получиха ентусиазирано посрещане от страна на гражданите, които май се зарадваха като ги видяха.

Магеланите бързо се ориентираха в ситуацията и веднага се снабдиха с цветя и знаменца, за да посрещнат момчетата както се полага. Нямаше нещастни инциденти, като изключим няколкото жени, отъпкани от тълпата, в желанието си да посрещнат добре нашите момчета.

Магелани е много хубава планета, просперираща и с приятен климат, като изключим полюсите, където ние няма да ходим. Не видяхме следи от извънземни нашественици, за които ни бе казал Хъртвърт. Те или са се скрили

надълбоко, или са си отишли, когато са видяли приближаването на нашия кораб.

Сега вече мина една седмица от идването ни. Бяхме много заети и аз ти пиша набързо това писмо, за да мога да го изпратя с първата пратка от плячката, която тръгва за Земята.

Нашите артистични ескадрони свършиха добра работа. Прочесаха цялата планета. Както им бяхме обещали, първата плячка е за тях.

Честно казано, няма нищо кой знае какво. Но ние събрахме каквото можахме като мебели, пощенски марки, злато, сребро, скъпоценни камъни и други подобни.

Жалко, че трябва да изпратим всичко на държавни разноски до Земята и да го продадем в полза на армията. Но така сме обещали и ако не го изпълним може да има бунтове.

Също така изпращаме и някои от местните хранителни излишъци. Надявам се да се намери пазар за ядките кранко и плодовете пъбъл на Земята. Лично аз мога да мина и без тях.

Забравих да ти спомена, че изпращаме на Земята и първата пратка магелански работници. Нямахме проблеми да ги подберем. Много от хората на тази планета се записаха доброволно като гастарбайтери за неквалифицирана работа на полето и във фабриките за направо никакви пари. Това е много полезно, защото на Земята никой вече не иска да върши тази работа.

Скоро ще ти пиша пак Много те обичам, миличко лешоядче.

Шест месеца по-късно Варгас получи следното писмо от генерал Гат, който се бе върнал на Земята, за да изпълнява задълженията си като Върховен вожд и Общ главнокомандващ:

Гетулио,

Пиша ти тези редове много набързо. Нуждаем се от тотална промяна в политиката и то бързо. Счетоводителите ми току-що ме осведомиха, че окупацията ни струва десет пъти повече, отколкото печелим от нея. Не знам как се е получило така. Винаги съм мислил, че когато спечелиш война, печелиш. Сам знаеш, че винаги съм живял под мотото: „Печалбата е за победителя.“

Но тук не се получава така. Съкровищата, във вид на произведения на изкуството, които донесохме, не се търсят на пазара на Земята. Всъщност водещите критици заявиха, че магеланите се намират на предартистично ниво на развитие! Не можем да продадем даже музиката им, а мебелите им са както неудобни за седане, така и грозни, а имат и недостатъка да се чупят много лесно.

И като че това не е достатъчно лошо, сега на главата ни са и всичките тези магеланци, които вършат нископлатената работа. Как е възможно нископлатената работа да не бъде печеливша? Моите експерти ми казват, че ние уволняваме милиони земни жители от работа и харчим целия си бюджет, защото първото, което един магеланец прави като дойде тук, е да се пише безработен и да започне да получава помощи като такъв, докато не си намери наистина хубава работа.

Разбираш ли сега какъв ни е проблемът? Те не се задоволяват да останат нископлатени работници. Учат се бързо и сега някои от тях са на важни постове в правителството, здравеопазването и промишлеността. Аз исках да прокарам закон, с който да не им се разрешава да бъдат назначавани на добра работа, но собствените ми съветници казаха, че съм бил страдал от предразсъдъци и че никой няма да ме подкрепи.

Затова слушай какво, Гетулио. Веднага спри да изпращаш повече от тях на Земята. Бъди готов да приемеш обратно всички, които успея да хвана и натоваря на кораб обратно. Пригответи съобщение, в което да се казва, че силите на Земята са успели да изпълнят задачата си да

освободят Магелани от жестоките завоеватели, които са им потъпкали всички права и че сега те са свободни.

Веднага щом можеш и нека да е възможно най-бързо, искам от теб да евакуираш всичките ни войски оттам, да преустановиш войната, да приключиш с окупацията и да изчезваш заедно с хората си по най-бързия начин.

Забравих да спомена, че тези магелани са невероятно плодовити. Тези, които са на Земята, раждат само след три месеца от зачеването. Освен това раждат по три и четири деца наведнъж. Гетулио, трябва да се отървем от тези муфтаджии бързо, преди да са завзели планетата ни и да са ни лишили от дом.

Приключвай там и се връщай у дома. Тогава заедно ще измислим нещо ново.

Варгас разказа новината на капитан Арнолд Стоун, главен счетоводител на земляните, и поиска от него да му каже каква е печалбата им от престоя на Магелани.

— Печалба ли? — изсмя се кратко и сардонично Стоун. — Ние сме на загуба още от пристигането си тук.

— Ами данъците, които въведохме?

— Въвеждането е едно, а събирането съвсем друго. Те като че ли никога нямат никакви пари.

— Ами магеланските работници на Земята? Те не изпращат ли заплатите си у дома?

Стоун поклати глава.

— Те инвестират всеки цент от тях в освободените от данъци градски акции на Земята. Твърдят, че това било техен древен обичай.

— Ех, още от самото начало не ми харесваха — каза Варгас. — Винаги съм знаел, че ще ни създадат неприятности.

— Прав сте бил — съгласи се Стоун.

— Добре, накарай някой от отдела по комуникации да ми приготви съобщение за тукашното население. Да им каже, че сме направили каквото е трябвало. Тоест освободили сме ги от жестоките

ръце на онези, които са ги потискали. Сега си отиваме и те могат да правят каквото си искат. Желаем им късмет.

— Така е — отвърна Стоун. — Но по-добре да хвана някой от разузнаването да ми помогне с оформянето на съобщението.

— Направи каквото трябва — каза Варгас. — И кажи на някой да подготви корабите за незабавно отлитане.

Такава беше идеята. Обаче не се получи.

Същия следобед Варгас седеше в кабинета си и си играеше разсеяно с любимия си филипински нож за боло, мечтаейки да се върне при Лупи. В центъра на пода блесна нещо. Варгас изобщо не се поколеба, когато го зърна. Той се мушна под бюрото си, за да избегне онова, което сметна за опит за убийство.

Под бюрото не беше неприятно, макар че то бе от онези общо взето груби магелански мебели. И все пак това даде на Варгас чувство за сигурност и време да извади от кобура лазерния си бластер с дръжка от слонова кост.

— Ако се опиташ да използваш това против мен, дълбоко ще съжаляваш — каза един глас.

Варгас надникна и видя застанал в средата на кабината си Галактическият Изпълнител, с характерната му метална обвивка и проблясащи очи.

— О, това си ти — възкликна Варгас и се измъкна изпод бюрото с възможно най-голямо достойнство. Той прибра оръжието си, седна на стола зад бюрото и каза: — Съжалявам, Галактически изпълнителю. Мислех, че е нападение с цел убийство. Знаеш, човек трябва да внимава. А сега, кажи с какво мога да ти бъда полезен?

— Първо, не се опитвай отново да ме цапнеш — каза Галактическият Изпълнител. — Веднъж ти простихме. Ако пак се опиташ, галактическите сили ще ви бомбардират с атомни бомби и ще ви върнат в каменната ера. Ако мислиш, че се шегувам, само погледни през прозореца.

Варгас погледна. Небето бе потъмняло от космически кораби. Те бяха огромни, както можеше да се очаква за войските на Галактическите сили.

— Искам да ти се извиня, че те цапнах преди — каза Варгас. — Бях повлиян от лоши съвети. Радвам се, че си дошъл. Пристигаш тъкмо навреме, за да чуеш декларацията ми за приключване на окупацията от страна на Земята. Може би ще пожелаеш да видиш как си тръгваме оттук.

— Знам, че имате намерение да направите това — каза Изпълнителят. — Затова съм дошъл. За да ви кажа, че това няма да ви се удаде толкова лесно.

— Защо не?

— Политиката на галактиката е да се поддържа статус кво, какъвто и да е той. Не успяхме да предотвратим обявяването на война на Магелани от ваша страна. Това беше единствената грешка, която ви бе разрешена. Вие завзехте тази планета и сега сте длъжни да си я държите.

— Повярвай ми, това повече никога няма да се случва — каза Варгас. — Не може ли да ви се извиним и да забравите?

— Не — отвърна Изпълнителят. — Не можете да се измъкнете толкова лесно. Войната беше ваша идея, а не наша. Сега си се дръжете за нея.

— Но войната свърши!

— Според Правилника на галактиката войната свършва само тогава, когато нападнатите заявят, че е така. А аз те уверявам, че магеланите са напълно доволни с настоящото положение.

— Започвам да изпитвам чувството, че тези магелани са ни измамили — заяви Варгас. — Този Хъртвърт и неговата история! Напомня ми за някаква птица, но в момента не мога да си спомня коя.

— Позволи ми да ти освежа паметта — каза Изпълнителят. — Аз съм изследвал живота на птиците из галактиката и знам, че на вашата планета има една птица, наречена кукувица. Тя снася яйцата си в чужди гнезда и другите птици трябва да се грижат за тях. Точно това направиха магеланите с вас, приятели.

— За какво, по дяволите, намекваш? — с треперещ глас попита Варгас.

— За това, че те ви накараха да завземете планетата им. Накараха ви да изнесете излишната им работна ръка в собствения си свят. Щом са там, вие вече не можете да се отървете от тях. Но обикновено така

се получава, когато се извършва благотворителност без да се мисли за последствията.

— Благотворителност ли? Глупости! Ние обявихме война.

— От галактическа гледна точка войната е форма на благотворителност — каза Изпълнителят.

— Че как така?

— Ние считаме, че войната е акт за пример и саможертва. Първо, тя изисква задължение за изнасилване, което ние дефинираме като желание за трансфер на големи количества от най-добрата сперма от вашата планета към друга цивилизация, която силно се нуждае от нея. Вашите войски се справиха твърде добре. Второ, следва задължението за плякосване, което е акт за пречистване на артистичния живот на победения народ от произведения на изкуството с ниска стойност, за да може да се деблокира творческата му самоизява и да му се позволи да изработи нови, по-добри произведения. И накрая иде задължението за обучение и самоусъвършенстване, което вие изпълнихте, като взехте голяма част от свръхнаселението и безработните оттук на вашата планета, където ги издържахте, докато станат достатъчно умели и освободят вашите хора от работата им.

Варгас се замисли и после сви рамене.

— Ти си ни разбрал правилно, Галактически Изпълнителю. Но как да приключим с това?

— Това винаги е най-трудното — отговори Изпълнителят. — Може би, ако имате късмет, ще успеете да намерите някоя друга планета, народът на която да е достатъчно откачен, че да завземе вашата собствена планета и Магелани. Това е единственият начин да се отървете от клопката.

Ето така, заедно с приемането си в Галактическата цивилизация, Земята се отказа завинаги от войните. И затова сега на всички цивилизовани планети от галактиката има земяни. Те могат да бъдат намерени по пресечките на прашните извънземни градове. Говорят на всички езици. Примъкват се до теб и казват:

— Слушай, господине, не искаш ли да превземеш една планета без каквито и да било неприятности?

Естествено, никой не им обръща никакво внимание. Дори и новите цивилизации са разбрали, че войната струва твърде скъпо и че ако искаш да проявиш благотворителност, трябва да я започнеш в собствения си дом.

СВЕТЪТ НА ЧЕРВЕЯ

Скъпи Робърт,

Не мога да ти опиша колко съм развълнуван от това, че двамата с теб успяхме да установим телепатичен контакт през безбрежността на пространството. Още почти не мога да повярвам, че разговарям с друго същество. Не че това е напълно неочаквано. Много от разумните червеи от моя свят вярват, че съществуват и други светове, населени с червеи. Много от нас също признават възможността (някои го наричат вероятност) там някъде да има разумни същества, които не са червеи, дори не са червеподобни, а наистина напълно различни. Много от нас отдавна работят по въпроса за телепатичен контакт с тези хипотетични другоземци.

От собственото ти описание (което аз не разбирам напълно), ти като че ли притежаваш висока степен на двустранна симетрия. Ние също. Някои от нашите най-добри теоретици отдавна са предсказали Необходимата Степен на Симетрия, като предпоставка за разумен живот. Трябва да те попитам за едно доста странно изявление, което направи в последния ни разговор. Ти ми каза, че си нечервейно същество от друг твърд свят, което не рови червеев тунел, нито нечервеев тунел, а всъщност се движи *отвън* на вашия свят, в контакт с неговата *повърхност*!

Поне така *мисля*, че каза!

Е, това че си нечервейно разумно същество, което разговаря с мен от друг свят, за мен е лесно за разбиране. Но това че живееш върху *външната* повърхност на своя свят, а не вътре в него, където обикновено би могло да се очаква да живее един нечервеен разум...

Наистина ли живееш там? На повърхността?

Моля те, обясни! За мен е наистина важно да го разбере, поради причини, които ще ти обясня при следващия ни разговор. Сега трябва да изключа доста набързо и да пренасоча веднага тунела си. Надявам се да се чуем скоро.

Радвам се, че пак ми се обади. Ако съм те разбрал правилно, ти потвърждаваш, че си материално, триизмерно същество като мен, но живееш върху *външната обвивка* на твоя свят. И освен това потвърждаваш (или по-скоро аз така разбирам от твоите думи), че познаваш не само формата на своя свят, но също така неговия обем, радиус, размер на повърхността и така нататък.

Честно казано, това е трудно за вярване.

Това ли искаше да кажеш?

Наистина ли си същество от някоя далечна планета или си някой друг червей, които се майтапи с мен?

Разговорите с теб ми създадоха неприятности. Другите червеи знаят, че изпращам мощни вибрации, насочени и тясно фокусирани в пространството. Много от червеите го правят. Но аз продължавам да следя един-единствен район (твоят свят) и това кара останалите червеи да ме питат дали не съм се побъркал или какво, по дяволите, си въобразявам.

По-лесно ми е да им разказвам достоверни измишльотини по повод на това защо съм застопорил лъча си към един-единствен далечен източник, отколкото да им призная, че съм в контакт със същество, което живее върху повърхността на една сфера.

Но, по дяволите неприятностите. Що се отнася до мен, всичко това е забележително. Изключително интересно е да слушам чудни приказки от далечни места и вероятно всъщност няма значение дали тези места наистина съществуват, или може би някак, някъде, някога, всичко което можем да си представим, все пак трябва да го има.

Сега трябва да изключа. Обещах на Джил, че ще правя успоредни тунели с нея във вид на шестоъгълна решетка, които тя измисли съвсем сама. От художествена гледна точка не е кой знае какво, но аз с голямо удоволствие правя фигури с нея.

През последните няколкостотин периода ние с тази моя приятелка направихме доста и хубави успоредни тунелни фигури.

В твоя свят имате ли си дружки, Робърт? Изпитвате ли безкрайния конфликт между самосъхранението и завършека?

Слушай, Робърт, и мен ме интересува философията, както ми се струва, че занимава и теб. Казваш ми, че разговаряш по тези въпроси просто заради удоволствието, а не защото си професионалист. Същото е и с мен. Аз съм творец и почти през половината от времето си не знам какво говоря, но се радвам, че и с теб е същото, както ми каза. Всъщност не бих искал да разговарям с някой гигантски богоподобен интелект Отвън. Мисля, че просто ми се искаше да си намеря приятел, някой на когото да разкажа живота си и чийто разказ за собствения му живот да чуя.

Всъщност, Робърт, искам да разменя с теб знания, но не съм специалист по нищо друго, освен по изкуството, което създавам. Доколкото разбирам и с тебе е същото. Толкова по-добре за нас! Професионалните червеи-философи и учени обикновено считат, че някой от тяхната среда ще влезе в контакт със свой интелектуален партньор, когато най-после бъде осъществен контакт между обитателите на различните светове. Не е ли чудесно, че това се случи на двама експериментатори, хора на изкуството като нас?

Робърт, дали ти си някое странно същество, живеещо в съответствие с чудни и особени природни закони? Или такова съм аз? Или и двамата?

Ще чакам да се чуем скоро.

Здрасти. Пак съм аз.

Трябва да ти кажа, че неотдавна направих опит да поговоря за теб с един от моите червеи-приятели. Не очаквах да имам голям късмет (и колко съм бил прав!), но трябваше да опитам. Може би беше глупаво от моя страна, но трябва да ти кажа, че ние, червеите, се интересуваме много от тези неща, вероятно заради физически изолацията начин на живот, който водим.

От друга страна червеите, въпреки страстта си към науките и метафизиката, както и належащата им нужда от нови открития в тези области, са скептично настроени към всичко, което не са измислили лично или не са изпитали. С изключение на откачените глупаци, които са готови да повярват във всичко.

Не искам да изпадам в крайности и да се издигам в култ от една страна, да предизвикам присмех от друга, да бъда обявен за луд от

трета или да решат, че съм обладан от някакъв зъл червеодух от четвърта. (Между другото колко крайници имаш ти, Робърт? Предполагам да са четири, по един за всяка от двигателните ти функции, излизащи от централната ти телесна маса. Правилно ли предположих? Червеите нямаме ръце, но концепцията за наличието на крайници е част от нашите древни научни традиции.)

Реших да направя един опит под формата на хипотеза. Така се случи, че преди няколко периода имах късмет да правя фигура в съседство с прохода на моя приятел Клаус. С него сме споделяли многобройни съседства на фигурите повечето преди, отколкото напоследък. Тогава двамата изпитвахме великолепен резонанс и даже веднъж паралелизирахме еднаква фигура (един додекаедрон, ако не ме лъже паметта) с цели седем свързани варианта. Накрая, честно казано, на мен ми писна и аз реших, че трябва да действам по-бързо и по-елегантно, и оставих Клаус, за да продължи кариерата си в изкуството. Клаус се захвана с паралелизиране на философски червееви фигури и си създаде доста добро име в тази област.

След като поговорихме малко по ротационни въпроси, аз му казах:

— Клаус, напоследък ме занимава една странна идея. Бих искал да ми кажеш мнението си.

— Да чуем — отговори той.

Когато казвам „говорихме“, не искам да кажа, разбира се, че сме се срещнали лице в лице. Това би означавало мигновена аниhilация, както съм ти казал в предишния ни разговор. И би направило „разговора“ ни последен! Под „разговор“ аз разбирам комуникацията, която се извършва между червеите, когато те се намират в съседни коридори, с пространство не по-голямо от Сигма помежду им. Сигма е нашият символ за вариация обхват на разстоянията и условията, в рамките на който е възможна комуникация. Тези комуникации се осъществяват чрез ударните движения, които червеят извършва с главата си, изчуквайки кода на езика и оставяйки непрекъснат запис от разговора по стените на коридора. Всеки разговор, който някой червей някога е провел, с който и да било друг червей, е записан по стените на тунелите някъде из Света на червеите, освен ако не се е случил някой естествен катаклизъм, като например срутване на тунели.

Така че за мен е напълно ясно, че ние, червеите, разбираме нещо напълно различно от вас, хората, когато казваме, че сме разговаряли с някой приятел. Реших, че трябва да изясним този въпрос помежду си. А сега се връщам към разговора ми с Клаус.

— Представи си, че съществуват материални разумни същества като нас, които живеят на други светове. Там Навън...

— Искаш да кажеш в други светове — каза Клаус.

— Не, точно там е работата. Мислех си какво може да попречи на съществуването на материални разумни същества като нас, да живеят *на* повърхността на някой свят, а не в нея.

— Позволи ми да предвидя незабавните трудности — заяви Клаус. — Тези хипотетични разумни същества, които живеят *върху* своя свят, биха имали по мои предположения, директен сетивен контакт с повърхността на този свят и по такъв начин биха могли да установят постоянни координати и така да *узнаят* формата на своя свят.

— Нека кажем, просто заради научния спор, че той е сферичен — казах аз.

— Действителната форма няма значение. Важното е, че *на* този твой хипотетичен свят, формата, каквато и да е тя, може да бъде известна, и поради това всички посоки и топологични форми също да бъдат познати.

— Това, струва ми се, следва от предположението — отговорих аз. — И освен това аз предполагам още едно условие...

— Скъпи ми приятелю — прекъсна ме Клаус. — Не си прави труда да продължаваш. Трябва да ти кажа, че всяко по-нататъшно предположение в тази посока е безсмислено, тъй като то трупта една върху друга все по-невероятни хипотези. Не знаеш ли, че цялата наука и математика на червеите, с която мога да твърдя, че съм запознат до известна степен, никога не е успяла да установи със сигурност съществуването на повърхност на нашия собствен свят? Затова ние говорим за нея като за *реална* повърхност.

— Това не значи, че някъде другаде не може да съществува повърхност — настоях аз.

— Разбира се, че не. Всичко е възможно, включително и съществуването някъде на червеи, които живеят като изяждат собствените си опашки. Възможно, но толкова недоказуемо, че просто

губи значение. Ако искаме да водим разумен спор, дори и на хипотетична основа, той трябва да бъде на базата на законите на природата. Такива, каквито ги познаваме, а не каквито бихме искали да си въобразим.

— Мисля, че ти започваш да говориш твърде умно и свято — казах му аз. — Защо, дявол да го вземе, червей такъв, ние винаги приемаме, че нашият свят има повърхност, макар да не знаем къде е тя. Не можем да я открием никога, с изключение на мига на проникване/завършек, когато това вече няма никакво значение.

— Трансформацията, която се извършва върху истинската повърхност и която ние наричаме проникване/завършек или „бета“, по-вероятно не е доказателство за съществуването на реална повърхност на нашия свят. Във всекидневния си живот ние приемаме, че нашия свят има повърхност. Това е необходима психологическа конструкция (макар да съм длъжен да подчертая, че тя е изкуствена), за да бъде възможно да се определя посоката на тунела на червея. Но философите вече не вярват в съществуването на реална повърхност.

— Това е ново за мен — казах аз. — Тогава в какво вярват?

— Последната тенденция е да се приеме, че нашият свят има псевдоповърхност, понякога наричана въображаема повърхност. Това е много полезно схващане, защото математически псевдоповърхността трябва да съществува, независимо дали реалната съществува или не. Така тя служи при решаването на някои от математическите функции.

— Не виждам разликата между псевдоповърхността ти и истинската повърхност — настоях аз. — Не наричаш ли едно и също нещо с различни имена?

— В никакъв случай. Терминът псевдоповърхност се използва за изразяване на неопределеността.

— Нищо не разбирам — ядосах се аз.

— Виждаш ли, момчето ми, повърхността е псевдоповърхност или П/П и тя е неопределена, защото не можеш да я изследваш експериментално, тъй като такова изследване включва завършек на изследователя, когато той проникне през недоловимата псевдоповърхност. Ако разбираш за какво говоря.

Във вибрациите на Клаус имаше някаква надутост, когато ми предаваше това. Той нарича сам себе си Трансцедентален Прагматик. Но аз мисля, че просто доста хитро извърта концепциите си. Понякога

си мисля, че когато Клаус се разпростира по темите на някои от предметите на собственото си познание, то няма *буквално* нищо за разбиране. Това са просто стари червееви тунели, ако използвам нашия жаргон за нещо, което има форма, но няма съдържание.

Все пак Клаус е признат философ-мислител и щом той не може да приеме моето предположение като постулат, от който да екстраполира, то по всяка вероятност не бих могъл да постигна това с никой друг, като изключвам, разбира се, онези, които биха повярвали във всичко, но към които нямам намерения да се обръщам.

— Ти просто си един инат и не искаш даже да обмислиш моята концепция — казах му аз. — Повърхността е нещо необходимо. За Червебога, червей, ние прекарваме живота си в копане на тунели, а ти се опитваш да ми кажеш, че те са въображаеми!

— А ти някога да си *виждал* повърхността на червеев тунел? — извибрира спокойно Клаус.

— Добре де, разбира се, че не съм я виждал отвън. Невъзможно е за един червей да попадне на тунел, без да завърши. Всеки го знае! Но всеки червей знае много добре, дявол да го вземе, че той се намира в тунел и че тунелът, в който се намира, има повърхност.

— Това, разбира се, е общоприетата максима, че щом червеят си е в тунела, всичко на този свят е наред — продължи Клаус с дразнещо упорство. — Ние можем да правим каквито си пожелаем умозаклучения, но докато доказателствата са косвени, а не експериментални, не можем да твърдим нищо със сигурност. Признавам, че някои косвени доказателства са доста твърди, както казал философът, когато се ударил в повърхността на кристала, който според теорията му не би трябвало да съществува.

Аз му отвърнах с една много кратка одобрителна вибрация. Това бе един стар виц и аз го бях чувал много пъти преди.

— Нека оставим абсолютната истина на мира за момент и да си представим, че неопределената псевдоповърхност съществува някъде като реална повърхност — продължи Клаус. — Ти искаш от мен да си представя, че във Вселената има обекти с известни размери, нали така? Е, това не е чак толкова трудно. Но ти освен това искаш да си представя материални, триизмерни същества като нас, които живеят на тази повърхност.

— Това е идеята.

— Добре — каза меко (но със зле прикрити иронични вибрационни обертонове) Клаус. — Тогава това наистина трябва да са твърде странни същества. Твоите същества, живеейки *на повърхността*, би трябвало да са в положението на червей, изложен на пробив в тунела не само за мига, който е достатъчен да доведе до завършек всеки от нас, а *непрекъснато!*

— Защо ние просто да не измислим един особен закон, който да твърди точно това? — предложих аз.

— Че с каква цел? — попита Клаус. — Предположението може да бъде както смешно, така и поучително, но какъв е смисълът да създаваме една неоснователна фантазия, която се противопоставя на целия ни опит по отношение на действителния свят? Това същество от повърхността, което ти искаш да хипотетизираме, скъпо мое момче, би могло да живее само в съответствие със закони, които (след като не съществува необходимост дори да ги обмисляме) могат да бъдат приети като каприз, фриволност и дори екстремност, за да ги има някъде или някога.

— Добре, Клаус, забрави за това — извibriрах му аз нещо като свиване на раменете.

Той извibriра поучително самодоволство:

— Едно материално същество, момчето ми, което живее на повърхността на някакъв сферичен свят с познати размери, би било наистина странно създание също както неговия свят и законите, които го управляват!

Най-накрая аз успях да се отърва от него, когато той неволно попадна в извита моноаксиална спирална мозайка, която казват била любимата фигура на великия Аристотел — червеят, който е кодирал по-голямата част от нашите знания — и го оставих да си вibriра тихо на себе си.

И така, това показва какво би могъл да очакваш от моите най-просветени колеги. Мисля вече да запазя разговорите ни в тайна, макар че може би ще ги разкажа на Джил. Между другото, Джил е моята другарка. Всъщност тя е *вероятната* ми съпруга, аз неин съпруг, тъй като ние още не сме консумирали брака. Иначе аз бих бил завършен и нямаше да мога да разговарям с теб, нали?

След последния ни телепатичен разговор не можах да престана да мисля за теб, Робърт. Продължавам да си те представям (или поне се опитвам) как пълзиш щастливо по твоя „огромен объл сфероид с досадно правилна форма“, както го нарече ти, с неговата определена форма и размери. Не можеш да си представиш как съм се чудил на изкусителните видения, които си измислям за твоя странен свят. Място, където разумните същества не само се движат по повърхността на една сфера с известни размери, но като че ли само това не е достатъчно, ами и чудо на чудесата, изпитват физически контакт едно с друго, без взаимно завършване/смърт!

Може ли да бъде вярно това? Струва ми се единственото разумно обяснение на твоето съжаление, че е невъзможен разговор между нас „лице в лице“, както е прието между приятели в твой свят.

Робърт, ти не би могъл да знаеш, че ние, червеите, говорим за среща лице в лице само когато това се отнася за процедурата брак/създаване на потомство/смърт. Сигурен съм, че ти не си искал да извършиш точно *такова* нещо с мен! (Но ако съм сбъркал по отношение на твоите секс/смърт представи, моля да ме поправиш.)

Мисля, че си имал предвид приятелски, нестресов, несексуален разговор между двама ни в гранично пространство! Пространство, където бихме могли дори да се докоснем, ако бихме пожелали, но без да последва моментален завършек/смърт.

Ако предположението ми е правилно, тогава това е нещо нормално, да не говорим, че то е и възможно за вас, човеците.

И ако наистина ситуацията е такава, то аз само бих могъл да кажа „Уха!“. Честно казано, твърденията ти по отношение на теб и твой свят за другите червеи (защото аз ти вярвам!) биха изглеждали абсурдни. И все пак аз ще се повъртя наоколо и ще се опитам да намеря начин да съобщя на някого това, което ми разказваш.

Ние, червеите, съществуваме в междинна зона. Тя се намира между сърцевината и повърхността. Старата материя се унищожава и се създава нова, а междувремево в стабилната зона, ние, червеите, живеем в един краен обем, който, докато тази зона съществува, не се променя. Нашият свят създава материя, а ние я консумираме. И от нея съществува точно количество, необходимо за ядене/ровене.

Допълнителна материя се създава само в определен процент, като по този начин нашето общество се саморегулира, като намалява при свръхконсумация и се увеличава при по-ниска степен на консумация.

Животът се поддържа по странен начин, нали, Робърт?

Напоследък тук наоколо стана малко пренаселено. Струва ми се, че предстои период на висока смъртност. Почти няма място да се изкопае фигура с форма на 8, да не говорим за нещо по-сложно.

Един от нашите най-радикални мислители твърдеше, че имало само *един червей* на света, който сънува сънища за самия себе си, като се движи наоколо и пробива тунели толкова бързо, че среща себе си в други пространствено/времеви точки, като по този начин се самозавършва и съживява едновременно. Той е безсмъртен в смисъл на постоянна смърт и прераждане, прехвърляйки се мигновено и постоянно от едното в другото. Той измисля всичко останало — нашата цивилизация, нашата култура, нашите закони и самото ни съществуване. Този Първичен червей успява да се самоубеди, че е множествен и после, когато наистина е убеден, се мъчи да отрече това и да установи, че е единствен.

В Света на червеите безопасността се намира в посока към сърцевината и в съответствие с това по-дълбоките области са гъсто тунелизирани. Когато слизаш, ти срещаш лабиринт от тунели и накрая мястото става непроходимо. Но все пак е възможно да се придвижиш надолу и ако имаш късмет, и си достатъчно умел в избягването на областите, които представляват клопки, да намериш път към Сърцевината — вътрешната област, където съзиданието е непрекъснат процес и където няма никакви тунели. Защото дори и ако няколко други червея са проникнали до Сърцевината, процесът на регенериране на материята там е толкова бърз, че тунелите им биват поглъщани скоро след пробиването им. Когато тунелите им се запълват толкова бързо подире им, те остават без история от онзи тип, който ние изписваме по стените на дълготрайните си тунели. И тогава, незасегнати от паметта, те биха могли да живеят в нещо като рай.

— Но дори и да открием този проход, пак не бихме могли да знаем дали той води към Сърцевината или към смърт в капан — казах аз на Джил.

— Това ми е ясно — отвърна тя. — Честно казано, аз бих се задоволила със сегашното си положение и бих живяла като всички останали червеи. Но поради кой знае каква причина аз се влюбих в теб. И ако ти желаеш да живееш изолиран от останалите, аз ще дойда с теб и двамата може би ще открием Сърцевината. Но даже и да не я намерим, поне ще имаме възможността за един разумен съвместен живот.

— Щом така чувстваш нещата — казах ѝ аз, — защо тогава не дойдеш с мен към Горните области?

— Защото това води до смърт, при това бърза, доколкото съм чувала. Аз те обичам и бих искала да свикна с ексцентричностите ти. Търсенето на Сърцевината е ексцентричност, но все пак е приемлива като начин на поведение. Но отиването към Горните области си е чисто самоубийство. Аз те обичам много, скъпи мой, но прости ми, не чак дотолкова, че да склуча един договор за самоубийство с теб.

Съществуват доказателства, че древните области с тунели са изпълнени вероятно със спонтанен процес на създаване на материя.

Не бихме могли да бъдем сигурни, тъй като има противоречиви доказателства, но някои от тях показват, че определен брой древни тунелни области са *изпълнени с твърдо вещество*. Цяла мрежа от праисторически тунели, показани на древни и примитивно направени карти, явно са запълнени, което показва един процес на непрекъснато съзидание на нашия свят.

Скептиците твърдят, че всичко това показва, че старите карти са недостоверни. Лично аз имам чувството, че е така. Но циникът в мен счита, че ние, червеите, може би консумираме света по-бързо, отколкото той е в състояние да се възстанови.

Между другото, благодаря ти за подробното обяснение за идеалното съжителство в твоя свят. Колко сте щастливи вие, че можете да влизате във физически контакт с вашите възлюблени без при това да бъдете завършени, а по-скоро, за да постигнете по-голямо и по-богато разбирателство помежду си. Наистина, не мога да си го представя. Прекалено е хубаво, за да е истина.

Радвам се, че ми разясни думата „война“. Сега я разбирам (надявам се правилно) като осъществяване на директен и насилствен контакт между многобройни тела, по без непременно завършване както при нас, а по-скоро с насилствено отстраняване чрез извиващи и отблъскващи движения. Физическият контакт ми се струва невероятно интересен, макар че за един червей е трудно да си представи неговия смисъл. Но тогава предполагам, че ти всъщност няма да можеш да разбереш какво означава пробиването на тунел.

При нас моралът изисква да не извършваме спираловидно-напредващо движение около тунела на друг червей. Това е нещо доста глупаво. Разбираш ли, ти го заобикаляш със спирали, разположени на критично разстояние, така че той се сблъсква непрекъснато с един тунел наоколо и пред себе си. В такъв случай той е заобиколен от непробиваема преграда, която го принуждава да следва определена посока. После червеят-агресор може да „затвори“ отпред тунела, като пресече на кръст единственото място, от където другия би могъл да се измъкне.

Така че основата на морала в Света на червея е: да спиралстваш или да не спиралстваш. Това е въпросът!

Теорията твърди, че Светът на червеите не е цялостен материален свят, а един или няколко светове, свързани като гири с материални мостове.

Някои твърдят, че нашия свят не е единична непрекъснатата материална форма, а по-скоро сбор от материални тела, свързани с цилиндрични мостове. За това има известни доказателства. Някои от нашите карти от мъртви области показват конфигурация с формата на гири. Например две форми, които, разбира се, не са задължително сферични, свързани с цилиндрична секция. Свързващата област се счита за забранена и емпиричните изследвания са рядко явление, тъй като грешката е равносилна на катастрофа.

И все пак, тези гироподобни форми карат един червей да се замисли, че явно означават нещо. Тази теория, освен това, е съвместима с теорията за непрекъснатото съзидание. Предполага се, че нашия свят е някакъв вид жива материя, която се разпростира в различни направления от своята (предполагаема) повърхност чрез мрежа от нишки, а после се разраства в нов материален обем в края им.

Ти ме питаш как червеите се различаваме един друг, дали имаме индивидуалност и как я показваме, как разговаряме и така нататък. Аз не съм учен, но ще ти го обясня колкото мога по-ясно.

Всеки червей се ражда с различна и уникална текстурна рисунка на кожата си. И, разбира се, неговата кожа е в непрекъснат контакт със стените на тунела му. Същите основни рисунки, повторения и така нататък, се повтарят непрекъснато, но в безкрайно разнообразни комбинации на по-високо или по-ниско естетическо равнище. Един червей може да разчете кожната рисунка на друг от различни разстояния, в зависимост от разнообразни фактори.

Кожната рисунка е основната текстура на индивидуалността. Тя се отпечатва по стените на тунела с напредването на червея и може да бъде разчетена от другите, докато с изтичане на времето не изчезне.

Това ни е вродено. Освен това ние имаме способността да правим съзнателни текстурни рисунки по кожата си и следователно да ги отпечатваме по стените на тунела си, с цел разговор с останалите, или (като използваме повече енергия) за да оставим запис, чиято трайност зависи от размера и скоростта на червея, който го прави.

Мисля да съм ти казал вече, че скоростта и посоката са едни от областите, в които ние прилагаме свободната си воля. С увеличаването на скоростта се повишава ръста ни, като се удължава и времето, и умението ни да разговаряме. Линеината скорост е фактор на растежа или увеличение на обема, както го наричаме ние.

Колкото по-бързо пробиваме тунел, толкова по-големи ставаме и толкова повече време имаме. А това си има и психологическа основа в смисъл на по-добър живот. Но по-високата скорост също така води и до по-голяма вероятност за попадане в капан или завършване. Ние разполагаме с различни математически начини да си помогнем в

изчислението на коефициента скорост/опасност при различни обстоятелства. Честно казано, те са със съмнителна практическа стойност и доста трудни за разбиране, поради което стандартният червей просто се осланя на интуицията си.

Лично аз презирам науката. Но както и всички останали, съм принуден да навляза в мистериозната материя на физиката, метафизиката и математиката, за да мога да разрешавам ежедневните проблеми, с които ние сме заети непрекъснато. Дори сънищата и фантазиите ни включват интуитивно навлизане в области, където физическите закони и особените свойства могат да бъдат променени в наша полза. А понякога сънувам и кошмари за присвиване.

Понякога, в някой хубав ден, аз си измислям, че няма определена граница за скоростта, която би могъл да постигне един червей при идеални обстоятелства, тъй като скоростта предизвиква увеличението си, при това в логаритмична прогресия. Ограничаващите фактори са тунелите на умрели червеи, другите червеи и непознаваемата повърхност.

Измислиците за непрекъснато нарастваща скорост и размер са нещо обикновено сред нас. Една от най-старите ни легенди е за Първичния червей в Истинския свят. Този свят бил изцяло материален, разбира се. Едната версия на легендата е, че Първичният червей се опитал да постигне максимална скорост (която е позволена само на Червебога, ако Той съществува) и че Първичният червей пораснал толкова голям, станал толкова бърз и дълъг, че погълнал целия свят. И тогава светът и червеят завършили едновременно. Това бил краят на първата Ера на червеите. После Червебога създал света отново, но този път с два червея.

Друга версия на Легендата на създанието разказва, че Червебогът спасил света, като създал втори червей от другия пол, с който Първичният червей трябвало да споделя света, да се споиш и да роди/умре, като по този начин постави началото на днешната раса на червеите.

И двете версии на тази легенда са единомушни, че в началото нямало нищо, а после бил създаден материалния свят, след него Първичния червей, а после Майката червей. Други легенди разказват, че първия червей била Майката, която се сношила със себе си, за да роди нашата раса.

Във всички случаи. Втората ера започнала (както се говори) с два червея и животът тогава бил райски, защото те имали на разположение целия свят и живели дълго, и правели блестящи фигури, преди да се сношат/завършат и да поставят началото на процеса, от който произтича съвременното ни множество.

Каквото и да е било, в древните времена трябва да е било прекрасно, защото имало съвсем малко червеи и всеки се е радвал на възможността да живее дълго и да се изяви напълно.

Объркан съм от споменаването от твоя страна на думата „гравитация“. Такава сила не съществува в нашия свят или ако я има, ние не я познаваме и тя не играе важна роля в нашия живот. В нашия свят всички посоки изискват еднакъв разход на енергия. Не разбирам защо ти правиш разлика между „нагоре“ и „надолу“. Дали това отговаря на „навътре“ и „навън“? Има ли то нещо общо със симетрията? За нас това е безсмислено.

Ние сънуваме времето преди разделението. Един сън за невинността, за рая, когато червеите се увивали един около друг в истински контакт, когато нямало завършек, а само невинна сексуалност и безкрайно удовлетворение, когато всички червеи живеели в едно голямо кълбо, раждали, умирали, били абсорбирани отново в кълбото на живота като храна, за да се съединят със светлината на слънцето и да създадат нов живот. Такова е било състоянието на червеите преди Падението.

Много се заинтересувах от твоето описание на *водата* и то отговаря в известна степен на онова, което ние наричаме земя. При нас няма нищо, което да прилича на това, освен ако „водата“ не е средата,

през която ние се движим. Но не ми изглежда вероятно, защото от онова, което ми каза, разбирам, че един тунел, направен във вода, непрекъснато би се запълвал отново, което при нас не е така. Може би някаква друга „течност“ или „полутечност“ има необходимите качества? Харесва ми мисълта, че промяната е в самите нас и ние я носим със себе си. Но аз мисля, че това е просто една хубава мисъл. Напълно съм сигурен, че сме червеи, а не риби.

Може да се полудее (или поне казват, че това се случва), когато нечий краткосрочен тунелен рисунък се доближи в достатъчна степен на подобие (критичната степен не е известна) с рисунъка на тунела на някой вече починал червей. Но за да направиш рисунък с достатъчна мощ на определено разстояние след смъртта си, трябва да си много голям/бърз червей. Говори се, че някои зли червеи притежават такава сила и се говори, че рисунките им само чакат някой да бъде хванат, правейки същия рисунък. Мистиците твърдят, че тогава се проявява магическата сила на Резонанса. Рисунъкът на живия червей чрез квантум/гешталтовата сила на прерисуването става подобен по всичките си показатели с този на мъртвия. Живият червей е принуден да продължи рисунъка на мъртвия. Това е нашата дефиниция на лудост, тъй като един червей е определен напълно от своя личен рисунък. Ако той прави рисунък, който не е негов — не по свое желание, нито в желана от него посока — той вече не е същият червей. Той става онзи, предишния. За такъв полудял червей се казва, че „кара по зададен рисунък“. Това води до бързото му унищожаване, тъй като той не е в състояние да се ръководи от интуицията си и не успява да избегне опасните места.

Не знам дали всичко това е вярно, но поне обяснява необяснимото поведение, което понякога обхваща някой червей.

Говори се, че помежду ни има червеи-магьосници, които съзнателно търсят Подобие с предишния рисунък на някой велик, починал червей-дух, някой велик магьосник. Вярва се, че ако това се направи съзнателно и със съответните предпазни мерки, червеят-дух няма да унищожи магьосника, а по-скоро ще го дари със силата да предвижда рисунъка на другите. Естествено, с цената на душата му. От друга страна действително ревностно вярващите в Бога, понякога

наричани Бели магьосници, се опитват да постигнат Светото Резонантно Подобие с Великия Рисунок на Червебога, заради благословеното Безкрайно Скоростно Единство, както го наричаме помежду си. Но между Червебога и вярващите има доста доктринарни спорове, на които аз не обръщам голямо внимание, тъй като преди всичко съм творец и като представител на интелигенцията продължавам да се интересувам основно от света, който ме заобикаля.

Ние, артистичните натури (защото знам, че ти си родствена душа, Робърт), използваме предоставената ни даденост, без да изпитваме задължения към нея. Истинската ни привързаност е не към общоприети или необщоприети възгледи, а по-скоро към някакъв вид чиста изисканост, която за мен дефинира изкуството в най-висока степен. Но тези неща или се разбират интуитивно, или изобщо не могат да бъдат разбрани. Нали ме разбираш?

Онова, което съответства на вашето зрение, е нашата възможност да усещаме тунелите както като индивидуалност, така и като рисунок, а също и да чувстваме, и идентифицираме други червеи, и да усещаме известни неточности или несъответствия (технически наричани Аномалии) в плътността и формиращата структура на света, из който се движим. Тези аномалии понякога са с определена форма, размер и дебелина, и понякога са непроходими. Точно този факт ни води към възможната достоверност на иначе отречената теория, че ние живеем в кристалинен свят. Тази теория твърди, че Аномалиите, които срещаме от време на време, всъщност са зони, формирани от мрежи от повърхности в нашия кристалинен свят. Зоните могат да бъдат считани за точки, където пресичанията са успоредни и поради това непроходими. Аз не съм чак толкова запознат с всичко това, но го споменавам с надеждата, че ще представлява някакъв интерес за теб.

Първото възражение към теорията за кристалинния свят е, че ако той беше такъв, ние щяхме да сме в състояние да открием някакво закономерно подреждане на зони и повърхности и по този начин да можем да установим формата на света. Което, разбира се, ние не можем да направим.

Това възражение удовлетворява някои от привържениците на теорията за полукристалинен или квазикристалинен свят, които

твърдят, че нашият свят притежава някои кристалинни свойства, но сам по себе си не е чист кристал и не е обвързан със законите на симетрията, които дефинират класическия растеж и предсказуемост на кристалите. Някои от тях твърдят, че светът ни живее и притежава определени кристалинни свойства.

Нямам намерение да се подигравам на червеите-кристалинографи. Но те предизвикват съмнения в метафизически аспект. Същевременно в естетически план те дават възможност на един червей-творец да изписва великолепни фигури в тунела си. Червеите, на ниво комикси, обикновено изписват прости кубове, като, разбира се, внимават да останат доста надалеч от критичните граници на завършването по местата, където линиите се пресичат. Дори често изоставят фигурата, преди да са я завършили, тъй като тя им омръзва или са решили да направят нещо друго.

И, естествено, много голяма част от червеите изобщо не се интересуват от кристалинните записи в изкуството и предпочитат да прекарат живота си в правене на стегнати спираловидни рисунки с различна степен на трудност, в зависимост от своята свенливост. Един истински спираловиден рисунък е по-безопасен и позволява на създателя си да консумира повече „безопасна“ (т.е. нетунелирана) земя. Но тези стегнати рисунки са загробващи и животоограничителни, тъй като високата им извитост намалява до минимум скоростта и заедно с това самоизявата. Затова тези, които ги правят, обикновено остават дребни и бавни, и водят досаден, но безопасен живот.

Обаче този вид работа не е за мен. Джил непрекъснато ми изтъква предимствата на спираловидния рисунък, но аз съм един червей-творец и мен непрекъснато ме привлича очарованието на художествения запис на тунела — най-висшата форма на съзиданието.

Всъщност напоследък си създадох доста голяма известност с композицията от три свързани тетрагонални пирамиди, всичките върхове на които бяха украсени великолепно с изключение на един, където описах тетрахедрон, за да постигна и комичен ефект. Заради това бях подложен на доста силна критика от страна на класиците, което ми достави удоволствие, защото съм се посветил на асиметрията. Е, това е доста силно казано. Аз естествено вярвам в симетрията, както е длъжен всеки един творец, но считам, че замръзналата перфектност на симетрията трябва умишлено да бъде

нарушавана от тайнствеността и истината на асиметрията. Предполагам, че ти би ме нарекъл романтик. Но това е моето кредо и аз не се срамувам от него.

Ти може и да се присмиваш на моята концепция за планираните асиметрии, тъй като природата на света и намесата на други червеи така или иначе изопачават нашите произведения. Някой би се запитал даже дали последната ми тетрагонална бипирамида заслужава изобщо това име. Формата ѝ бе далеч от съвършената. Трябваше да извърша известно прибързано маневриране в една запълнена на седемдесет процента област, за да успея да я завърша. Фигурата е доста изкривена, но това не може да бъде причина да се каже, че изглеждала като червелаино, както доста незаслужено я нарече един от критиците.

Е, така е в изкуството. Но поне предизвиках брожение и показах, че мога да надмина простата геометрия, която е модна в съвременното изкуство.

Обещах да ти разкажа нещо за работата си, и ето че го направих. Разбира се, разказът ми е доста опростен. В изписването на фигури са включени много повече неща, отколкото казвам. Но може би съм ти разказал достатъчно, та поне да добиеш някаква представа.

Какво правиш ти, Робърт?

Тази седмица аз работя по повтарящо се контактно дублиране на една псевдохексагонална форма, която ми се яви насън. Това е една приятно повтаряща се дейност с леко чувствен естетически характер, която ми предоставя доста дълги линии, по които да увеличавам скоростта си, така че да събера енергия, за да разговарям с теб. Следвайки движенията на контактното сдвояване, аз удовлетворявам привързаността си към формата, без всъщност да измислям нова фигура. Правя това някак с нежелание, защото съм изпълнен с големи творчески проекти. А Джил смята, че съм станал нещо повече от „малко луд“! Но аз се въздържам от започването на тези големи проекти отчасти заради Джил, отчасти от страх (защото съм намислил някои доста опасни форми!). Но най-вече се въздържам от тях, за да отдам вниманието/енергията си на тези разговори с теб, Робърт.

Твоето обяснение за това как живееш, бе малко неясно, но доколкото разбрах и ти като мен си автор на известни естетически

произведения. Когато казваш, че ти „плащат“ за работата, според мен това означава, че получаваш по-голяма известност и по-добро обслужване в някаква форма, която можеш да използваш. Ако съм разбрал правилно, ти изработваш и продаваш някакви свои тунелни структури. Ние много си приличаме в известен смисъл. Но това нещо „продаване“ аз не го разбирам. Имам чувството, че твоите тунелни структури, които ти наричаш разкази, са преносими и могат да бъдат изолирани за някакво специфично снабдяване с тях, на твоите материални събрата. А те те възнаграждат по някакъв начин, който се надявам да изясниш за мен в някой по-нататъшен разговор.

Но намирам тази идея за твърде странна и не мога да си представя какво биха могли да ти дадат те освен слава. Каква връзка биха могли да имат другите същества с твоята издръжка? Изглежда съм предположил, че вие живеете като нас, червеите. Тоест, че се храните самостоятелно. Както съм ти обяснил, ние, червеите пробиваме тунели и по този начин създаваме художествени произведения, които могат да бъдат възнаградени със слава, той като нищо друго не може да проникне в изолацията, в която ние сме принудени да живеем. За мен е трудно да си представя как е възможно да получаваш издръжка от други, вместо да бъдеш анихилиран от тях. Моля обясни.

Радвам се, че те чух, Робърт, макар че голяма част от съобщението ти бе неясна или просто аз не съм разбрал част от него. Но мисля, че хванах по-важното. Казваш ми, че тъкмо сега срещаш трудности с насоката на тунела си. Че освен това се сблъскваш с доста полузаплашителни и опасни противоречия. И че освен това трябва да „печелиш за хляба“ (моля те да обясниш последното в следващия ни разговор!). И затова за теб е трудно да подбереш необходимите условия и да отделиш нужната енергия, за да се съсредоточиш в разговора с мен.

Напълно те разбирам. Чувствам желанието ти да продължим сътрудничеството си и разбирам, че не се опитваш да се отървеш от мен. Свържи се, когато можеш. Твоят приятел Рон Червеят те разбира. Аз също изпитвам известни трудности, така че съобщенията ми също понякога са объркани.

Казваш, че не си споделил със своите събрата човеци за разговорите ни поради причини, които аз напълно разбирам. Но ти

като че ли имаш някаква идея да намериш приемлива форма да разкриеш този си опит чрез своите артистични средства. Чрез своите разкази.

Давай, приятелю. Нашите разговори дадоха и на мен някои идеи.

Красотата на телепатичната връзка е в начина, по който този процес автоматично превежда значението на онова, което казваш, в разбираеми за другия символи и термини. Затова твоето име, което в действителност би трябвало да е неразбираемо и невибрационно за мен, преминава чрез средствата на телепатията (и може би, кой знае, чрез божие то благоволение), като доста познато. Всъщност няколко от моите приятели носят името Робърт.

Мисля си как ти пълзиш по огромната сфера, чиято форма познаваш. Чудо на чудесата!

С нас е доста по-различно. Ние живеем *вътре* в нашия свят, а не на повърхността му. Ние сме червеи. Или червоиди, тъй като съществуват няколко раси червеи.

Клаус изненадващо прояви определен интерес към телепатичните ми разговори с теб.

— Не бих искал да се доверявам на нещо, които не мога да проверя лично — каза той. — Но тези така наречени *разговори*, които ти си провел, откриват някои много интересни области. Нашите учени отдавна знаят за възможността от съществуването на други светове с определена и измерима повърхност. Досега не сме имали реални доказателства за това. И аз не съм сигурен дали това представлява доказателство. Но приемайки заключенията, за момента това ни предлага някои интересни догадки.

— Това доказва ли, че нашият свят има реална повърхност? — попитах аз.

— Не, скъпо момче. Тъкмо напротив. Ако твоят информатор говори истината, тогава това доказва, че нашият свят изобщо *няма* повърхност и доказва, че това е по-скоро предмет на действително познание, отколкото идеалистично твърдение.

— А това важно ли е? — попитах аз.

— Разбира се! Идеалистическите концепции са по-скоро логически умозаклучения, чиято истинност зависи от вътрешната им пълнота и чиято основна цел е да държат прагматиците нащрек, и да действат като катализатор за търсенията дали идеалното съответства на реалното.

— Тогава не разбирам как факта, че неговият свят има повърхност, доказва, че нашият няма.

— Това е само индиректно доказателство. Заключение, което може да се извади от контекста на космологическото доказателство, представено от твоя наблюдател. В действителност аз не съм напълно сигурен какво доказва то. И дали доказва изобщо нещо. Трябва да се консултирам с някои от колегите си, няколко от които работят по подобни въпроси.

Моята цел е изкуството. Може би то е крайната цел на всички червеи. Но философията и по-специално метафизиката, са жизненоважни за насоката на нашия ежедневен живот. Разбирам, че при теб е напълно различно. Колко щастливо същество си ти! Днес преживях едно доста тревожно събитие и все още изпитвам неприятна самоосцилация, като си го спомня. Едва не попаднах в капана на един деветдесет и девет процентен анихилационен обем.

Е, може би преувеличавам, но само малко. За нас, червеите, е трудно да преценим достатъчно точно степента на опасност. При нас или си добре, или си мъртъв. Завършен. Страхът от завършване-смърт ни преследва през целия живот, но е трудно наистина да оцениш заплахата. Що се отнася до мен, ако усетя три четвърти запълване около себе си, аз ставам малко нервен и започвам да търся по-просторни обеми. Е, днес попаднах в този район, който трябва да бе поне осемдесет и два процента завършващ и което бе по-лошо, бе заобиколен от непроницаеми плоскости.

И макар че осемдесет и два процентно запълване не е *абсолютно* критично, както показаха последните статистически наблюдения, и аз успях да намеря посока за тунела си, която в определен момент трябваше да премине покрай едно деветдесет процентово пространство (направо да настръхнеш!), накрая попаднах със спираловидно движение в един прекрасен шестдесет процентен обем,

достигащ докъдето ти виждат очите. (Ние, разбира се, нямаме очи, за да виждаме, но имаме сетиво, подобно на вашето двойно оптично възприемане на далечни разстояния, което ни позволява да наблюдаваме територията пред себе си и наоколо, и да образуваме нейно триизмерно изображение. То представлява нещо като движеща се топографска карта в главите ни, с надупчени и плътни райони и, разбира се, с кристалинните повърхности, ако има такива.)

На повърхността, където ти живееш, съществуват ли затворени самоанихилиращи пространства, Робърт? Ние тук винаги сме нащрек за критично широки пространства, описани с тунел във формата на бутилка, които позволяват влизане, но не и изход, тъй като изходният тунел би нарушил критичното разстояние, което го отделя от входния. Понякога ги наричаме гърло на бутилка, понякога кутиени каньони, в зависимост дали обемът им е цилиндричен или правоъгълен. Има и различни други видове капани, от които винаги трябва да се пазим. Теренът, през който минаваме, се променя непрекъснато. Ех, ако можеше да бъде равномерен! Ние сме като онези пионери, за които ми разказваше, които пътували по огромните равнини с каруците си. Само че ние пътуваме през земята, а не по нея. Понякога намираме лесен път, което за нас представлява огромна равнина, друг път се сблъскваме с планини — издигащи се в различни посоки неравни кристалинни повърхнини, които трябва да бъдат заобиколени. Понякога има празни пространства, които трябва да бъдат избегнати, а друг път намираме еквивалента на тресавище — райони, които не са празни, но и не са достатъчно плътни, за да ни позволят да направим тунел, без той да се срути наоколо ни. Обикновено ние говорим за твърда материя, но всъщност тя се среща рядко. Обикновено околностите ни са във вискозно състояние и тази вискозност съществува в обхвата на твърди, отделни, здраво свързани помежду си частици от една страна, достатъчно стабилни, че да бъдат приети за вечни, въздух (или както ние бихме казали пространство, защото нас химическите съставки на онзи газ, който изпълва празните пространства между частиците не ни интересуват...) и вода — друга опасност, тъй като тя не задържа тунел или по-скоро тунелът не оставя следа в нея. Следователно е много важно да знаеш къде си бил, за да можеш да прецениш накъде да се насочиш. Това е като значението на основната линия. Един червей, попаднал във вода, колкото и да се

опитва да направи прав тунел, за да достигне до брега, обикновено се движи в кръг и то в доста тесен кръг, така че не може да си позволи голяма скорост, за да порасне и да продължи. И затова той умира. Изглежда това е едно от свойствата, еднакви за нашите два различни вида — способността да се удавиш.

Моля те разкажи ми за вашите самоанихилационни пространства, Робърт, ако имате такива. В отговор на предишния ти въпрос, не, ние нямаме войни, нито пък физически конфликти от какъвто и да било вид, тъй като ние можем да убием противника си, но само с цената на собствения си живот. От време на време някои червеи се разяряват или полудяват достатъчно много, за да направят подобно нещо, но то не е чак толкова голям проблем, какъвто за вас изглежда е *войната*. И благодаря ти, че ми обясни „загриженост“. Да, тя ръководи нашия живот точно както става при вас.

Телепатичният разговор като че ли носи чувство на искреност между разговарящите, макар някои изрази да са неясни, докато се намери подобие (ако такова съществува) за съответната дума. Така че аз знам, нека да кажем по интуиция, че ти ми разказваш своята истина, независимо колко умопобъркващи и противни на здравия разум изглеждат нещата, които ми казваш.

Робърт, ти си много странно същество от моя гледна точка. И живееш при условия, които аз намирам за неразбираеми. Това е истина. Но аз също така знам, че духовно ние си приличаме. И това е най-важното. Аз вярвам, че всички разумни същества са братя и че те се търсят, за да се намерят.

Добре дошъл, братко!

Много е хубаво и това, че се оказа, че и двамата сме се специализирали в създаването на естетически произведения. Може би ще имаме възможност да си поговорим професионално.

Ако разбирам правилно определението ти за зрение, ние сме слепи червеи. Така се раждаме, но знаем за слепотата си към светлинния спектър, защото в сънищата си червеят може да види формите, които дълбае слепешком, когато е буден. Може би червеите

някога са притежавали зрение. Ние „виждаме“ чрез вибрациите, които изпращаме и получаваме. По същия начин и разговаряме помежду си, разбира се. Нашият начин на слушане е също и форма на виждане, защото по време на разговора ние получаваме достатъчна представа за настроението и изражението на лицето на събеседника си, неговото поведение и така нататък. Но ние не притежаваме специфични органи за приемане на светлинни изображения като вас, вероятно защото нямаме какво да видим — само стените тунели, но и там няма какво да се види, защото ти си прилепнал изцяло към него.

И макар да е така, и аз да съм един сляп червей, потомък на безброй поколения слепи червеи, все пак аз твърдя, че виждам нещата почти по същия начин като теб, окъпани в светлина и притежаващи форма, мекота и цвят. Ние вярваме, че зрението е вътрешно и неотменно сетиво на всички разумни същества и че визуално-светлинната слепота или „невиждането“ почти няма нищо общо с това. Моят приятел Клаус вероятно би нарекъл виждането трансцендентна функция. Ние сме слепи, но така или иначе виждаме и не знаем как става това или дори как го правим.

Главата на червея завършва с един кръгъл орган, снабден с разнообразни режещи издатъци. Този орган е в непрекъснат контакт с пръстта, минава през нея, пробива я, реже, стърже, удря, резбова, сдъвква и прави отвор, достатъчен, за да премине през него червеят. Материята, която той поглъща, преминава през тялото на червея и излиза като екскремент.

Дължината на червея нараства пропорционално на скоростта. Това е познато като „правене на дълга опашка“. То е израз на уважение и е за предпочитане, вместо да се каже за някой че е „голям и бърз червей“, което съдържа прикрита обида, която ми е трудно да превода.

Не е необходимо да ти казвам, че червеите запълват тунела си почти изцяло. Поддържа се контакт със стените на тунела във всички точки. Проблемите на триенето се преодоляват от възможността на червеите да изпускат една субстанция, която предполагам ти би нарекъл „лига“, но която ние наричаме „Божествената смазка“.

Група червеи, които се движат заедно, могат да оглеждат района, който приближават, както и този, в който се намират. При това може да

се направи опит за въвеждане на определен ред. Това е необходимо, тъй като достатъчния обем пространство пред и около червея е жизненонеобходимо условие за живот, храна, подслон, заетост и изкуство, всичко това свързано в единство със самото му оживяване. В миналото бяха изпробвани доста политически системи. През по-голямата част от времето Светът на червеите клони към анархия, тъй като законът би могъл да бъде приложен физически само посредством смъртта на този, който го упражнява. Но е необходима някаква социална организация, особено след като населението нараства, а наличното пространство намаля. Сега не е като в древните времена, за които сме слушали, когато светът е бил девствен и неограничен, и навсякъде е имало място за тунели.

От време на време са се появявали омайващи червеи, които събирали около себе си фанатици, готови да пожертват живота си в името на реда и закона. Животът на последователите бил използван само отчасти, защото дисциплината дори и сред фанатиците се разваля, когато известна част от тях биват убити. Обикновено червей-екзекутори се изпращат само за преследване на полудели или обладани червеи. Те са онези, чиито ирационални рисунки са заплаха за всички и чиито непредвидими движения спъват прогреса на червечеството. Пък и нестандартното им Поведение понякога може да стане заразно, както например по време на така наречените Години на Ретроградните спирали.

Все пак съществува една обща маса правила и данни за съществуване, макар и не особено точни. Нарича се Законът. Законът е базата на целия морал в поведението на червеите. Но никой не знае точно какво казва Законът, тъй като никога не е съществувал консенсус, който да позволи записването му като кодификация, одобрена от всички. Но вероятно е приятно тези въпроси да не бъдат напълно ясни, след като така или иначе не можеш да приложиш Закона.

Цялото червеево население вечно се движи напред по посока на часовниковата стрелка. Малкото червеи, които тръгнат в обратна посока, се считат за ретроградни. Околната среда на червеите може да бъде определена като сфера в по-голямата сфера на нашия свят. Някъде

отгоре се намира неизвестната и фатална Повърхност, а някъде надолу е легендарната и непозната Сърцевина. Между тези граници се движи населението от червеи, разпръснато върху огромен фронт, като различните възрастови групи понякога пътуват заедно. Що се отнася до самата Сърцевина, за нея се знае малко, макар че доста неща се предполагат. Но за Сърцевината ще трябва да разкажа по-нататък.

Основната миграция на червеите е безпосочна, по часовниковата стрелка, винаги напредваща към нови територии. Но разбира се *истински* нови територии никога не са открити, тъй като всички червеи всъщност следват всички други червеи около света. Все се опитваме да направим едно и също: да напредваме по-бързо, да станем по-големи. Това е успехът, но той носи и опасности: колкото по-бързо/по-голям става един червей, толкова по-бързо/често той среща тунелни бариери и клопки, защото скоростта му го води по-бързо, отколкото може да се създаде нова материя, през която да пробива тунела си. Това ограничение кара червеите непрекъснато да се разпускат и свиват, да променят скоростта и посоката си, като при това правят от време на време спирали, за да получат известно спокойствие.

Мисля, че може да съм ти дал погрешна представа за ретроградното движение. Когато се извършва в умерени граници, то не е нещо чак толкова лошо. Няма червей, независимо колко праволинеен е той, който да може да живее като върви само напред, без каквото и да било ретроградно движение. Е, може и да е възможно. Имаме сведения за червеи с изключително висок морал от класическия период (сещам се за древния Катон), които са се движили право напред до последния си дъх, а когато умирали, те го правели безропотно (доколкото знаем) и без да съжаляват.

Но повечето червеи не желаят да отиват толкова право напред. Правите линии, макар и практични, са досадни. А ретроградността е много важна за изкуството, тъй като няма фигура, която да може да бъде изписана в своята цялост и красота, ако се движиш по права линия.

Повечето от истински великите творци от нашето минало не са обръщали внимание на приказките против ретроградността, използвали са в еднаква степен всички посоки и са считали, че е важна само фигурата, описвали са своите форми и са умирали, когато им дойдело времето.

По отношение на сънищата на червеите, трябва да ти кажа, че те винаги имат смисъла на *виждане на нещо*, а обикновено в съня си червеят вижда форми и фигури, някои от които могат да бъдат наречени изкуство, но повечето са невероятни видения на невъзможно сложни тунели, които изчезват много бързо след събуждането.

Това обаче не е само сън. Ние често сънуваме и тунелен сън — сън за един дълъг, извиващ се цилиндричен и нарязан тунел, със сложни белези по стените, оставени от текстурата на нашата индивидуалност, когато сме минавали през него. Това е сънят за тунела, който ние издълбаваме през целия си живот, от който бягаме цял живот и който никога не можем да видим освен в съня си.

Също така имаме и кошмари за попадане в предварително зададени смъртоносни форми, които трябва да следваме докато загинем, попаднали на съседен тунел или на самата повърхност на нашия свят.

Това обикновено се счита за твърде лош сън. Но за червея-творец той носи семената на промяната.

Моля те да извиниш многословието ми. Честно казано, не мога да се въздържа. Телепатията рядко дава възможност да подредиш мислите си. Мисленият разговор обикновено преминава в сложен, безкраен, измъчван от напразни надежди, объркан и многословен (Да, Червебоже! Но и ти самият си такъв, Робърт!) поток от мисли/значения/съмнения/надежди и така нататък.

Бих искал да можех да продължа, но ще трябва да намаля скоростта си за малко, защото правя обратен завой през една сложна област, която току-що се появи пред мен и няма да мога едновременно с това да изпращам сигнала си. Това ще бъде, докато се измъкна и успея отново да се върна към прилична скорост/сила.

Но ще се заслушвам за твоя отговор и ще се надявам да го чуя скоро. Разкажи ми повече за повърхността. Как е там? Разкажи ми повече за небето.

Аз разбирам. Робърт, че имаш проблем, подобен на моя. Не можеш да представиш данните, които ти съобщавам, на хората като факти, тъй като ограничените ви учени ще поискат „доказателства“, а нашата телепатична връзка както изглежда е уникална и неповторима, поне доколкото го разбират вашите „закони за достоверност“. Аз имам същия проблем. Ако друг червей не може да чуе телепатичните вибрации, които ми изпращаш, тогава той не може да получи друго доказателство, че всичко това съществува, освен собствените ми голи вибрации.

Ако Клаус ми разкажеше това, аз вероятно щях да реагирам като него и да се запитам защо трябва да повярвам на необоснованите и недоказуеми фантазии на този приятел. Да, и бих се гордял с интелектуалната си непоклатимост!

И това, разбира се, е точно както би трябвало да бъде. Както казваш и ти, някои хора биха повярвали на всичко, ако само им го кажеш с достатъчна убедителност. Никое твърдение не е чак толкова абсурдно, че да му липсват последователи. Бих могъл да накарам някои червеи да повярват, че светът на червеите не е нищо повече от част от моето въображение и че животът и самото съществуване на моите съжители червеи зависи напълно от това колко дълго ще се интересувам от тях. (Ние имаме дълъг списък от червеи, които са се самонаричали Червебог или един от неговите пророци. И може би един или повече от тях наистина са били! Но кой би могъл да знае?)

Благодаря за предложението ти да помогнеш. Сигурен съм, че някой от ерудираните ти приятели би могъл да хвърли светлина върху положението на Света на червеите от гледна точка на вашите науки. Но защо да се занимаваме с това? Ти и аз сме творци. Ние знаем, че всичко тече и че тези разговори не са нищо друго освен една малка вълничка в различния живот, който водим ние двамата.

И дали напредъка в знанията, познанието, науката, метафизиката, философията — само между нас двамата — е чак пък толкова важен? Ти самият ми каза, че вашата наука, от личната ти гледна точка (а с каква друга гледна точка може да се сравнява?) не е направила нищо, въпреки абсурдните си достижения. Ти самият ми каза, че във вашия свят продуктите на науката са послужили главно, за да навредят, да разрушават вашето ежедневно сетивно съществуване. Ти самият казваш, че храната се влошава с всяка изминала година, че жизненото

ви пространство е претърпено със съществуването на твърде много други същества и че това се дължи главно на технологиите, произтичащи от научните достижения, които правят всичко това възможно.

Робърт, аз съм сигурен, че може да се направи нещо за ограничаване напредването на науките и унищожаването на технологиите. И все пак хората и червеите „откриват“ и „доказват“ съществуването на телепатията и разумните чужди раси от неизказан брой години. Затова, защо е необходимо ние с теб да се занимаваме отново с всичко това пред някаква аудитория, която никога, още от създаването на световите, не е вярвала истински в нищо друго, освен в онова, което може да провери със собствените си сетива? (Прав съм, нали?)

Не, ти си имаш своята работа, а аз моята, така че не се занимавай с това. Нека просто се радваме на изключителните мигове, които се удават само на нас, и по черведяволите Истината, каквато и да би била тя. Просто ми разкажи каквото си спомняш от пътните бележки на нашите теоретици, а аз ще ти разкажа за нашите и ще се посмеем здравата. Остави останалите, не се съветвай с никого, просто ми разказвай онова, което знаеш. Разкажи ми за какво си говорят умниците в твоя свят, какво мислиш, че всъщност става във вселената, какво е душата и какво е изкуството, макар да знаеш, че всъщност не знаеш дори и малкото, което се знае. И аз ще направя същото.

Интерференцията става все по-лоша и твоя сигнал е значително по-слаб. Независимо от това, мисля, че успях да разбера по-голямата част от онова, което ми събщи по спешност. Ако това е вярно, то представлява едно виждане за нашия свят, което никой от нас не е и предполагал.

Ти ми казваш, че сред вас е възприето и също така доказано, че има много светове, всеки групиран с други около звезда, всяка звезда част от звездно струпване, което ти наричаш галактика. Галактическата група звезди съществува в изолирана област на нищото на общо основание. После ти отбелязваш, че самите галактики са групирани във вселени (как сте успели вие, хората, да откриете такива работи?), които от своя страна са част от по-големи общности. По-

нататък ти отбелязваш, че всяка от тези вселени е в положение на разширяване от въображаем първичен център, както тунелите на червеите се разпростират от централното Ядро в нашия свят. Каза ми, че това разширение на вселената може да бъде доказано, без каквото и да било съмнение.

Освен това ти се разпростря доста по теорията за непрекъснатото съзидание, като обратна на теорията за големия взрив (и за двете ти скромно отрече някакво реално познание) и предложи (не чак толкова скромно) собствената си сборна теза.

В заключение на това, ти направи следните заключения: Вселената се разширява. Разширението обаче не е безкрайно. Частите на вселената не се отдалечават вечно от центъра ѝ. В известен момент, на границата или в краищата на разширяващата се вселена, материята и енергията се разрушават — свършват — превръщат се в нищо, в онова, което са били първоначално.

Междувременно, непрекъснато се създава материя. Откъде се създава тя, питаш ти. Тя е разпръсната равномерно по целия обем на вселената, който обем обаче непрекъснато се увеличава, така ли? Ти не мислиш така и си готов да изслушаш други мнения.

Нито пък мислиш, че материята се създава отново в центъра на вселената, в един безкраен цикъл на съзидание и унищожение. Ти отричаш това, защото то не се връзва с твоята теория, но също така и защото интуитивно ти се струва твърде формално, статично. Едно мнение, което изключва квантовата теория, изключва Неопределеността и използва безкрайността само в известен смисъл. Ти също го отричаш и по естетически съображения, защото от твоя гледна точка на тази схема ѝ липсва красота.

Добре, ще приема това.

Ти чувстваш, че нещо се разширява в нищо, но усещаш, че макар и временно, между двете трябва да съществува равновесие. Ти мислиш, че самия фронт на взривната вълна, зад който се намира взривяващата се вселена и пред който е нищото, по своята същност е една връзка, познаваема зона, район със собствена и странна стабилност. Това е областта, където се извършват едновременно съзиданието и унищожението.

Така. Вселената се разширява. Но в какво? В нищото? Няма в какво да се разширява. Вселената просто се разширява и съществува

във всички точки, в динамично взаимоотношение с нищо.

Всяка част на вселената се разширява едновременно, като се насочва слепешком към нищо, което ѝ се противопоставя.

Но точно както това нищо има начало или край, така и нещото ги има. То е също всеобхватно като нищото. От една страна ти чувстваш, че е така, че всяко местенце, където и да е то, може да бъде считано за връзка на взривната вълна с нищото и че дълбочината на вселената в смисъла на триизмерна форма е всъщност само една илюзия. Вселената няма дълбочина, защото всяка нейна частица се сблъсква във всички посоки с нищото.

Въпреки това ти отбелязваш, че съществуват местни конфигурации, че съществува диференциация, че съществува асиметрия, че има несигурност и че създанието/унищожението само по себе си може би не е нищо повече от един аспект на нещо, което ние не можем да разберем.

От тази гледна точка вселената наистина се разширява и някои места от нея се движат по-бързо от други, а някои се намират по-близо до галактическия център. Други са по-наблизо до водещия връх на вселенското разширение — фронта/точката на вълната, където вселената от нещо буквално се разширява в невселената от нищо.

И накрая ти ми хвърли бомбата си. Става дума за увереността ти, както казваш базирана на доказателствата, които аз съм ти дал, че нашата планета — Света на червеите — се намира в динамично стабилно състояние във водещия връх на разширяващата се вселена — взривната вълна, с всичко, което съставлява *нещо* пред нея и всичко, което значи *нищо* след нея.

Това е страховито, Робърт. То ми дава повод за размисъл.

Имайки предвид горното предположение, ти по-нататък теоретизираш, че една планета, намираща се във връзката между нещото и нищото, би притежавала известни специфични свойства. На първо място, всички направления *навън* биха водили към нищото, докато всички посоки *навътре* са насочени към нещо.

Добре. Но после ти хвърли бомбата.

Ти теоретизираш, че нашата планета е вътре във връзката между разширяващата се вселена и нищото, в което тя се разширява.

Наполовина вътре, наполовина навън. Наполовина в една реалност, наполовина в друга. Наполовина разрушаваща се и наполовина непрекъснато създаваща се отново.

Като се има предвид това положение, за нашата планета не може да се каже, че има повърхност (оказва се, че Клаус е прав, дявол да го вземе!), тъй като повърхнината ѝ е връзката между съществуването и нищото.

Ако това, което мислиш е вярно, тогава ние нямаме повърхност, но затова пък притежаваме една адска космическа бойна зона. Предполагам, че съм избързал доста с твърдението, че при нас няма войни. В съответствие с казаното дотук, нашата повърхност е в състояние на непрекъснат взрив, при който не остава никаква материално-земна повърхност във връзката. Светът на червеите е една непрекъснато подновяваща се експлозия. Там, където би трябвало да имаме повърхност, ние всъщност притежаваме огромен брой вълнови фронтове/точки, които се разрушават от нищото на невселената отпред, но се възстановяват от нещото на вселената зад тях.

Ти твърдиш, че това положение прави нашата ситуация уникална, което означава парадоксална. Ние трябва някак да си представим, че нашата планета във всичките си точки се допира до разрушителната субстанция или нищото. Тогава, щом никоя точка не е свободна от нашествието на нищото, откъде иде възстановяването, непрекъснатата регенерация на Света на червеите и може би даже на цялата вселена? Отвътре. Това „вътре“ е навсякъде, точно както и „вън“. Вътрето е точка, отдалечена от разрушението на повърхността. Без „вътре“ повърхността не може да съществува.

* * *

Ти твърдиш, че червеите рефлекторно търсят изява навън, тъй като животът трябва да се изявява по-скоро външно, отколкото вътрешно. Това е посоката, в която се намира сигурната смърт.

Ти мислиш обаче, че пътят към недокоснатата тъма на безопасността и красотата е насочен навътре.

Твърдиш, че не е чак толкова надълбоко. Може би самата Сърцевина на Света на червеите е кристалинна и материята започва

разширяването си откъм нея, за да се превърне в органично съединение.

И все пак ти вярваш, че трябва да съществува една област, ако само би могло да се намери път до нея през лабиринтите на древните тунели, която представлява недокосната, девствена територия. При нашето особено положение, физическото проникване навътре би съответствало навсякъде другаде на търсенето на изход навън.

Ти разреши моя въпрос, Робърт! Но може би не точно по начина, който си очаквал. Пътят навън е насочен навътре, казваш ти и може би си прав, предвид начина, по който се развиваш ти и твоя свят. И на мен ми се иска да бих могъл да го направя. Да тръгна навътре, към незаселената вътрешна граница, към Ханаан, Обетованата земя.

И бих искал да стигна толкова близко, колкото мога, до това висше кристалинно съвършенство, до идеалната симетрия, състояща се само от точки и ъгли с равни повърхности, в космическия взрив на създанието от вътрешността, което продължава завинаги.

Но аз не тръгвам нататък. Аз тръгвам навън и нагоре, където ще мога да запиша Великата форма. Аз знам, че това е едно абсурдно начинание, пък и Джил твърди, че единственото, на което мога да се надявам, е да проникна на повърхността и да умра. Тя може да е права. Но аз вярвам, че през своя живот един червей е длъжен да извърши най-великото дело, което може да си представи.

Аз не твърдя, че съм червей-герой. Не очаквам да умра. Вярвам, че когато проникна на повърхността, нищо няма да свърши. Нищото само по себе си ще се окаже просто още една частична истина, поредната илюзия. Колкото до мен, аз ще бъда светлина. Само светлина.

С тези думи завърши предаването на мислите на Рон Червея.

ПРОДАВАЧЪТ-РОБОТ РЕКС

Точно в тринадесет часа скенерът на входната врата на Мордехай Гастън съобщи за пристигането на куриер 193СУ (робот) на Федералната Пощенска Служба, който временно заместваше болния Фред Билингс.

— Пусни го през процепа — извика Гастън от банята.

— Трябва подпис — съобщи му скенерът.

Гастън се уви с хавлиена кърпа и излезе. Роботът пощаджия представляваше голям цилиндър, оцветен в червено, бяло и синьо, и снабден с колела и стъпала. Освен това имаше и летателен апарат, свързан с електроцентралата на Дейд — Броуърд, така че да може да се издига над задръстванията по улиците и отворените подвижни мостове. Роботът изплю лист хартия и химикалка. Гастън подписа.

— Благодаря, господине — каза роботът на ФПС. Встрани на тялото му се отмести един панел и от него се плъзна навън голям пакет.

Гастън разбра, че това е минифлаерът, който си бе поръчал миналата седмица от корпорация „Лични транспортни средства“ в Корал Гейбълс. Той отнесе пакета на терасата си, отстрани ключалката и включи паметта за сглобяване. Пакетът се разгърна и машината се самосглоби. Когато това бе свършено, Гастън видя пред себе си една открита алуминиева кошница с просто контролно табло, яркожълта кутия за акумулатори, която служеше и като пилотска седалка и запечатан енергиен елемент, който свързваше флаера към районната електростанция на Дейд.

Той влезе в кошницата и включи апарата. Индикаторът за напрежението светна в ярко червено. Гастън докосна леко ръчката за управление и малката машина се издигна във въздуха. Скоро той се намираще високо над форт Лодърдейл, летейки на запад от блатистата степ Евърглейдс. Можеше да види извивката на дългия атлантически бряг на Флорида от едната си страна и тъмнозеленото на блатата Евърглейдс от другата. Маями беше на юг, обвита в трептяща омара.

Бе изминал почти половината от разстоянието над огромните блата, когато индикаторът за напрежение примигна три пъти и угасна. Флаерът започна да пада. Чак тогава Гастън си спомни предупреждението, което бе чул снощи по телевизията, че ще има кратко изключване на тока, за да може да бъде включен в мрежата и района Колиър.

Той зачака микропроцесорът на флаера да превключи автоматично на акумулатори. Но индикаторът за напрежение остана угаснал. Внезапно Гастън изпита ужасяващо съмнение. Той погледна в акумулаторната кутия. Нямаше акумулатор. Само на капака беше залепена бележка, която го уведомяваше откъде може да си го купи.

Падаше към едни равен, монотонен, зелено-сив свят от мангрови храсталаци, ниски палми и тръстики. Имаше време да си спомни също и че бе забравил да пристегне предпазния си колан. Както и да си сложи предпазен шлем. После флаерът му удари водата, издигна се отново и се блъсна силно в един мангров храсталак. Гастън припадна.

Трябва да бяха минали само няколко минути, когато дойде в съзнание. Водата около мангровото островче още се вълнуваше. Флаерът се бе закачил в гъстия клонак на дръвчетата. Само тяхната устойчивост му бе спасила живота.

Това бе добрата новина. Лошата бе, че той лежеше във флаера в наистина неудобно положение и когато се опита да стане, левият му крак бе пронизан от толкова остра болка, че едва не припадна отново. Кракът бе подгънат в странен ъгъл под тялото му.

Това бе наистина тъп инцидент. Спасителната група сигурно щеше да му задава доста неудобни въпроси, когато пристигне да го измъкне...

Но кога ще стане това?

Никой не знаеше, че той е тук, освен ако роботът-пощальон не го е видял да излита. Но на роботите не бе разрешено да говорят за това какво са видели да вършат хората.

След час трябваше да играе на тенис с най-добрия си приятел Марти Фен. Когато не се появеше, Марти щеше да се обади по телефона в апартамента му.

Скенерът на Гастън щеше да съобщи, че е излязъл. Само толкова щеше да каже.

Марти щеше да продължи да се обажда. След около ден щеше да се обезпокои. Той си имаше резервен ключ. Вероятно щеше да иде в апартамента на Гастън. Щеше да намери кутията, с която бе пристигнал флаера. Щеше да реши, че Гастън е решил да се поразходи. Но откъде би могъл да знае накъде? Гастън би могъл да е пресякъл вече половината от Съединените щати и да се е насочил към Калифорния. Няма да има никаква причина да започне да го търси из блатата, нито пък да предположи, че е катастрофирал.

Беше ранен следобед и сред блатата беше много тихо. Един дългокрак щъркел прелетя отгоре. Лек полъх на вятъра набразди неподвижната повърхност на блатата и утихна. Нещо дълго и сиво плуваше към него. Алигатор? Не, беше само един понесен от водата ствол на дърво.

Гастън се потеше силно във влажния въздух, но езикът му бе сух и гърлото му дращеше като шкурка.

Един рак-отшелник, понесъл черупчестия си дом, се измъкна от водата, за да го огледа. Гастън размаха яростно ръце, при което болката в крака го прониза. Ракът се отдалечи на няколко стъпки, после спря и го загледа втренчено. Гастън се досети, че раците могат да го изядат, преди това да се удаде на алигаторите.

После чу тънък, далечен звук на двигател. Той се ухили, засрамен от собствените си страхове. Спасителният отряд вероятно го е следил с радара си през цялото време. Трябваше да знае, че в днешно време човек не може да изчезне току-така.

Звукът от двигател се усили. Машината се плъзгаше близо над повърхността на водата и идеше право към него.

Но се оказа, че това не е спасителният отряд. Беше умалено копие на едновременна каруца. Водачът бе робот-хуманоид, облечен в бели джинси и отворена на врата спортна риза.

— Здравсти, партньоре — каза почти припаднал от облекчение Гастън. — Какво продаваш?

— Аз съм многофункционална подвижна машина за продажби — отвърна роботът. — Работя за най-големите предприятия на Маями. Нашето мото е „предприемчивите продават на невероятни места“. Ние намираме потребителите си в горските гъсталаци, по върховете на планините и посред блата като това. Ние сме продавачи-роботи и моето име е Рекс. Какво ще желаете, господине? Цигари? Сандвич?

Безалкохолно? Съжалявам, но нямаме право да продаваме алкохолни напитки.

— Много се радвам да те видя, Рекс — каза Гастън. — Претърпях катастрофа.

— Благодаря, че споделяте с мен, господине — отговори Рекс. — Ще искате ли сандвич?

— Не ми е нужен сандвич — заяви Гастън. — Счупен ми е кракът. Трябва ми помощ.

— Надявам се да я намерите — каза роботът. — Довиждане, господине и късмет.

— Чакай малко! — извика Гастън. — Къде отиваш?

— Трябва да продължа работата си, господине — отвърна роботът-продавач.

— Ще съобщиш ли за катастрофирането ми на спасителния отряд?

— Боя се, че не мога да направя това, господине. На нас не ни е разрешено да докладваме за действията на хората.

— Но аз те моля да го направиш!

— Аз трябва да спазвам Закона. Приятно ми бе да разговарям с вас, господине, но сега наистина трябва...

— Чакай! — изплака Гастън, когато роботът-продавач започна да се отдалечава от него. — Искам да купя нещо!

Роботът-продавач се върна нерешително.

— Сигурен ли сте?

— Да, сигурен! Дай ми сандвич и една голяма лимонада.

— Мисля, че казахте, че нямате нужда от сандвич.

— Сега имам! И лимонадата!

Гастън лакомо изгълта лимонадата и си поръча втора.

— Това струва точно осем долара — каза Рекс.

— Не мога да си извадя портмонето — оплака се Гастън. — То е под мен, а аз не мога да се помръдна.

— Няма защо да се безпокоите, господине — каза Рекс. — Аз съм програмиран от държавата да помагам на стари хора, сакати и инвалиди, които понякога изпитват същите проблеми.

Преди Гастън да успее да възрази, роботът-продавач опъна едно дълго, тънко пипало, измъкна портмонето му, взе точно пари и го върна на място.

— Ще желаете ли още нещо, господине? — попита роботът, като едновременно отдалечаваше назад от островчето на Гастън каручката си.

— Ако не ми помогнеш, може и да умра тук — проплака Гастън.

— Не искам да ви обиждам, господине, но смъртта за работа всъщност не е нещо особено. Ние наричаме това „да бъдеш изключен“. Просто и нормално. Понякога може после да мине някой и отново да те включи. Пък и да не го направят, за нас няма значение.

— При хората е различно — увери го Гастън.

— Не знам това, господине — отвърна роботът. — Как е при хората?

— Няма значение. Не си тръгвай! Ще купя още нещо!

— Наистина губя доста време за толкова дребни поръчки — заколеба се Рекс.

Гастън внезапно бе осенен от идея.

— Тогава това ще те зарадва. Искам всичко, което носиш.

— Доста скъпо решение, господине.

— Кредитната ми карта е без ограничения. По-добре започни да записваш поръчката.

— Вече го направих, господине — каза Рекс. Той взе картата на Гастън от портмонето му, отпечата я върху поръчката и му я подаде за подпис. Гастън надраска подписа си с химикалката.

— Къде да оставя стоката? — попита продавачът-робот.

— Натрупай я някъде, а после ми донеси още веднъж от всичко.

— От всичко ли?

— Напълно. Колко време ще ти отнеме?

— Първо трябва да се върна в склада. После да се погрижа за получените вече поръчки. След това ще се върна колкото мога по-бързо. Ще са ми необходими около три дни, най-много четири, ако собствениците ми не ме препрограмират да свърша първо някоя друга работа.

— Толкова дълго? — тъжно произнесе Гастън.

Беше си представял, че продавачът-робот ще кръстосва напред-назад между него и склада може би дузина пъти на ден, трупайки всякакви стоки, докато накрая някой забележи и дойде да види какво става.

Но три или четири дни бе съвсем друга работа.

— Забрави за поръчката — каза Гастън. — И не разтоварвай другото. Искам от теб да занесеш всичко това на един мой приятел. Като подарък. Името му е Марти Фен.

Роботът записа адреса на Марти и попита:

— Искате ли да включите някакво съобщение към подаръка?

— Мислех, че не вземаш съобщения.

— Съобщението, включено към подаръка, не е същото като умишлено предаване на информация. Разбира се, съдържанието трябва да е безобидно.

— Разбира се — каза Гастън, а умът му просветна с надеждата за спасение в последния момент. — Просто кажи на Марти, че минифлаерът се разби над Евърглейдс, както бяхме предвидили, но аз си счупих само единия крак, а не и двата, както се очакваше.

— Това ли е всичко, господине?

— Може да добавиш, че имам намерение да умра тук до един-два дни, ако това няма да го затрудни много.

— Разбрах. Сега, ако това мине през Комисията по етика, аз ще го предам заедно с подаръка.

— Каква комисия по етика?

— Това е неформална организация, в която членуваме ние, разумните роботи, за да сме сигурни, че не са ни излъгали да предаваме важна или поверителна информация в противоречие с нашия протокол. Довиждане, господине и всичко хубаво.

Продавачът-робот си тръгна. Гастън изпитваше силни болки в крака. Чудеше се дали съобщението му щеше да мине пред комисията по етика. А дори и да минеше, дали Марти, който не беше от бързите, ще разбере, че това е зов за помощ, а не просто шега? И ако Марти загрее, колко ли дълго време ще му е необходимо, за да провери, че Гастън наистина е изчезнал, да съобщи на спасителната група и да му осигури помощ? Колкото повече мислеше Гастън по този въпрос, в толкова по-песимистично настроение изпадаше.

Опита да се помръдне малко, за да облекчи болката в гърба си. Кракът му го блъсна с неочаквана агонизираща болка.

Гастън припадна.

Когато Гастън дойде на себе си, той се намираше в легло в болница. В ръката му бе включена система.

Един доктор надникна при него и го попита дали е в състояние да разговаря. Гастън кимна.

Човекът, който се приближи до леглото му бе висок, с голям корем и облечен в кафявата униформа на парков пазач.

— Аз съм Флетчър — каза той. — Късметлия човек сте вие, господин Гастън. Раците тъкмо бяха започнали да достигат до вас, когато ви измъкнахме. Алигаторите също нямаше да се забавят.

— Как ме открихте? Марти получи ли съобщението?

— Не, господин Гастън — изрече един познат глас. Продавачът-робот Рекс беше тук, в болничната стая, застанал до леглото му. — Нашият комитет по етика не ми позволи да доставя съобщението ви. Предположиха, че може би се опитвате да ни измамите. А ние, знаете, не можем да позволим и най-малкия намек, че подпомагаме хората. Иначе ще бъдем обвинени, че взимаме страна и ще ни унищожат.

— Какво направи тогава?

— Разучих протокола. Разбрах, че макар на роботите да не е разрешено да помагат на хората, няма правило, което да ни забранява да работим *против* хората. Това ми позволи да докладвам на федералните власти за разнообразните ви престъпления.

— Какви престъпления?

— Замърсяване на федералния парк със счупения ви флаер. Къмпингуване във федералния парк без разрешение. И съмнения за намерения да храните животни, по-специално раци и алигатори.

— Обвиненията ще бъдат свалени от вас — каза господин Флетчър с усмивка. — Следващия път да не забравяте да проверите дали имате акумулатор.

На вратата дискретно се почука.

— Сега трябва да тръгвам — каза Рекс. — Това е моята ремонтна група. Те мислят, че страдам от непрограмирана инициатива. Това е сериозно заболяване, което може да доведе направо до грешки в автономията.

— Какво означава това? — попита Гастън.

— Това е прогресираща болест, която заразява комплексно системите. Единственото лечение е пълно изключване и изтриване на паметта.

— Не! — възкликна Гастън. Той скочи от леглото, като повлече подире си системата. — Ти го направи заради мен! Няма да им позволя

да те убият!

— Моля ви, не се тревожете — нежно го възпря Рекс, докато доктора се притече на помощ. — Сега разбирам, че вие, хората, наистина се тревожите от смъртта. Но за нас, роботите, да бъдеш изключен означава да получиш известна почивка. Довиждане, господин Гастън, радвам се, че се запознахме.

Продавачът-робот Рекс отиде до вратата. Двама работи в черни комбинезони го чакаха пред нея. Те сложиха белезници на тънките му метални китки и го изведоха.

ПОРЪЧКА ОТ АДА

Починалият ми зет Хауърд, ми се яви насън и каза:

— Здравсти, Том, отдавна не сме се виждали. Липсваше ми, приятел, как си?

Аз му нямах повече доверие като мъртъв, отколкото когато бе жив. Той винаги е бил против Трейси и мен. Запознахме се когато Трейси ме заведе у тях и ме представи като младежа, с когото учи в класа по литература в Нюйоркския университет. Родителите ѝ не бяха твърде очаровани от мен, но реакцията на Хауърд бе като че ли постудена от лед. Той даде ясно да се разбере, че не желае никакъв си нищожен писател да се ожени за едничката му, единствената и любима сестричка Трейси.

Но, по дяволите с това, нали? Трейси и аз се оженихме и си наехме малко апартаментче в Кокопът Гроув. Не мога да го докажа, но знам, че Хауърд беше този, който намекна на ченгетата, че съм бил голям наркодилър, прикриващ се под маската на бохем. Те дойдоха с извадени пистолети и онзи див „кого ще гръмна пръв“ поглед в очите си, очаквайки да намерят лаборатория в килера или под леглото ми, където аз преработвам пастата във висококачествен кокаин. Странно, че са могли да очакват такова нещо от мен, който бягаше от химия в училище и чиято идея за химическа реакция свършва с разтварянето на аспириин в чаша с вода.

Те не намериха нищо, а половината унция евтин тютюн под чорапите ми накрая бе признат като неприемливо доказателство. Но това все едно опъна взаимоотношенията ни.

Много хора се женят без одобрението на семейството. Трейси и аз го направихме. Предполагахме, че след време Хауърд ще се успокои.

Онази година аз продадох петия си разказ и подписах първия си договор за новела, въпреки че Хауърд разпространяваше клюката, че аз съм един неталантлив плагиатор и че Трейси пишела вместо мен.

Откъм красивата му къща в Корал Гейбълс се носеха вълни от омраза и се просмукваха в малкия ни претрупан апартамент в Гроув. Между Трейси и мен нещата тръгнаха на зло. Не мога да кажа, че беше по негова вина, но пък действията му никак не ни помагаха.

Тя изпадна в нервна криза, изостави ме, отиде в Хюстън, поживя при една приятелка известно време, разведе се с мен и се омъжи за друг. Това беше по времето, когато завършвах втория си роман. Почти съм сигурен, че Хауърд е платил на някого в „Маями хералд“, за да напише за книгата ми най-лошата рецензия в историята на южна Флорида.

Така че, в светлината на всичко това, вероятно разбирате защо всъщност не изпитах скръб, когато две години по-късно един стар, ръждясал буик-купе, каран от пиян инструктор по леководолазен спорт от Маратон Шорс, изпищя пронизително по наклона на крайбрежния булевард като някое тъпоносо чудовище търсецо плячката си, и помля Хауърд през желязната решетка в подножието на Южния плаж.

Не беше прилично да бъда толкова доволен задето беше убит, но аз бях. Не бих могъл да го измисля по-добре. Толкова ми хареса, че ми се искаше аз да се бях сетил. Трябва да си призная също, че погребението на Хауърд бе най-хубавият ден за мен от цялата година. Не се гордея с това, но си е така. Бях отвратен от себе си, но бях доволен, че е мъртъв и сега се зачудих откъде пък се появи така в съня ми.

— Слушай, Хауърд — казах аз. — Какво, по дяволите, правиш в съня ми?

— Интересно, че спомена дяволите — отговори Хауърд с онзи свой лек, нервен смях. — Точно при тях живея напоследък.

— И сам можех да се досетя — казах му аз.

— Хайде де, отпусни се малко, Том — малко поядосано ми натякна Хауърд. — Аз не съм в ада, защото съм бил лош. *Всички* са тук. Всички, които някога съм познавал и повечето от хората, за които съм чувал. Искам да кажа, че хората след като умрат идват именно тук. Никой даже не го нарича ад. Аз му викам така, защото тук наоколо никой никога не се усмихва и затова предполагам, че трябва да е това. Но тук не е лошо. Има един тип, който управлява. Той ни казва да го наричаме просто господин Смит. Но аз си мисля, че той е Дяволът. Не ми изглежда лош и е много културен.

— Винаги съм си представял, че Дяволът ще е някой бизнесмен — казах аз. — Или може би учен.

— Пак започваш с цинизма си, Том — забеляза Хауърд. — Всъщност Дяволът е критик и експерт по съвременна култура.

— Той ли ти го каза?

— Не, но само по този начин мога да си обясня защо всичките най-добри служби тук долу, се дават на артисти, писатели, скулптори, музиканти, художници, танцьори... И също те получават най-добрите жилища, новите коли.

На мен ми стана интересно. Както ви бях казал, аз съм писател. Не ужасно известен, но не и напълно непознат. Майка ми винаги ми е казвала, че ще си получа заслуженото в Рая или където се окаже, че пристигна. И ето, че имам нещо като доказателство за това.

— Разкажи ми по-подробно — казах аз.

— Положението на човек тук, долу, зависи изцяло от това доколко известен е бил на Земята. Върховният съд се ръководи от типове като Толстой, Мелвил, Нижински, Бетовен. Дори и на загубеняк като По му е дадено директорското място в една голяма компания-конгломерат и му плащат независимо дали работи или не.

— Това наистина ми харесва — казах аз. — Благодаря ти, че ме осведоми.

— О, за хора като теб е прекрасно — продължи Хауърд с някаква горчивина. — Но за останалите от нас не е чак толкова добре.

Зет ми каза, че живеел в едностайна полуразрушена къща в едно малко предградие в края на Ада. Работата му, единствената, която можел да намери, била да сортира дребни камъни чакъл, в зависимост от размера и броя на повърхностите им. Всички неизвестни правели това.

— Не звучи много приятно — изрекох аз.

— Не е. Истинското наказание е скуката. Дадох ми телевизор, но образът му е лош и единствената програма, която мога да хвана, е повторенията на „Аз обичам Луси“. Освен това веднъж седмично можем да гледаме бейзболен мач, но той винаги е един и същ — „Фили“ срещу „Ред сокс“, във Фенуей парк през 1982 година. Мога да ти го издекламирам наизуст.

— Е, Хауърд, доста е досадно, но аз с нищо не мога да ти помогна. Така че грижи се за себе си и бъди щастлив в новия си дом.

— Чакай! — извика Хауърд. — Не се събуждай още. Трябваше да събера дажбата си от цигари за цели десет години, за да мога да дойда в съня ти. Можеш да ми помогнеш, Том. И аз също ще ти помогна.

— За какво говориш, Хауърд?

— Можеш за напишеш разказ за този ни разговор за някое списание. За това ще ти платят. Само спомени името ми в разказа. Дори и споменаването на някого от писател, чиито произведения се издават, в Ада има стойност. Аз мисля, че това ще ми осигури достатъчно добро положение, за да се измъкна от това предградие, да направя следващата стъпка и да се преместя в квартира на едно място, което прилича на нос Мей в дъждовния сезон. Освен това може да ми дадат да сортирам полускъпоценни камъни вместо чакъл и да имам два канала за гледане по телевизията. А в неделя освен бейзбол ще мога да гледам и мач от Националната лига по футбол. Не е много, но от мястото където се намирам прилича на рай. Том, кажи, че ще го направиш!

Той ме гледаше умолително. Времето в Ада не беше се отразило добре на външния му вид. Беше смачкан, изтощен, напрегнат, нервен, апатичен, нетърпелив и изморен. Предполагам, че хората от най-ниските социални кръгове на Ада изглеждат винаги така.

— Добре, Хауърд, ще го направя. А сега моля те, връщай си се в Ада и приятно пътуване.

Лицето му просветна.

— Ще го направиш ли? Дано Сатаната се усмихне към рецензиите на творчеството ти! — извика той. А после изчезна.

И така, аз седнах и написах този разказ. Първоначалното ми намерение беше да го използвам, за да завърша отмъщението си спрямо Хауърд. Разбирате ли, бях написал всичко това, без да използвам истинското име на зет ми. Ако питат мен, той може да си сортира камънаците в полуразрушената си къща в Ада завинаги.

Това беше първоначалното ми намерение. Но после премислих. Беше чудесно отмъщение, но не можех да си го позволя. Мисля, че няма нищо лошо да отмъщаваш на някого до гроб, но не и оттатък. И може да ми се смеете, но аз съм убеден, че ние живите, сме длъжни да направим каквото можем, за да помогнем на мъртвите.

Така че това е за теб, Хауърд, чието истинско име е Пол У. Уитмън, живял на улица „Морски кактус“ номер 2244 в Маями бийч, Флорида. Прощавам ти за всичко лошо по отношение на мен и Треиси. Може би тя и аз така или иначе щяхме да се разделим. Дори и без твоя помощ. Нека това споменаване да те отведе към твоята хотелска стая и футболния мач веднъж седмично.

И ако случайно срещнеш моите стари училищни другари Мани Клейн, убит във Виетнам през 1969, Сам Тейлър, починал от сърдечен удар в Манхатън през 1971 и Ед Москович, убит в Морнингсайт Хайс през 1978, кажи им, че съм питал за тях и пиша това в потвърждение, с надеждата, че те ще бъдат преместени на по-приятни от настоящите им места.

МАРШРУТ „СМЪРТ“

Никога не сте си помисляли, че може да ви се случи, нали? Чувствате си се добре, в разцвета на живота. Предстои ви безкрайно много време и сериозните неща като смъртта просто ще трябва да почакат, защото сега нямате свободна минутка даже да се замислите за тях.

И точно тогава то се случва. Моментна грешка в системата. Леката болка в главата ви става разкъсваща. Тряяяс, мозъчен кръвоизлив. Кола, изпусната от управление се качва на тротоара и ви понася със писък през стъклото на витрината. Онзи тип на перона в метрото прави кратко нервно движение и ето ви вас, танцуващ във въздуха под гръмовните фарове на експреса под Седмо авеню в Бродуей. Нямам намерение да бъда отвратителен, но тези неща се случват. И тогава е твърде късно да се мисли за Маршрут „Смърт“.

Джак Стантън обърна трета страница на „Гаймс“, когато една макара за повдигане на мебели се повреди и някакво огромно пиано се приземи отгоре му от височина десет етажа. Джак нямаше време да помисли по тези въпрос, дори и не разбра какво се случи. Имаше внезапен полъх на въздух отгоре му и после тряяяс — една бърза, чиста смърт, при това музикална.

Може да си помислите, че преминаването от живота към смъртта е мигновено, но ще се излъжете. Последните изследвания показват, че щом тялото разбере, че е длъжно да поеме път с еднопосочен билет към онова, което предстои, то преминава в свое собствено измерение на времето. Няколкото секунди могат да се удължат и продължат в усещане за часове. Това е времето, когато на вас наистина ви е необходим Маршрут „Смърт“.

Джак Стантън така и не усети нищо. В предната минута той си вървеше по 57-ма улица в Манхатън, мислейки как би могъл да набере десет милиона долара за уедряване (той беше адвокат, специализиран по корпоративно финансово дело), когато се чу нещо като порив на вятър от въздуха над главата му и той се намери някъде другаде.

Той стоеше върху широка поляна, близо до голяма, грациозна къща, каквато родителите му бяха притежавали, когато бе дете. Вътре имаше празненство. Чуваше музиката и през прозорците можеше да види танцуващите. Някой му махна с ръка откъм къщата. Канеше го едно красиво, червенокосо момиче.

Той влезе. Празненството май наистина бе приятно. Имаше много хора и като че ли на всички им беше весело. Вътре имаше квадратен дансинг. Джак не беше виждал квадратен дансинг от двадесет години насам. Той се присъедини към останалите. Неочаквано откри, че танцува идеално. Тълпата се отдръпна, за да направи място за него и партньорката му. Момичето, с което танцуваше, беше напето и красиво, и танцуваше много леко. Бяха страхотна двойка. Фред Астер и Джинджър Роджърс! Завършиха със замах и тръгнаха хванати за ръце към горния етаж.

Момичето го заведе в една от задните стаи. Върху едно голямо двойно легло бяха натрупани на куп горните дрехи на гостите. Те се хвърлиха отгоре им. Момичето бе толкова замайващо красиво, че за него нямаше да има значение дали е студена, равнодушна или дори ако тя направеше голям розов балон от дъвката си в момента на върховен екстаз. С този си външен вид тя не можеше да извърши нищо погрешно. Особено пък първия път. А всъщност тя се оказа забележително откликваща, нежна, гореща, неизмеримо и безкрайно прелестна. Тя бе онова, което бихте нарекли „върха“.

Джак се издигаше в блаженството на обладаването. Оргазмът му бе всеобхватен, огромен, уникален, несравним. И той падна по гръб на леглото изтощен, наситен, неизказано удовлетворен, в онова прекрасно състояние, когато изтощението се разпростира по тялото ти като подарък от Психея и пред теб няма нищо друго освен сладкото пропадане през безкрайните пластове на нежно ухаещия сън.

Може и да бе заспал замалко. Когато отвори очи, момичето го нямаше. Празненството го нямаше и даже къщата бе изчезнала. Сега той стоеше сам в един дълъг коридор, с лице към затворена врата. При това беше гол както майка го е родила.

— Джак... Мини през вратата — чу се един глас отникъде.

— Кой е? — изрече Джак. — Къде съм?

— Не задавай въпроси. Просто мини през вратата. Всичко ще бъде наред.

Все още замаян и щастлив, Джак беше готов да се подчини на гласа. Но се сдържа. Той винаги е бил своенравен, опак, самостоятелен. Той не бе постигнал всичко дотук, подчинявайки се на чужди заповеди. Той бе Джак Стантън. Хората правеха онова, което той им казваше да извършат, а не обратно.

— Който и да си ти — изрече Джак, — престани да се шегуваш и ела тук, за да ми кажеш какво става.

— Господин Стантън, моля ви...

— Кой сте вие? Какво означава всичко това?

— Аз съм доктор Густафсон от Института. Сега спомняте ли си? Джак кимна бавно. Сега се сещаше.

— Човекът с новото медицинско постижение. Какво беше то?

— Маршрут „Смърт“. Институт за Хармонична смърт.

— Аз май те бях наел?

— Точно така.

— За да уредиш смъртта ми?

— За да уредя *умирането* ви, господин Стантън, не смъртта ви. Ние нямаме нищо общо с онова огромно пиано, което падна отгоре ви. Какъв срам, да ви убие толкова млад! Позволете да ви поднеса своите и на всички служители в Маршрут „Смърт“ искрени съболезнования. Но ние се справихме добре, нали? Когато дойде момента, Маршрут „Смърт“ бе на мястото си. Нашите оператори грабнаха вашата нетленна душа милисекунди преди пианото да ви размаже. Компютърните импланти проработиха, както се очакваше. Момичето беше страхотно, а? С подобен начин на програмиране е почти удоволствие да умреш, нали?

— Какви ги говорите за умиране? Аз съм в някоя болница, нали?

— Господин Стантън, моля ви, бъдете реалист. Не ми е приятно да споменавам мъчителни подробности, но с онова, което остана от вас, не биха могли да напълнят и четирикилограмов буркан. Щеше да остане достатъчно място и за здрава парафинова запушалка. Примирете се, господин Стантън. Тялото ви го няма, вие сте мъртъв.

Джак Стантън изпита един миг на болезнена паника. Смърт! Беше се опитал да я направи приятна за себе си. Разбира се. Беше сключил договор с Маршрут „Смърт“ и това му струва доста пари. Човек е длъжен пред себе си да се опита да направи смъртта си приятна. Но това бе направено за по-нататък. Някога в далечното

бъдеще. Умирането винаги е било нещо, което ще се случи, но по-нататък.

— Сега вие трябва да направите следното — каза докторът. — Да отворите тази врата пред себе си и да минете оттатък.

— И какво ще стане тогава?

— Не знаем. Никой не се с връщал оттам. Нашата работа е да се опитаме да поддържаме доброто ви настроение, докато стигнете до вратата. След това всичко зависи от вас.

\$id=8799

Издание:

Робърт Шекли. Събрани разкази, том 5

„Мириам“ ЕООД, София, 1997

Превод: Рени Димитрова, 1997

ISBN: 954-9513-08-4 (т.5)

The Collected Short Fiction, Book Five, 1991

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.